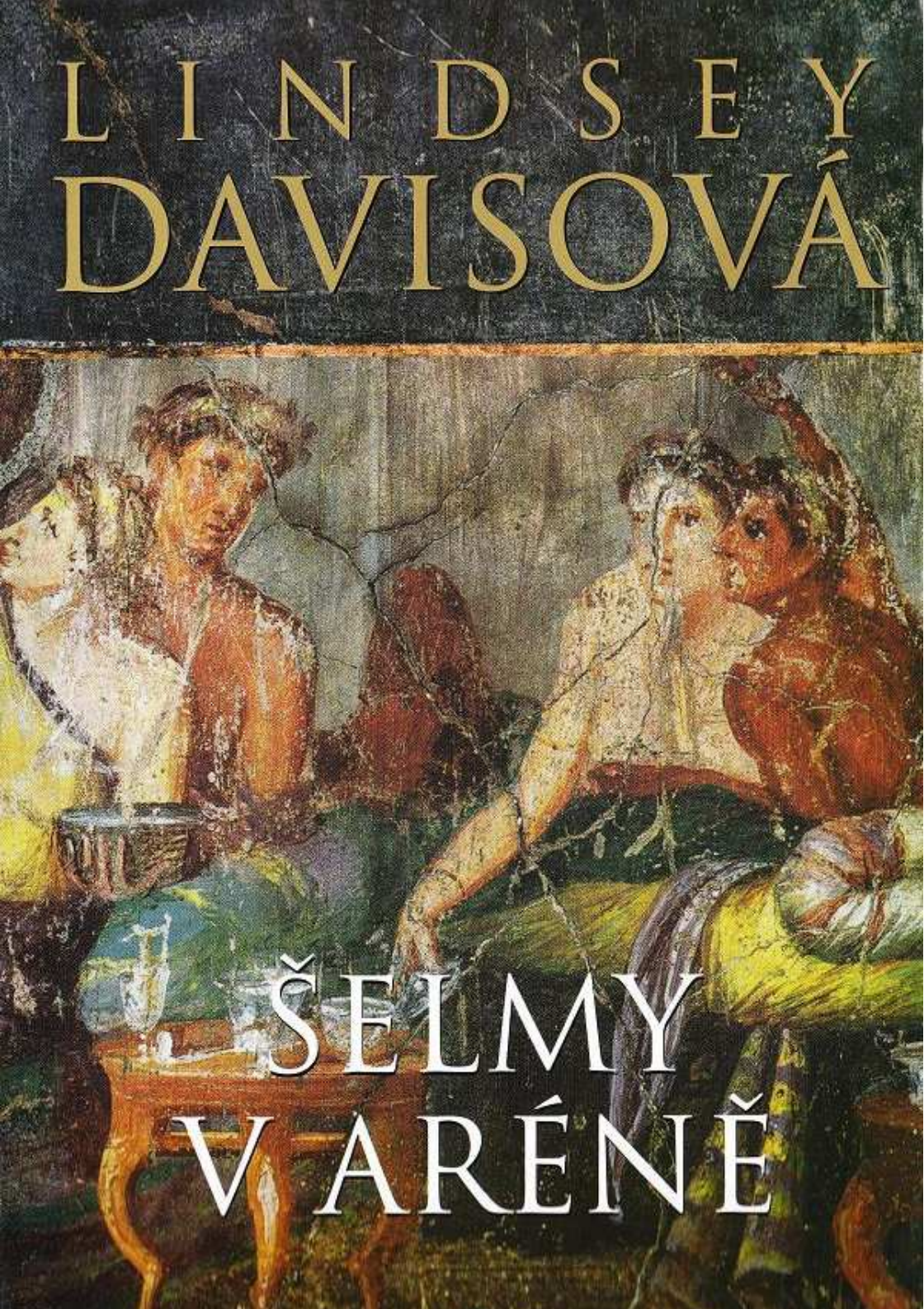
LINDSEY DAVISOVÁ

ŠELMY V ARÉNĚ

ŠELMY V ARÉNĚ

Tato desátá kniha falconovské řady nás okamžitě uvádí do všedního dne „věčného města". Kanceláře císařského paláce nespěchají s vyplacením zaslouženého honoráře za práci, kterou Falco v poslední době vykonal, a tak se náš soukromý i císařský informátor nabídne na práci auditora při probíhajícím sčítání lidu. Tentokrát si vymínil určité procento ze zisku, který jeho kontrola přinese do císařské pokladny. Tato akce mu nejen pomůže přijít si na slušné peníze a dostat se konečně do střední společenské vrstvy, ale umožní mu také získat přehled o majetku občanů. A brzy zjistí, že největší příjmy mají dovozci dravých šelem, kterých Řím spotřebuje velké množství pro celou řadu her v arénách během mnoha svátků. Nejžádanější jsou lvi cvičení jako lidožrouti pro zápasy s odsouzenci na smrt a mnoho zvířat se spotřebuje na tzv. štvanice v aréně, kdy spolu musí zápasit šelmy různých druhů, anebo se stávají kořistí při fingovaném lovu. Dovezená zvířata se chovají ve zvěřincích při gladiátorských školách. Falco se při revizi účtů dobře obeznámí s tamějšími poměry a nezůstane stranou, když je náhodným svědkem podezřelých akcí. Pozná také, jaká řevnivost panuje mezi majiteli gladiátorských škol a zvěřinců, kteří se neštítí ani zabíjení nejkrásnějších zvířat konkurentů, a dojde dokonce k vraždám.

Pátrání zavede Falcona s rodinkou, s jeho půvabnou inteligentní Helenou a děťátkem, do africké provincie, kam uprchl také Helenin bratr Justinus. Osudy v nehostinné zemi se splétají a zamotávají, až se vyhrotí při krvavých zápasech v aréně. Při sledování dějů poznáváme také život v tehdejších významných obchodních centrech na africké pevnině, hlavně ve věhlasném Trojměstí – Tripolitánii.

Další román Lindsey Davisové, který srší životem, vtipem i tragickými událostmi.

L I N D S E Y

DAVISOVÁ

ŠELMY V ARÉNĚ

Přeložila Alena Jindrová-Špilarová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o.
ve spolupráci s nakladatelstvím Jiří Buchal – BB/art v roce 2007
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 1998 by Lindsey Davis
All rights reserved.

Z anglického originálu *Two For The Lions*
(Published by Warner Books, Inc.)
přeložila © 2007 Alena Jindrová-Špilarová
Redakce textu: Zuzana Pokorná
Jazyková korektura: Mirka Jarotková
Grafická úprava obálky: Robin Brichta

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7381-215-7

Tento desátý román
s Falconem jako hlavní postavou
věnuje autorka s láskou a vděčností
všem čtenářům, kteří se zasloužili o
vznik této nepřetržité řady.

HLAVNÍ POSTAVY

PŘÁTELÉ

M. Didius Falco	Ředitel společnosti Falco a spol., auditor sčítání lidu
Anacrites	Dočasný společník společnosti Falco a spol., mámin chráněnec
Máma	Trvalá Anacritova ochránkyně
Helena Justina	Trvalá Falconova partnerka
Julia Junilla	Falconovo a Helenino miminko
Táta (Geminus)	Bývalý partner mámy, stále před ní hledající ochranu
Maia	Falconova nejmladší sestra, hledající svou šanci
Famia	Maiin manžel, hledající chlast
D. Camillus Verus	Senátor, Helenin otec, hledající syna
Q. Camillus Justinus	Idealista, hledající jistou rostlinku
Claudia Rufina	Dědička, zklamaná v lásce
A. Camillus Aelianus	Plný nadějí, hledající peníze
Lenia	Snažící se zbavit manžela
Smaractus	Snažící se nepustit manželčiny peníze z ruky
Rodan a Asiacus	Flákači, pravidelně mlácení a obvykle polomrtví
Thália	Exotická ředitelka cirku

ŘÍMANÉ

Vespasianus Augustus	Císař a cenzor, budující flaviovský amfiteátr An-
tonia Caenis	Milenka a dlouholetá císařova partnerka
Claudius Laeta	Šéf administrativy v Paláci, samotář
Rutilius Gallicus	Mimořádný vyslanec v Tripolitánii
Romanus	Neznámý
Scilla	Divoké děvče, hledající legální možnosti
Pomponius Urtica	Prétor, který nikdy neprovedl nic ilegálního

Rumex	Celebrita mnohých graffiti
Buxus	Ošetřovatel zvěře
Postarší husopas	Hledící celý den na ptáky

TRIPOLITÁNCI

Saturninus	Cvičitel gladiátora, z Velké Leptidy
Euphrasia	Jeho manželka, která slíbila, že nic nepoví
Calliopus	Z Oey, specialista na štvanice na zvěř
Artemisia	Jeho žena, která nemůže nic říct, protože tam není
Hanno	Muž, který si může dovolit platit daně, ze Sabraty
Myrrha	Která by mohla něco říct, ale jenom punsky
Iddibal	Bestiarius, vůbec ne bestiální
Fidelis	Věrný tlumočník

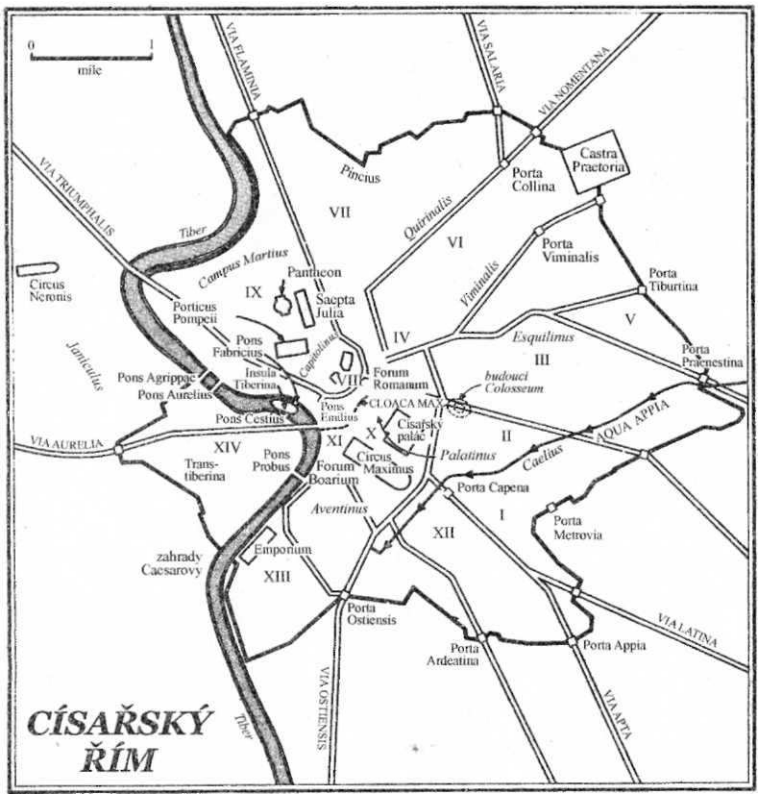
ZVÍŘATA

Nux	Pohledné štěně, velitel Falconovy domácnosti
Leonidas	Přátelský lev, který má ze zabijáka udělat mrtvolu
Draco	Velmi nepřátelský lev
Anethum	Komediant, který dokonale předvádí mrtvého psa

DÁLE VYSTUPUJÍ

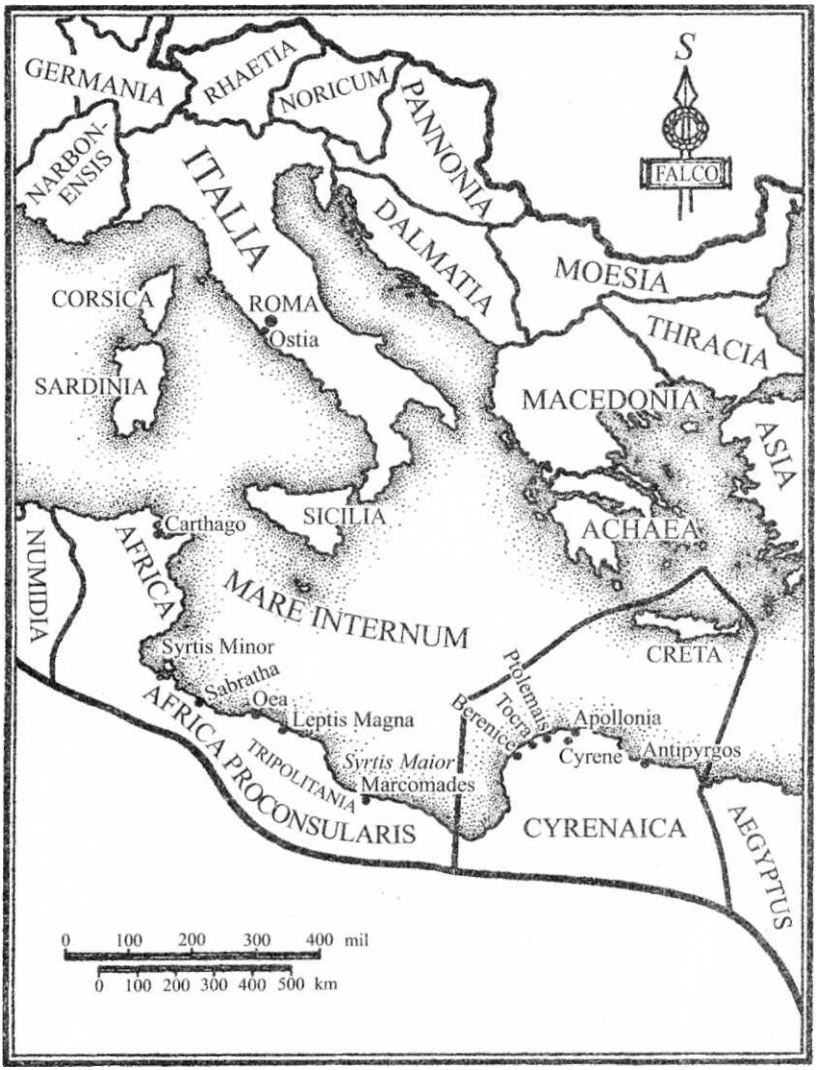
Borago	medvěd
Ruta	domnělý pratur
pštrosi, holubi, lvi, kamenní lvi, leopardice	

NA ZVLÁŠTNÍ PŘÁNÍ	Jason, krajta
A POPRVÉ VYSTOUPÍ	Junoniny posvátné husy

JURISDIKCE KOHORT VIGILŮ V ŘÍMĚ:

I. kohorta: 7. a 8. okres (Via Lata, Forum Romanům)
II. kohorta: 3. a 5. okres (chrám Isidy a Serapida, Esquilinus)
III. kohorta: 4. a 6. okres (chrám Míru, Alta Semita)
IV. kohorta: 12. a 13. okres (Piscina Publica, Aventinus)
V. kohorta: 1. a 2. okres (Porta Capena, Caelimontium)
VI. kohorta: 10. a 11. okres (Palatinus, Circus Maximus)
VII. kohorta: 9. a 14. okres (Circus Flaminius, Transtiberina)

TRIPOLITANIA A KYRENAIKA

1. ČÁST

Řím: prosinec A. D. 73 – duben A. D. 74

I

Můj společník a já jsme byli na nejlepší cestě nahrabat si slušné peníze, dokud nám neřekli, o té mrtvole.

Je nutno přiznat, že smrt byla v tom prostředí vždy přítomná. S Anacritem jsme pracovali mezi dodavateli divokých šelem a gladiátorů pro římské hry v aréně. Pokaždé když jsme se svými kontrolními tabulkami dorazili na místo, strávili jsme den mezi těmi, jimž bylo souzeno v dohledné době zemřít, a těmi, kteří smrti unikli jenom tím, že sami napřed zabili někoho jiného. Život, hlavní výhra vítězů, byl ve většině případů jenom dočasný.

Ovšem mezi kasárnami zápasníků a klecemi velkých koček byla smrt běžným jevem. Naše vlastní oběti, vypasení podnikatelé, jejichž finanční záležitosti jsme tak bedlivě zkoumali, neboť na nich závisela naše nová kariéra, se sami těšili na dlouhý pohodlný život – avšak přesnější výraz pro jejich podnikání by zněl *vraždění.* Jejich úspěch se měřil v jednotkách masového zabíjení a závisel na tom, jak ty jednotky uspokojovaly davy, pokud šlo o přímou kvantitu, a ve vynalézání stále rafinovanějších způsobů, jak soupeři co nejvíc pustit žilou.

Věděli jsme, že se v tom musí točit velké peníze. Dodavatelé a cvičitelé byli svobodní občané – nezbytná podmínka pro obchodování, ať sebešpinavější –, a tak se zařadili spolu s veškerým obyvatelstvem Říma do „Velkého sčítání". To nařídil císař při svém nástupu na trůn a nešlo přitom o pouhé počítání hlav. Jakmile se Vespasián chopil moci v říši, která byla po chaotické Neronově vládě na mizině, otevřeně prohlásil, že bude potřebovat čtyři sta milionů sesterciů, aby se římský svět mohl opět postavit na nohy. Jelikož sám neoplýval osobním bohatstvím, pustil se do shánění peněz způsobem, jaký muži pocházejícímu ze střední vrstvy připadal nejvhodnější. Sebe a svého staršího syna Tita jmenoval cenzory a pak vyzval nás ostatní, abychom se přihlásili a přiznali veškerý svůj majetek. Za ten

jsme museli zaplatit těžké daně, což byl hlavní důvod celého toho rozruchu.

Ti mazaní mezi vámi si z toho asi vyvodí, že některé hlavy rodin možná taková výzva vzrušila. Mnozí hlupáci se pokoušeli při hodnocení svého majetku uvádět cifry co nejmenší. To ovšem mohlo projít jenom těm, kteří si můžou dovolit nesmírně drahé finanční poradce, a poněvadž cílem Velkého sčítání bylo vyhrabat odněkud čtyři sta milionů, jen blázen by se pokoušel šidit. Cíl byl nehorázně vysoký a císař se nehodlal s nikým mazlit. Sám pocházel z rodiny výběrčích daní.

Prostředky na jejich vymáhání už existovaly. Při sčítání se tradičně využívala první zásada fiskální praxe: cenzoři měli právo prohlásit: *Nevěříme ani slovu z toho, co se nám tu snažíš namluvit.* Potom hodnotu onoho majetku odhadli sami a oběť musela do poslední vindry zaplatit. Proti tomu nebylo odvolání.

Ba ne, to je vlastně lež. Svobodní občané mají vždycky právo odvolat se k císaři. A jedna z výhod úřadu císaře spočívá v tom, že si může načechrat svůj nachový šat a důstojně dotyčného vyzvat, aby koukal vypadnout.

Poněvadž císař a jeho syn zastávali také úřad cenzorů, bylo by v každém případě ztrátou času je žádat, aby zasáhli proti svému nařízení. Nejprve však museli provést tvrdé nové odhady a na to si potřebovali najmout pomocníky. Aby Vespasian a Titus nebyli nuceni osobně přeměřovat hranice usedlostí a vyptávat se upocených bankéřů z Fora nebo dumat nad účetními knihami s abakem po ruce a při tom všem se ještě pokoušet přece jenom nějak řídit zbídačenou říši, najali si teď na to mého společníka a mě. Cenzoři si potřebovali zjistit předem případy, na které si mohli posvítit. Žádný císař nechce být obviňován z krutosti. Někdo musel vyhmátnout podvodníky, u nichž byl zapotřebí nový odhad, aniž to vzbudí protesty, a tak na můj návrh a za velmi výhodných platových podmínek si cenzoři najali Falcona a spol., aby si vzali na paškál případy podezřele nízkých odhadů.

Doufali jsme, že nám to zajistí blažený život, až budeme v přepychových knihovnách boháčů prohlížet sloupce úhledných částek na nejkvalitnějších pergamenech, ale takové štěstí nás nečekalo. Tak třeba o mně se vědělo, že jsem tvrdý a jako informátor mám patrně pochybný

původ. Vespasián a Titus mě tedy vyvedli z marných nadějí prohlášením, že od firmy Falco a spol. očekávají to nejlepší. (Specifickou identitu mého partnera se mi ze závažných důvodů nechtělo odhalit.) Nařídili nám, abychom veškeré představy o pohodlném životě pustili z hlavy a prozkoumali šedou ekonomiku.

Proto ta aréna. Předpokládalo se, že cvičitelé a dodavatelé lžou, až se jim práší od huby, a oni nepochybně lhali, stejně jako všichni ostatní. Tak jako tak jejich vyhýbavé pohledy upoutaly pozornost našich vladařů, a právě to jsme zkoumali za toho zdánlivě obyčejného rána, když vtom nás nečekaně vyzvali, abychom se šli podívat na mrtvolu.

II

To byl můj nápad, abychom pracovali pro cenzory. Náhodný rozhovor se senátorem Camillem Verem před několika týdny mě upozornil na to, že se kvůli daním počítá s novými odhady. Uvědomil jsem si, že by se to dalo řádně zorganizovat, kdyby se toho ujal oddaný tým a pustil se do vyšetřování podezřelých případů. (Do této kategorie sám Camillus nespadal. Byl to jenom chudák s utrápeným obličejem a nepohodl se s jedním odhadcem. Nemohl si totiž dovolit takového zkušeného účetního, který by ho z toho mohl vysekat.)

Prosazovat se při řízení vyšetřování byla choulostivá záležitost. Vždycky se vyskytly tucty podnikavců, kteří ve svých nejlepších tógách honem uháněli nahoru do Paláce s úžasnými nápady, jaké by říši spasily. Dvorští úředníci už je uměli zkušeně vypoklonkovat. Navíc Vespasián ne vždycky vítal úžasné nápady s náručí otevřenou, poněvadž byl realista. Vyprávělo se, že když mu jistý inženýr vylíčil, jak se mohou obrovské nové sloupy pro obnovený Jupiterův chrám vytáhnout na Kapitol levně pomocí mechanického zařízení, Vespasián takový plán odmítl, poněvadž raději platil příslušníkům nižších vrstev, aby tu práci provedli a ještě si přivydělali na jídlo. Starý pán si dovedl poradit, jak se vyhnout nepokojům.

Já jsem se taky se svým návrhem vypravil na Palatin. Půlku dopoledne jsem strávil čekáním v jedné císařské síni plné dalších žadatelů, ale brzy mě to otrávilo. Beztak by to k ničemu nevedlo. Pokud jsem si chtěl vydělat při akci sčítání, musel jsem začít co nejdřív. Netroufal jsem si čekat pár měsíců ve frontě. Celé sčítání mělo trvat pouze rok.

V Paláci jsem narazil na další problém. Můj nynější společník už byl císařským zaměstnancem. Nestál jsem o to, aby se Anacrites na mě nalepil, ale po osmi letech tvrdé práce soběstačného informátora jsem podlehl tlaku všech svých blízkých a uznal jsem, že potřebuju kolegu. Pár týdnů jsme pracovali v jednom spřežení s mým nejlepším přítelem Petroniem Longem,

dočasně propuštěným od vigilů. Rád bych řekl, že se nám to osvědčilo, ale ve skutečnosti byl jeho přístup prakticky v každém ohledu úplně opačný než můj. Když se Petro rozhodl, že si znovu uspořádá soukromý život, a tribun ho opět dosadil do dřívější funkce, oběma se nám ulevilo.

Nakonec jsem tedy neměl na vybranou. Nikdo nechce být informátorem. A pramálo lidí má pro to potřebné vlastnosti, mazanost a neústupnost, zdatné nohy na nekonečné vláčení po chodnících a dobré kontakty pro získávání informací, zejména takových, které by měly zůstat tajné. Mezi těmi nemnoha, kteří by měli patřičné předpoklady, ještě méně jich stálo o mou společnost, zvláště když teď Petronius po celém Aventinu roztrubo-val, že mít se mnou společnou kancelář je za trest.

S Anacritem jsme nikdy moc dobře nevycházeli. Nesnášel jsem ho ze zásady, když byl u dvora vrchním špehem, kdežto já jsem se musel spokojovat jenom se soukromými klienty a pokoutní prací. Když jsem začal dělat Vespasiánovi poskoka sám, k mému odporu brzy přispělo i bezprostřední poznání, že Anacrites je neschopný, nespolehlivý a falešný. (Veškerá taková obvinění se snášejí i na hlavy informátorů, ale to jsou jenom pomluvy.) Když se během jedné mé mise do Nabatey Anacrites pokusil dát mě zabít, přestal jsem předstírat toleranci.

Pak zasáhl osud, když ho napadl útočník ve snaze ho zavraždit.

V tom jsem neměl prsty, já bych to udělal pořádně. On to taky věděl. Poté co ho našli v bezvědomí s dírou v lebce, přemluvil jsem nakonec vlastní matku, aby se o něho postarala. Celé týdny visel jeho život na vlásku, ale máma ho znovu přitáhla zpátky z břehu Lethe díky své paličatosti a zeleninovému vývaru. Když ho zachránila, já jsem se právě vrátil z cesty do Baetiky a zjistil, že pouto, jež se mezi nimi vytvořilo, je tak silné, jako by máma vypiplala osiřelé kachňátko. Anacritova úcta k mé matce byla jenom o něco méně odporná než její oddaná péče o něho.

To byl mámin nápad, hodit mi ho na krk. Věřte mi, to uspořádání zůstane v platnosti jenom tak dlouho, než si najdu někoho jiného. V každém případě byl Anacrites oficiálně jenom na zdravotní dovolené, ale původní práce mu zůstala. Z toho důvodu se mi nechtělo dostavit do Paláce a prohlásit ho za společníka. I tak už bral v Paláci slušný plat za to, že nic nedělal v důsledku toho vážného poranění hlavy, a jeho nadřízení nesmí zjistit,

že melouchaří.

Prostě jedna z těch dodatečných komplikací, které zkrášlují život.

Přesně vzato, já už jsem jednoho společníka, vlastně společnici, měl. Řešila mé problémy se mnou a smála se mým chybám. Pomáhala mi tím, že mi vedla účetnictví, řešila záhady, a někdy dokonce podrobovala podezřelého výslechu – moje milovaná Helena. Jestliže ji nikdo nebral vážně jako společnici v mém podnikání, bylo to částečně proto, že ženy nemají žádnou právní identitu. Mimoto Helena byla dcerou senátora. Většina lidí byla dosud přesvědčena, že mě jednou opustí. Ještě i po třech letech nejtěsnějšího soužití, po společném putování do ciziny a poté, co mi porodila dítě, stále leckdo očekával, že se mě Helena Justina nabaží a vrátí se k svému dřívějšímu životu. Její ctihodný otec byl právě ten Camillus Verus, který mi vnukl myšlenku, že bych mohl pracovat pro cenzory. Její urozenou matku Julii Justu by nic nepotěšilo víc, než kdyby mohla poslat pro Helenu nosítka a dala ji přinést domů.

Bydleli jsme v podnájmu v ubohém bytě v prvním patře na drsné straně Aventinu. Miminko jsme museli koupat ve veřejných lázních a věci na pečení jsme si nosili do pekárny. Náš pes nám přinesl jako dárek několik krys, které ulovil asi někde poblíž domova. Proto jsem potřeboval slušnou práci se zdravým příjmem. Pan senátor by měl radost, že jsem se toho nápadu z jeho nahodilé poznámky chytil. A ještě větší hrdost by cítil, kdyby někdy zjistil, že mi tu práci nakonec opatřila Helena.

„Marku, nechtěl bys, aby se tatínek zeptal Vespasiána, jestli by pro tebe neměl nějakou práci při sčítání?“ zeptala se.

„Nechtěl,“ odmítl jsem.

„To jsem si mohla myslet.“

„Chceš tím říct, že jsem tvrdohlavý?“

„Rád si děláš věci po svém,“ odpověděla Helena klidně. Když předstírala, že jí jde o poctivou hru, uměla tnout do živého.

Byla to urostlá dívka s přísným výrazem a pronikavým pohledem. Lidé, kteří očekávali, že si najdu nějakou hezkou larvičku s pilinami v hlavě místo mozku, se ještě stále podivovali nad tím, koho jsem si zvolil, ale jakmile jsem Helenu Justinu poznal, byl jsem rozhodnut s ní zůstat, jak dlouho

o mě bude stát. Byla upravená, kousavá, inteligentní a naprosto nevypočitatelná. Ještě stále jsem nemohl uvěřit, jaké mám štěstí, že si mě vůbec všimla, natož že se mnou žije v mém bytě, je matkou mé holčičky a vzala si na starost můj zmatený život.

Ta moje nádherná porce do náruče dobře věděla, že si mě omotala kolem prstu a že jí to náramně rád dovolím. „Víš co, Marku? Když se tedy, miláčku, dnes odpoledne už nevypravíš do Paláce, nemohl bys mi pomoct s jednou pochůzkou na druhé straně města?“

„Beze všeho,“ přitakal jsem poslušně. Cokoliv, jen abych nemusel být s Anacritem.

Na tu Heleninu pochůzku jsme si museli zjednat nosítka, poněvadž to bylo tak daleko, až jsem měl obavy, jestli mi moje mince v měšci na tu cestu postačí. Nejdřív nás zatáhla do jednoho skladiště poblíž Emporia, které patřilo mému otci dražebníkovi. Dovolil nám, abychom si v zadní části budovy uskladnili věci, které jsme si pořídili na svých cestách a jež čekaly na dobu, až si obstaráme slušný dům. Ten prostor jsem oddělil přepážkou, aby nám tam nelezl otec, poněvadž by při své podnikavosti klidně rozprodal naše pečlivě vybrané poklady za méně, než za kolik jsme je koupili my, a ještě by si myslel, že nám udělal laskavost.

Na té dnešní výpravě jsem byl jenom spolucestující. Helena se mi to nenamáhala vysvětlit. Ze skladu vyzvedla různé beztvaré balíky, do kterých mi zřejmě nic nebylo, a naložila je na oslíka. Potom jsme obešli Forum a zamířili na Eskvilin.

Celou věčnost jsme putovali na sever. Když jsem vykoukl skrze otrhanou cudnou záclonku našeho dopravního prostředku, uviděl jsem, že zvenčí obcházíme staré Serviovy hradby a míříme zřejmě do prétoriánského tábora. Nijak jsem to nekomentoval. Když chce někdo dělat tajnosti, ať si poslouží.

„No ano, pořídila jsem si mezi prétoriány milence,“ prohodila Helena, patrně žertem. Její představu hrubých pletek jsem zosobňoval já: citlivý milenec, spolehlivý ochránce, bystrý vypravěč a rádoby básník. Každý prétorián, který by ji chtěl získat jinak, by měl počítat s kopancem do zadku.

Tábor jsme obešli a dorazili na silnici Via Nomentana. Za chvilku jsme

zastavili a Helena vyskočila. Celý užaslý jsem ji následoval, poněvadž jsem očekával, že ji najdu v nějaké zelinářské zahradě mezi zimní brukví. Zastavili jsme však u velkého dvorce hned za Nomentanskou bránou. Vypadal mohutně, což bylo zvláštní. Nikdo, kdo by měl dost peněz na slušný dům, by se normálně nerozhodl žít tak daleko za městem – natož co by doplivl od prétoriánů. Jeho obyvatelé by napůl ohluchli, když se po výplatě všichni ti hromotlukové opili, a z ustavičného troubení a dupotu by se většina lidí zbláznila.

Tady jsme nebyli ani ve městě, ani na venkově. Zdejší obyvatelé; neměli odtud ani vyhlídku na panorama hor, ani na řeku. Přesto jsme hleděli na vysoké slepé zdi, jaké normálně obklopují přepychová sídla, jejichž vlastníci nestojí o to, aby veřejnost znala výši jejich majetku.; Kdybychom o tom snad pochybovali, těžká domovní vrata s klepadlem; ve tvaru delfína a zahradní vázy s formálně sestříhanými vavříny hlásaly, že tu bydlí někdo, kdo se považuje za významnou osobnost (což samozřejmě není totéž, jako jí opravdu být).

Stále jsem nic neříkal. Bylo mi dovoleno tam zůstat a pomáhat sundávat z oslíka náklad, zatímco má nejdražší zaskočila k nedobytnému vchodu a zmizela uvnitř. Nakonec mě nějaký otrok v pevně přepásané bílé tunice mlčky zavedl také dovnitř a tam se mnou prošel tradiční krátkou chodbou do atria, kde jsem se mohl potloukat, dokud mě nezavolají. Počítali mě zřejmě za přebytečnou osobu, která bude čekat na Helenu tak dlouho, jak bude třeba. To je pravda. Kromě toho, že jsem ji nikdy neopouštěl mezi cizími, ještě se mi nechtělo vracet domů. Chtěl jsem vědět, kde jsem se to ocitl a co se tu děje. Jakmile jsem zůstal sám, brzy jsem uposlechl neposedné nohy a vydal se na výzvědy.

Měli to tu pěkné. Namouduši. Tentokrát se vkus a peníze úspěšně propojily. Prosvětlené chodby vedly všemi směry k půvabným místnostem, zdobeným důstojnými, poněkud starodávnými freskami. (Ten dům mi připadal tak tichý, že jsem směle otvíral dveře a nahlížel dovnitř.) Zobrazovaly městské scény s pěknými stavbami nebo jeskyně s idylickými pastorálními výjevy. Pokoje byly zařízeny čalouněnými lehátky se stoličkami jako podložkami pro nohy, bočními stolky rozmístěnými tak, aby byly po ruce, a elegantními bronzovými svícny. Mezi nemnohými sochami se

vyskytovalo pár byst starého, až nepřirozeně hezkého julsko-claudijského císařského rodu a usměvavá hlava Vespasiánova, zřejmě ještě z doby před jeho nástupem na císařský trůn.

Podle mého odhadu ten dům se postavil až za mého života, což znamenalo, že z nových peněz. Podle toho, že se tam nevyskytovaly malované bitevní scény, trofeje ani falické symboly, zato mezi nábytkem převažovaly ženské židle, jsem odhadoval, že by to mohl být dům nějaké bohaté vdovy. Veškeré zařízení včetně nábytku bylo drahé, ale vybírané spíš pro používání než čistě pro parádu. Majitelka měla peníze, vkus a praktické názory.

Byl to velmi tichý domov. Žádné děti. Žádná domácí zvířátka. Žádná topidla proti zimnímu chladu. Podle všeho se tu skoro nebydlelo. Aspoň dnes se toho mnoho nedělo.

Potom jsem zaslechl bzukot ženských hlasů. Pustil jsem se po zvuku, až jsem přišel do kolonády sloupů z šedého kamene, jež obklopovala uzavřenou zahrádku, natolik chráněnou, že se na bujných růžových keřích dosud tu a tam vyskytoval květ, ačkoli byl prosinec. Čtyři poněkud zaprášené vavříny vyznačovaly rohy a vlastní střed představovala obrovská ztichlá kamenná fontána.

Nenuceně jsem vešel do zahrady a tam jsem zastihl Helenu s jinou ženou. Pochopil jsem, kdo to je. Viděl jsem ji už dřív. Byla to jenom propuštěná otrokyně, bývalá sekretářka pro Palác – v současné době však nejvlivnější žena v celé říši. Napřímil jsem se. Jsou-li pověsti o tom, jak využívá své postavení, pravdivé, pak se v této osamělé vile asi disponuje tajně větší mocí než v kterémkoli jiném soukromém domě v Římě.

III

Tiše se smály, obě kultivované ženy se vzpřímenými zády, bez rozpaků čelily počasí a rozebíraly, jak to vypadá se světem. Podle živého Helenina výrazu se dalo poznat, že si to opravdu užívá. To bylo vzácné. Měla sklon chovat se nespolečensky a upřímně se dovedla bavit jenom s lidmi, které dobře znala.

Její společnici bylo dvakrát tolik co jí. Ta nepopiratelně postarší žena s poněkud upjatým výrazem se jmenovala Antonia Caenis. Třebaže pouhá propuštěnkyně, zastávala nesporně vysoké postavení. Kdysi pracovala pro matku císaře Claudia. Tím získala dlouhé pevné spojení se starým zdiskreditovaným císařským rodem a nyní ji vázala ještě důvěrnější pouta s novým. Byla dlouholetou Vespasiánovou milenkou. Jako bývalá otrokyně se za něho nemohla nikdy provdat, ale po smrti jeho manželky žili otevřeně spolu. Každý očekával, že po nástupu na císařský trůn se jí diskrétně zbaví, ale on si ji vzal s sebou do Paláce. V jejich věku už z toho sotva mohl být skandál. Toto sídlo zřejmě patřilo přímo Caenidě. Pokud se sem ještě stále uchylovala, šlo jí tu zřejmě o vyřizování obchodních záležitostí neoficiálního rázu.

Slyšel jsem o tom. Vespasián rád jednal otevřeně a nesnášel zákulisní machinace – ale jistě mu vyhovovalo, že má někoho, komu může důvěřovat a kdo za něj projedná diskrétní problémy, zatímco on si zachová odstup a zřejmě i čisté ruce.

Obě ženy seděly na polštářích na nízké kamenné lavičce se lvími tlapami. Když jsem tam vešel, otočily se a nedopověděly si, o čem právě mluvily. Pozoroval jsem, že je to vyrušení rozzlobilo. Byl jsem muž. Ať už debatovaly o čemkoli, bylo to mimo mou sféru.

To neznamenalo, že šlo o něco frivolního.

„Vida, tak tady jsi!“ zvolala Helena a pěkně mě tím znervóznila.

„A já pořád, co mi tu chybí.“

Antonia Caenis naklonila hlavu a bez představování mě oslovila. „Didie Falcone."

Udivilo mě to. Jednou jsem jí uhnul z cesty, když jsem přišel do Paláce navštívit Tita Caesara, ale to bylo už poměrně dávno a nikdy jsme se nesetkali formálně. Však už jsem slyšel, že je inteligentní a má fenomenální paměť. Zřejmě si mě uložila do paměti k ostatním známým. Ale do které přihrádky?

„Antonio Caenido."

Stál jsem v tradičním postoji podřízených v přítomnosti velkých. Dámy se mnou s oblibou jednaly jako s barbarem. Mrkl jsem na Helenu. Ta se maličko zarděla, snad z obavy, abych nemrkl stejně na Caenidu. Vespasiánova družka by si s tím asi poradila, ale v jejím domě jsem se přece jenom ocitl jako pouhý host. Kromě toho byla to žena s neznámými palácovými výsadami. Netroufal jsem si riskovat, že bych ji mohl urazit, a chtěl jsem jenom odhadnout, jakou má moc.

„Věnovali jste mi úžasně štědrý dar," pravila Caenis. To byla pro mě úplná novinka. Před několika měsíci v Hispánii mi Helena Justina navrhla, abychom soukromě nakoupili nějaké baetické, nachem obarvené látky, jaké by se dobře hodily na císařské uniformy. Ty by nám měly získat přízeň u císařského dvora, ale mysleli jsme to jako obchodní transakci. Na senátorskou dceru projevovala Helena překvapivou šikovnost pro uzavírání výhodných obchodů. Jestliže se nyní rozhodla, že zaplacení odbyde mávnutím rukou, musí pro to mít pádný důvod. Tady se dnes uzavírají vážnější obchody. Mohl jsem si domyslet jaké.

„Soudil bych, že tě v současné době lidé zasypávají dary," poznamenal jsem troufale.

„To asi myslíš ironicky," odpověděla Caenis nevzrušeně. Měla kultivovaný palácový hlas, ale s trvale suchým tónem. Uměl jsem si představit, jak si asi s Vespasiánem vždycky dělali legraci ze státního zřízení. A ona to patrně dělala dál.

„Lidé jsou přesvědčeni, že můžeš císaře ovlivnit."

„To by byl hluboký omyl."

„Nechápu proč," namítla Helena Justina. „Držitelé moci mají vždycky svůj kroužek důvěrných přátel, kteří jim radí. Proč by mezi nimi nemohly

být i ženy, jimž důvěřují?“

„Svůj názor můžu samozřejmě vyjádřit,“ usmála se císařova milenka.

„Je radost hovořit s upřímnou ženou,“ poznamenal jsem. S Helenou jsme si vyměňovali názory na křehkost zelí výrazy, nad nimiž mi dosud vstávají vlasy na hlavě.

„Jsem ráda, že si to myslíš,“ prohodila Helena.

„Rozumné nápady Vespasián vždycky ocení,“ odvětila Caenis. Hovořila jako oficiální dvorní životopisec, ale tušil jsem, že pod povrchem se skrývá domácí satira hodně podobná té naší.

„Při takovém břemenu práce s přebudováním říše,“ nadhodil jsem, „Vespasián jistě také uvítá pomocníka, který převezme část jeho práce.“

„Titus mu dělá velkou radost,“ odpověděla Caenis poklidně. Uměla se tvářit, že nějaký choulostivý bod nepochopila. „A vím jistě, že v budoucnu počítá i s Domiciánem.“ Vespasiánův starší syn byl prakticky jeho spoluvládcem a ten mladší sice provedl pár hloupostí, ale vykonával určité formální povinnosti. Mně ležel Domicián Caesar z pochopitelných důvodů v žaludku, a tak jsem ztichl a dumal, proč ho tak hluboce nesnáším. Antonia Caenis mě konečně mávnutím vyzvala, abych se posadil.

Během těch tří let, co byl Vespasián císařem, se šířily fámy, že tato dáma si to užívá. Mělo se za to, že nejvyšší úřady – tribunát a kněžství – se přidělují na její pokyn (odměnou za úplatek). Že prominutí trestu se dá koupit. Že se o všem rozhoduje předem. Říkalo se, že Vespasián takové podnikání podporuje, neboť nejenom že obohatí jeho konkubínu a dodá jí větší moc, ale koupí mu taky vděčné přátele. Bylo by mě zajímalo, jak se asi dělí o zisky. Přesně na určitá procenta? Podle pohyblivé stupnice? Odečítá si Caenis určité částky na náklady a amortizaci?

„Falcone, mně nepřísluší prodat ti nějaké výhody,“ prohlásila, jako by mi četla myšlenky. Lidé se jí jistě celý život vnucovali pro její blízkost ke dvoru. Oči měla tmavé a pozorné. V tom šíleném, podezíravém víru claudijského rodu zemřelo příliš mnoho jejích patronů a přátel. Příliš mnoho let ztratila pro bolestnou nejistotu. Se vším, co bylo v tomto elegantním sídle na prodej, se zacházelo s bedlivou pozorností a v neposlední řadě s ohledem na hodnotu každé věci.

„A já si nemohu dovolit něco kupovat,“ odpověděl jsem upřímně.

„Nejsem ani schopna ti něco slíbit."
Tomu jsem nevěřil.

Helena se předklonila, aby něco řekla, takže jí modrá štola sklouzla z levého ramene a svezla se jí do klína. Přitom se okrajem zachytila do jednoho z řady lehkých náramků, jimiž si zakrývala jizvu po štířím uštknutí. Netrpělivě štolou zatřepala, aby ji uvolnila. Pod ní měla bílé sváteční šaty. Všiml jsem si, že si vzala starý achátový náhrdelník ještě z doby, než jsem ji poznal, a bezděčně si opět hrála na senátorskou dceru. Tady se asi ke společenskému postavení příliš nepřihlíží.

„Marcus Didius je až moc hrdý, ten by za nějaké výsady nikdy neplatil." Miloval jsem Helenu, když mluvila tak naléhavě, zvláště pokud se to týkalo mě. „Sám by ti to nepřiznal, ale byl bolestně zklamán – a to mu Vespasián otevřeně slíbil povýšení do středního stavu."

Caenis naslouchala se znechuceným výrazem, jako kdyby takové stížnosti byly neslušné. Nepochybně už slyšela celou verzi o tom, jak jsem se vypravil do Paláce hlásit o odměnu. Vespasián mi slíbil společenské povýšení, ale když jsem šel jednou večer o ně do Paláce žádat, císař byl právě mimo město a žádosti vyřizoval Domicián. S přílišnou důvěrou jsem se tedy obrátil na princátko, a to se mi krutě nevyplatilo. Měl jsem totiž v rukou důkazy proti Domiciánovi, že spáchal velmi vážný zločin, a on to věděl. Zatím proti mně nikdy nic otevřeně nepodnikl, ale ten večer si to vynahradil a tvrdě se mi pomstil tím, že mi nevyhověl.

Domicián byl zpovykaný spratek. A také nebezpečný a bystrá Caenis to věděla. Ovšem zda by někdy narušila rodinný klid, kdyby to řekla, to byla druhá věc. Ale kdyby si troufla ho kritizovat, promluvila by v můj prospěch?

Caenis jistě pochopila, o co nám jde. Helena si s ní domluvila schůzku, aby sem mohla přijít, a Caenis, jako bývalá tajemnice u dvora, by přirozeně dostala předem všechen materiál, než by žadatele přijala.

Neodpovídala a ještě stále předstírala, že do státních záležitostí nezasahuje.

„Přes veškeré zklamání Marcus nikdy nezaváhal, když měl vykonat nějakou službu pro stát." Promluvila opět Helena, bez trpkosti, ale s vážným

výrazem. „Jeho služba zahrnovala několik velmi nebezpečných cest do provincií a jistě je ti známo, co dokázal v Británii, Germánii, Nabateji a Hispánii. Teď chce nabídnout své služby při sčítání obyvatel, jak jsem ti právě vyložila –“

Na to Caenis chladně, nezávazně přikývla.

„S tím nápadem přišel vlastně Camillus Verus,“ vysvětlil jsem. „Helenin otec je ovšem císařovým dobrým přítelem.“

Caenis na tu narážku laskavě zareagovala: „Camillus je tvůj patron?“ Patronát byl běžnou praxí v římské společnosti (kde se počítalo s překrucováním skutečnosti). „Takže senátor se za tebe u císaře přimlouval?“

„Mě nevychovali k tomu, abych byl něčím klientem.“

„Tatínek Marka Didia plně podporuje,“ vložila se do toho Helena.

„O tom nepochybuji.“

„Mně se zdá,“ pokračovala Helena, už dost rozčilená, „že Marcus vykonal pro říši všechno, co bylo v jeho silách, ale formálního ocenění se nedočkal.“

„Co ty si o tom myslíš?“ otázala se Caenis a neohlížela se na Helenin hněv.

„Tu práci při sčítání bych dělal rád. Je dost náročná a nepopírám, že by mohla být i dost lukrativní.“

„Nevěděla jsem, že ti Vespasián platí přehnané honoráře!“

„To nikdy,“ usmál jsem se. „Jenže tohle by bylo jiné. Tentokrát by nešlo o úkolovou práci, ale chtěl bych určité procento ze zisku, který bych zachránil pro stát.“

„S tím by Vespasián nikdy nesouhlasil,“ prohlásila dáma důrazně.

„Jen si to promysli.“ Uměl jsem taky stát na svém.

„O jakých částkách se to vlastně bavíme?“

„Jestliže se tolik lidí, kolik jich podezřívám, pokusí své zisky zatloukat, pak budou sumy, jež od viníků vybereme, obrovské. Jediným omezujícím faktorem bude jenom moje výdrž.“

„Ale máš snad společníka, že?“ Takže o tom věděla.

„Zatím se v tom ještě nevyzná, ale já ho bezpečně zaučím.“

„Kdo to je?“

„Obyčejný skrutátor, toho času bez práce, nad kterým se slitovala moje stará matka."

„Zajímavé." Antonia Caenis už patrně zjistila, že je to Anacrites. Možná že ho zná. Je jí třeba stejně protivný jako mně – anebo v něm vidí Vespasiánova služebníka a spojence. Upřeně jsem se na ni zadíval, až musela uhnout očima.

Náhle se usmála. Byl to upřímný, inteligentní úsměv podivuhodně osobitého člověka. Rozhodně se nejevila jako postarší žena, jež by se chystala vzdát svého místa ve světě. Na okamžik jsem zahlédl to, co v ní musel po celou dobu vidět Vespasián. Jistě se vyrovnala nepochybnému kalibru starého pána. „Tvůj návrh má něco do sebe, Marku Didie. Určitě o něm promluvím s Vespasiánem, jestliže se k tomu naskytne příležitost."

„Sázím se, že si vedeš poznámkovou tabulku s formálním seznamem dotazů, nad nimiž spolu dumáte každý den v určitou hodinu."

„Máš podivné představy o naší každodenní činnosti."

Mírně jsem se usmál. „To ne, jenom mě napadlo, že si možná umíš ochočit Tita Flavia Vespasiána podobným způsobem, jako zpracovává Helena mě."

Obě se zasmály. Vlastně se mi posmívaly. To se dalo vydržet. Byl jsem šťastný muž. Došlo mi, že mi Antonia Caenis tu práci, kterou jsem potřeboval, opatří, a dělal jsem si naděje, že toho možná udělá ještě víc.

„Předpokládám," řekla stále tak otevřeně, „že bys mi možná rád vysvětlil, co se zvrtlo s tím tvým povýšením, ano?"

„Domnívám se, že víš, co se zvrtlo, paní. Domicián zastával názor, že informátoři jsou bezcharakterní cháska a že žádný z nich si nezaslouží dostat se na seznam pro jezdecký stav."

„A má pravdu?"

„Informátoři nejsou zdaleka tak bezcharakterní jako někteří z těch plesnivých strašáků s lepkavou morálkou, kteří jsou v seznamech horních vrstev."

„Císař bude mít nepochybně na paměti tvé kritické připomínky," přisvědčila Caenis s nepatrným náznakem výtky, „až bude ty seznamy kontrolovat."

„To doufám."

„Tvoje poznámky by mohly naznačovat, Marku Didie, že by sis nepřál dostat se do jedné řady s těmi plesnivými strašáky."

„Já si nemůžu dovolit se vyvyšovat."

„Ale nebojíš se riskovat mluvit otevřeně?"

„To je jeden z talentů, který mi pomůže ždímat peníze z těch, co budou chtít při sčítání šidit."

Zatvářila se přísně. „Kdybych měla dělat zápis z této schůzky, Marku Didie, tak bych to formulovala jako ‚porada o vymáhání pohledávek'."

„Bude se dělat formální zápis?" zeptala se jí Helena tiše.

Caenis si nasadila ještě přísnější výraz. „Jenom v mé hlavě."

„Takže nemáme žádnou záruku, že odměna slíbená Marku Didiovi bude dodatečně uznána?" Helena nikdy neztratila ze zřetele svůj původní cíl.

Rázně jsem se předklonil. „Jen se neboj. Mohlo by to být pevně zapsáno na dvaceti svitcích, ale kdybych upadl v nemilost, všechny by mohli v archivu poztrácet nedbalí písaři. Jestliže je paní Antonia Caenis ochotná mě podporovat, mně stačí její slovo."

Antonia Caenis byla zvyklá, že ji lidé otravují s žádostmi o laskavost. „Já mohu jenom něco doporučit. Všechny státní záležitosti záleží na rozhodnutí císaře."

No to jistě! Vespasián jí naslouchal od doby, kdy byla ještě děvčátko a on jenom chudý mladý senátor. Zazubil jsem se na Helenu. „Tak vidíš. Tohle je nejlepší záruka, jakou bys mohla chtít."

Tehdy jsem si skutečně myslel, že je tomu tak.

IV

Neuplynul ani půlden a dostal jsem pozvání do Paláce. Nejednal jsem ani s Vespasiánem, ani s Titem. Přijal mě uhlazený vysoký úředník jménem Claudius Laeta, tvářící se důležitě, jako by moje zaměstnání záleželo na něm. Já jsem Laetu znal. Ten dovedl kolem sebe natropit jenom zmatek a škodu.

„Jak vidím, nemám tu ještě jméno tvého nového společníka." Přehrabával se ve svitcích, aby se na mě nemusel podívat.

„To je neobyčejná nedbalost. Pošlu ti lístek s jeho jménem a podrobným posudkem." Laeta jistě pochopil, že nic takového nemám v úmyslu.

Tvářil se přívětivě (neklamné znamení, že si ho císař rázně podal), a pak mi tu práci, o kterou jsem žádal, dal. Dohodli jsme se, kolik procent mi bude náležet ze zisku. Počítání musela být Laetova slabší stránka. Dobře se vyznal v sestavování vynalézavých plánů a v pochybné diplomacii, ale nadnesené výpočty nepoznal. Na odchodu jsem si připadal náramně mazaný.

První, koho jsme si měli podat, byl Calliopus, jakžtakž úspěšný lanista, majitel gladiátorské školy z Tripolitánie. Cvičil a dodával gladiátory, zejména takové, kteří bojují s dravou zvěří. Calliopus nám předložil seznam svých svěřenců, ale já jsem o žádném z nich nikdy neslyšel. Neměl ani jednoho z těch prvotřídních bojovníků, kteří se proslavili. Jeho průměrní gladiátoři by nepobláznili žádnou ženu a v kanceláři neměl vystavené žádné zlaté koruny za vítězství. Znal jsem však jméno jeho lva: Leonidas.

Ten lev měl stejné jméno jako velký spartský vojevůdce. To nijak nepřispělo k jeho oblibě mezi námi Římany, kteří jsme byli od útlého dětství vychováváni k tomu, abychom si dali na Řeky pozor a nenakazili se od nich takovými hloupostmi, jako například pěstěním plnovousů a debatami o filozofii. Tohoto lva jsem si však zamiloval, ještě než jsem ho poznal. Leonidas byl lidožrout, k lidožroutství vycvičený. Při nejbližších vhodných

hrách má popravit odporného sexuálního zabijáka jménem Thurius. Thurius se po celá desetiletí zmocňoval žen a pak je rozsekával a jejich ostatků se zbavoval tak, že je házel do řeky nebo stoky. Já sám jsem ho odhalil a pohnal před soud. První, co jsem udělal, když jsme se s Anacritem setkali s Calliopem, bylo, že jsem ho požádal, aby nám ukázal klece, a tam jsem se hnal rovnou k Leonidovi.

Oslovil jsem ho jako důvěryhodného kolegu a podrobně jsem mu vysvětlil, jaký stupeň dravé krvelačnosti budu od něho toho dne očekávat. „Lituju, že to nemůžeme vyřídit o Saturnáliích, jenomže to jsou svátky radosti, takže – jak podotýkají kněží – popravy zločinců by tu slavnost pošpinily. Alespoň to tomu parchantovi poskytne víc času, aby si představoval, jaké utrpení ho čeká, až se k němu nakonec dostaneš. Rozsápej ho na cáry, a to co nejpomaleji, Leonide. Ať si to vychutná."

„Máš to marný, Falcone." Slyšel to jeho ošetřovatel Buxus. „Lvi jsou hodní a zdvořilí zabijáci. Jednou mávnou tlapou a už nevíš o světě."

„Musím si zapamatovat, že si mám zažádat o velké kočky, jestli se někdy rozkmotřím se zákonem."

Leonidas byl dosud mladý, zdatný a bystrozraký, ovšem jeho dech páchl, protože se živil syrovým masem. Nepřežíral se však – nechávali ho napůl vyhladovět, aby v aréně podal dobrý výkon. Ležel v zadním koutě klece v polotmě. Mrzutě švihal ocasem, čímž dával najevo pohrdání a hrozbu. Sledoval nás nedůvěřivýma zlatýma očima.

„U tebe, Falcone, obdivuju jedno," poznamenal Anacrites, který se za mnou neslyšně přikradl, „a to, že věnuješ osobní pozornost i zdánlivě bezvýznamným maličkostem."

Bylo to snesitelnější než věčně poslouchat nekonečné stížnosti Petronia Longa, že se zdržuji prkotinami, ale znamenalo to v podstatě totéž. Můj nový společník mi stejně jako ten starý vytýkal, že ztrácím čas.

„Leonidas," prohlásil jsem (a uvažoval, jestli by byla nějaká naděje lva přemluvit, aby zhltl mého nového společníka), „je velice důležitý. Stál fůru peněz, že, Buxe?"

„Samozřejmě." Ošetřovatel přikývl. Anacrita si nevšímal, raději jednal se mnou. „Nejtěžší je chytit je živý. Já byl v Africe a viděl jsem to. Jako ná-

vnadu jim podstrčí kůzle. Už jenom donutit ty potvory, aby po něm skočily a žuchly do jámy, je ošemetný ažaž – potom musejí ty kočky vytáhnout a přitom je neporanít a ty si div nevyřvou chřtán a snaží se vrhnout na každýho, kdo se k nim přiblíží. Calliopus má jednoho agenta, co nám někdy odchytí mláďata – ale to musí napřed ulovit a zabít jejich matku. A potom je problém ty mrňata vypiplat, než dostatečně vyrostou, aby se hodily na hry."

Ušklíbl jsem se. „Žádný div, že podle jednoho přísloví, chce-li mít politik úspěch, musí především znát dobrý zdroj tygrů."

„My tygry nevedeme," namítl Buxus vážně. Satirické šlehy nechápal. Vtipy o senátorech, jak si podplácejí lid krvavou podívanou, se mu od holé lebky jen odrážely. „Tygři pocházejí z Asie, proto se jich do Říma dostane tak málo. My máme spojení pouze se severní Afrikou, Falcone. Dostáváme lvy a levharty. Calliopus pochází z Oey –"

„Správně. Drží podnikání v rodině. Vychovává Calliopův agent lvíčata tam?"

„Nemá cenu platit za jejich přepravu – to je samo o sobě děsnej cirkus –, dokud nebudou tak velký, aby se to vyplatilo."

„Calliopus má tedy zvěřinec i v Tripolitánii jako tady?"

„No jo." To bude to zařízení v Oee, o němž Calliopus přísahal cenzorům, že je vedeno na bratrovo jméno. Anacrites už si udělal nenápadně poznámku na tabulku, když mu konečně došlo, kam mířím. Zvířata můžou být kdovíjak cenná, ale my jsme pátrali po vlastnictví půdy, ať už v Itálii, nebo v provinciích. Chovali jsme podezření, že ten Calliopův „bratr" z Oey je fikce.

Tahle záležitost nám pro dnešek stačila, abychom se jí zabývali. Shromáždili jsme záznamy o zvěřinci a přidali je k hromádce svitků o Calliopových zápasnících a pak jsme se s těmi dokumenty odebrali do naší nové kanceláře.

Tohle útočiště se stalo dalším bodem nedorozumění. Po celou svou profesionální dráhu jsem úřadoval v odporném bytečku u Fontánového dvora nahoře na Aventinu. Stěžovatelé museli vyšlapat šest pater schodů a vytáhnout mě z postele, abych vyslechl, co je trápí. Ty, kdož jenom připravo-

vali člověka o čas, nutnost zdolávat tolik schodů většinou odradila a ty darebáky, kteří mi chtěli rozmluvit další vyšetřování tím, že mě praští po hlavě, jsem aspoň slyšel stoupat nahoru.

Když jsme s Helenou potřebovali prostornější byt, přestěhovali jsme se přes ulici, ale ten starý jsem si nechal jako pracovnu. Propůjčil jsem ho Petroniovi, když ho manželka vyhodila pro záletnictví, a třebaže už jsme nebyli společníky, ještě stále tam bydlel. Anacrites mi domlouval, že teď potřebujeme víc místa, kam ukládat svitky hromadící se nám ze sčítání, místo, kde by se na nás Petronius nesouhlasně nemračil. Co jsme ovšem vůbec nepotřebovali, jak jsem mu marně vykládal, bylo usadit se mezi těmi flákači v Juliových Saeptách.

Anacrites nám to zařídil, aniž se se mnou poradil. Takového společníka mi máma pověsila na krk.

Saepta jsou velký komplex vedle Pantheonu a volební haly. V tamějších vnitřních arkádách tenkrát – před velkým vyklízením – pobývali s oblibou informátoři. Ti, kteří tam číhali, byli mezi nimi nejprohnanější a nejšpinavější. Političtí patolízalové. Neronovi staří pochlebovači a donašeči. Žádný takt a žádný vkus. Žádná etická úroveň. Výkvět naší profese. S žádným z nich jsem nechtěl mít nic společného, ale Anacrites nás vrhl přímo doprostřed toho jejich zavšiveného prostředí.

Druhá podřadná vrstva divoké zvěře v Saeptách se skládala ze zlatníků a klenotníků. Byla to klika volně seskupená kolem dražebníků a obchodníků se starožitnostmi. Jedním z nich byl můj táta, od něhož jsem se podle možností držel co nejdál.

„Vítejte v civilizaci!“ zakrákoral otec a vtrhl k nám do pěti minut, sotva jsme tam přišli.

„Koukej vypadnout, táto.“

„No jo, to je můj hodnej chlapec.“

Můj otec byl statný podsaditý chlap s nezkrotnými šedivými kučerami a prý – jak se tradovalo mezi ženskými – s okouzlujícím úsměvem. Měl pověst mazaného obchodníka, což znamenalo, že raději lže než říká pravdu. Prodal víc athénských černých váz než kterýkoli jiný dražebník v Itálii. Speciálně mu je vyráběl jeden hrnčíř.

Lidé říkali, že jsem tátovi podobný, ale pokud by si všimli, jak na to re-

aguji, už by to nikdy neopakovali.

Věděl jsem, proč má takovou radost. Až bych se totiž zabýval nějakou složitou prací, hned by mě vyrušoval naléhavými požadavky, jako třeba abych mu doběhl do skladiště a pomohl přestěhovat nějaký těžký kus nábytku. Jakmile by mě měl po ruce, mohl by propustit dva nosiče a chlapce, který vaří brutnákový čaj. A co bylo ještě horší, táta by se okamžitě spřátelil s každým podezřelým, kterého jsem si chtěl držet od těla, a potom by po celém Římě rozkecal, čím se zabývám.

„To se musí zapít," halasil a chvátal nějaké pití sehnat.

„Mámě o tom můžeš vyprávět sám," zavrčel jsem na Anacrita. Nato zbledl víc než jindy. Jistě už věděl, že matka s otcem nepromluvila od toho dne, kdy utekl s jednou zrzkou a jí nechal na krku své děti. Až se doví, že pracuju v tátově sousedství, bude se rozhlížet, koho by mohla pověsit za paty na svůj hák na uzení masa. Přestěhování do téhle kanceláře mohlo pro Anacrita znamenat, že musí dát sbohem pohodlnému bydlení u mámy, vzdát se mnohých chutných obědů a riskovat daleko horší poranění, než bylo to, po kterém mu prakticky zachránila život. „Doufám, že umíš rychle utíkat, Anacrite."

„Ty jsi holt dobrák od kosti, Falcone. Radši bys mi měl poděkovat, že jsem nám našel takovou pěknou kancelář."

„Už jsem viděl horší prasečí chlívky."

Byla to místnost v prvním patře, dva roky prázdná poté, co v ní umřel bývalý nájemník. Když Anacrites nabídl majiteli určitou částku, nemohl věřit svému štěstí. Pokaždé, když jsme se pohnuli, srazili jsme se lokty. Dveře se nedaly dovřít, myši nám nehodlaly ustoupit, nebylo kde se vyčurat a nejbližší krámek s potravinami byl až na druhém konci celé haly. Prodávali tam plesnivé pečivo, po kterém se nám dělalo špatně.

Pro sebe jsem si zabral místečko u malého dřevěného pultíku, odkud jsem mohl pozorovat život proudící kolem. Anacrites se vmáčkl na stoličku v temnější zadní části. Jeho nenápadná tmavá tunika a dozadu ulízané naolejované vlasy splývaly se stíny, takže bylo vidět jenom jeho hladký bledý obličej. Vypadal ustaraně a hlavou se opíral o přepážku, jako by chtěl schovat hlubokou jizvu po zranění. Paměť a logika mu chvílemi vynechávaly. Přesto se zřejmě zaradoval, když se stal mým společníkem. Vzbuzo-

val zvláštní dojem, že se na svůj nový aktivní život těší.

„Neprozraď tátovi, co děláme při sčítání obyvatelstva, on by to do večera roztroubil."

„A co mu teda smím říct, Falcone?" Už jako špeh neoplýval iniciativou.

„Že děláme interní revizi účtů."

„Výborně. O to lidi obyčejně rychle ztratí zájem. A co povíme podezřelým?"

„Musíme postupovat opatrně. Nehodilo by se nám, aby pochopili, jakou máme drakonickou moc."

„To ne. Ještě by nám mohli nabídnout úplatky."

„Jenže my jsme tak úctyhodní, že bychom nic takového nemohli přijmout," poznamenal jsem.

„Samozřejmě. Ledaže by ty úplatky byly hodně mastné," dodal Anacrites ostýchavě.

„A to ony jistě budou," zasmál jsem se.

„Už se to nese!" Táta se vrátil s amforou v náručí. „Prodavači jsem řekl, že se tam zastavíš později a zaplatíš."

„Vřelé díky." Táta se vmáčkl vedle mě a gestem naznačil, že čeká na formální představování, které předtím odsunul. „Anacrite, tohle je můj otec, prohnaný lakomec Didius Favonius. Jinak známý také jako Geminus. Musel si změnit jméno, protože mu šlo příliš mnoho naštvaných lidí po krku."

Můj nový společník měl zřejmě dojem, že jsem ho představil zajímavému podivínovi, nějakému barvitému výstředníkovi ze Saept, kterého hledají. Ve skutečnosti se setkali už dřív, když jsme všichni pátrali po zboží, které zmizelo zradou. Ani jeden si už na to nevzpomněl.

„Aha, tak ty seš ten podnájemník," zvolal táta. Anacrita potěšilo, že je tak známý.

Když táta naléval víno do kovových kalíšků, poznal jsem na něm, že nás dva pozoruje. Jen ať se dívá. Hrát hry, to byla jeho záliba, ne moje.

„Takže už zase existuje Falco a spol.?"

Vymáčkl jsem unavený úsměv. Anacrites zafuněl. Nestál o to, aby se stal pouhým „a spol.", ale já jsem trval na zachování tradice. Doufal jsem ostatně, že co nejdřív seženu jiného společníka.

„Znamená to, že už se usadíš?“ Tátu to potěšilo, neboť si od toho sliboval změnu ovzduší.

„Je to trochu stísněné, ale beztak budeme většinou venku v terénu, takže by to nemělo vadit.“ Anacrites si asi umínil mě naštvat a snažil se zapojit tátu do hovoru. „Aspoň že ta cena je přijatelná. Zřejmě už delší dobu neměl nikdo jiný o pronájem zájem.“

Táta přikývl. Rád si zaklevetil. „Měl to starý Potinus. Dokud si nepodřízl hrdlo.“

„Jestli pracoval tady, tak se nedivím, že to udělal,“ poznamenal jsem.

Anacrites se po místnosti nervózně rozhlížel, jestli tam snad ještě nezůstaly nějaké krvavé skvrny. Otec si z toho nic nedělal a mrkl na mě.

Pak sebou můj společník trhl. „Interní kontrola účtů by se jako kamufláž nehodila,“ obořil se na mě vyčítavě. „Tomu nikdo neuvěří, Falcone. Interní auditoři mají pátrat po chybách v písemnostech v Paláci. Ti nikdy nechodí na veřejnost –“ Uvědomil si, že jsem ho doběhl. S radostí jsem pozoroval, jak se vzteká.

„Jenom jsem si něco ověřoval,“ odsekl jsem posměšně.

„O co jde?“ dotíral táta. Nelíbilo se mu, že by měl zůstat stranou.

„Přísně tajné!“ zdrtil jsem ho odpovědí.

V

Druhý den, když jsme si znovu promysleli, co nám Calliopus prozradil o ceně lva, jsme se vrátili do jeho výcvikového střediska, abychom se mu podívali blíž na zoubek.

Podle jeho vzhledu by asi nikdo nehádal, že se zabývá obchodováním se smrtí a krutostí. Byl to vysoký, štíhlý, uhlazený muž s úhledně upravenými tmavými vlasy, ostříhanými a nakadeřenými, velkýma ušima, rozšířenými nozdrami, natolik opálený, že vypadal jako rozený cizinec, ale se zdejším prostředím dobře splýval. Přistěhovalec odněkud jižně od Kartága, ale když člověk zavřel oči, mohl si domýšlet, že je rodákem ze Subury. Mluvil hovorovou latinou, typickou pro Circus Maximus, nepokaženou hodinami řečnictví. Nosil prosté bílé tuniky a pár prstenů, svědčících o jeho lidské marnivosti. Fikaný mladík, který se vypracoval vlastní pílí a uměl se slušně chovat. Takový typ, jaký Řím s gustem nenávidí.

Byl přesně ve věku, kdy se na svou úroveň mohl vyšvihnout odkudkoli. Cestou si jistě osvojil nejrůznější obchodní praktiky. Nás se ujal osobně. Z toho vyplývalo, že mu patřila jenom malá skupinka otroků, z nichž každý měl svou přidělenou práci, a pro nás je nemohl uvolnit. Ale poněvadž jsem viděl jeho přehledy o počtu zaměstnanců, věděl jsem, že v tom vězí něco jiného. Chtěl osobně dohlédnout na všechno, co se s Anacritem dozvíme. Tvářil se přátelsky a jako by nebyl vůbec zvědavý. My jsme ovšem věděli, co si z toho vybrat.

Jeho zařízení se skládalo z malého zápasiště, kde se cvičili jeho muži, a ze zvěřince. Kvůli těm zvířatům mu édilové nařídili, aby zůstával za městem na Via Portuensis, kus za řekou. Tahle strana města nám vyhovovala, ale ve všech jiných ohledech to bylo krajně nepříjemné. Abychom se vyhnuli nebezpečné Transtiberině, museli jsme přemluvit jednoho člunaře, aby nás převezl od Emporia na druhý břeh k bráně Portuensis. Pak už zbývá jenom dojít kousek pěšky kolem svatyně syrských božstev, což v nás

vyvolalo exotickou náladu, a dál kolem Herkulovy svatyně.

Naše první návštěva byla krátká. Včera jsme se setkali s naším podezřelým, podívali se na jeho lva v poněkud nebezpečně ožvýkané dřevěné kleci a pak jsme sebrali nějaké dokumenty, abychom se s nimi mohli obeznámit. Dnes půjde do tuhého.

Anacrites měl jako první vést zahřívací pohovor. Ze zkoumání dokumentů jsem se dozvěděl, že v současné době Calliopus vlastní jedenáct gladiátorů. Byli to profesionální „bestiarii". To znamená, že nešlo o samé zločince, které strkají do zápasiště po dvojicích, aby se během dopoledního programu navzájem pozabíjeli. Toho, kdo zůstane naživu poslední, dorazí zřízenec. Tihle byli řádně vycvičení a vyzbrojení bojovníci se zvířaty. Takoví profesionálové skýtají pěknou podívanou, ale snaží se, aby je „poslali zpátky" – to znamená, aby se mohli po každém kole vrátit živí do tunelů. Musí bojovat znovu, ale doufají, že jednoho dne budou diváci volat, aby dostali velkou odměnu a pokud možná svobodu.

„Moc jich asi nepřežije, co?" zeptal jsem se Calliopa ve snaze vzbudit v něm nenucenou náladu, když jsme se usazovali.

„Náhodou víc, než si myslíš, zvláště mezi bestiarii. Dost jich musí zůstat naživu. Vidina peněz a slávy nám přihrává další dobrovolníky. Pro mladé chlapce z chudého prostředí to může být jejich jediná šance v životě se uplatnit."

„Kdekdo si ale myslí, že výsledky zápasů jsou předem domluvené. To určitě víš."

„Já si to myslím taky," přiznal Calliopus vyhýbavě.

Patrně znal také tu druhou teorii, kterou si bručí pod vousy každý slušný Říman pokaždé, když předseda her mávne ušmudlaným bílým šátkem, aby zápas přerušil. Rozhodčí je slepý.

Jeden z důvodů, proč jsou gladiátoři tohoto lanisty považováni za chabé, spočíval v tom, že se specializuje především na předstíraný lov, tu část her, které se říká *venatio.* Patřila mu různá velká divoká zvířata, jež vypustí do arény do naaranžovaného prostředí, a za těmi tam pak vtrhnou jeho lidé buď na koni, nebo pěšky a pobijou jich jenom tolik, aby mu to ještě prošlo, a přitom se stále snaží bavit davy diváků. Někdy se ta zvířata poperou navzájem v nemožných kombinacích – sloni proti býkům nebo levharti

proti lvům. Někdy proti sobě stane člověk a šelma. Bestiarii však nejsou o moc víc než zkušení lovci. Dav jimi pohrdá, pro něj jsou větší hrdinové Thrákové, Myrmidoni a retiarii neboli síťaři, zápasníci různých typů, kteří měli sami skončit mrtví na písku.

„Tu a tam o někoho přijdeme, Falcone. Ty štvanice musí vypadat nebezpečně."

To neodpovídalo událostem, které jsem viděl na vlastní oči, kdy museli váhavá zvířata popohnat k jejich osudu hlučným bušením do štítů nebo máváním hořícími pochodněmi.

„Tobě prostě vyhovuje, když je tvůj čtyřnohý majetek skutečně zuřivý. A shromažďuješ ho v Tripolitánii?"

„Většinou. Moji agenti pátrají po celé severní Africe – v Numidii, Kyrenaice, dokonce až v Egyptě."

„Zvířata vyžadují velké náklady, nejdřív je nutné je najít, pak ubytovat a živit, že?"

Calliopus se na mě pátravě zadíval. „Kam tím míříš, Falcone?"

Původně jsme se dohodli, že první otázky položí Anacrites, ale mně vyhovovalo, když jsem takto mohl začít sám. Calliopa to znejistilo, neboť dost dobře nevěděl, zda vyšetřování už formálně začalo. Ostatně znejistilo to i Anacrita.

Nejvyšší čas to otevřeně vybalit: „Cenzoři požádali mého společníka a mě, abychom prováděli takzvanou kontrolu životního stylu."

„Cože?"

„No, však víš. Je jim divné, jak můžeš vlastnit tu pěknou vilu v Surrentu, když tvrdíš, že obchoduješ se ztrátou."

„Tu vilu v Surrentu jsem nahlásil!" bránil se Calliopus. Tím se ovšem dopustil chyby. Majetek v Neapolském zálivu se cení obzvlášť vysoko. Vily na útesech s jiskřivou vyhlídkou přes třpytivou modř na Capreae jsou znakem milionářů z konzulských rodin, bývalých císařských otroků z úřadu pro petice a úspěšnějších vyděračů.

„Velmi správně," pochválil jsem ho. „Vespasián a Titus dobře vědí, že nejsi z těch ničemů, kteří trapně tvrdí, že pracují v oboru s vysokými režijními náklady, a přitom si vydržují div ne stáda plnokrevníků pro Neronův circus a jezdí na vozech s rychlejšími paprsky a zlacenými zákolníky.

Mimochodem jaká kola má tvůj vůz?“ zeptal jsem se nevinně.

„Mám takové rodinné vozidlo, které tahají muly, a osobní nosítka pro manželku,“ odpověděl Calliopus dotčeně, a zřejmě už rychle uvažoval o tom, že svého mladého vozataje, co závodí s jeho kvadrigou, prodá i se čtyřspřežím čilých hispánských šedáků.

„To je velice skromné. Jenže víš, co vyvolá mezi byrokraty pozdvižení. Velké vozy, jak jsem říkal. Vysoké sázky při hazardu. Nápadně elegantní tuniky. Hlučná společnost. Noci s rozpustilými děvami, které poskytují zvláštní služby. Nic takového, z čeho by tě mohl někdo obvinit, jak se domnívám.“ Lanista zrudl. Rozmarně jsem pokračoval dál: „Nahé Amazonky ze vzácného mramoru z Penteliconu. Milenky toho typu, co umí mluvit pěti jazyky, dovedou posoudit vybroušený safír a jsou diskrétně uklizené v nástavbách na střechách v Šafránové ulici.“

Nervózně si odkašlal. Vzal jsem na vědomí, že mám zapátrat po milence. Možná úkol pro Anacrita. Zatím neměl co k tomu podotknout. Ta žena možná znala jenom dva nebo tři jazyky, jeden z nich představoval pouze řecký seznam běžných nákupů, ale z milence už jistě dokázala vymámit malý byteček, „aby měla kde bydlet maminka“, a jméno pošetilého Calliopa patrně figurovalo na převodní listině.

Kolik svinstva ještě budeme muset odhalit během naší ušlechtilé práce. Bohové, jací podvodníci jsou moji spoluobčané (pomyslel jsem si spokojeně)!

Zatím se neobjevilo žádné znamení, že by měl Calliopus v úmyslu přijít s nějakým podnětem, abychom mu dali pokoj. V téhle chvíli to firmě Falco a spol. vyhovovalo. Ještě jsme nebyli ten typ auditorů. Nejdřív jsme ho chtěli rovnou usvědčit. Měl prostě smůlu. Chtěli jsme zahájit vysokou poctivou kořistí a odpovídajícím přínosem pro státní pokladnu, abychom Vespasiánovi a Titovi dokázali, že stálo za to nás zaměstnat.

Bylo by to rovněž signálem pro veřejnost, že my jsme jako vyšetřovatelé nebezpeční, takže lidé na našem seznamu se budou snažit rychle s námi vyrovnat.

„Tak ty vlastníš jedenáct gladiátorů,“ vložil se do toho konečně Anacrites. „Jak si je opatřuješ, jestli se můžu ptát? To si je kupuješ?“

Calliopovi přeletěl přes obličej vzácný výraz úzkosti, když si domyslel,

že bude asi následovat dotaz, kde bere peníze na jejich nákup. „Některé."

„To jsou otroci?"

„Někteří."

„A prodává je jejich pán?"

„Ano."

„Za jakých okolností?"

„Většinou to jsou buřiči, kteří se provinili – anebo pánovi prostě připadá, že vypadají jako rváči, a raději je smění za hotovost."

„Platíš za ně hodně?"

„Ne moc často. Ale lidi vždycky doufají, že z nás vyrazí víc."

„Pořizuješ si taky zajatce z ciziny? Musíš za ně platit?"

„To ano. Oni původně patří státu."

„Jsou běžně k dostání?"

„Když je válka."

„Ten trh by mohl vyschnout, jestliže náš nový císař nastolí báječné období míru… Kde je potom budeš shánět?"

„Muži se nám hlásí sami."

„Oni se dobrovolně rozhodnou pro takový život?"

„Jsou lidi, co zoufale potřebujou peníze."

„Platíš jim hodně?"

„Já jim neplatím nic – jenom jejich denní chléb."

„A to je stačí udržet?"

„Pokud předtím neměli co jíst. Napřed se musí zaplatit vstupní poplatek, aby se muži, co se hlásí dobrovolně, vykoupili z otroctví."

„Kolik?"

„Dva tisíce sesterciů."

Anacritovo obočí vyletělo vzhůru. „To není o moc víc, než kolik platí císař básníkům, kteří na koncertě zarecitujou dobrou ódu! Je to rozumné, aby ti chlapi takto hazardovali se životem?"

„Je to víc, než kolik jich většina v životě viděla."

„Není to však velká suma za otroctví a smrt. A když se k vám tedy přihlásí, musejí podepsat nějakou smlouvu?"

„Zavážou se k službě u mě."

„Na jak dlouho?"

„Navždycky. Ledaže by vyhráli dřevěný meč, a tím si zasloužili svobodu. Ale jakmile se jim daří, i ti, co vyhráli největší ceny, to dlouho na svobodě nevydrží a hlásí se znovu."

„Za stejných podmínek?"

„To ne. Nový vstupní poplatek je tentokrát šestkrát vyšší než ten původní."

„Dvanáct tisíc?"

„A oni samozřejmě očekávají, že shrábnou další ceny. Jsou přesvědčeni, že jsou rodilí vítězové."

„To přece nemůže trvat navždy."

Calliopus se mírně usmál. „To ne."

Anacrites se protáhl a tvářil se zamyšleně. Rozhovor vedl nenásilným stylem a velkým, rozmáchlým rukopisem si dělal četné poznámky. Počínal si klidně, jako by se chtěl pouze obeznámit s místním prostředím. Nebylo to přesně to, co jsem očekával. Ovšem než se stal vrchním špehem, musel kdysi něco umět.

Calliopovi, jak jsme se už přesvědčili, radil jeho účetní, aby spolupracoval, kde to bude nezbytné, ale sám aby dobrovolně nic nepřiznával. Jakmile ho Anacrites přiměl k řeči, ta dlouhá pauza ho zneklidnila. „Já samozřejmě chápu, o co vám jde," brebentil. „Je vám divné, jak si můžu dovolit takové nákladné nákupy, když jsem cenzorům řekl, že většina mých investic je dlouhodobá a nedá se u nich počítat s rychlou návratností."

„Výcvik gladiátorů," nahrál mu Anacrites a nepřičinil žádnou poznámku k tomu provinilému přílivu nových informací.

„To trvá léta."

„A během té doby je musíš živit?"

„A platit jim cvičitele, doktory, zbrojíře –"

„A oni potom můžou při prvním veřejném vystoupení umřít."

„Ano, moje podnikání je vysoce riskantní."

Naklonil jsem se kupředu a poznamenal: „Ještě jsem se nesetkal s podnikatelem, který by mi tohle netvrdil."

Anacrites se zasmál spíš s Calliopem než se mnou a ještě stále si získával jeho důvěru. Hodlali jsme s tou hrou pokračovat jako slušní mladíci a naznačovali jsme, že nic z toho, co podezřelý říká, není nijak důležité. Žád-

né pohoršené pomlaskávání a vrtění hlavou. Jenom úsměvy, legrácky, pochopení pro všechny jeho problémy – a potom písemná zpráva, která pošle ubohou oběť do Hádu.

„A kde získáváš kapitál?“ zeptal jsem se.

„Dostávám zaplaceno za to, že dodávám zápasníky a zvířata na *venatio.* Plus nějaké výhry, když připravíme skutečnou štvanici.“

„Já jsem myslel, že ty peníze připadnou vítěznému gladiátorovi.“

„Lanista si z toho odečte svůj podíl.“

Nepochybně podstatně vyšší, než kolik připadne vítězi. „Takový, aby si za to mohl pořídit vilu s vyhlídkou na Neapol? No, to samozřejmě představuje léta práce.“ Calliopus chtěl něco říct, ale já jsem ho nepustil ke slovu. Dostali jsme ho do úzkých. „Vzhledem k tomu, že ti trvalo léta, než sis nashromáždil dostatečný kapitál, napadlo nás, jestli jsi při přípravě podkladů pro sčítání neopominul nějaké další nemovitosti – možná mimo Řím nebo majetek, který vlastníš už tak dlouho, až ti vypadl z paměti –, takže jsi je zapomněl uvést v daňovém přiznání?“

Řekl jsem to tak, aby to vyznělo, jako bychom něco věděli. Calliopus jen taktak že nezalapal po vzduchu. „Musím znovu nahlédnout do svitků, abych se přesvědčil –“

Falco a spol. Calliopovi přikyvovali (připraveni jeho zpověď zapsat), a vtom se mu naskytla neočekávaná úleva.

Do místnosti vrazil rozpálený, rozcuchaný otrok v botách obalených hnojem, chvíli se rozpačitě kroutil, nechtělo se mu mluvit s Calliopem před námi. S Anacritem jsme dali zdvořile hlavy dohromady a předstírali, že debatujeme o tom, co dál, ale ve skutečnosti jsme natahovali uši.

Zachytili jsme pár zamumlaných slov o tom, že se stalo něco hrozného a Calliopus že se má okamžitě dostavit do zvěřince. Vztekle zaklel. Potom vyskočil. Chvíli na nás upřeně hleděl, jako by se rozmýšlel, co má říct.

„Máme tu jednu smrt.“ Mluvil úsečně. Očividně ho to rozčílilo. Vyvodil jsem si z toho, že asi utrpěl značnou finanční ztrátu. „Potřebuju to vyšetřit. Jestli chcete, můžete jít se mnou.“

Anacrites, který poslední dobou snadno zbledl, řekl, že počká v kanceláři. I mizerný špeh ví, kdy využít příležitosti k prohledání místnosti. Calliopus mě pak informoval, že ať už se stalo cokoli, jeho lev,

Leonidas, je mrtev.

VI

Zvěřinec byl dlouhý nízký zastřešený barák. Podél jedné stěny stála řada velkých klecí velikosti kójí otroků. Chvílemi se z nich ozýval podivný šramot a najednou hluboké zamručení nějakého jiného velkého zvířete, možná medvěda. Proti těm klecím byly umístěny menší kotce s nižšími mřížemi, většinou prázdné. Na druhém konci na nás zírali čtyři pštrosi, kteří nebyli v kleci, a Buxus se ne příliš úspěšně pokoušel krotit jejich zvědavost miskou zrní. Byli vyšší než on, odhodlaní být nadále tak dotěrní, vykrucovali zvědavě krky jako zvrácení čumilové, když někoho přejede vůz.

Leonidas ležel ve své kleci kousek od místa, kde jsem ho viděl včera. Tentokrát měl hlavu od nás odvrácenou.

„Potřebujeme lepší světlo."

Calliopus úsečně zavolal, aby přinesli pochodně. „Schválně tu udržujeme šero, to šelmy uklidňuje."

„Můžeme vstoupit dovnitř?" Položil jsem ruku na jednu mříž klece. Cítil jsem, že je pevnější, než jsem očekával podle toho, jak byla ožvýkaná. Ten dřevěný příbytek zpevňoval kov. Dveře zabezpečoval krátký řetěz, zajištěný zaklapnutým visacím zámkem. Klíče od něho se zřejmě přechovávaly v kanceláři. Calliopus houkl na jednoho otroka, aby pro ně doběhl.

Buxus přestal konejšit pštrosy a přišel za námi, stále postrkovaný těmi dlouhonohými ptáky.

„Můžete jít klidně dovnitř. Nic vám neudělá. Je totálně mrtvej." Kývl na zdechlinu v kleci, obsypanou mouchami. „Snídaně se ani nedotknul."

„Ráno jsi mu dával to maso?"

„Jenom kousek, aby neztratil sílu." Vypadalo to jako celá koza. „Volal jsem na něho a on ležel zrovna takhle. Myslel jsem si, že prostě spí. Chudák, už muselo bejt po něm, a já to nepoznal."

„Tak jsi ho nechal, aby si ještě zchrupnul, jak sis myslel?"

„Jo, tak to bylo. Když jsem se vrátil pozdějc a nesl nějaký zrní tady těm pitomejm ptákům, připadal mi podivně klidnej. Ověřil jsem si to a poznal, že se ani nepohnul. Po celým těle mu lezly mouchy a on ani neškubnul ocasem. Dokonce jsem do něj šťouchnul dlouhým klackem. A pak jsem si řek, *je to marný, je po něm*."

Dorazily současně pochodně i klíče. Calliopus se vzchopil a zacinkal klíči na velkém kovovém kruhu, dokud s potížemi nenašel ten pravý. Zavrtěl hlavou. „Jakmile tyhle tvory vytrhnete z jejich přirozeného prostředí, jsou strašně choulostiví. Tady aspoň názorně vidíš, Falcone, jaký těžkosti musím překonávat. Lidi jako ty" – měl na mysli ty, kdož prověřují jeho finanční způsobilost – „vůbec nevěří, jak riskantní je to povolání. Zvířata někdy přes noc pojdou a my se nikdy nedovíme proč."

„Vidím, že jsi ho držel v co nejlepších podmínkách." Dost opatrně jsem vlezl do klece. Jako všechny klece i tahle byla nechutná, ale slámy tam měl nastláno vysokou vrstvu. Viděl jsem tam taky velké koryto s vodou a tu kozí mršinu, ale tu už Buxus vytahoval, aby si na ní pochutnalo některé jiné zvíře. Stále však musel odstrkovat pštrosy, kteří se táhli za ním, a nakonec dveře klece zavřel, aby ptáci zůstali venku.

Napadla mě nepěkná myšlenka, že Leonida teď čeká stejný osud jako tu kozu, kterou měl mít k snídani. Jen co zájem o něj opadne, i on poslouží některému svému kanibalskému druhovi.

Zblízka se mi jevil větší, než se mi původně zdál. Srst měl hnědou, rozcuchanou hřívu černou. Silné zadní nohy úhledně složené z obou stran podél těla, přední packy natažené dopředu jako sfinx, tlustý ohon stočený jako domácí kočka, jeho černý třapec rovněž složený u těla. Velká hlava se opírala čenichem o zadní část klece. Pach lví mrtvoly ještě nepřebil smrady, jež si nastřádal za života. Ty byly hodně silné.

Buxus se nabízel, že by lvu otevřel tlamu a předvedl mi jeho zuby. Měl jsem ji blíž, než bych o to stál u živého lva, a tak jsem zdvořile souhlasil. Vždycky jsem vítal novou zkušenost. Calliopus stál vedle a pozoroval nás. Mračil se nad tou ztrátou a v duchu už počítal, na kolik ho přijde náhrada za Leonida. Ošetřovatel se sehnul nad ležícím zvířetem. Slyšel jsem, jak na něj tak trochu ironicky něžně mluví. Oběma rukama popadl hrubou hřívu a zabral, aby lva natočil směrem k nám.

Potom silně pohoršeně vykřikl. Calliopovi i mně chvíli trvalo, než jsme se vzpamatovali, a pak jsme přistoupili blíž, abychom se podívali. Do nosu nás udeřil pronikavý lví puch. Na slámě i na slepené srsti jsme uviděli krev. Pak jsme si všimli ještě něčeho. Z mocné hrudi zvířete vyčnívala roztříštěná násada zlomeného kopí.

„Někdo ho oddělal," zuřil Buxus. „Nějakej parchant sem vlezl a Leonida zavraždil!"

VII

„Jenom mi slib jedno," domlouval mi Anacrites, když jsem se vrátil do kanceláře majitele. „Slib mi, že se tím nenecháš odvést od naší práce, Falcone."

„Hleď si svýho."

„Přesně to taky dělám. Mně i tobě jde v současné době o to, abychom vydělali nějaké sestercie, když pro cenzory zpracujeme pár podvodníků. Nemáme čas dělat si starosti se záhadným vražděním cirkusových lvů."

Jenže tohle nebyl nějaký starý vypelichaný cirkusák. Tohle byl Leonidas, lev, který měl sežrat Thuria. „Leonidas popravoval zločince. Byl to oficiální říšský mistr popravčí. Anacrite, ten lev byl zrovna tak státní zaměstnanec jako ty a já."

„Nebudu tedy nic namítat," řekl můj společník, muž nakyslé a úzkoprsé morálky, „jestliže jeho jménem vyvěsíš tabulku vyjadřující císařovu vděčnost a pak se postaráš o štědrou peněžní odměnu tomu, kdo se postará o jeho pohřeb."

Ujistil jsem ho, že může klidně protestovat proti čemukoli, jen když mě nechá na pokoji. Jsem dokonale schopný dokončit naši zdejší kontrolu s jednou rukou uvázanou za zády za stejnou dobu, jakou bude Anacritovi trvat, než si vzpomene, jak se píše datum na naši zprávu v úřední řečtině. Já se na tom budu taky podílet a přitom zjistím, kdo zabil Leonida.

Anacrites nikdy neuměl přestat včas, aby nechal rozčileného člověka vychladnout. „Není to, co se stalo, záležitost jeho majitele?"

To jistě. A já už jsem věděl, co s tím má jeho majitel v plánu: neudělá nic.

Hned když uviděl tu ránu a násadu kopí, Calliopus divně zbledl a potom se zdálo, jako by ho mrzelo, že mě pozval podívat se na mrtvolu. Všiml jsem si, jak se zamračil na Buxa, zřejmě ho tak varoval, aby zůstal zticha. Mě pak lanista ujistil, že na té smrti není nic divného, a prohlásil,

že to vyřeší, jen co si promluví se svými otroky. Zkušenému informátorovi bylo naprosto jasné, že se mě Calliopus pokouší zbavit. Měl v úmyslu věc nějak ututlat.

Jenže nepočítal se mnou.

Anacritovi jsem pověděl, že vypadá, jako by si potřeboval odpočinout. Ve skutečnosti vypadal stejně jako jindy, jenže já jsem potřeboval mít navrch, abych si zvedl náladu. Nechal jsem ho v kanceláři majitele, kde se pokoušel sladit nějak cifry (což asi není nejvhodnější rehabilitace pro člověka s poraněnou hlavou), a venku jsem přešel k plácku s udusanou půdou, kde skoro celé dopoledne trénovalo pět nebo šest gladiátorů. Byl to takový pustý obdélník uvnitř celého komplexu se zvěřincem po jedné straně, dost nevhodně umístěným hned vedle jídelny zápasníků. Baráky s noclehárnami stály na zadním konci za jakousi kolonádou, jež vedla kolem skladiště s nářadím a kanceláří nahoře. Kancelář měla vlastní balkon, odkud mohl Calliopus sledovat, jak jeho muži cvičí, a viděl i na vnější schodiště. Jednoduchá socha Merkura na vzdáleném konci dvora měla cvičící muže inspirovat. I on však vypadal velmi sklíčeně.

Nervy drásající rachot cvičných mečů a bojovný křik konečně ustaly. Bestiarii se teď zvědavě shlukli poblíž průchodu do zvěřince. Když jsem se k nim blížil, bylo slyšet drsné mručení a řev zvířat.

Tito bestiarii nepatřili k svalnatým hromotlukům, ovšem byli natolik silní, že by člověku dovedli hodně ublížit, kdyby se na ně díval déle, než by se jim líbilo. Všichni měli na sobě bederní zástěrky, někteří si silné paže ovinuli různými řemínky a pár si jich pro větší účinnost vzalo dokonce přilby, byť jednodušších tvarů než pěkně vypracované helmice, jaké nosí bojovníci v aréně. Tito muži, štíhlejší a hbitější než většina profesionálů, vypadali taky mladší a nadprůměrně bystří. Brzy jsem se přesvědčil, že vůbec nehodlají odpovídat na otázky poslušně.

„Nevšiml si někdo z vás včera večer nebo dnes něčeho podezřelého?“

„Ne.“

„Jmenuju se Falco.“

„Tak koukej vypadnout, Falcone.“

Jako jeden muž se otočili a výmluvně pokračovali ve cvičení. Prováděli

salta vzad a bušili si navzájem do mečů. Bylo by nebezpečné připlést se jim do cesty a za takového rámusu jsem se jich nemohl vyptávat. Řvát jsem nechtěl. Posměšně jsem jim vysekl vojenský pozdrav a měl se k odchodu. Někdo jim zacpal huby. Netušil jsem proč.

Před hlavní bránou do objektu se prostírala vrhačská dráha. Čtyři borci ze skupiny vyměřovali kopími její délku. S Anacritem jsme si jich všimli hned při příchodu. Když jsem se tam zatoulal teď, ještě stále se tužili a o tom, co se stalo Leonidovi, patrně neslyšeli. Nejbližší mladík, zdatný snědý mladý hoch s pěkným holým hrudníkem, pevnýma nohama a bystrýma očima, právě dokončil zdařilý hod. Zatleskal jsem mu a mávnutím jsem ho přivolal. Když ke mně zdvořile přišel, pověděl jsem mu, že lev je mrtvý. Všichni jeho druhové se k nám připojili, zřejmě v jiné, ochotnější náladě než ti na cvičišti. Opakoval jsem svůj dotaz, jestli někdo z nich něco nezpozoroval.

Ten první mládenec se představil jako Iddibal a vysvětlil mi, že se bližšímu kontaktu se zvěří vyhýbají. „Když je člověk pozná, tak je potom těžký je štvát při předstíraným lovu."

„Všiml jsem si, že se ošetřovatel Buxus k Leonidovi chová spíš jako k příteli, skoro jako k domácímu mazlíčkovi."

„Ten si mohl dovolit si ho oblíbit. Leonidas se měl z arény pokaždý vrátit."

„Poslán zpátky vestoje," přidal se druhý a použil gladiátorský výraz pro omilostnění.

„No jo, Leonidas byl jinej." Hoši se na sebe uculovali.

„Něco mi ušlo?" zeptal jsem se.

Po chvilce rozpačitého přešlapování Iddibal řekl: „Calliopus ho totiž koupil omylem. Lva dostal jako zbrusu nový přírůstek, právě dovezený ze severní Afriky, ale potom, jen co za něj zaplatil, někdo Calliopovi pošeptal, že Leonidas je speciálně vycvičený. Na štvanice se vůbec nehodil. Calliopus zuřil. Pokoušel se ho udat Saturninovi – ten dělá ve stejný branži –, ale Saturninus zjistil včas, v čem je háček, a vycouval."

„Speciálně vycvičený? Myslíš tím jako lidožrout? Proč se Calliopus vztekal? Copak je cvičený lev míň hodnotný?"

„Calliopus ho musí ubytovat a krmit, ale pokaždý, když ho použije na

zločince, dostane jenom běžný státní honorář."

„Tedy ne moc velký?"

„Znáš vládu."

„To znám!" Mně taky platili. Rovněž se snažili udržet mé honoráře co nejnižší.

„Pro štvanice, co pořádá," vysvětloval Iddibal, „vyhlašuje Calliopus soutěž založenou na atrakci, jakou může v současné době nabídnout. Soutěží s druhými lanisty a výsledek závisí na tom, kdo nabídne lepší podívanou. Se zdatným dospělým lvem jako hvězdou by jeho nabídka dobré štvanice byla velmi přitažlivá." Všiml jsem si, že Iddibal hovoří jako zkušený znalec. „Divákům se líbí, když se ženeme za slušně velkou kočkou, a Calliopovi se často stává, že žádnou nemá. Spolupracuje s mizerným agentem."

„S tím, co loví zvěř?"

Iddibal přikývl a potom se odmlčel, jako by cítil, že zašel příliš daleko.

„Ty se tím taky zabýváš jako zprostředkovatel?" zeptal jsem se ho.

Ostatní do něho škádlivě šťouchali. Třeba měli dojem, že se moc vytahoval a dělal ze sebe odborníka. „Já jsem jenom jeden z kluků, co se do zvířat trefujou," usmál se. „My se ženeme za vším, co nám dají."

Rozhlédl jsem se po skupině. „Předpokládám, že žádný z vás se nebavil ve volném čase tím, že by si dělal terč z Leonida?"

„Ale kdepak," ujišťovali mě s takovou jistotou, jaká nikdy nevypadá věrohodně.

Doopravdy mě vůbec nenapadlo, že by si troufali naštvat Calliopa tím, že by mu zabili lva. I když mu Leonidas vynášel jenom oficiální poplatek, použitelný popravčí byl stále lepší než mrtvý, alespoň do té doby, než lanistovi vydělá tolik, za kolik ho koupil. Ostatně Calliopovi musí značně zvyšovat prestiž, že vlastní šelmu, která už odpravila nejznámější zločince. Blížící se poprava bestiálního vraha Thuria poutala velkou pozornost veřejnosti. Teď byl Calliopus upřímně zdrcený, že o Leonida přišel. Proto mě znepokojovalo, že se tvářil, jako by ta smrt nebyla nic mimořádného.

Všemu, co jsem mohl ještě z těch gladiátorů vytáhnout, udělal přítrž sám Calliopus. Přišel své muže varovat, aby drželi jazyk za zuby, stejně jako to předtím nařídil jejich kolegům na cvičišti. Nemohl jsem potřebovat,

abychom se v tom stadiu střetli, a tak jsem mu jen pokývl a odešel. A jakoby náhodou jsem si s sebou odnesl jeden ze cvičných oštěpů.

Spěšně jsem se vrátil ke kleci, kde lev ležel. Poněvadž dveře zůstaly otevřené, vešel jsem rovnou dovnitř. Nožem jsem rozšířil ránu v hrudníku lva. Podařilo se mi vyčnívající hlavici zbraně vytrhnout. Položil jsem ji vedle té, kterou jsem si přinesl. Nebyly stejné. Ta, která lva usmrtila, měla delší užší hrot a k násadě byla připevněna nestejně dlouhým kovovým páskem. Nejsem odborník, ale jasně ho na jiné kovadlině vykoval kovář, který měl odlišný styl.

Přišel tam Buxus.

„Zadává Calliopus práci jednomu určitému zbrojíři?“

„To si nemůže dovolit.“

„Odkud má tedy ty oštěpy?“

„Odkudkoli, kde jsou ten týden se slevou.“

Proč na mě vždycky zbyde práce u nějakého držgrešle?

„Pověz mi, Buxe, měl Leonidas nějaké nepřátele?“

Ošetřovatel se na mě zadíval. Byl to otrok, a proto nezdravě bledý, ve špinavě hnědé tunice a hrubých, příliš velkých sandálech. Oteklé nohy měl mezi řemínky celé podrápané od slámy, v níž se skoro stále pohyboval. Na nohou i pažích se mu pásly různé blechy a mouchy, kterých je na jeho pracovišti spousta druhů. Nebyl nijak vyzáblý ani ušlápnutý, ale měl opatrný výraz v obličeji s pytlíky pod očima. Jeho pohled mi připadal otevřenější, než bych čekal. To patrně znamenalo, že si Calliopus Buxa vybral, aby mi podle okolností nakukal nějaký nesmysl.

„Nepřátele? No, já myslím, že ty lidi, co je měl sežrat, ho neměli zrovna v lásce, Falcone.“

„Ale ti jsou přece v řetězech. Thurius si asi těžko mohl vzít přes noc volno z cely pro odsouzence a odskočit si sem, aby byl první.“ Napadlo mě dokonce, jestli s tím zabitím nemá něco společného sám Buxus. Tahle smrt, jako většina vražd, mohla mít docela dobře příčinu v nějaké domácí záležitosti. Ale jak jeho náklonnost k tomu velkému zvířeti, tak jeho hněv, když zjistil, že lev byl zavražděn, mi připadaly upřímné. „Byl jsi poslední, kdo viděl Leonida živého?“

„Včera večer jsem mu dolíval vodu. Byl drobet hladověj, ale úplně zdravej."

„Pohyboval se po kleci?"

„No jo, trochu se jako plížil. Jako většina velkejch koček on nesnáší – prostě nesnáší, když musí bejt v kleci. To potom pořád neklidně přecházejí. Já nerad vidím, když se tak chovají. Úplně zblbnou, zrovna jako bys zblbnul ty nebo já, kdyby nás zamkli za takový mříže."

„Vlezl jsi včera večer do klece?"

„Ne, nechtělo se mi shánět klíč, abych ji otvíral, a tak jsem mu tam vodu jenom chrstnul skrz mříže takovou plechovou konví a šeptem jsem mu popřál sladkou dobrou noc."

„Odpověděl ti?"

„Zařval jako tur. Říkal jsem ti, že měl hlad."

„Tak proč jsi ho nenakrmil?"

„Schválně ho držíme o hladu."

„Proč? Vždyť ještě neměl jít do arény. Co to má za cenu takhle ho vyhladovět?"

„Lvi nemusí mít každej den maso. Potom si na něm tím víc pochutnají."

„Ty mluvíš jako moje přítelkyně. No tak dobrá. Chrstnul jsi mu tam džbán nebo dva a potom co? Ty spíš blízko?"

„Na půdě hned vedle."

„A jak to děláte přes noc? Je zvěřinec zabezpečený?"

„Všechny klece jsou pořád zamčený. Často nám sem lezou normální lidi z publika, aby se zblízka podívali na zvířata."

„Zajímají je všechny druhy?"

„Dáváme si velkej pozor."

„Byl tam někdo cizí i včera večer?"

„Já jsem nikoho neviděl. Po setmění sem lidi moc nechodí."

Vrátil jsem se k bezpečnostním opatřením. „Pokud vím, tak klíče jsou v kanceláři, ano? Jak to děláte, když potřebujete vykydat hnůj a v době krmení? Smíš ty klíče použít sám?"

„Ale jo." Správně jsem pochopil, že ten ošetřovatel tu zastává odpovědné místo.

„A co v noci?"

„Celej zvěřinec je pod zámkem. To si ověřuje sám pán. Klíče dá Calliopus do kanceláře, a než odejde domů, kancelář taky zamkne. Dům má samozřejmě v městě –“

„Jo, to vím.“ A kromě něho ještě několik dalších. Proto jsme s Anacritem poctili Calliopa návštěvou jako prvního. „Předpokládám, že večer asi zavíráte dost brzy. Calliopus si možná rád před večeří zaskočí do lázní. Muž jeho postavení asi většinou večeří formálně, ne?“

„To asi jo.“ Otrok nejspíš neměl dost jasnou představu, jak vypadá společenský život mezi svobodnými občany.

„Jeho paní je náročná?“

„Artemisia ho musí brát takovýho, jakej je.“

„Chodí za ženskýma?“

„Nemám páru,“ prohlásil Buxus. Očividně lhal. „Ostatně tady nezůstává často moc dlouho. Je utahanej z toho, jak celej den péruje chlapy. Potřebuje si vorazit.“

„Takže potom si můžeš dělat, co chceš.“ Buxus na to nic neřekl, když jsem změnil přístup. Snad měl dojem, že ho teď kritizuji. „Jenže co by bylo, Buxe, kdyby v noci některé zvíře onemocnělo nebo kdyby tu vznikl požár? Předpokládám, že v takovém případě nemusíš utíkat až do Říma požádat pána o klíče? Kdybys neměl volný vstup do zvěřince a došlo k nouzové situaci, mohl by o všechno přijít.“

Buxus mlčel, ale pak připustil: „Na takový případy jsme domluvený.“

„A jak?“

„O to se nestarej.“

Nechal jsem to být. Na nějakém hřebíku na nápadném místě visí pravděpodobně kopie původního klíče. Zjistím si o tom podrobnosti, až budu bezpečně vědět, že je to důležité. Jestli je můj odhad správný, každý šikovný lupič, který by se tam vyznal, mohl ten hřebík najít.

„Šlo tedy včera večer všechno hladce, Buxe?“

„Ale jo.“

„Žádné nemocné zvíře, co by potřebovalo ošetřit? Žádný poplach?“

„Ne, Falcone. Všude klid.“

„Neměl jsi u sebe děvče? Nebo kamaráda na trochu hazardu?“

Vyskočil. „Z čeho mě to obviňuješ?“

„Mužský má přece právo na společnost. Tak co, měl jsi?“

„Ne.“

Patrně opět lhal, tentokrát aby se očistil. Uvědomil si, že po něm jedu. Jenže byl to otrok. Calliopus by asi nestrpěl jakékoliv bratříčkování, takže Buxus by si pochopitelně chtěl své zvyklosti nechat pro sebe. Snadno bych z něho vytáhl podrobnosti, kdybych potřeboval.

Zatím však bylo ještě brzy na to, abych začal s tvrdým výslechem.

Vzdychl jsem si. Co člověk nadělá, když má u nohou chladnou mrtvolu? Že tahle byla lev, nic nezměnilo na tom, jak jsem se cítil. Znovu ta stará těžká sklíčenost nad zmařeným životem z nějakého stěží uvěřitelného důvodu a pravděpodobně rukou nějakého ničemy, který si myslel, že mu to projde. Stejný hněv a rozhořčení. A potom opět obvyklé otázky: *Kdo ho viděljako poslední? Jak strávil svůj poslední večer? Kdo byli jeho druhové? Co naposled jedl? Vlastně koho sežral?*

„Ty jsi byl jediný člověk, co s ním přicházel do styku, Buxe?“

„On a já jsme byli jako bráchové.“

Když se vyšetřuje vražda, často se ukáže, že takové prohlášení není pravda. „Jistě?“

„Byl na mě zkrátka zvyklej a já byl zvyklej na něho – teda do určitý míry. Zádama jsem se k němu nikdy neotočil.“

I teď stál ošetřovatel čelem ke lvu. Nespouštěl z něho oči, jako by zvíře ještě stále mohlo vyskočit a rozsápat ho. Buxus přidřepl k oštěpu a zkrvavenému hrotu, jak jsem je předtím položil vedle sebe. Calliopus se to možná bude snažit ututlat, ale měl jsem pocit, že Buxus chce vědět, kdo mu zabil toho silného kamaráda. „Falcone –“ Ztišil hlas a ukázal na tu přelomenou zbraň. „Kde je násada od toho, co ho oddělal?“

„Prohledal jsi to tady, Buxe?“

„Tady po ní není ani památka.“

„Ten chlap, co mu ho prohnal tlamou, nejspíš to, co zbylo, odnesl. Myslíš, že to mohl být někdo z bestiariů?“

„Byl to někdo, kdo uměl zápasit,“ uvažoval Buxus. „Leonidas by se jen tak nepřekulil na záda, aby se nechal zbraní polechtat po bříšku.“

„Projevoval některý z mládenců o Leonida zvláštní zájem?“

„Iddibal se se mnou o něm bavil.“

Zvedl jsem obočí. „Na co se ptal?“

„Jen tak povšechně. V tom podnikání se hodně vyzná.“

„Jak to, Buxe?“

„To nevím. Prostě má zájem.“

„Nic podezřelého?“

„To ne. Iddibalovi se zkrátka stejská po Africe.“

„On pochází z Oey jako Calliopus?“

„Ne, ze Sabraty. O starým životě on nemluví. To žádnej z nich.“

„Dobrá.“ Měl jsem dojem, že tohle nikam nevede. „Potřebujeme zjistit, co se stalo včera večer, Buxe. Začneme tím, jestli Leonida zabili v jeho kleci.“

Ošetřovatel se zatvářil překvapeně. „Jak jinak? Vždyť jsi ráno viděl. Byla zamčená.“

Zasmál jsem se. „To je nejstarší trik, co znám. *‚Mrtvola se našla v zamčené místnosti. Dovnitř se nemohl nikdo dostat.‘* Obyčejně to má vypadat jako sebevražda. Nesnaž se mi namluvit, že se tenhle lev zabil sám.“

„Taky k tomu neměl důvod,“ zažertoval jeho ošetřovatel pochmurně. „Leonidas si tu žil jako prase v žitě. Já pro něj lovil, celej den jsem s ním mluvil – a potom jednou za pár měsíců jsme mu do hřívy zapletli stuhy a posypali ho pravým zlatým prachem, aby byl hezkej, a poslali jsme ho, ať si sám uloví nějaký zločince.“

„Takže nebyl skleslý?“

„Ale to samozřejmě byl!“ odsekl ošetřovatel, jehož nálada se rázem změnila. „Falcone, on už taky začínal chodit sem tam po kleci. Chtěl se rozběhnout za gazelama v rodný Africe, kde si moh snadno získat lvice. Ze všech lvů se můžou stát samotáři, když to musí bejt – ale mnohem radši smilní.“

„On se užíral steskem a ty jsi ho měl moc rád. Takže to ty ses rozhodl mu to trápení zkrátit?“ zeptal jsem se přísně.

„Ne,“ bránil se Buxus nešťastným hlasem. „Byl jenom neklidnej. Viděl jsem už horší případy. Ta stará bestie mi bude chybět. Nikdy jsem o něj nechtěl přijít.“

„No tak jo. Jenže to jsme s celou záhadou zase tam, kde jsme byli. Ovšem zamčená klec není totéž jako zamčený pokoj. Přece jenom je pří-

stupná. Nemohl do něj někdo vrazit kopí skrz mříže?“

Buxus zavrtěl hlavou. „To by šlo těžko.“

Stál jsem před klecí a zkoušel to s dlouhým kopím. „Ne, není na to dost místa –“ Stěží jsem se mohl rozmáchnout, takže to byl jenom krátký, nešikovný vrh. „Aby někdo prostřelil mříže na cíl, musel by mít výjimečně přesné oko a ruku. Bestiarii jsou šikovní, ale neloví uvnitř. Myslím, že by do něho mohli akorát šťouchnout.“

„Leonidas by se snažil střele uhnout, Falcone. A určitě by zařval. Vždyť já byl hned vedle. To bych slyšel.“

„To je dobrá připomínka. Ale stejně ho zabil někdo vrženým oštěpem. Zblízka a někde, kde měl dost místa na manévrování.“ Opět jsem si klekl k mrtvole a ještě jednou ji prohlížel. Na těle neměla oběť žádné jiné rány. Lva bezpečně zabila jedna strašná rána – zbraní, kterou vrah držel v ruce a nehodil ji. Zasáhl zvíře rovnou zepředu. Vypadalo to jedinečně profesionálně. Ta situace musela být krajně nebezpečná. Už sama zbraň byla jistě hodně těžká a odolat lvu, jenž se na útočníka vrhá, vyžadovalo odvahu a sílu. Pak jsem si představil, že Leonidas padl ihned na místě, kde ho zabili.

„Možná že ho zabili u předních mříží klece. Pak se kopí zlomilo a zvíře se odplazilo.“ Buxus neměl mé zkušenosti s promýšlením celého procesu. Jako otrok měl také ve zvyku si protiřečit – ledaže se mě záměrně pokoušel zmást.

„Říkali jsme přece, že zabít ho skrz mříže by nešlo.“ Přesto abych nevyloučil ani tu možnost, odvedl jsem Buxa k přední části klece a prohlížel jsem slámu. „Podívej – žádná krev. Dnes jsi klec ještě nevyklízel, že? Kdyby byl naživu a plazil se, určitě by krvácel.“ Přešel jsem s ošetřovatelem znovu k ležícímu lvu. Chytil jsem zvíře za mohutné tlapy, zabral jsem a odtáhl ho stranou, abych prohlédl slámu pod jeho břichem. Buxus mi pomohl. „Trochu krve, ale ne dost.“

„Co to znamená, Falcone?“

„Skrz mříže ho nikdo nezabil a pochybuju, že někdo vnikl do klece. Bylo by to příliš nebezpečné a není tam dost místa na rozmach kopím.“

„Co se teda Leonidovi stalo?“

„Zabili ho určitě někde jinde. A když bylo po něm, přestěhovali jeho tělo sem.“

VIII

„Pokud Leonida odtáhli někam jinam, musíme se pokusit najít stopy toho, co se vlastně stalo –“

„Falcone, vocaď ho nemoh nikdo odtáhnout!“

„Neuškodí, když se podíváme.“

Buxus nějak zneklidněl, jako by si vzpomněl, že na něm Calliopus chtěl, aby mě zmátl. Musel jsem hledat důkazy hodně rychle, než tam dorazí nějaký otrok s koštětem a buď náhodou, nebo naschvál případná vodítka zamete.

Venku na cvičišti rozvířili gladiátoři spoustu prachu, a tak jsme neměli už nejmenší naději, že by tam včerejší stopy byly ještě patrné. Zajímalo by mě, jestli to udělali úmyslně, anebo jestli zápasníci museli prostě tvrdě cvičit a cvičili normálně právě tady. Pustili se do toho znovu a k tomu tropili hrozný rámus, s příšernými výkřiky skákali kolem mě, když jsem se tam krčil a na tvrdé suché půdě hledal otisky dap. Jejich bojovnost ve mně vyvolávala napětí. Mělo to být jenom cvičení, ale byli to všichni takoví hromotluci a pohybovali se tak hbitě, že by mě při srážce mohli vážně poranit. Některý z těch zápasníků dopadl tak blízko, až jsem musel rychle uhnout. Nevšímali si toho, o co se pokouším. Už to samo o sobě vypadalo nepřirozeně. Lidé bývají zvědavější.

„Není žádná naděje, že bychom našli stopy nebo krev. Na to už je pozdě.“ Vstal jsem. Je načase zkusit to jinak. „Buxe, jak jsi to dělal, když jsi měl Leonida přestěhovat do arény? Předpokládám, žes ty velký bručouny nebral na procházku na psím vodítku?“

Otrok se kdovíproč zatvářil nejistě. „Máme pojízdný klece.“

„Kde je přechováváte?“

Moc se mu do toho nechtělo, ale snažil se nechuť ovládnout a vedl mě pomalu kolem zadní strany ubytoven k řadě přístavků, sloužících jako kůlny nebo sklady. Trpně přihlížel, když jsem nakukoval do většiny z nich.

Našel jsem tam balíky slámy a nářadí – kbelíky, dlouhé tyče na ovládání zlostných zvířat, slaměné figuríny na odlákání dravé zvěře v aréně a nakonec pod jedním zepředu otevřeným přístřeškem tři nebo čtyři pevné klece na kolečkách, tvarované tak, aby se protáhly mezi klecemi zvěřince, a dostatečně velké, aby se v nich mohli z místa na místo převážet lvi nebo levharti.

„Jak do nich šelmy nalákáte?“

„No to je pořádná fuška.“

„Ale ty už v tom máš praxi!“

Buxus se ve své hrubé tunice zavrtěl. Byl v rozpacích, třebaže ho těšilo, jak jsem pochválil jeho zkušenost.

Bedlivě jsem prozkoumal nejbližší klec. Neshledal jsem na ní nic podezřelého. Už jsem odcházel, když vtom mě jakási intuice přitáhla zpátky.

S prázdnou klecí na kolečkách se dalo snadno manipulovat. Tu, kterou jsem prozkoumal, jsem vytáhl ven docela sám. Buxus stál vedle a probodával mě vzteklým pohledem. Neříkal nic, ale taky se ani nepohnul, aby mi to zarazil, a pomoct mi taky nešel. Třeba věděl nebo si domyslel, co tam najdu. V další kleci jsme narazili na důkaz. Když jsem si v ní klekl, brzy jsem objevil stopy krve.

Vyskočil jsem ven a vyvlekl druhou klec na světlo. „Někdo se to velmi nešikovně pokusil zamaskovat prostě tak, že vytáhl dopředu jinou klec a tu důležitou zastrčil dozadu.“

„Vážně?“ podivil se Buxus.

„Dojemné!“ Ukázal jsem mu krev. „Už jsi to někdy viděl?“

„Třeba jo. Je to prostě starej flek.“

„Ta skvrna není moc stará, příteli. A vypadá to, jako by se ji někdo pokoušel vydrhnout – jakousi mizernou škrabkou. Takovou by máma nevzala ani na gruntování kuchyňské podlahy.“ Voda se vsákla hluboko do dřeva, ale dosud tam byly patrné původní cákance krve jako tmavší, soustředěnější stopy. „Moc práce si s tím nedali, anebo neměli dost času udělat to pořádně.“

„Ty si myslíš, že Leonida v tyhle káře někam odvezli, Falcone?“

„To si piš!“

„To je děsný.“

Ostře jsem se na Buxa podíval. Tvářil se hluboce nešťastně, ovšem nepoznal jsem, jestli prostě truchlí pro svou ztracenou velkou kočku nebo jestli jsem ho dostal do úzkých svým objevem a dalším vyptáváním. „Oni ho odvezli – a potom přivezli zpátky jako mrtvolu, Buxe. Jedno mi ale nejde do hlavy, totiž jak ho mohl někdo vylákat z jeho normální klece tak, abys neslyšel nějaký povyk."

„To je fakt záhada," přisvědčil ošetřovatel lítostivě.

Probodával jsem ho pohledem. „Jistě už byl zticha, když se vrátil s tím oštěpem v těle, ale ten, kdo tu mrtvolu vezl zpátky, mohl propadnout panice. Pochybuju, že by to mohlo proběhnout docela tiše."

„Já to prostě nechápu," přitakal Buxus. Pustá lež.

„Myslím, že se o to ani nesnažíš." Předstíral, že si mého nebezpečně tichého tónu nevšiml.

Klec na kolečkách jsem nechal tam, kde byla. Může ji opět uklidit někdo jiný. Potom jsem zahlédl cosi na boční stěně přístřešku. Vytáhl jsem něco, co vypadalo jako svazek slámy. Mou pozornost upoutalo, že ji kroucené provázky vázaly do určité podoby. „To je slaměný panák – nebo aspoň to, co z něho zbylo." Hrubá postavička byla celá rozsápaná a rozervaná. Provázky nahoře na nohou byly dosud na místě, ale vázání na ramenou se přetrhalo. Jednu paži a hlavu kdosi úplně urval. Polovina slámy tvořící tělo byla odtržená a zbytek rozsypaný po celé podlaze. A jak jsem držel ty žalostné zbytky, rozpadly se na dva kusy. „Chudinka, ten to ale schytal! Vy je tady používáte jako návnady, že?"

„V aréně," odpověděl Buxus a ještě stále si hrál na bezradného nešťastníka.

„Vy je tam vhazujete, abyste upoutali pozornost zvířat a někdy abyste je rozzuřili?"

„Ano, Falcone."

Toho panáčka, co jsem držel, rozsápalo nějaké strašně vzteklé zvíře. „A co dělá ten rozškubaný tady?"

„To je nejspíš nějakej starej," odpověděl Buxus a znovu si nasadil ten nevinný výraz, kterým mě už neoklamal.

Rozhlédl jsem se. Všechno bylo čistě uklizené. Na tomto dvoře se veškeré předměty běžně skladovaly, počítaly, zanesly do inventáře a odložily.

To, co bylo rozbité, se nahradilo nebo opravilo. Slamění panáci viseli na hácích od stropu v té místnosti, kde měli i bezpečnostní tyče. Všechny rozvěšené použité návnady byly znovu převázané do přijatelného tvaru.

Obě poloviny toho roztrhaného panáka jsem si strčil do podpaží a zkonfiskoval jsem tak důkaz. „Včera v noci muselo být u Leonidovy klece dost hlučné srocení – když ho kradli a když ho přivezli zpátky. Ty tvrdíš, že jsi nic z toho neslyšel. Tak teď mi koukej, Buxe, pěkně vyklopit, kde jsi ten večer doopravdy byl."

„Spal jsem v posteli," opakoval. „Byl jsem tady a nic jsem neslyšel."

I když mi tak drze vzdoroval, nechtěl jsem jako řádný římský občan zmlátit otroka jiného občana.

IX

Když jsme se vrátili do hlavní části, Buxus se významně pustil do práce a já jsem se ještě naposled rozhlédl po klecích. Obklopil se tou čtveřicí pštrosů, kteří se k němu lísali a zvedali nohy přehnaně obezřetně jako normální slepice. „Dávej si pozor, Falcone, dovedou pořádně nakopnout."

Neměli talent jenom na kopání. Jednomu z nich se zalíbila lemovka s vlnitým okrajem kolem výstřihu mé tuniky a pořád se mi nakláněl přes rameno, aby si do ní klovnul. Ošetřovatel se vůbec nesnažil toho dotěru zkrotit, a tak jsem brzy pátrání nechal. A právě o to mu asi šlo.

Vrátil jsem se do kanceláře a dosud jsem držel cáry toho slaměného panáčka. Anacrites mluvil s Calliopem. Oba se zadívali na mou trofej. Ty kusy jsem posadil na stoličku a nic jsem o nich neříkal.

„Calliope, tvého lva vzali včera v noci na výpravu, a to patrně ne proto, že mu doktor doporučil vyjížďky na čerstvém vzduchu."

„To je vyloučeno," ujišťoval mě lanista. Když jsem ho seznámil s důkazy, jenom se zamračil.

„Ty jsi ten výlet neschválil?"

„Ovšemže ne, Falcone. Nebuď směšný."

„Dělá ti starosti, že někdo vzal Leonida pokoutně vyvenčit a potom si z něho udělal hračku?"

„Bodejť by ne."

„Netušíš, kdo to mohl provést?"

„Vůbec ne."

„Musel to být někdo, kdo uměl se lvy zkušeně zacházet."

„Zloději, co nepřemýšlejí."

„A přece jim to muselo myslet natolik, že dokázali přivézt Leonida zpátky."

„Šílenci!" zaúpěl Calliopus a své skutečné pocity pohřbil pod okázalým předváděním žalu. „Je to nepochopitelné!"

„Nevzpomínáš si, jestli se už někdy stalo něco takového?“

„To rozhodně ne. A taky se to už nikdy nestane.“

„No teď už asi ne, když je Leonidas mrtvý,“ připojil se Anacrites. Měl dětinský smysl pro humor.

Snažil jsem se svého společníka ignorovat, což byl vždycky nejbezpečnější způsob, jak s ním vyjít, pokud si ovšem nenajal nějaké mlátiče a nikdo ho neviděl psát na svitek moje jméno. V takovém případě bych ho sledoval velmi bedlivě.

„Buxus mi nebyl moc platný, Calliope. Chtěl jsem od něho získat nějaká vodítka, jak mohl někdo lva ukrást – a dokonce potom dopravit zpátky do klece –, aniž si toho někdo všiml.“

„Já s Buxem promluvím,“ nabízel se Calliopus horlivě. „Tohle nech prosím tě na mně, Falcone. Já vlastně nechápu, proč se do toho pleteš.“ Anacrites za jeho zády rázně přikyvoval.

Věnoval jsem. Calliopovi svůj výhrůžný kontrolorský úšklebek. „My se vždycky hluboce zajímáme o všechno zvláštní, k čemu dojde, zatímco provádíme kontrolu životního stylu.“

„Ať už se to zdá důležité, nebo ne,“ dodal Anacrites vlídně ve snaze nahnat vyšetřovanému strach. Přece jen to byl schopný úředník státní správy.

Calliopus nás probodl vzteklým pohledem a odchvátal.

Klidně jsem se usadil a dal se do sepisování poznámek o smrti lva. Tabulku jsem držel v takovém náklonu, aby se Anacrites musel dohadovat, co to drápu.

Příliš dlouho pracoval sám. Své vlastní názory a zjištění držel až zvráceně pod pokličkou. Jakmile se připojil ke mně, rozhodl se, že se bude chovat družně, ale později přišel na to, jak je nesnesitelné pracovat v jedné kanceláři s někým, kdo s ním zásadně nemluví. „Máš v úmyslu pokračovat s tím vyšetřováním pro cenzory, Falcone?“ Připadalo mi to jako dělat domácí úkol, když mladší bratr pořád vyrušuje. „Anebo se naší placené práce vzdáš a budeš se věnovat téhle hloupé cirkusácké mezihře?“

„Snad zvládnu obojí.“

Seděl jsem se sklopenýma očima. Když jsem dopsal poznámky, které jsem skutečně potřeboval, zmátl jsem ho tím, že jsem si pilně kreslil panáč-

ky. Dokončil jsem tři různé dvojice zápasících gladiátorů spolu s gestikulujícími lanisty, kteří je pobízejí. Čas, který jsem si vyhradil na přemýšlení, mi vypršel. Zhluboka jsem se nadechl, jako kdybych dospěl k nějakému velkému rozhodnutí. Potom jsem panáčky plochým koncem pisátka vymazal, což byla škoda, protože někteří měli slušnou uměleckou úroveň.

Otočil, jsem se k hromadě svitků, které jsme už měli prostudovat, a celé odpoledne jsem je pak rozvinoval a znovu srolovával, ačkoli jsem si neudělal ani jednu poznámku. Anacrites se natolik ovládl, že se mě nezeptal, co to dělám. A já jsem si to bez námahy nechal pro sebe.

Vlastně jsem znovu prověřoval soupisy a ceníky zvířat, která Calliopus dovezl. Předtím jsme se dívali, kolik za ně platil jednotlivě, a kontrolovali jsme celkové výdaje na vedení zvěřince. Podle toho se mělo stanovit jeho osobní jmění. Teď jsem chtěl získat povšechnější obrázek o tom, jak probíhá dovoz zvířat. Odkud pocházejí. V jakém počtu a jaké kondici. A co by mohlo pro Calliopa znamenat, kdyby si napřed koupil lva se špatným rodokmenem na štvanici – kdyby mu ho pak záhadně zabili.

Většina zvířat procházela jeho domovským městem Oeou v provincii Tripolitania. Dodával mu je pravidelně jeden dovozce, patrně jeho bratranec z třetího kolena. Všechny zásilky se připravovaly v tamějším zvěřinci, o němž jsme s Anacritem vážně pochybovali. Patřil prý Calliopovu „bratrovi“, jehož existence mohla být vážně podezřelá, jak jsme se oba domnívali. Rozhodně se nám nepodařilo najít od něho nějaké písemné poznámky či rodinné vzkazy, jako například: *Jaký jsou v Římě ženský?“ nebo: „Mamince se minulý týden přitížilo“* –, natož oblíbené rodinné žádosti: *„Pošlete prosím další peníze.“* Jestli opravdu existoval, připadal nám chováním podivně nebratrský.

Občas nějaký zápis uváděl jiné nákupy. Calliopus koupil například medvěda, pět levhartů a nosorožce (ten mu vzápětí chcípl) od jednoho senátora, který rušil svou soukromou sbírku. Iddibal měl pravdu: velké kočky si pořizoval málokdy, ačkoli předloni se podělil s kolegou lanistou jménem Saturninus o velikou dodávku ze zrušeného podniku zásobujícího arénu. Calliopus pak pracoval opět sólově a naskytla se mu vzácná dodávka krokodýlů přímo z Egypta, ale zvířata cestou hodně utrpěla a v aréně se

moc nepředvedla. Diváci, kteří se přišli podívat na exoty z Nilu, byli zklamaní. Líbilo by se jim, kdyby pocházeli přímo z vlastních Kleopatřiných rybníčků. Přijal také zatoulanou krajtu, kterou chytili vigilové na tržišti.

Po dlouhém hledání jsem konečně narazil na záznamy o Leonidovi. Calliopus ho koupil loni prostřednictvím agenta v Puteoli jménem Cotys. Původní zápis skoro splýval se stovkou jiných, úhledně zanesených Calliopovým účetním, který vynikal v kaligrafii a psal tak krasopisně, až to bylo nečitelné. Jeho číslice naštěstí vycházely jednodušeji, takže se četly snáze. Mě zaujalo okamžitě něco, co vypadalo jako dodatečná poznámka, připsaná vedle původního zápisu jiným inkoustem a nedbalejším písmem. Po slovech „zakoupeno od Cotyse" načmáral někdo zlostně: „Jménem Saturnina, toho ničemy!"

Ať už ten člověk pocházel z jakékoli rodiny, dnes jsem právě narazil na třetí zmínku o Saturninovi. Nejdřív mi řekl Iddibal, že když Calliopus zjistil, že si omylem koupil vycvičeného lidožrouta, pokoušel se Leonida prodat jinému lanistovi toho jména. Teď se ukázalo, že Saturninus po celou tu dobu také prodával – takže Calliopus se asi skutečně snažil agenta přimět, aby lva vrátil tomu člověku, který ho ošidil. To následovalo poté, co minulý rok uzavřeli společenství – které podle mé zkušenosti se společenstvími patrně skončilo přinejmenším trapným rozchodem, ne-li divokou hádkou.

Soupeření, co?

X

Při odchodu se mi podařilo Anacrita setřást. Ven jsme vyšli společně portikem před ubytovnami a vykročili po cestě, ale pak jsem ho ztratil zásluhou prosté výmluvy, že jsem tam zapomněl stylus. Když pokračoval dál a sám přešel přes Tiber, já jsem ještě okouněl u Herkulova chrámu a pokoušel se vydolovat nějaké klepy z mírně namazaného kněze.. Ten neměl ponětí, koho má za sousedy. Dokonce si ani nevšiml lvů, kteří ustavičně řvali kousek dál u silnice, a pokud některý z bestiariů zavítal do svatyně a přinášel obětiny, aby si naklonil bohy, ty přišly nazmar. Tenhle šarlatán se zajímal o zkoumání pouze takových vnitřností, které ležely v misce se slaninou a celerem, bohatě zalité vinnou omáčkou.

Odešel jsem z chrámu. Anacrites bezpečně zmizel. Když jsem se vrátil do Calliopova střediska, obě cvičiště se už vyprázdnila. Všichni gladiátoři milují žlab s krmením.

Šel jsem s nevinným výrazem dál, a poněvadž tam nikdo nebyl, stoupl jsem si do stínu u soklu nedodělané Merkurovy sochy. Proti chladu jsem se zachumlal do pláště, připraven čekat. Zimní dny se krátily a světlo už pohaslo. Slyšel jsem bzukot bojovníků, kteří uvnitř jedli. Občas některý otrok přinesl kbelík do zvěřince nebo ho odtamtud odnášel. Potom z místnosti pod kanceláří někdo vyšel.

Kdo to může být?

Ukázalo se, že to jsou dva lidé. Poněkud pozadu se loudal zdatný mladík, který vypadal jako Iddibal, nejochotnější z gladiátorů, s nimiž jsem dopoledne hovořil. Šel v patách za nějakou ženou. Vypadala vyloženě noblesně – sebejistá a nákladná. To je další věc, kterou prý mají všichni gladiátoři rádi.

V tom šeru jsem jí do obličeje neviděl, ale zpozoroval jsem lesk šperků na její pěkně plné hrudi. Halila se do závoje, patrně věděla proč. O bohatých ženách je známo, že se ochomýtají kolem gladiátorských škol –

ale všichni předstíráme hluboké pohoršení, když to na některou praskne. Měla vznešený oděv i vznešené držení těla. Nesla se jako jedna z těch vážných, velice významných řeckých bohyň, které místo vysoko vyčesaných bohatých účesů a stuh nosí na hlavě opevněná města. Žádný z nich nemluvil, ale měl jsem dojem, že mezi Iddibalem a touto osobností padla před odchodem ostrá slova a že alespoň na její straně zbývá ještě mnoho co říct.

V tu chvíli vyšel Calliopus ze své kanceláře, kterou měl v hořejším patře. Bez jediného slova pohlédl z balkonu dolů. Žena ho uviděla a s nesmírnou důstojností odkráčela pryč. Byla to úplná komedie, jestliže tam přišla jenom pro to nedovolené vzrušení, že se mohla vrhnout na mladého hřebečka. Zahlédl jsem, že za hlavní bránou na ni čeká otrok.

Žádný lanista nepodporuje skandální pletky. Alespoň ne otevřeně. Pragmatikové ocení, že dary od bohatých žen pomáhají udržovat bojovníky v optimistické náladě, ovšem ne že by jim zrovna otvírali dveře. Je fakt, že prachaté dámy si potrpí na tajnosti. Ať už jsou tu oficiální pravidla jakákoliv, Iddibal (byl-li to on) sklonil hlavu, svého pána nepozdravil a rychle upaloval do hlavní budovy, kde jeho druhové hltali jídlo.

Calliopus ho sledoval se založenými pažemi. Seběhl po schodech a přešel přes otevřené prostranství ke zvěřinci. Kráčel rychle. Všiml jsem si, že má přes jedno rameno složený dlouhý plášť. Byl čas, aby se i muž za všechno odpovědný vydal domů. To se mi hodilo. Byl jsem připraven tam v té zimě prodřepět půl noci.

Chvíli se zdržel uvnitř, potom vyšel zase ven s Buxem a dvěma dalšími ošetřovateli. Otroky Calliopus propustil a ti odpelášili směrem k ubytovně. Nepochybně doufali, že jim gladiátoři nechali k jídlu pár soust. Calliopus zamkl zvěřinec. Potom ještě zašli s Buxem zpátky nahoru do kanceláře a tu také bezpečně zajistili. Lanista si zavěsil velký kruh s klíči na opasek. Pak ale neodešli vnějším vchodem, jak jsem očekával. Calliopus mě ošklivě vylekal: s Buxem se vrátili do přízemí a zamířili rovnou mým směrem.

Když se lanista poprvé objevil, zajel jsem za sokl. Teď jsem tam vtáhl i hlavu a čekal, že mě nevyhnutelně objeví. Za sebou jsem měl kolonádu před řadou komůrek, kde spali bestiarii, ale kdybych se tam běžel schovat, určitě by mě uviděli. Zdálo se mi nemožné, aby mě neobjevili. Jakmile se oba muži dostanou do jedné přímky se mnou, budu si připadat jako panna,

kterou nachytali s prodavačem melounů. Byl jsem připraven vyskočit a honem si vymyslet nějakou nejapnou výmluvu, co tam ještě pohledávám. Avšak pravidelný krok obou mužů mě zarazil. Přitiskl jsem se k hrubému soklu sochy a zadržel dech.

Už mě měli na dosah. Už mezi námi zůstala jen ta socha. Dupaly ke mně dvoje kroky. Kůže bot na dřevě, nikoli na udusané zemi. Lehounké cinknutí kovu a tiché lehké klapání. Ještě dva kroky. Potom jsem k svému úžasu uslyšel, jak Calliopus a Buxus opět odcházejí. Jakmile mi srdce přestalo bláznivě tlouct, odvážil jsem. se vykouknout. Tentokrát byli ke mně otočeni zády a kráčeli rovnou do portiku. To už jsem uviděl, jak venku na silnici čeká velký vůz. Calliopus řekl něco běžného a potom odešel. Buxus se odebral na večeři a cestou si pískal.

Seděl jsem nehnutě, dokud se mi nevrátila sebedůvěra. Proplížil jsem se kolem základny sochy a zůstal jsem zamyšleně stát před klidným pohledem Merkura v okřídlených sandálech a v nevhodně zvolené prosincové nahotě. Hleděl mi přes hlavu a nepochybně se snažil předstírat, že si nepřipadá jako blbec, když se takhle celý předvádí místním vrabčákům s věncem na klobouku pocestného. Pár dřevěných schůdků před jeho soklem umožňovalo přístup tomu, kdo mu vyměňoval vavřínové ratolesti.

Tiše jsem po schůdcích vystoupil. Zašeptal jsem „s dovolením“ a zašmátral pod věncem. A jak jsem očekával, nějaký nemilosrdný zvrhlík zatloukl. Merkurovi do hlavy hřebík, přímo za levé ucho. To je pěkné, takhle se zachovat k člověku – natož k poslu bohů. Na tom hřebíku visel jediný velký klíč. Nechal jsem ho tam. Tak teď už jsem věděl, kde přechovávají rezervní klíč, kdyby byl naléhavě zapotřebí. Pravděpodobně to věděla polovina Říma.

Stejně jako Calliopus i já jsem šel domů. Na rozdíl od něho mé příjmy byly skrovné. Neměl jsem žádný vůz, který by pro mě přijel. Tak jsem šel pěšky. Ostatně tak se informátorům nejlépe přemýšlí.

Obyčejně o přítelkyních a večeři.

XI

Můj byt byl plný lidí. Většinou mě přišli naštvat, ale povinností dobrého Římana je být doma k dispozici těm, kdo mu chtějí nějak projevit přízeň. Já jsem si pochopitelně přál, aby se má dcera naučila oceňovat společenské zvyklosti, jaké se v našem báječném městě dodržovaly od dob republiky. Na druhou stranu poněvadž Julii Junille bylo teprve něco málo přes půl roku, v současné době ji zajímalo jenom uplatňování lezeckých schopností a jak se co nejrychleji dostat na podestu a vrhnout se dolů na ulici o deset stop níž. Sebral jsem ji ve chvíli, kdy dolezla až na okraj, a nechal se okouzlit zářivým úsměvem, když mě poznala. Pak jsem šel dovnitř říct rázně ostatním, že můžou vypadnout.

Jako obvykle mě nikdo neposlechl.

Přišla k nám na návštěvu má sestra Maia, velká Helenina přítelkyně. Jakmile jsem vstoupil, hlasitě zaúpěla, popadla plášť a proklouzla kolem mě, čímž chtěla naznačit, že můj příchod zkazil příjemnou atmosféru. Maia měla rodinu a jistě spoustu práce. Měl jsem ji rád a ona dovedla obyčejně předstírat, že mě snáší. Když se hnala kolem, zahlédl jsem za ní malou zamračenou postavu, navlečenou do pěti praktických vrstev dlouhých vlněných tunik a pohlížející na mě asi jako Medúza, když hodnotí kolemjdoucí, než je promění v kámen: naši mámu. Odhadoval jsem, že ji bude doprovázet Anacrites.

Helena, jejíž tvář před chviličkou prozrazovala paniku, když si uvědomila, že Julia zase upláchla, vzala na vědomí, že jsem našeho potomka znovu polapil. Sotva se vzpamatovala z leknutí, neodpustila si sžíravou poznámku o Catonovi Starším, který prý byl ze Senátu vždycky včas doma, aby viděl koupání miminka. Blahopřál jsem si, že jsem sbalil ženu, jež mě umí švihat literárními citáty, a ne nějakou tupou buchtu s kyprým poprsím a bez nejmenšího smyslu pro historické narážky. Pak jsem pravil,

že stanu-li se někdy senátorem, budu se zaručeně řídit Catonovým zářným příkladem, ale dokud zůstávám na té mizernější straně Svaté cesty, budu asi místo toho muset vydělávat nějaké peníze.

„Když už mluvíme o penězích," vložila se do toho máma, „mám radost, že ses rozhodl spolupracovat s Anacritem. To je přesně člověk, co ti napraví hlavu."

„Nikdo Anacritovi nebere, že má talent, mami." Byl to odpornej hmyz, ale já jsem chtěl večeři, ne hádku. Vždycky to byl hmyz a teď mi zanášel svinstvo i do rodinného života. Seděl totiž na mé oblíbené stoličce. Nebude tam dřepět dlouho, sliboval jsem si. „Kde se tu vůbec bereš, společníku? Vypadáš jako nějakej usoplenej klučík, kterýho strčili na krk tetičce, a on teď musí čekat, až si pro něho přijde máma, aby ho odvedla domů."

„Někde jsem tě, Falcone, ztratil."

„Jo, to vím. Umožnils mi, abych ti upláchl," zašklebil jsem se a naštval ho, že si z toho dělám legraci.

„Všichni jsme probírali, kam ses asi ztratil," vyčetla mi máma se zlostným pohledem. „Anacrites nám řekl, že už jste s prací skončili." Byla očividně přesvědčená, že jsem se ho schválně zbavil, abych mohl utrácet peníze v nějaké krčmě, ale před Helenou to taktně zamlčela. Helena byla ovšem dokonale schopná dojít ke stejnému závěru a vyžadovat přísahu na oltáři Dia na Olympu (ano, celou okružní cestu do Řecka), než by svůj názor změnila.

„Pokud to řekl Anacrites, tak tomu jistě upřímně věřil." Ještě stále jsem choval miminko a volnou rukou jsem lehkomyslně mávl. „Zbývala ještě jedna maličkost, kterou jsem chtěl prozkoumat."

„Ale ne!" Stále se ho citlivě dotýkalo, že mám před ním tajnosti, a rozhořčeně vyskočil. „O co šlo, Falcone?"

Rozhlédl jsem se po pokoji, zaťukal si na nos a zašeptal: „Státní záležitost. Povím ti to zítra." Věděl, že na to hodlám zapomenout.

„Tady nemusíš držet nic v tajnosti," vytkla mi matka.

Ujistil jsem ji, že to posoudím sám, a ona se na mě rozpřáhla cedníkem.

Důvod, proč měla ten nástroj (jemuž jsem uhnul) v ruce, spočíval v tom, že máma považovala Helenu Justinu za příliš vznešenou, aby se patlala s kapustou. Totiž abyste to nepochopili špatně: neměla nic proti Heleně, ale

když už tam byla (matka), vždycky se pustila do krájení zeleniny.

Anacrites, její podnájemník, zřejmě předpokládal, že u nás zůstanou oba na večeři. Nechal jsem ho snít.

Konečně jsem tedy byl doma, v místě, kde jsem měl být hlavou domácnosti. Máma rychle dokončila rozdělanou práci a sbírala se k odchodu. Vzala mi miminko s výrazem, jako by Julii zachraňovala z pařátů zlověstného ptáka, na rozloučenou je políbila a předala Heleně, aby se mu nic nestalo. Zvali jsme mámu na večeři, ale jako obvykle se usnesla, že bychom jistě z romantických důvodů raději zůstali sami (třebaže to povolení od ní předem zničilo jakoukoliv romantiku, pokud nějaká byla). Dlaní jsem podepřel Anacritův loket, a aniž to vypadalo jako hrubost, postavil jsem ho na nohy. „Díky, že matku doprovodíš domů, kamaráde."

„Beze všeho," vypravil ze sebe. „Heleď, podnikal jsi něco ohledně těch lvů na vlastní pěst?"

„To mě ani nenapadlo," zalhal jsem.

Jen co jsme mámě zamávali na rozloučenou, pevně jsem zavřel dveře. Helena, tolerantnější než máma, čekala, až jí sám časem vysvětlím, kde jsem se zdržel. Dovolila mi, abych svou autoritu prosadil několika chvílemi lascivní dotěrnosti a potom lechtáním miminka, až se Julia mohla smíchy potrhat, a nakonec jsem hledal něco na zub, dokud nedostanu pořádné jídlo.

Anacrites Heleně vylíčil, jak pokračuje naše práce na projektu sčítání obyvatel a jaký na to má sám názor, a přidal zkreslený popis toho, co jsem podnikal ohledně Leonida. Teď jsem jí doplnil ty části, které jsem mu zamlčel. „Páchne to nějakou levotou. Lanistu vyloženě štve, že mu do toho strkám nos, a chce mi to zatrhnout –"

Helena se zasmála. „Vůbec mu nedošlo, že to je nejbezpečnější způsob, jak vzbudit tvůj zájem."

„Ty mě znáš."

„Jakžtakž." Pokrčila rameny a sebrala mi misku oříšků, naoko proto, abych se nenacpal před večeří, ale potom se do ní pustila sama. Vždycky mě vzrušovalo vidět tuto naoko upjatou dívku, jak dává najevo zdravou chuť k jídlu. Protože uhádla, na co myslím, její oči se na mě poklidně zahleděly. Uhladila si sukni přes kolena přesným gestem s nataženými prsty

– a hned nato rozlouskla další pistácii.

„Připadám ti kvůli tomuhle paličatý, zlatíčko?“ Napřáhl jsem se po misce, ale ona se na židli hbitě otočila a uhnula mi. „Jednoho lva kdosi vyfoukl z klece a on přitom podle všeho ani nezařval – nebo pokud ano, nikdo ho neslyšel, třebaže jeho oddaný ošetřovatel a houf gladiátorů byli jenom pár kroků od něho. Zabili ho někde jinde – proč asi? –, potom ho vrátili do jeho klece a tu zamkli.“

„Aby to vypadalo, že ji nikdy neopustil?“

„Asi ano. Nebyla bys v takovém případě zvědavá?“

„To jistě, Marku.“

„Ten ošetřovatel lže a patrně mu to nařídili.“

„To je taky divné.“

„A z gladiátorů nedostaneš ani slovo.“

Helena mě pozorovala, tmavohnědé oči zamyšlené nad tou záhadou právě tak jako úvahami, co to znamená pro mě. „Tak tohle tě trápí, miláčku?“

„Nenávidím tajnosti.“

„A?“ Poznala, že mi jde o něco víc.

„Třeba si to zbytečně moc beru.“

„Ty!“ Škádlila mě. „Jak to myslíš, Marku?“

„Zajímalo by mě, jestli je to pouze náhoda, že se to stalo právě v době, kdy tam vedu vyšetřování.“

„Co by za tím mohlo být?“ pobízela mě Helena klidně dál.

„Ten mrtvý lev byl právě ten, co měl popravit Thuria. A poněvadž Thuria jsem dopadl já –“ Svěřil jsem se jí se svým skutečným podezřením. Před Anacritem bych se o tom nemohl ani zmínit. „Napadlo mě, jestli si se mnou někdo nechce vyrovnat účty.“

Helena se mi mohla vysmát nebo mě popíchnout. Neměl bych jí to za zlé. Ona mě však poslouchala klidně, a jak jsem očekával, netvářila se nad tím povýšeně. Prostě mi řekla, že jsem blázen, a když jsem si to rozmyslel, dal jsem jí za pravdu.

„Můžu teď dostat najíst?“

„Později,“ pravila rázně. „Nejdřív budeš dobrý Říman jako Cato Starší a budeš se dívat, jak se miminko koupe.“

XII

Doma jsme neměli vlastní přívod vody. Jako většina Říma i my jsme bydleli v bytě, který měl nejbližší kašnu za rohem v jiné ulici. Na denní očistu jsme chodili do veřejných lázní. Byla jich spousta a sloužily i jako místa společenských setkání a v mnoha případech zdarma. Luxusnější části Aventinu se mohly honosit velkými samostatnými sídly s vlastními lázněmi, zato my z chudších domů jsme museli ujít kus cesty pěšky se svou škrabkou a lahví s olejem. Bydleli jsme na Fontánovém dvoře, ale to byl vtip městské správy.

Přes ulici, v obrovském pochmurném činžáku, kde jsem dřív bydlel sám, byla Leniina prádelna, která měla hlubokou, poněkud náladovou studnu. V zimě jsme si obyčejně mohli brát z její kalné vody a na zadním dvorku se na ohních stále ohřívaly obrovské kotle. Poněvadž jsem snad měl Lenii pomáhat se zařizováním rozvodu, považoval jsem za své právo vyškemrat si zbytek teplé vody poté, co se prádelna na noc zavírala. Lenia byla provdána už celý rok – ale s manželem žila všehovšudy čtrnáct dní –, takže v souladu s místními zvyklostmi bylo načase se manžela zbavit.

Lenia si vzala Smaracta, prohnaného, chamtivého, nemilosrdného a surového aventinského domácího. Od chvíle, kdy s tím nápadem přišla, jsme ji všichni přátelé od toho zrazovali, ale oni se přece jen dali dohromady, a to s nadějemi, že se navzájem připraví o majetek. Svatební noc vyvrcholila požárem svatebního lože, manžel, obviněný ze žhářství, skončil v lapáku, Lenia hystericky vyváděla a všichni ostatní se do němoty zpili. Pamětihodná událost – ujišťovali teď svatebčané nešťastný pár. Ani nám za to nepoděkovali.

Ten jejich podivuhodný začátek se mohl stát na léta studnicí nostalgických příběhů, jaké se vesele vyprávějí kolem ohňů o Saturnáliích. Nu, kolem ohňů snad radši ne, poněvadž to dobrodružství v hořící posteli nahnalo Smaractovi velký strach. Tak snad alespoň kolem svátečního stolu,

s úhledně zastřiženými knoty lampiček. Ale z té noci, z níž je zachránili vigilové, sestoupili do pekla, odkud je nemohl nikdo vysvobodit. Ze žaláře se Smaractus vrátil domů v mizerné náladě. Lenia předstírala, že nikdy netušila, jak je hrubý a protivný. On ji zase obviňoval, že mu tu postel schválně podpálila sama, protože po něm chtěla shrábnout velké dědictví, kdyby ho zabila. Na to ona odsekla, že to měla udělat, i když by se dědictví nedočkala. Smaractus podnikl několik chabých pokusů hlásit se o práva k prádelně (jediné nemovitosti v našem obvodě, které se opomenul zmocnit), potom nakradl všechno, kolik toho stačil unést, a prchl zpátky do svého vlastního zaneřáděného bytu. Teď se tedy rozváděli. Bavili se o tom celých dvanáct měsíců, ale nepokročili z místa ani o krok, jak to bylo pro Aventin typické.

Lenia seděla v kanceláři, kde černá zimní plíseň, přikrmovaná párou z prádelny, vykreslila na stěnách podivné vzory. Jakmile nás uslyšela, připotácela se ke dveřím. Vypadala nějak sklesle, což znamenalo, že toho buď ještě nevypila dost, aby jí to dnešní večer projasnilo, anebo toho do sebe obrátila přespříliš, takže se přiotrávila. Jak otálela ve dveřích, její nezvykle rezavé vlasy, produkt divokých barviv, jaká asi většina obchodníků s kosmetickými přípravky nezná, jí v nakadeřených chumáčích visely po stranách bílého obličeje se zakalenýma očima.

Helena kolem mě proklouzla, aby si nabrala vodu z dosud teplých kotlů, a já jsem zatím zastoupil Lenii cestu a pohotově jsem spustil. „Buď zdráva! Vidím, že je tu tvůj horkokrevný milenec."

„Falcone, až toho syčáka uvidíš, tak mu nastav nohu a donuť ho, aby kápnul božskou o tom, jak se se mnou vyrovná."

„Až ho uslyšíš, že jde, tak mi zavolej, a já se znovu pokusím s ním domluvit."

„Domluvit? Dovol, abych se zasmála, Falcone! Hoď mu prostě smyčku kolem krku a pořádněji utáhni. A já mu přidržím smlouvu tak, aby ji mohl podepsat. A ty ho potom budeš moct doškrtit."

Myslela to vážně.

Smaractus asi právě vybíral činži od nešťastných nájemníků. Dalo se to poznat podle zlostného křiku nahoře a taky podle toho, že obě skomírající hvězdy jeho podpůrného mužstva, Rodan a Asiacus, leželi zpití do němoty

s vinným měchem v Leniině předním portiku. Smaractus vedl jednu takzvanou gladiátorskou školu a tihle ztřískaní výlupkové do ní patřili. Bral si je s sebou pro ochranu; totiž pro ochranu ostatního obyvatelstva před tím, co by mohli tihle pitomci provést, kdyby je nechal bez dozoru. Nemělo smysl tahat Rodana a Asiaka nahoru přes všech šest pater nájemních doupat, protože Smaractus sám byl dokonale schopný donutit dlužníky obrátit měšce naruby, pokud je zastihl doma.

Mně ovšem strach nenahnal. Ani ti jeho mlátiči.

Vykoupat Julinku byl můj úkol (proto ty narážky o Catonovi Starším při mém pozdním příchodu).

„Chci, aby stále věděla, kdo je její táta," prohlásila Helena.

„Tím se má zajistit, aby si dobře zapamatovala, na koho být hrubá a hubatá?"

„Ano. A taky abys pak věděl, že je to všechno tvoje vina. Nechci, abys jednou říkal: ‚To je mámina výchova, ta ji zkazila'."

„Je to bystré dítě. Ta se dokáže zkazit sama."

Vykoupat maličkou mi trvalo alespoň dvakrát déle než Heleně vymáchat její košilky v jiné kádi. Helena zmizela, patrně šla utěšovat Lenii, ačkoliv jsem doufal, že zamířila domů připravit mi večeři. Mě tam nechala, abych se jako obvykle marně pokoušel vzbudit v Julince zájem o plovoucí lodičku, kterou jsem jí vyřezal. Raději si hrála se svou oblíbenou hračkou, struhadlem na sýr. Museli jsme ho nosit s sebou, jinak spustila křik. Zdokonalila si metodu, jak jím plácnout do vody, zdánlivě bezcílně, ale tak šikovně, že dokázala zlít celého tatínka.

To struhadlo mělo zvláštní historii. Šlohl jsem ho v tátově skladišti a myslel jsem, že je to běžné kuchyňské náčiní ze zařízení domácnosti, která se likviduje. Když si ho jednou táta všiml v našem bytě, poučil mě, že je to vlastně nález z etruské hrobky. Jestli tu hrobku vykradl sám, zůstalo jako obvykle nejasné. Odhadoval, že by mohlo být pět set let staré. Přesto sloužilo ještě dobře.

Když jsem konečně Julii osušil a oblékl a pak jsem se osušil sám, byl jsem úplně vyčerpaný, ale nečekal mě žádný pokojný oddych, protože sotva jsem si strčil zmítající se mimino pod plášť a posbíral všechny naše krá-

my, našel jsem Helenu Justinu, svou domněle vznešenou přítelkyni, jak se opírá o jeden z těch kroucených sloupů ve vnějším portiku. Upravovala si štolu kolem ramen a vystavovala se nebezpečí surového útoku, poněvadž mluvila s Rodanem a Asiakem.

Ta škaredá dvojice se nervózně vrtěla. Byli to podvyživení, nezdraví chlapi, kteří pro Smaractovu lakotu nedostali pořádně najíst. Patřili mu celá léta. Byli to samozřejmě otroci, bledí hromotluci v kožených sukénkách, s pažemi ovinutými usmolenými obvazy, aby vypadali víc silácký. Smaractus se ještě stále tvářil, jako by je v těch svých zaneřáděných barácích cvičil, ale celý ten podnik byla jenom zástěrka a nikdy by si nemohl troufnout poslat svoje chlapy do arény. Už proto, že bojovali ještě zákeřněji, než by se to římskému publiku líbilo.

Na zdech té takzvané výcvikové školy gladiátorů nebyly načmárané žádné vzkazy od zamilovaných manikérek ani žádné zlatem ověšené paničky nezastavovaly nenápadně svá nosítka za rohem, aby pak samy proklouzly dovnitř s dárky pro svého oblíbence pro ten měsíc. Rodana a Asiaka muselo tedy vylekat, když je oslovila Helena Justina, proslulá v těchto končinách jako parádní kus Didia Falcona, dívka, která sestoupila o dvě příčky společenské hierarchie níž, aby mohla žít se mnou. Většina lidí na té horší straně Aventinu se dosud snažila dopátrat, kde jsem si asi mohl opatřit tak silný nápoj lásky, abych ji očaroval. Někdy jsem se i já budil uprostřed noci zalitý potem a také jsem to nemohl pochopit.

„Tak co nového v gladiátorském světě?“ zeptala se právě, a to tak klidně, jako by se tázala tatínkova prétoriánského přítele, jak pokračuje jeho poslední soudní případ v Juliově bazilice.

Těm vymláceným mozkům trvalo pár minut, než porozuměly jejím kultivovaným samohláskám, ale s odpovědí dlouho neváhaly. „Smrdí to.“

„Hnusně smrdí.“ Od nich to byla celkem inteligentní odpověď.

„Aha,“ přikývla Helena moudře. Že se jich podle všeho nebála, je docela zmátlo. Mně to moc nepomohlo. „Vy oba děláte pro Smaracta, že?“

Ona mě ještě nemohla vidět, jak vykukuji ze stínů a trnu o ni strachy, jak ji ochránit, kdyby se ta zatuchlá dvojice zvedla a ožila. Z nich nekouká nic než potíže. Jako vždycky. Mě zmlátili v minulosti už několikrát a snažili se mě tak donutit, abych zaplatil činži. To jsem byl ovšem mladší a necho-

val jsem v náručí dítě jako teď.

„Se psem by tak nezacházel jako s náma," odpověděl Rodan. To byl ten s přeraženým nosem. Kdysi ho totiž do obličeje praštil paličkou jeden nájemník, když se mu Rodan pokoušel zarazit útěk při měsíčku. Každý zoufalý nájemník, který nakonec spatřil možnost spasit se před Smaractem úprkem, byl odhodlán o tuhle možnost tvrdě bojovat.

„Vy chudáci."

„Furt je to lepší než dělat informátora!" chichotal se Asiacus, ten grobián s vředovitou pletí.

„Leccos je lepší," usmála se Helena.

„Tak proč ses dala s jedním dohromady?" Div nepukli zvědavostí.

„Falco mě umluvil. Vždyť ho znáte i ty jeho povídačky. On mě zkrátka umí rozesmát."

„No jo, šašek, to von je."

„Já se o něj ráda starám. Kromě toho máme teď dítě."

„My jsme si všichni mysleli, že mu de vo tvý prachy."

„No to asi jo." Tou dobou už asi Heleně došlo, že taky poslouchám. Dovedla tvrdě škádlit. „Když už mluvíme o penězích, Smaractus asi doufá, že něco vymáčkne z císařova nového projektu."

„Z tý velký stavby?"

„Ano, z té arény, co budujou na konci Fora, kde míval Nero jezero. Říkají tomu flaviovský amfiteátr. Ten asi poskytne dobré možnosti, až se otevře. Dovedu si představit, že to bude velký obřad a potrvá možná celé týdny s pravidelnými gladiátorskými zápasy – a taky asi se štvanicemi na zvěř."

„No, bude to podívaná, žes takovou ještě neviděla," snažil se ji ohromit Asiacus.

„To by mělo přinést prospěch lidem z vaší branže."

„No jo, Smaractus si myslí, že si nahrabe těžký prachy – ale to by musel mít zatracenou kliku," dodal posměšně Asiacus. „Tam budou chtít jenom prvotřídní věci. Kromě toho to už budou mít všecko dávno vobšancovaný velký dodavatelé."

„Už podnikají nějaké kroky?"

„To si piš.

„Bude tam silná konkurence?“

„Vostrá jako nůž.“

„Kdo jsou ti velcí dodavatelé?“

„Saturninus, Hanno – Smaractus teda ne, kam se na ně hrabe.“

„Ale na druhou stranu se na tom zase hodně vydělá – nebo myslíte, že by se to mohlo nějak zvrhnout?“

„Zaručeně,“ odpověděl Rodan.

„Je to jenom zasvěcený odhad, anebo to víte jistě?“

„My to víme.“

„Už nějaké problémy začaly?“ zeptala se Helena uctivě, jako by žasla nad tím, kolik toho vědí.

„Plno,“ odvětil Rodan chlubivě jako keltský piják piva. „Lanisti na tom nejsou tak zle. Zápasníky můžou nasazovat bez velkejch potíží – jenže ty musej bejt samozřejmě vycvičený,“ nezapomněl dodat, jako by on i jeho usmolený druh byli nadaní odborníci, a ne primitivní surovci. „Ale jde jedna řeč, že se chystá obrovskej hon – nasaděj tam všecky velký kočky, co jen seženou, a slibujou jich tisíce. To se dovozci poserou až za uši, než je poshánějí.“

Helena nad tou vulgárností ani nemrkla. „Bude to úžasná budova, takže ji asi uvedou do provozu nevídanými atrakcemi. Nemají dovozci šelem strach, že nepokryjí poptávku?“

„Spíš se každej bojí, že ji splněj ty druhý a on že vypadne. Všichni chtěj udělat díru do světa!“ Rodan se chraptivě rozchechtal, až se zhroutil, užaslý nad svou vtipností. „Díru do světa, no ne –“

Asiacus se snažil působit inteligentněji a znechuceně Rodana odstrčil stranou. Teď si zabrali ještě větší kus chodníku a Helena zdvořile ustoupila, aby jim uvolnila víc místa.

„Co tedy teď podnikají dovozci?“ zeptala se, ještě stále jako by si jenom vyměňovali klípky. „Slyšeli jste nějaké řeči?“

„Ale jo, řečí koluje fůra,“ ujistil ji Asiacus (což znamenalo, že neslyšel vůbec nic určitého).

„Jo, očerňujou se navzájem,“ doplnil Rodan.

„Všelijaký podrazy,“ připomněl Asiacus.

„Vy myslíte, jako že si kradou zvířata?“ vyptávala se Helena nevinně.

„To by nabeton rádi, kdyby je to napadlo," usoudil Rodan. „Ale voni jsou většinou tak blbý, že je to ani nenapadne. Kromě toho," pokračoval, „nikdo si nebude začínat s nějakým obrovským lvem, co řve na celý kolo, no ne?"

„Falco dnes viděl něco moc podivného," rozhodla se Helena přiznat. „Myslí si, že někdo provedl nějakou špinavost s jedním lvem."

„Ten Falco je ale blázen."

Usoudil jsem, že je načase vystoupit a dát o sobě vědět, než by Helena Justina uslyšela něco, co by slušně vychovaná senátorská dcera neměla znát.

XIII

Helena ode mě převzala opatrně dítě, zatímco si oba hromotluci sedli vzpřímeně a začali se mi posmívat. „Dej si pozor, Falcone, hledá tě Smaractus."

Okamžitě ožili, když měli dojem, že by mě mohli snadno zmlátit.

„To pusťte z hlavy," poradil jsem jim a Helenu jsem pohledem varoval, aby se držela stranou. „Smaractus už mě neotravuje. Slíbil, že mi na celý rok činži odpustí za to, že jsem mu při svatebním požáru zachránil život."

„No jo, ale čas letí," zachechtal se Rodan. „Ta svatba byla už před víc jak rokem. A Smaractovi zrovna došlo, že mu dlužíš za poslední dva měsíce."

Vzdychl jsem.

Helena mi významným pohledem naznačila, že se doma domluvíme, z které části našeho napjatého rozpočtu vezmeme na činži peníze. Ta dlužná činže se ovšem týkala mého starého bytu, kde teď bydlel můj neukázněný přítel Petronius, a tak bude mít za to, že by na ni měl taky přispět. Jenže jeho život byl v současné době tak rozháraný, že bych ho s tím nerad obtěžoval. Mrkl jsem na Helenu, ale tím jsem ji neoklamal, a pak jsem jí poradil, že by měla začít pokládat kastroly na naši kuchyňskou lavici.

„Ty ryby nesmaž, to udělám sám," nařídil jsem jí, abych si znovu potvrdil svá práva kuchaře.

„Hlavně už dlouho nedrbejte, mám hlad," napomenula mě, jako bych za to zdržení s večeří mohl jenom já. Pozoroval jsem ji, jak přechází přes ulici, postava, nad kterou oba gladiátoři slintali. Kráčela s větší sebedůvěrou, než by měla dávat najevo. Potom jsem zahlédl, jak ze stínů dole pod schody vystřelila naše fenka Nux a uháněla doprovodit paničku bezpečně domů.

Neměl jsem v úmyslu páčit z Rodana a Asiaka další informace, ale slíbil jsem, že se Smaractem promluvím, co míní podniknout s rozvodem s Lenií.

Už sestupoval dolů. To se poznalo podle toho, jak nadávky a křik nájemníků sílily. Jeho osobní stráž schovala svůj měch s vínem, aby jim ho nezabavil, a ztěžka se postavila.

Křikl jsem nahoru na Smaracta. Jak jsem očekával, radost z oznámení, že moje doba bydlení zdarma skončila, ho popohnala ze schodů. Jakmile poskakující postava s vinným panděrem, podepřeným opaskem, dorazila do přízemí, škaredě klopýtla.

„Na to si musíš dávat pozor," poradil jsem mu zlomyslně. „Ty schody se nebezpečně drolí. Odpovědný majitel domu bude muset platit mastnou náhradu, až si na nich někdo srazí vaz."

„Doufám, že to budeš ty, Falcone. Tu pokutu zaplatím rád, bude to stát za to."

„Jsem rád, že naše styky jsou teď stejně přátelské jako dřív – mimochodem, překvapuje mě, že ode mě zatím nežádáš další činži. Je od tebe moc hezké, žes mi dobu bezplatného nájmu ještě prodloužil –"

Smaractus příšerně zbrunátněl, rozčilený mou drzostí. Uchopil těžký zlatý náhrdelník, který si zvykl nosit. Své nájemníky vždycky rád dráždil předváděním ošklivých hrubých šperků. Ten řetěz pro něj asi představoval jakýsi talisman a okamžitě mě napadl: „Ten tvůj kolohnát od vigilů, cos mi ho nasadil do bytu v šestým patře, Falcone – musí vypadnout. Nikdy nedovoluju podnájemníky."

„Ne, tobě víc vyhovuje strčit do bytu lidem, co odjedou na prázdniny, svoje vlastní špinavý podnájemníky, abys z toho měl dvě činže – Petronius je v pořádku. Patří k nám do rodiny. U mě bydlí jenom nakrátko, než si vyřeší nějaké osobní záležitosti. A když už je řeč o ženách, chci si s tebou promluvit o Lenii."

„Do toho nestrkej nos."

„Uklidni se. Takhle to dál nejde. Oba potřebujete svobodu. Ten zmatek, do kterýho jste se zamotali, je třeba rozplést, a to se dá, jedině když uvážíte celou situaci."

„Já jsem svý požadavky oznámil jasně."

„Tvoje požadavky jsou nemožný. Lenia ti řekla, co chce. Troufám si tvrdit, že i ona ty svoje trochu přehnala. Já vám rád budu dělat prostředníka. Musíme se pokusit o rozumný kompromis."

„Jdi se vycpat, Falcone."

„Ty si počínáš tak vybraně, Smaracte. Takováhle paličatost způsobila, že se trojská válka táhla deset let a lidi zbytečně trpěli. Přemýšlej o tom, co jsem ti řekl."

„Ne, já se budu jenom těšit na den, až tě budu moct vyškrtnout ze seznamu mejch nájemníků."

Zářivě jsem se na něho usmál. „Tak v tom jsme spolu zajedno."

Rodan a Asiacus už se začali nudit, a tak jako obvykle Smaractovi navrhli, že mě trochu vyválejí jako těsto a udělají ze mě člověčí ovocný koláč. Než se rozhodl, který z jeho oblíbenců mě má přidržet na zemi a který na mě má skočit, stoupl jsem si na ulici, abych měl místo, kdybych chtěl upalovat domů, a pak jsem se jakoby ledabyle zeptal: Je lanista Calliopus tvůj kolega?"

„V životě jsem o něm neslyšel," zabručel Smaractus. Jako informátor vynikal asi stejnými kvalitami jako pan domácí; byl totálně prohnilý.

„Rodan a Asiacus mi říkali, jaký je teď v tvým oboru pozdvižení. Soudím, že ten obrovský nový amfiteátr ohlašuje nebývale šťastnou éru pro významné dovozce šelem. Calliopus je jedním z nich. Překvapuje mě, že by ho takový světák jako ty neznal. A co takhle Saturninus?"

„Neznám. A kdybych znal, beztak bych ti to neřek."

„Šlechetný jako vždy." Alespoň jsem mu nasadil do hlavy obavy, že mi svou tvrdošíjností možná nějak prospěl. „Tak ty jsi nevěděl, že všichni dodavatelé pro arénu doufají, že si nahrabou jmění, až se to tam oficiálně otevře?"

Smaractus se tvářil tajnůstkářsky, a tak jsem se jenom ušklíbl a zamával mu na rozloučenou. Domů jsem přišel právě včas, abych pánev na ryby vytrhl Heleně z ruky, než nechala sledě připálit.

Čekala, že jí vynadám za tu rozprávku s těmi surovci. Nemám hádky rád, pokud mi nekyne vyložená naděje, že spor vyhraju. A tak jsme se tomu vyhnuli. Pustili jsme se do ryb, z nichž žádná nebyla o moc větší než moje obočí, zato všechny měly dost kostiček. K tomu patřilo ještě malé bílé zelí a pár dalamánků.

„Jen co začnu dostávat peníze za tu práci při sčítání, budeme si dávat do nosu pěkné tučné stejky z tuňáka."

„To zelí je dobré, Marku."

„Pro toho, kdo má zelí rád."

„Vzpomínám si, že ho babiččina kuchařka dělávala se špetkou silphia."

„Opravdové silphium už se nepoužívá. To bylo za starých zlatých časů, kdy dívky zůstávaly pannami, dokud se neprovdaly, a všichni jsme věřili, že slunce je rozpálený boží vůz."

„No jo, dnes si každý stěžuje, že silphium, co se dostane, už není, co bývalo." Helena Justina měla neukojitelný hlad po informacích a na své otázky si obyčejně odpovídala sama tak, že podnikla útok na tatínkovu knihovnu. Podezíravě jsem ji pozoroval. Měl jsem dojem, že se kvůli něčemu tváří nevinně. „Je pro to nějaký důvod, Marku?"

„Nejsem žádný odborník. Ale silphium bývalo nezbytností boháčů."

„To je nějaká bylina, že? Dovážená v rozemletém stavu," dumala Helena. „Nedováží se sem z Afriky?"

„Už ne." Opřel jsem se o lokty a zadíval se na ni. „Cože ti silphium vrtá hlavou?" Tvářila se odhodlaně, že mi to nepoví, ale znal jsem ji natolik dobře, abych věděl, že v tom je něco víc než soutěž všeobecných znalostí. Lámal jsem si hlavu, abych si připomněl, co o tom vím, a pak jsem prohlásil: „Ti, co si silphium nemohli dovolit, ho nazývali ‚smrdutý kozí dech' –"

„To sis právě vymyslel!"

„Pokud si vzpomínám, opravdu páchne. Silphium se dováželo z Kyrenaiky a ta si žárlivě střežila svůj monopol –"

„Můžeš ho vidět na mincích z Kyreny, když ti na trhu vrátí drobné."

„Vypadá jako svazek legrační cibule."

„A Řekům vždycky chutnalo?"

„Ano. My Římani jsme si projednou dovolili je kopírovat, poněvadž břicho vždycky zvítězí nad naší národní hrdostí. Bylo to ostré koření, ale tam, kde rostlo, místní venkovani nechali stáda spást celou oblast, a vzácná bylina zmizela. Zřejmě k velkému žalu jejich městských příbuzných, kteří měli na obchodování se silphiem monopol. Kyrene je už asi mrtvé město. Poslední známý výhonek poslali Neronovi a můžeš si domyslet, co s ním udělal."

Helena vykulila oči. „Mám si troufnout?"

„Prostě ho snědl. Paní, snad sis nepředstavovala nějakou císařskou ob-

scénnost s takovou vzácnou bylinou?“

„To jistě ne – jen pokračuj.“

„Co mám ještě dodat? Nové sazenice už nepřišly. Kyrene je odmítla zaslat. Římští kuchaři truchlí. Teď dovážíme podřadnější druh silphia z Východu a labužníci na hostinách bědují a vzpomínají na zlatý věk, kdy ty smrduté bylinky řádně páchly.“

Helena se zamyslela nad tím, co jsem jí právě vyprávěl, a to, co jí připadalo přehnané, vypustila. „Myslím, že kdyby někdo znovu objevil ten kyrenaiský druh, mohl by na něm pěkně vydělat, že?“

„Toho, kdo by ho našel, by považovali za zachránce civilizace.“

„Vážně, Marku?“ Helena hořela nadšením. Polekalo mě to.

„Miláčku, doufám, že nechceš navrhnout, abych skočil na loď a vypravil se do severní Afriky s lopatkou a košíkem? Já bych vážně mnohem radši pokračoval v pronásledování těch, co se vyhýbají placení daní, a třeba i s Anacritem. Ostatně sčítání lidu je rozhodně větší jistota.“

„Drahoušku, klidně stíhej dál ty podvodníky.“ Helena měla rozhodně nějaké starosti. Dovolila mi dokonce, abych sebral misku se zelím a vypil koriandrovou omáčku. „Rodiče dostali konečně dopis od Quinta. A já taky.“

Velice nenápadně jsem postavil misku opět na stůl. Quintus Camillus Justinus, Helenin mladší bratr, byl v současné době pohřešován zároveň s dědičkou z Baetiky, původně budoucí nevěstou jeho staršího bratra. Justinus, který kdysi vzbudil císařův osobní zájem a dostal slib, že ho bude podporovat v nadějné veřejné kariéře, byl teď jenom zneuctěný senátorský potomek bez peněz (dědičku pravděpodobně vydědili její zklamaní prarodiče ve chvíli, kdy přijeli do Říma na svatbu, z které sešlo).

Ještě stále nebylo jasné, jestli Helenin oblíbený bratr prchl s Claudií Rufinou z pravé lásky. Pokud ne, byl v pěkné bryndě. Dodatečně – sotva zmizeli – jsme si všichni uvědomili, že ho zbožňovala. Na rozdíl od jejího nudného snoubence Aeliana byl Justinus hezký mladík s šibalským výrazem a okouzlujícím chováním. V tom, co asi cítil ke Claudii on, jsem neměl jasno. Přesto však i kdyby jí byl stejně oddán, tím únosem je oba zneuctil. Zahodil veškeré naděje, že se dostane do Senátu, urazil rodiče a na doživotí si znepřátelil bratra, jemuž nikdo nemohl zazlívat pomstychtivost. Já osob-

ně jsem Justina vždycky horlivě podporoval, ale teď i moje nadšení ochladlo, a to ze zcela pochopitelného důvodu: když Justinus upláchl s bratrovou bohatou nevěstou, každý to dával za vinu mně.

„Jak se tedy vede tomu tulákovi Quintovi?“ otázal jsem se jeho sestry. „Nebo bych se snad měl zeptat, *kde* je?“

Helena se na mě pokojně zadívala. Justina měla vždycky velice ráda. Měl jsem dojem, že ty dobrodružné sklony, které ji vlastně přiměly žít se mnou, vedly také k tomu, že ji bratrovo skandální chování nepohoršilo tolik, jak by asi mělo. Chápala ho. A on jistě věděl, že s jejími sympatiemi může počítat.

„Quintus je zřejmě v Africe, miláčku. Hledá silphium, o to mu jde.“

Kdyby ho opravdu našel, vydělal by si tolik peněz, že by ho to určitě rehabilitovalo. Ba stal by se z něho takový boháč, že by si nemusel dělat hlavu z toho, co si kdo v celé říši o něm myslí – včetně císaře. Na druhou stranu třebaže to byl senátorský syn se slušným vzděláním a zřejmě inteligentní, nikdy jsem nepozoroval, že by se Justinus sebeméně zajímal o rostliny.

„Můj bratr prosí,“ pravila Helena a zahleděla se do své jídelní misky s krotkým výrazem, svědčícím o tom, že má chuť se rozesmát, „jestli bys mu – když vaše rodina tradičně pěstuje zeleninu ve velkém a ty máš se zelinářstvím odborné zkušenosti – jestli bys mu nemohl poslat popis toho, co má vlastně hledat.“

XIV

„Něco se stalo a já se pořád nemůžu rozhodnout, jestli ti to mám říct, nebo ne," hlásil Anacrites nazítří ráno.

„Jak je libo."

Petronius si taky rád nechával věci pro sebe. Alespoň držel jazyk za zuby, dokud jsem si nevšiml, že něco tutlá, a pak jsem ho zmáčkl, aby to vyklopil. Proč nemůže být ani jediný z mých společníků poctivý, otevřený člověk jako já?

Toho dne jsme s Anacritem dorazili ke Calliopovu středisku přibližně současně a okamžitě jsme se pustili do práce. Dumali jsme nad lanistovými svitky jako řádní výběrčí daní. Snad bych si mohl takový život oblíbit. Jelikož jsem věděl, že každá nesrovnalost, na jakou jsme přišli, znamená víc zlaťáků na obnovu státu, musel jsem se jako vlastenecký občan nadšeně usmívat. A vědomí, že z každého zlaťáku mi poplyne určité procento, mi ten úsměv rozšiřovalo od ucha k uchu.

Anacrites se rozhodl, že si své tajemství nechá pro sebe. Tajnůstkářství bylo jeho špinavým dědictvím z doby, kdy se živil jako špeh. Já jsem klidně pracoval dál, až bylo zřejmé, že se rozhodl hrát roli stydlivé panny. Pak jsem tiše vstal a vyšel z kanceláře. Jakmile naše zisky dosáhnou rozumné výše, spoutám svého společníka řetězem, pomažu ho máminými švestkovými povidly a posadím ho na sluncem rozpálenou terasu, prolezlou kousavými mravenci. Jenže dokážu to s ním vydržet až do léta?

Dýchal jsem pomalu, abych se uklidnil, a šel do zvěřince. Otroci právě vyklízeli hnůj z klecí, ale podle všeho předpokládali, že mám právo tam vstoupit. Snažil jsem se jim nepřekážet v práci a s pomocí loktů jsem se prodíral houfem dlouhokrkých pitomých zvědavých pštrosů. Pak jsem se dal do prohlídky zvířat. V jednom stání smutně slintal býk s ospalýma očima. Na tabulce stálo „Pratur" a jeho jméno „Ruta", ale protože jsem už jednou bojoval s divokým turem na břehu řeky daleko od civilizace, věděl

jsem, že je to jenom nějaký zdomácnělý přežvýkavec. Přesto byl Ruta dost velký. Pořádný kus byl i medvěd „Borago“, za jednu zadní nohu připoutaný ke sloupu, který nenápadně okusoval. Každého z nich mohli postavit proti slonovi a byl by to vyrovnaný zápas.

Jednomu chlapovi jsem pomohl sundat žok slámy. Tu rozhodil po medvědově stání a přitom se držel mimo dosah jeho tlap a čenichu. Potom hrábl vidlemi do přízemního žlabu s krmením, ale ten se rozpadal. Asi prodělal divoké časy. „Co se to s tím žlabem stalo?“

„Kdysi jsme tu měli krokodýla.“ Tím asi mělo být řečeno vše.

„Říkáš to, jako by se ti nelíbil.“

„Já ho nenáviděl. To my všichni. Staral se o něj Laurus, díky bohům. Chudák starej Laurus jednoho dne zmizel – ztratil se beze stopy –, musel skončit v chřtánu toho chamtivce.“

„Jestli ten krokodýl dostal Laura, kdo dostal krokodýla?“

„Iddibal a ostatní při štvanici o Augustových hrách.“

Zakřenil jsem se. „Iddibal se musí oštěpem dobře ohánět, co?“

„Jak to myslíš, Falcone?“

„To nic, omlouvám se. Neuhání ho nějaká nóbl panička?“

„Jo vo tom já nic nevím.“ Znělo to upřímně. Ale to lež vždycky. Zdálo se, že chlap o tom ještě přemítá. Tvářil se přitom rozhořčeně a nakonec dodal tajemně: „Jo, dovědět se něco bližšího o našem záhadným Iddibalovi, to není jen tak.“

Už jsem to nerozváděl, ale jeho slova jsem si zapamatoval.

Dnes tam měli zapálená ohřívadla, aby zvířatům bylo teplo. Zvířecí pachy s kouřem byly skoro nesnesitelné. Dělalo se mi nanic z toho smradu, horka, vrčení a občasného šramocení. Všiml jsem si jedněch otevřených dveří na konci budovy, které jsem ještě neprozkoumal. Nikdo mě nezastavil, a tak jsem se tam pomalu loudal a nahlédl dovnitř. Našel jsem nemožně malý chlívek nadepsaný „Nosorožec“ a jiný, vyložený kamennými deskami s vlhkými okraji a nápisem „Lvoun“. Oba prázdné. Smutný orel si na bidýlku vyškubával peří. A příšerným, hrůzostrašným řevem mě přivítal obrovský lev s černou hřívou.

Když byl Leonidas mrtvý, nějak jsem vůbec nečekal, že tu uvidím další velkou kočku. Díky Jupiterovi byla zavřená v kleci. Zůstal jsem stát na mís-

tě a litoval, že předvádím, jak jsem odvážný. Zvíře měřilo víc než dva kroky. Svaly na dlouhém rovném hřbetě se mu samovolně vlnily, jak přecházelo sem tam. Nedovedl jsem si představit, jak ho někdo mohl ulovit. Lev vypadal mladší než Leonidas a daleko nešťastnější, že je uvězněn v kleci. Na prkně opřeném před mřížemi stálo „Draco". Sotva jsem tam vstoupil, s mohutným zařváním se přihnal vpřed, aby mi dal najevo, co by se mnou udělal, kdyby tu nebyly mříže. Když jsem stál proti němu tváří v tvář, zlostně se plížil a hledal, kudy by mohl vyrazit ven a napadnout mě.

Pomalu jsem vycouval. Řev lva upoutal, pozornost otroků. Uznale hvízdali, jak jsem před ním zbledl. „S Draconem bude asi těžký pořízení."

„Von je novej. Přivezli ho lodí z Kartága. Nasaděj ho na příští štvanici."

„Mám takový dojem, že jste ho ještě nenakrmili. Vypadá tak hladový, jako kdyby nejedl celou tu dobu, co odcestoval z Afriky."

Všichni otroci se zdvořile uculovali. Doufal jsem, že je ta klec dost pevná. Prohodil jsem to nahlas. „My ho pozdějc přestěhujem. Normálně patří sem."

„A proč je tam sám? Že je zlobivý?"

„Nó…" Žádná jasná odpověď nepřicházela. „Všecky zvířata se často šíbujou sem tam." Musel jsem se spokojit s tím, co mi řekli, neměl jsem proč se dál vyptávat, ale nezbavil jsem se pochybností. Nechtěl jsem dělat rozruch, a tak jsem se pouze zeptal: „Měl Leonidas taky tabulku se jménem? Jestli ji nikdo nechce, nemohl bych ji dostat na památku?"

„Klidně, jen si poslož, Falcone." Jako by se jim ulevilo, že jsem změnil téma. Jeden z nich došel pro tabulku. Všiml jsem si, že ji musel přinést z té vnitřní místnosti. Nemohl jsem se rozpomenout, jestli měl Leonidas předtím na kleci své oficiální jméno. Vůbec jsem si tabulku nevybavil, a když mi ji přinesli a předvedli, nepravidelná červená písmenka jsem nepoznával. Usoudil jsem, že ji vidím poprvé.

„Proč jste ji nechávali tam vevnitř místo na jeho kleci?"

„Musela na tý kleci bejt, když byl vevnitř."

„Jistě?" Neodpověděli. „Všechna vaše zvířata mají jména, že?"

„No jo, my jsme kamarádi."

„A diváci rádi řvou ta jména, když jdou zvířata na smrt?"

„No jo."

„Co jste udělali s Leonidem, když je mrtvý?“

Věděli, že se o něj mimořádně zajímám kvůli Thuriovi. Asi jim došlo, že jsem si musel sám vyvodit, že se lví mrtvola stane laciným krmivem pro jiná zvířata. „Neptej se, Falcone.“

Neměl jsem v úmyslu moc si vyskakovat v místě, kde i ošetřovatel může beze stopy zmizet. Slyšel jsem, že takový krokodýl sežvýká i vaše boty, opasek, prostě všechno. A hladový lev patrně taky pěkně vylíže talíř.

Bylo by mě zajímalo, kolik neštěstí se už stalo v tomhle výcvikovém středisku. A jestli některá oběť zemřela jinak než náhodou. Tady by bylo možné snadno se zbavit nežádoucí mrtvoly. Byl Leonidas jenom další v řadě? A pokud ano, tak proč?

Sklesle jsem se vrátil do kanceláře, kde Anacrites prodělal jednu ze svých nepředvídatelných proměn nálady a teď se horlivě snažil zavděčit. Abych si přišel na své, tvářil jsem se, že jsem si jeho vstřícného úsměvu nevšiml, a nerušeně jsem psal na tabulku, až už to nemohl vydržet a vyskočil, aby se podíval, co to dělám. „Ale to je přece poezie!“

„Však jsem básník.“ Byla to jedna stará óda a přepisoval jsem ji, jen abych ho naštval, ale on se domníval, že jsem ji právě rychle složil, zatímco mě pozoroval. On se nechal tak snadno přelstít, že to skoro nestálo za námahu.

„Ty jsi ale všestranný člověk, Falcone.“

„Díky.“ Měl jsem v plánu uspořádat jednou veřejné předčítání svého díla, ale to jsem mu neprozradil. Dost bude posměváčků, jestliže pozvu příbuzné a nejbližší přátele.

„Tos všechny ty verše napsal teď?“

„Se slovy umím zacházet.“

„To ti nikdo nebere, Falcone.“

„Ale zní to jako urážka.“

„Zato moc mluvíš.“

„To mi říká každý. Teď bys měl mluvit ty. Předtím ses zmínil, že máš nějaké nové informace. Jestli máme spolupracovat dál jako společníci, tak si musíme všechno říkat. Tak co, už mi to povíš?“

Anacrites chtěl vypadat jako vážný odpovědný společník, a tak byl nucen kápnout božskou: „Včera večer přinesl někdo do domu tvé matky do-

pis a prý v něm stojí, kdo zabil tvého přítele Leonida."

Všiml jsem si opatrného způsobu vyjadřování, když tvrdil, že „prý" v něm něco stálo. Mluvil, jako když ukapává med, až bych ho byl nejradši nakopl. „A kdo prý to teda udělal?"

„Psalo se tam, že toho lva oddělal Rumex. Zajímavé, že?"

„Zajímavé, pokud je to pravda. A můžeme taky doufat, že se dovíme, kdo to ten Rumex je?"

„Nikdy jsem o něm neslyšel." Vrchní špehové nikdy nic nevědí. A nikoho neznají.

„Kdo přišel s tím dopisem?" Podíval se na mě a z nějakého zvráceného důvodu se rozhodl dělat drahoty. „Anacrite, já moc dobře vím, že matka předstírá hluchotu, když se jí to hodí, ale jestli je někdo neznámý takový blázen, že se přiblíží k jejím dveřím – zvláště po setmění za sychravého zimního večera –, vyklouzne ven a příchozího popadne, než by stačil mrknout. Takže koho včera večer vytahala za uši?"

„Byl to otrok a tvrdil, že dostal měďák od nějakého neznámého pána, aby tu zprávu předal."

„Nejspíš se dušoval, že toho pána v životě neviděl."

„Ano, běžná lež."

„Zjistil jsi, jak se jmenuje ten otrok?"

„Fidelis."

„Vida, tak věrný! To vypadá tak dobře, že to ani nemůže být pravda."

„Myslel jsem, že je to pseudonym," dumal Anacrites, jako vždy podezíravý.

„Popis?"

„Štíhlá postava, výška podprůměrná, velmi tmavá pleť, na bradě strniště, špinavě bílá tunika."

„Žádné slepé oko nebo modře vytetované jméno? Řím je plný otroků, co jsou jeden jako druhý. Mohl to být kterýkoliv z milionu."

„To mohl," přitakal Anacrites. „Ale není. Nezapomeň, že jsem byl vrchním špehem. Sledoval jsem ho domů."

Jeho iniciativa mě překvapila, a schválně jsem se tvářil, že nejsem nijak ohromený. „Nic víc než samozřejmost. Kam tě tedy ta záhadná stopa zavedla, detektive?"

Můj společník na mě vrhl zasvěcený pohled. „Rovnou zpátky sem," odpověděl.

XV

Vstali jsme jako jeden muž a vydali se celý prostor prohledat. Našli jsme spousty otroků, většinou páchnoucích stájemi, ale žádného, kterého by mohl Anacrites identifikovat.

„Nemáme požádat Calliopa, aby nám ho vydal, Falcone?“

„Teď nejsi palácový mučitel. Nech to být. Beztak by tvrdil, že tvůj popis nesedí na žádného jeho otroka. A naznačí, že si vymýšlíš.“

Anacrites se tvářil uraženě. Typický špeh. Nás informátory může kdekdo očerňovat, ale máme aspoň odvahu uznat, že naše pověst je pochybná. Někteří z nás dokonce občas dobrovolně prohlašují, že to v naší profesi ani jinak nejde.

„Jak dlouho jsi čekal venku, když zašel dovnitř?“ zeptal jsem se.

„Čekal?“ Anacrites se zatvářil nechápavě.

„To nic, pusť to z hlavy.“ Byl to typický špeh, naprostý amatér.

Ten posel patřil jinam. Ale když už se tu objevil jednou a někoho vyhledal, mohl by přijít znovu.

„Tak co teď, Falcone? Toho Rumexe musíme vyslechnout.“

„Odpusť, že do toho pořád pletu logiku, ale nejdřív je třeba ho najít.“

„Nebojíš se, že ztratíme náskok?“

„Někdo předpokládá, že víme, kdo to je. Takže nejspíš vyleze zpod toho svého kamene sám, budeme-li prostě pokračovat jako obvykle. Ostatně ty sám jsi říkal, že se nemáme nechat rozptylovat. Pokud se někdo pokouší předhodit nám na přemýšlení něco jiného, nemusíme mu na to ještě skočit jako ovce. Pojďme se vrátit do kanceláře a soustředíme se na naše daňová přiznání.“

Sotva jsme se otočili a chystali se to udělat, srazili jsme se s bestiariem Iddibalem.

„Kdopak je to, ta tvoje vznešená ctitelka?“ dobíral jsem si ho.

Ten mladý mizera se mi podíval rovnou do očí a tvrdil, že ta žena je je-

ho tetička. Já jsem mu ten upřený pohled vrátil jako informátor, který předpokládá, že taková zastaralá výmluva už vymizela s koncem punských válek.

„Neznáš náhodou nějakého Rumexe?“ zeptal se ho Anacrites jakoby mimochodem.

„Proč? Kdo to má být? Váš lázeňský oškrabovač zad?“ ušklíbl se Iddibal a šel si po svém.

V Iddibalovi jsem zaznamenal určitou změnu. Připadal mi tvrdší a jakoby poznamenaný jakousi trpkostí. Když odkráčel směrem k vrhací dráze, z vedlejší místnosti se vynořil Calliopus a velmi ostrým hlasem mu cosi řekl. Tím by se to možná dalo vysvětlit. Možná že si Calliopus pozval Iddibala na kobereček pro ty pletky s jeho takzvanou tetičkou.

Počkali jsme, až se k nám Calliopus připojí, a také jsme se ho zeptali na Rumexe. „Z mých chlapců to tedy žádný není,“ odpověděl, jako by předpokládal, že jde o gladiátora. My jsme ovšem věděli, že k jeho gladiátorům nepatří, a on si to měl také uvědomit, jinak by jméno toho muže bylo zaneseno do seznamu jeho lidí, který nám dal – ovšem za předpokladu, že ta verze předkládaná cenzorům je přesná. Napřímil se, jako by chtěl pronést nějakou řeč. „Pokud jde o Leonida – nemusíte si s ním dělat starosti. Já jsem si prošetřil, co se stalo. Někteří mládenci si ten večer trochu zadováděli a lva pustili z legrace na chvíli ven. Jenže začal být nebezpečný, a tak ho museli usmrtit. Nikdo to samozřejmě nechtěl přiznat. Věděli, že budu zuřit. To je všechno. Je to vnitřní záležitost. Všechno to spískal Iddibal, a proto dostal vyhazov.“

Anacrites z něho nespouštěl oči. Alespoň jednou jsem si mohl představit, jaké to bylo za Neronových časů, když člověka vyslýchala v útrobách Paláce prétoriánská garda za účasti notoricky známých *questiona-riů*, kteří s sebou přinesli své vynalézavé mučicí nástroje. „Vnitřní záležitost? To je divné,“ poznamenal Anacrites ledově. „My jsme o Leonidově smrti dostali další informace, které se s tím neshodují. Zřejmě ho zabil jakýsi Rumex – třebaže nám teď tvrdíš, že Rumex nepatří k tvým hochům!“

„Aspoň se ho nebudeš muset zbavovat jako Iddibala,“ prohodil jsem. Předpovídat Rumexovi pochybný osud byla, jak se ukázalo později, bolestná věštba.

Lanista chvíli nadával a funěl, ale pak si vzpomněl, že musí vyřídit něco naléhavého, a odběhl.

Anacrites počkal, dokud jsme se nevrátili zpátky do kanceláře, kterou jsme měli sami pro sebe.

„Tak a je to, Falcone. Nejspíš jsme sice neslyšeli celý příběh, ale s tou smrtí lva už si nemusíme dělat starosti."

„Jak si přeješ," odpověděl jsem s úsměvem, který si schovávám pro řezníky prodávající týden staré maso jako čerstvé. „Bylo to od tebe hezké, že jsi hájil můj názor, když Calliopus tak otevřeně lhal."

„Společníci musí držet pospolu," ujistil mě Anacrites vemlouvavě. „Teď už se tím jeho lhaním nemusíme zabývat a soustředíme se na jeho finanční prohřešky, ano?"

Celé dopoledne jsem se pak jako hodný hoch věnoval zprávě o kontrole účtů. Jakmile se můj společník zakousl do jedné z masových smaženek mé matky a pečlivě si otíral vybryndanou omáčku z přední strany tuniky, zaklel jsem a předstíral, že mi Helena zapomněla dát k mé studené klobáse rybí marinádu, takže budu muset vypadnout a někde si jí trochu sehnat… Být Anacrites aspoň zpoloviny pořádný špeh, musel by si domyslet, že chci zmizet proto, abych o tom lvu mohl vyzpovídat někoho jiného.

K té finanční kontrole jsem se opravdu chtěl později vrátit. Žel, přišlo mi do toho pár zajímavostí, které mě zdržely.

XVI

Můj švagr Famia pracoval – dá-li se to tak nazvat – ve stájích koní používaných do zápřahu dostihových vozů mužstva Zelených. Neměli jsme nic společného. Já jsem podporoval Modré. Jednou, před mnoha lety, udělal Famia cosi skutečně rozumného: oženil se s Maiou. Byla to nejlepší z mých sester a jediná konina, kterou provedla, byl právě její sňatek s ním. Jupiter ví, čím ji přemluvil. Všechna dřina v domácnosti zůstala na ní a on zplodil čtyři děti, čistě aby dokázal, že ví, k čemu má to své nádobíčko. Pak se už přestal namáhat a nechal se unášet k předčasné smrti z chlastu. Teď už musel být hodně blízko cíle.

Byl malý, tlustý, šilhavý, ve tváři rudý, mazaný lenoch a ve své profesi ordinoval závodním koním hustý sirup proti kašli. Na takovou pohromu mohou spoléhat jenom Zelení. Dokonce i šmajdavé herky, které tahaly polorozpadlé vozy, se uměly Famiovým léčebným metodám vyhnout. Jakmile ho uviděly přicházet, kopaly kolem sebe tak divoce, že mohl mluvit o štěstí, že ho ještě jeho vlastní kastrovací nůž nevykastroval. Když jsem ho našel, vzpínal se před ním plesnivák se zlomyslným výrazem a zuřivě vyrážel kopyty, místo aby si vzal sezamový koláček, na který se ho Famia snažil nalákat. Ten byl nepochybně namočený do kořalky z podivné černé hliněné láhve, kterou už při té tahanici jeden z nich porazil.

Jakmile mě Famia uviděl, nechal toho. Kůň posměšně zařehtal.

„Nepotřebuješ pomoct?“

„Hele, vodpal, Falcone.“

Díky tomu jsem aspoň nepřišel o všechny prsty, kdybych předstíral, že umím šeptat hřebci do ouška sladké nicůtky. Famia by nějaký bluf beztak neocenil. A kdybych toho koně přiměl, *aby* medicínu spolkl, Famia by veškerou zásluhu přičetl jen sobě.

„Potřebuju nějaký informace, Famio.“

„A já se potřebuju něčeho napít.“ Přišel jsem samozřejmě vybavený pat-

řičným úplatkem. „Jéje, díky, Marku!“

„Teď bys to měl nějak vyrovnat.“

„Však jo – jen co se napiju.“

Mluvit s Famiou bylo jako snažit se vytřít ucho tlustou houbou. Člověk si říká, že to půjde, ale potom může celé hodiny šroubovat pěstí, ale do zvukovodu nic nestrčí.

„Jako kdybych slyšel Petronia,“ vyčetl jsem mu.

„Dobrej mládenec – a vždycky si rád přihnul.“

„Ale ví, kdy skončit.“

„Možná že ví, Falcone – ale podle toho, co o něm dneska slyším, se tím moc neřídí.“

„Když ona ho opustila manželka a vzala mu děti a taky skoro přišel o práci.“

„A navíc ještě bydlí v tom tvým starým hnusným kvartýru, jeho milá se vrátila k manželovi a o nějakým povýšení si může nanejvejš nechat zdát!“ chechtal se můj švagr a jeho oči jako čárečky skoro úplně zmizely. „A ty jsi jeho nejlepší kamarád. Máš pravdu. Chudák. Není divu, že by nejradši na všecko zapomněl.“

„Tak už jsi skončil, Famio?“

„Já jsem ještě nezačal.“

„Jsi dobrej řečník.“ Musel jsem předstírat, že jsem tolerantní. „Poslyš, ty víš prakticky všechno o světě zábavy. Povíš mi něco?“ Famia se plně zaměstnával hltáním mého úplatku, takže ani nemohl odmítnout. „Co se říká o nepřátelství mezi dovozci šelem? Od někoho jsem slyšel, že všichni lanisté si už pročurali bederní zástěrky. Všichni totiž doufají, že novej amfiteátr na Foru bude znamenat řady zlatejch chladicích kbelíků na víno na příručních stolcích.“

„Voni neznaj nic jinýho než chamtivost.“ Od něho to sedělo.

„Stupňuje se ta jejich rivalita? Nekouká z toho nějaká válka mezi krotiteli?“

„Voni furt kujou nějaký pikle, Falcone.“ Víno v něm probudilo určité stopy inteligence. Byl skoro schopen rozumně konverzovat. „Ale jo, voni fakt počítají s tím, že se s novou arénou chystají vopravdu velkolepý podívaný. To je dobrá zpráva pro nás všecky. Ale zatím se mi nedoneslo, jak se

to bude organizovat."

„Co si o tom myslíš?"

Správně jsem odhadl, že Famia se nemůže dočkat, aby mohl vybalit svou oblíbenou teorii: „Počítám, že zatracený lanisty s těma jejich pečlivě střeženýma zdrojema divoký zvěře a s jejich soukromejma klikama gladiátorů čeká velkej šok. Kdyby ses mě zeptal – vlastně ty ses mě dovopravdy zeptal –"

„Jen se pobav vlastním vtipem."

„Zkrátka dám na to krk, že všechno teď přebírá a organizuje stát."

„Vespasián je dobrý organizátor," přisvědčil jsem. „Chce flaviovský amfiteátr předvést jako svůj dar lidu. Dobrotivý císař s láskou zdraví Senát a Římský lid. Všichni víme, co to obnáší. *SPQR, Senatus Populusque Romanus,* znamená oficiální katastrofu. Obecní otroci, výbory, konzulární dohled."

„Vespasián má dva syny, oba ještě mladé," pokračoval Famia a pro důraz píchal palcem do vzduchu. „Je to první císař, co lidská paměť sahá, kterej má tuhle výhodu – přichází vybavenej svým vlastním výborem na pořádání her. Předvede světu skvělou podívanou – a dej na mý slova: celá ta věc se bude řídit z jedný kanceláře ve Zlatým domě, s Titem nebo Domiciánem v čele."

„Plán z Paláce?" Napadlo mě, že pokud ještě nikdo tento plán neformuloval, mohl bych sám přijít se svou troškou do mlýna a navrhnout to Vespasiánovi. A snad ještě lepší by bylo, kdybych to navrhl Titovi Caesarovi, aby měl možnost sám to formálně navrhnout, a předstihnout tak mladšího bratra, než by Domicián pochopil, co se děje. Titus byl hlavní dědic, muž budoucnosti. Jeho vděčnost bych si rád pěstoval. „Víš, že máš asi pravdu, Famio?"

„Já vím, že mám pravdu. Voni vezmou všecko z rukou soukromejch lanistů a budou tvrdit, že novej amfiteátr je tak důležitej, že ho nemůžou nechat neregulovanýmu soukromýmu podnikání."

„A až se toho ujme státní organizace, myslíš, že to bude natrvalo?"

„Dokonalej zmatek." Famiova představa politického komentáře se držela běžných výroků. Čtyři vozatajské sekce podporovali soukromí sponzoři, ale pořád se vyskytovaly hlasy, že je možná převezme stát. Třeba k tomu nikdy nedojde, ale Famia a všichni jeho kolegové si zvykli na předem za-

vedené předsudky.

„Císařská kontrola. Šelmy lovené legiemi a dopravované státními flotilami. Gladiátoři vycvičení ve vojenských kasárnách. Veškerá kontrola v rukou úředníků v Paláci. Všechna sláva na vrub císaře. A veškeré náklady ponese Saturnova pokladna," rozváděl jsem to pošetile.

„To znamená, že by se platily z tvrdě vydělanýho stříbra, který jsem musel vyklopit na tu zatracenou daň při sčítání." Famia naštěstí ještě neslyšel, jakou práci v současné době dělám.

Švagr dospěl k bodu, kdy se mi chtěl svěřit se svými soukromými starostmi. Byl jsem přesvědčen, že si je všechny zavinil sám. Ostatně vždycky jsem stranil sestře. Když začal se svými nářky, skočil jsem mu do řeči a zeptal se ho, jestli neví něco o Calliopovi, nebo ještě lépe o Saturninovi, jeho rivalovi, který zaujímal důležité místo v podnikatelském životě mého podezřelého. Famia tvrdil, že dovozci zvěře a ti gladiátorští rváči nemají nic společného s nikým z jeho ušlechtilejšího dostihového světa. Měl jsem co dělat, abych se neudusil smíchem.

Náhodou jsem se zmínil o spojení s Tripolitánií. Nato přece jen začal jevit zájem. Zřejmě někteří z nejlepších koní pocházeli právě z Afriky.

„Numidia – Libya – ty jsou taky tam někde, že?"

„Zhruba. Ale já jsem myslel, že nejlepší oři se dovážejí z Hispánie, Famio."

„Úplně nejlepší ze všech pocházejí vlastně z Parthie. Tenhle obr" – ukázal na šedáka, který pohrdl jeho medicínou – „je z Cappadocie. Bude mít parthskou nebo médskou krev. Z toho má sílu táhnout vůz v zatáčkách na vnější straně spřežení. Ty seš nejlepší, viď, pašáku?" Plesnivák zuřivě vycenil zuby. Poplácání si Famia odpustil. Tak to někdy dopadá, když se o někom říká, že to se zvířaty umí. „Potom Hispánie a Afrika jsou na tom asi tak stejně. Libyjský koně jsou pověstný tím, že mají výdrž a sílu. To je při závodech důležitý. K čemu by člověku bylo hezký čtyřspřeží, který přitančí ke startovací bráně, ale zmůže se jenom na rychlej sprint. Potřebuješ spřežení, který suverénně vydrží celejch sedum okruhů."

„To je fakt." Nechtěl jsem si ho dobírat poznámkou, *chtěljsi říct, jako mají Modrý?* „Předpokládám, že přepravci koní jsou ty samý lidi, co přivážejí

velký kočky a jiný exotický zvířata na štvanice, co?“

„Asi jo, Falcone. Což může znamenat, že já znám jednoho dodavatele, kterej by ti moh říct, co potřebuješ zjistit. Ať je to co chce.“

Jen ať se posmívá, nebudu mu v tom bránit. To je u rodiny normální. Jako obvykle já sám jsem neměl právě jasno, co vlastně hledám, ale Famiovi jsem se s tou nejistotou nesvěřil a jenom jsem mu poděkoval za nabídku seznámit mě s tím domnělým kamarádem. Nejspíš na to vzápětí zapomene, a tak jsem projevy vděčnosti šetřil.

„Mimochodem, neslyšel jsi někdy o nějakém Rumexovi?“

Famia se na mě podíval, jako bych se zbláznil. „Nespadl jsi z višně, Falcone?“

Zřejmě toho věděl víc než já, ale než mi to mohl vyložit, vpadl do stájí otrok, oči navrch hlavy vzrušením. Sotva uviděl Famiu, zaječel: „Máš okamžitě přijít a vem si s sebou provaz!“

„Co se děje?“

„Utek nám leopard a usadil se na střeše Juliovejch Saept!“

XVII

Hledáním provazu se Famia nezdržoval. Jako na většinu notorických pijanů ani na něho neměl alkohol velký vliv. Přece jen pochopil, natolik byl při smyslech, že tohle bude něco jiného než chytání koní. Polapení leoparda bude vyžadovat něco víc než pouze přiblížit se lstivě s mrkvičkou v ruce a s uzdou schovanou za zády. Oba jsme se rychle rozběhli do Saept, ale i bez ptaní mi bylo jasné, že Famia šel se mnou jenom ze zvědavosti na tu podívanou. Marně jsem přemýšlel, jestli se v Římě najde někdo, kdo by si s tou situací poradil. Já tedy ne, to jsem věděl. Mně šlo taky o tu podívanou.

Když jsme tam dorazili a uviděli, jaké nebezpečí nám hrozí od té šelmy – vlastně samice leoparda –, nabyl jsem přesvědčení, že s ní nechci nic mít. Ležela na střeše a tlustý ocas se jí kýval jako řecké písmenko epsilon, a chvílemi zavrčela, když ji dav dole naštval. Popichoval ji, jak mohl, pravým způsobem římského pouličního srocení. Jako by všichni zapomněli, že viděli leopardy v aréně zakousnout se do lidských krků a potom klidně rvát ze svých obětí maso, místní lidé mávali, vrčeli a nechali dětičky dovádět kolem a šklebit se, a dokonce zkoušeli násady košťat, jestli jsou dost dlouhé, aby mohli do kočky šťouchat.

Někdo si to škaredě odnese. Jediný pohled na zúžené oči leopardice mi prozradil, že to nebude ona.

Bylo to krásné zvíře. Dlouhá plavba přes Vnitřní moře a především stres ze zajetí zapůsobí na velké kočky tak, že vypadají utahané. Tahle byla zdravá a pěkně vzorovaná. Měla hustou skvrnitou srst a svaly pod ní jen hrály. Byla pružná, hezká a silná. Když jsme tam s Famiou dorazili, ležela nehybně. Zvedla hlavu a pozorovala dav jako budoucí kořist na savaně. Ani se nepodrbala za uchem, ani nezavětřila.

Nejbezpečnější bylo nechat ji v klidu a na očích. Tržnice Saepta Julia měla pouze jedno patro. Když se však dostala tam nahoru, mohla by stejně

snadno sklouznout zase dolů a upláchnout. Všichni měli o kus ustoupit a zůstat zticha, dokud by se tam nedostavil nějaký expert na divoké šelmy s patřičným náčiním.

Místo toho se však do akce pustili vigilové. Měli vyklidit ulice a ovládnout situaci. Oni se však chovali jako malí kluci, kteří našli v portiku stočeného hada a dohadují se, k čemu by ho mohli přinutit. K mé hrůze přitáhli stříkačku a chystali se studenou sprchou zvíře donutit, aby slezlo. Byla to Sedmá kohorta. Blbouni. Drželi hlídky v Transtiberině, kde se to hemžilo cizinci a pocestnými, z nichž mnozí ani neuměli latinsky a raději vzali do zaječích, než aby s vigily debatovali o životě a osudu. Sedmá se nikdy nenaučila myslet.

Velící centurio byl směšný křupán, jemuž nedošlo, že když kočku donutí slézt dolů, čeká je velký malér. Zvíře se může rozzuřit. Anebo, což by bylo ještě horší, by se jim mohlo na celé dny ztratit mezi mohutnými chrámy, divadly a portiky na Mariově poli, naplněnými uměleckými předměty. Celá oblast byla příliš nahuštěná, takže se nedalo počítat s možností bezpečně šelmu ulovit, a na druhou stranu zase natolik otevřená, že by se sotva dala zahnat do kouta. Všude se motalo plno lidí. Někteří si ani nevšimli, k čemu se to připletli.

Než jsem se s nimi mohl podělit o tyto užitečné myšlenky, ucouraní vigilové ze Sedmé si už začali hrát se svou hračkou.

„Pitomci," poznamenal Famia.

Hasičská stříkačka byla obrovská nádrž s vodou tažená na voze. Měla dva válcové písty uváděné do pohybu velkou ruční pumpou. Když vigilové pohybovali pákou nahoru dolů – což dělali s náramným gustem, jakmile se kolem srotili diváci písty vytlačily proud vody vzhůru a tryskou ven. Ta měla pohyblivý kloub, který se dal otočit až o tři sta šedesát stupňů.

S větší obratností, než kolik jí kdy uplatnila u požárů domů nebo na hořící sýpky, Sedmá zaměřila vodní sprchu rovnou na leopardici. Srazilo ji to na bok, ale spíš překvapením než počátečním tlakem. Nyní naštvaná a nepředvídatelná začala klouzat dolů, ale včas se vzpamatovala a silnými drápy se zachytila za tašky na střeše. Sedmá ji hned následovala elegantním obloukem tryskající vody.

„Já vocaď vypadnu," zabručel Famia. Mnozí diváci také ztratili nervy a

rozptýlili se na všechny strany. Rozčilená kočka nad námi se pokoušela kráčet po hřebeni střechy. Vigilové nastavili trysku tak, aby ji předstihli. Rozhodla se, že zmizí dolů, a zkusmo udělala několik krůčků po prejzových taškách, ale po straně do ulice, nikoli do uzavřeného prostoru Saept. Svah střechy ji zneklidnil. Sedmé trvalo o maličko déle, než se zaměřila na posunutý cíl. Jakmile leopardici opět zachytil vodní proud, rozhodla se skočit.

Lidé se rozběhli na všechny strany. Měl jsem to udělat taky.. Místo toho jsem popadl stoličku, kterou nechala na ulici nějaká květinářka. Z boty jsem vytáhl svůj nůž a přešel k místu, kam se chystala kočka doskočit. Mířila do úzké uličky v polovině délky Agrippova Pantheonu.

„Hejbni tou prdelí, uhni z cesty!“ zařval centurio, když spatřil hrdinu, který by ho mohl zahanbit.

„Drž hubu a dělej něco užitečnýho,“ odsekl jsem mu. „Dostaň ty svý mládence do latě. Udělejte řadu. Až skočí, můžeme se pokusit zahnat ji dovnitř. Když pozamykáme všechny dveře, bude aspoň uvězněná, dokud neseženeme nějakýho odborníka –“

Skočila. O deset kroků dál. Bližší diváci se s křikem drali do bezpečí. Pouliční prodavači uháněli pryč i se svými podnosy. Rodiče chytali děti. Výrostci se schovávali za sochy. Kočka se rozhlédla kolem a hodnotila situaci. „Ať se nikdo ani nehne! Zavřete tu zatracenou vodu!“ hulákal centurio, jako by to pumpování vůbec nebyl jeho nápad.

Scéna ztichla. Leopardice zívla. Ale její oči ani na chvilku nepřestaly sledovat, co se děje, hlava se pokaždé natočila směrem, kde postřehla pohyb.

„Všichni zachovejte klid!“ řval centurio, celý zbrocený potem. „Nechte to na nás. Všechno je pod kontrolou –“

Leopardice už toho měla právě dost, přikrčila se ke skoku a nespouštěla z něho ty nebezpečné temné oči.

„Bohové mu pomozte!“ zamumlal jeden z vigilů potichu. „Vona se chystá na Piperitu!“

Jiný se krátce zasmál a potom mu zbytečně poradil: „Ani se nepohni, pane!

Cítil jsem, že se bezděčně usmívám, jako bych byl stále obyčejné ucho,

jako bych stále doufal, že se některý důstojník k něčemu rozhoupá. Centurio teď měl vlastní starosti, a tak jsem se ujal velení sám. „Nesmíš udělat žádný prudký pohyb, Piperito. Ona je patrně víc vyděšená než my –“ Znovu ta stará lež. „Famio,“ zavolal jsem tiše. „Oběhni Saepta dozadu a vetři se dovnitř. Řekni lidem, ať pozamykají všechny dveře a zůstanou v krámcích. Někteří z vás, mládenci, proklouzněte za Pantheon, abychom se k ní mohli přiblížit z druhého boku, uděláme falangu a zaženeme ji dovnitř –“

Sedmá okamžitě zareagovala. Byli tak málo zvyklí na velení, že se u nich nikdy nevyvinula ani zdravá odbojnost proti němu.

Tichá kočka stále pozorovala centuriona, jako by už celé týdny neviděla tak zajímavou kořist. Piperita se ať už správně nebo nesprávně snažil po kousíčkách sunout od ní dál, aniž šelma dala najevo nějakou reakci. To v ní tím víc probudilo lovecký pud. Viděli jsme, jak se celá napjala.

Zpoza Agrippových lázní se teď po jejím druhém boku vynořila skupinka vigilů, kteří před sebou rozumně drželi espartové rohože. Ty malé plachty z kavylové trávy by asi neposkytly velkou ochranu, ale na ulici vyvolávaly dojem pevné bariéry a mohly by pomoct zvíře usměrnit. Poženou je směrem ke mně a ostatním, ale s tím jsme se museli smířit. Muže ve své řadě jsem vyzval, aby si sundali pláště a vytvořili z nich podobnou překážku. Neměli je zdaleka všichni. Ani v prosinci takový přepych nikdy nepatřil k jejich uniformě. A žádný z vigilů nebyl ozbrojený. Pár ustrašenců se ukrylo za vůz se stříkačkou. Já jsem před sebou držel tu stoličku a pomalu jsem vedl ostatní vpřed.

Šlo to dobře. Byl to šťastný nápad. Šelma uviděla, že se blížíme. Pokusila se předstírat, že se rozbíhá na naši skupinu, ale dupáním a šermováním rukama jsme ji zahnali. Piperita skočil mezi nás a ztratil se jí z očí. Ohrožená leopardice se rozhlížela, kudy by mohla utéct. Postupovaly k ní dvě řady mužů, které se na straně Pantheonu srazily a utvořily klín ve tvaru V. Zbyl jí tedy jenom otevřený průchod na druhé straně, nabízející jí únik jedním z velkolepých bočních vchodů do Saept. Slyšel jsem, jak Famia volá dolů z patra a potvrzuje, že ostatní dveře jsou zavřené. To by tedy mohlo vyjít.

Pak náš nadějný plán přerušila katastrofa. Právě když se leopardice blí-

žila k otevřenému klenutému průchodu, rozlehl se zevnitř známý hlas: „Marku, co se to tam venku děje? Na co si to u Háda hraješ?“

Byl to zlý sen, jemuž se dalo stěží uvěřit. Ze Saept vykoukla malá, rozložitá postava mého otce. Tváří v tvář kočce se v tu ránu zastavil uprostřed vchodu: šedivé kučery, vyděšené hnědé oči, provinile stažené čelo, a ani špetka rozumu. Famia mu jistě vyřídil, že má zůstat bezpečně zavřený – a tak se ten blázen musel jít rovnou podívat proč.

Jistě ho napadlo, že by měl vzít nohy na ramena, ale to by nebyl táta, kdyby místo toho elegantně nezatleskal, jako by odháněl dobytek. „Jedeš! Jedeš! Vypadni vocad, čičinko!“

Skvělé.

Leopardici stačil jediný pohled, aby se rozhodla, že s tím strašákem Geminem nechce nic mít, a plnou rychlostí vyrazila za svobodou, napřed rovnou k té nešťastné řadě mužů stojící proti mně.

Vyděšení mládenci zůstali stát na místě a pak uskočili stranou. Viděli jsme, jak velká kočka pádí vzniklou mezerou, svaly po celém hřbetě jí jen hrají, tlapy buší, ocas je vztyčený vzhůru a zadek ve vzduchu přesně leopardím stylem.

„Už je pryč!“

Byla – ale ne dost daleko. Namířila si to rovnou tam, kde to vypadalo jako vhodné místo pro úkryt: do Agrippových lázní.

„Jdeme!“ Pustil jsem se za kočkou a nutil vigily, aby mě následovali. Když jsem míjel tátu, otráveně jsem na něho pohlédl.

„Ty si zahráváš se smrtí, chlapče?“ uvítal mě. Jako až moc dobrý Říman jsem si nemohl dovolit říct vlastnímu otci, aby šel skočit do močálu bez prkna či provazů. Beztak nebyl čas to formulovat dostatečně hrubě. „Doběhnu pro Petronia,“ zavolal za mnou. „On má kočky rád.“

Tahle by se mu asi nelíbila. Ostatně řádila v rajonu Sedmé kohorty, takže nešlo o jeho problém. Jenže já jsem se do toho nějak zapletl. Kdo tedy byl hlupák?

Marně jsme vyzývali zřízence, aby za námi zavřeli dveře. Zbytečně. Příliš mnoho vyděšených lidí se hrnulo monumentálním vchodem ven. Zřízenci se tedy rozhodli, že utečou s nimi. Každý ječel hrůzou. Když jsme

vběhli dovnitř, kočka zmizela. Po prvním exodu naháčů se hluk utišil. Začali jsme lázně prohledávat.

Proběhl jsem šatnou. Chytal jsem šatstvo na věšácích, abych se přesvědčil, že se kočka neskrývá pod tógami a plášti. Hlavním cílem Agrippových lázní, když se stavěly, bylo ohromit. Společně s Pantheonem tvořily nejdramatičtější komplex budov mezi velkou výstavbou, kterou podnikal Augustův schopný zeť. Byla to jeho viditelná památka z doby, kdy si uvědomil, že přes celá desetiletí oddané služby se sám nikdy nestane císařem. Po Agrippově smrti měla veřejnost přístup do těchto lázní zdarma, což bylo šlechetné gesto v jeho závěti. Byly elegantní, vznosné, obkládané mramorem a nanejvýš funkční. Pokaždé když jsme otevřeli dveře do další místnosti, museli jsme couvnout, jak nás udeřila stěna ještě teplejšího vzduchu, plného páry. Při každém kroku vpřed to víc a nebezpečněji klouzalo.

Pro většinu lidí byly tyto lázně na Martově poli hodně z ruky, ale i tak měly téměř vždycky dobrou návštěvnost. Teď leopardice skoro všechny hosty úplně vymetla. Kapsáři a prodavači občerstvení se klidili jako první. Tlusté ženské, kterým se platilo za hlídání šatstva a podávání různých potřeb, nás odstrčily stranou, jak se uháněly schovat. Jeden opuštěný otrok se teď choulil v komůrce, kde se přechovávaly masti, tak ustrašený, že nedokázal ani utéct. Alespoň tentokrát spartánská horkovzdušná místnost a caldarium s parní lázní zůstaly přízračně prázdné. Kráčel jsem dál, doprovázen několika vigily, a naše boty s cvočky drápaly kachlové podlahy a klouzaly po nich. Když jsme vklopýtali těžkými lítacími dveřmi do horké místnosti, šaty se na nás okamžitě přilepily. Normální postupně zahřívací proces nás na to nepřipravil a to vlhké horko nás okamžitě vyčerpalo. Z vlasů nám kapalo. Srdce se nám nepřirozeně rozbušila. Dusivou párou jsme zahlédli obrysy nahých postav, lesklá, doruda rozpálená těla klimbajících lázeňských hostů, zřejmě nevzrušených celým popraskem venku – vůbec totiž o něm nevěděli. Tihle muži se v poslední době nesetkali s volně puštěným leopardem.

„Sem se nemohla dostat!“ Ty těžké dveře by ji zastavily. Byly lítací, takže se na dotyk snadno zhouply, ale ta kočka by v nich viděla pevnou překážku.

S úlevou jsme ustoupili. Zvědaví hosté se pokoušeli jít s námi. „Zůstaňte uvnitř. A dveře nechte zavřené!“ Jeden z vigilů měl dost rozumu, ale zbytečně plýtval dechem. Tolik se potil, že ztratil veškerou autoritu. Lidé chtěli vědět, co se děje. Tu kočku jsme museli najít. Teprve pak bychom mohli zorganizovat kolem prostoru, kde ji zastihneme, řádná bezpečnostní opatření.

Tyhle lázně jsem neznal. Měl jsem dojem, že se na všechny strany táhnou chodby. Měli tam soukromé bazény, latríny, kumbály, byty zřízenců… Něco mě napadlo. „U Jupitera! Musíme se postarat, aby nevlezla do topeniště.“

Jeden vigil zaklel. Pod vyvýšenými podlahami lázní se skrývalo topení, prostory vyhřívané obrovskými pecemi. Uvědomil si, právě tak jako já, že prolézat mezi těmi cihlovými sloupky v rozpálených dutinách a hledat leoparda by bylo příšerné. Tím stísněným prostorem by se člověk stěží protáhl a žár by byl nesnesitelný. A bylo by krajně nebezpečné nadýchat se toho kouře. Najednou se tam objevil jeden zřízenec s náručí ručníků, tak tenoučkých, že by se člověk bál do nich vysmrkat. Piperita ho popadl, ručníky odhodil a strčil ho dolů jedním z přístupů. Jiný chlap jako hora hlídal.

„Prohledej to kolem sloupků. Jestli uvidíš, že se tam něco hýbá, tak zakřič –“ Ten hlídač na stráži se na mě zakřenil, když Piperita vydával své rozkazy. I on vypadal trochu zkřísnutý. „No, aspoň máme začátek.“

„Vždyť se zhroutí,“ poznamenal jsem odměřeně. Byla to pitomost. Velká kočka hledající úkryt by mohla mezi horkými sloupky dole proklouznout, ale člověk ani náhodou.

„Pošlu dovnitř ještě někoho, aby ho v tom případě vytáhl.“

Beze slova jsem se rozběhl zpátky do studené místnosti. Potkal jsem jiného zřízence a poslal ho, aby utíkal varovat topiče. „Kde bych našel správce?“

„Ten bude asi ještě na obědě.“ Typické.

Vigilové naštěstí vytáhli z nějakého kouta jeho zástupce. Právě žvýkal obloženou bagetu, ale sýr byl až moc zralý, takže podle všeho s radostí tu pochoutku opustil. Přemluvili jsme ho, aby svůj personál zorganizoval pro metodické pátrání. Pokaždé, když jsme některou místnost zkontrolovali, nechali jsme tam jednoho člověka, aby nás varoval, kdyby se tam kočka

připlížila později. Otroci domlouvali ostatním zákazníkům, aby odešli. Ti sice reptali, ale proběhlo to celkem v klidu.

Vedro a pára nás vyčerpávaly. V normálním oblečení jsme celí rozpaření ztráceli vůli pokračovat. Tu a tam se vynořila povídačka, že samici někdo zahlédl. Když se budova konečně vyprázdnila, ozvěny běžících nohou a pokřik vigilů vedly k tomu, že celková atmosféra působila ještě napjatěji. Předloktím jsem si utřel čelo, jen abych se zbavil potu. Z průduchu topeniště se vynořil obtloustlý vigil, ale uvízl mezi sloupky a nemohl sem ani tam. Jeho druhové si z něho začali okamžitě střílet a otírali mu zrudlý obličej ručníky, zatímco on lapal po dechu a nadával. „Někdo říkal, že ji viděl, jak zaběhla dolů – já jsem to šel obhlídnout, ale je to beznadějný. Ta prostora je jenom asi tři stopy vysoká a je tam celej les sloupů. Kdyby se s ní někdo střetl nos proti nosu, tak je s ním amen." Ještě naposled zabral, a konečně se mu podařilo tělo z průlezu vypáčit. „Br! Je tam děsný vedro a smrad, zkaženej vzduch."

Prozatím úplně zničený nalehl celou postavou na stěnu chodby, aby se vzpamatoval z účinků vlhkosti a žhavých plynů.

„Nejlepší by bylo celou prostoru pod podlahou zapečetit," navrhl jsem. „Jestliže tam je, tak buď zdechne, anebo později sama vyleze. Když budeme mít jistotu, že není nikde jinde, už si s ní nějak poradíme."

Nechali jsme ho tam a my ostatní jsme zvadle pokračovali v pátrání. Brzy jsme usoudili, že jsme do posledního místečka zkontrolovali všechno. Možná že teď je leopardice z lázní venku a vyvolává paniku někde jinde. A my zatím takhle marníme čas. Vigilové měli tisíc chutí toho nechat.

Já sám jsem byl taky hotový, ale nakonec jsem si prošel celou budovu ještě jednou. Všichni ostatní už odešli. Když jsem zjistil, že jsem sám, pohlédl jsem otevřenými zaklíněnými dveřmi do oddělení s horkou párou. Mnoho tepla už uniklo. Přešel jsem k velké mramorové míse se stojatou vodou a naklonil se nad ni, abych si pocákal obličej. Byla vlažná a vůbec mě neosvěžila. Když jsem se vzpřímil, zaslechl jsem něco, při čem mi ztuhla krev v žilách.

V obrovské budově vládlo prakticky ticho. Ale vtom jsem zaslechl zaškrábání drápů na mramoru – docela blízko.

XVIII

Pomaličku a velmi opatrně jsem se otočil. Leopardice na mě upírala oči. Usadila se na jednom ze sedadel připevněných na zdi a trůnila tam jako zpocený klient – mezi mnou a otevřenými dveřmi.

„Hodná holka –“ Jenom zavrčela. Bylo to strašidelné, ale celkem poctivé. S ženským rodem jsem nikdy neměl štěstí.

Stál jsem tam jako zařezaný. Z toho pro mě nekoukala žádná úniková cesta. V botě jsem sice měl ten svůj nůž, ale jinak jsem byl neozbrojený. Dokonce i můj plášť ležel pohozený na plochém mramorovém sedátku za kočkou. Podlaha byla kluzká, v těchto místech tím horší, že se na ni vylila velká louže koupacího oleje, parfémovaného jako vinný květ. Tu vůni absolutně nesnáším. Podle mě páchne spíš rybinou, než aby to bylo něco slavnostního. Střepy z rozbité alabastrové nádobky, ostré jako jehličky, jež ten parfém předtím obsahovala, také ležely mezi rozlitým olejem.

Už jsem tušil, že to špatně dopadne. A právě takové očekávání způsobuje, že ke katastrofě skutečně dojde. Kdyby jen byl úspěch také tak prostý.

Vlhkost ze mě vysála všechnu sílu. Tohle nebylo nic pro mě. Já jsem nikdy nebyl lovec. A stejně jsem věděl, že ani ten, kdo má určité lovecké zkušenosti, by se nepokoušel vyřídit si to s velkou, zdatnou leopardicí pouze s malým ručním nožem.

Skvrnitá kočka si olízla vousky. Vypadala naprosto uvolněně.

Překvapil mě jakýsi hluk. Vnější chodbou se blížily tlumené hlasy a kvapné kroky. Kočka zaškubala ušima a výhružně zavrčela. V krku jsem měl najednou tak sucho, že jsem ani nemohl zavolat o pomoc – beztak by to nedopadlo dobře. Velmi pomalu jsem se přikrčil: snad šelma pozná, že je to pozice lidské hrozby. Jedna bota mi ujela po zaolejované podlaze. Zachytil jsem chorobný pach rozlitého koupacího oleje s vodním kmínem. Leopardice se rovněž pohnula a také uklouzla a jedna mohutná tlapa jí zůstala

viset ze sedátka. Stáhla ji štítivě zpátky a zatvářila se naštvaně. Z hrdla se jí znovu vydral drsný rachot. Teď jsme se navzájem pozorovali, třebaže já jsem se snažil předstírat nezájem, abych ji nevyprovokoval k útoku. Ještě stále jí zbývalo dost místa, kudy by mohla utéct. Třeba seskočit dolů, otočit se a opatrně odkrást. To alespoň mohla do chvíle, než se hlasy, jež jsme prve zaslechli, ještě víc přiblížily. Pak jsme jak ona, tak já věděli, že se ocitne v pasti.

Byla to prostorná hala. Vysoké zdi, klenutý strop. Místa dost pro celé kolegium augurů, kteří by sem mohli přejít z Minervina chrámu v Saeptech a lebedit si v páře, aniž by se šťouchali lokty. Avšak člověku hlídanému masožravou šelmou to najednou připadalo poněkud stísněné.

Hlasy dorazily ke dveřím. „Zůstaňte venku!“ křikl jsem. Lidé se však přesto hrnuli dovnitř.

Leopardici došlo, že muži za ní znamenají nebezpečí. Já jsem musel vypadat prostě žalostně. Vstala a kráčela po sedátku ke mně, rozmrzelá tím vyrušením, a škubavě mi dávala najevo, že o mně ví. Ustoupil jsem ke kamenné nádrži a začal jsem ji bokem obcházet. Ta bytelná mísa mi sahala po ramena a mohla by poskytnout určitou ochranu. Daleko jsem se však nedostal. Jestli se ta kočka rozhodla vyskočit do nádrže nebo se zaměřila přímo na mě, to nevím, ale prostě najednou na mě letěla. Vykřikl jsem a nastavil nůž, třebaže jsem neměl žádnou naději.

Potom se jedna z dopadajících tlap musela zachytit v odtokové záklopce – jedné z těch malých hranatých mřížek s květinovým vzorem, která umožňovala, aby tudy unikala nahromaděná pára. S roztaženýma nohama se snažila udržet rovnováhu, ale poranila se buď o tu mřížku, nebo střep z rozbité alabastrové lahvičky. Zlostně po té krvácející tlapě chňapla. Já jsem nepřestával řvát ve snaze ji zaplašit.

Tu se někdo prodral hroznem lidí ve dveřích. Vzduchem proletělo cosi temného, na chvilku se to rozvinulo jako lodní plachta, a pak opět stáhlo kolem leopardice. Najednou se svíjela jako živý ranec, vrčela a prskala, částečně polapená v záhybech sítě. To nestačilo. Jedna velká skvrnitá noha se uvolnila a zoufale sebou mrskla. Ten zmítající se ranec kožešiny a drápů se po mně stále sápal.

Jednou paží jsem si chránil krk. Pak mě srazila stranou. Těžká váha,

mokrá srst, zuby a vrčení mě odhodily na bok. Jak jsem lapal po dechu, ucítil jsem pach masožravce. Narazil jsem do zdi. Zřejmě jsem přistál přímo u jednoho z vnitřních teplovodů. Zpočátku jsem to necítil, ale za chvíli jsem zjistil, že jsem si popálil holou paži od zápěstí až po lem rukávu.

Lidé se rozběhli k šelmě, rázné postavy, klouzající po mokrých dlaždicích, ale počínali si cílevědomě. Vznesla se další síť, rozvinula a dopadla. Muži šelmu přidržovali dlouhými tyčemi s kovovými hroty. Zazněly ostré rozkazy – a potom konejšivé zvuky uklidňující zvíře. Do budovy přitáhli klec a hbitě ji vlekli ke zmítající se kočce. Ještě stále zuřila a byla vyděšená, ale pochopila, že tihle lidé jí pomůžou. Já jsem v to s úlevou také věřil.

„Uhni z cesty, Falcone!" Ten tvrdý rozkaz vyslovila vysoká, pěkně rostlá žena, která hodila tu první síť a zachránila mě. S tímto hlasem se nedalo polemizovat. Tuhle ženu nebylo radno naštvat. Já jsem s ní spolupracoval už dřív, ale teď mi připadalo, že jsem ji neviděl už celou věčnost; naposled v Sýrii. Jmenovala se Thália. „Ať tu nezacláníme odborníkům."

Chytila mě za popálenou ruku. Strašně to zabolelo, až jsem bezděčně vykřikl. Ruku mi pustila, ale pevněji mě chytila za ramena, a to tak, že popadla celé hrsti tuniky. Nechal jsem se vyprovodit ven před parní lázeň jako opilec, kterého vyvádí ven mimořádně zdatný vyhazovač. Na chodbě jsem se opřel o zeď. Tekly ze mě čůrky potu a pravou ruku jsem si držel od těla. Dýchání mi připadalo jako něco, co už nikdy pohodlně nedokážu.

Má zachránkyně se otočila, aby se podívala, jestli je leopardice bezpečně v kleci. „Už je vevnitř – takys mohl počkat, zlatíčko. Chlap holt chce udělat všechno sám." Ta připomínka vyzněla lascivně. Nejlepší snad bude, říkal jsem si v duchu, přijmout kritiku, jak věcnou, tak sexuální. To bylo totiž její, dělat košilaté poznámky, a já jsem vždycky předstíral, že jsem je neslyšel. Ujišťoval jsem se, že jsem v bezpečí, protože ta dáma měla nesmírně ráda Helenu. Kdyby se přece jen rozhodla mě ohmatávat, nebyl jsem v kondici, abych se bránil.

Thálii jsem znal už pěknou řádku let. Byli jsme celkem dobří přátelé. Choval jsem se k ní s nervózním respektem. Pracovala v cirku, obyčejně s hady. Ta žena by se dala charakterizovat jako „sošná" – tím ovšem nemám na mysli nějakou křehkou rusalku s líbezným úsměvem a panensky

cudnou – a s tím pojmenováním ladila její velkorysá povaha. Měl jsem ji docela rád. Takový postoj mi připadal jako nejvhodnější.

Jako obvykle Thália překypovala z minimálního divadelního kostýmu, záměrně pojatého tak, aby pohoršoval všechny puritány. To oblečení zvýrazňovaly ještě boty s vysokou podrážkou, na nichž se potácela, a spousta náramků jako řetězy kotvy válečné lodi. Vlasy měla vyčesané do nějaké *vysoké* pyramidy, kterou asi celé týdny nerozebírala. Přísahám, že jsem v té záplavě hřebenů a vlásniček s velkými knoflíčky na konci zahlédl vycpanou pěnkavu.

Zatáhla mě do ochlazovací místnosti, nařídila mi, abych si klekl k studenému bazénu a až po rameno ponořil paži do vody – ta prý vytáhne trochu bolesti ze spáleniny. „Jen klidně lež."

„Sázím se, že to říkáš všem mužským, kterých se zmocníš." Bylo to děsivé pomyšlení. Thália to také věděla.

„Dej na mou radu, Falcone, jinak se budeš zítra zmítat v horečce, až do smrti poznamenán jizvami. Dám ti na to mast."

„Já bych si radši popovídal."

„Dostaneš to, co ti prospěje."

„Jak myslíš, princezno."

Za nějaký čas mi dovolila vstát. Když mě vedla trpělivě lázněmi ven, potkali jsme jednoho muže, který si nesl bič a stoličku s dlouhými nohami. „Hele, koukni!" zvolala ironicky. „To je malej kluk, co chce bejt krotitelem lvů, až bude velkej." Tvářil se nemálo rozpačitě.

Thália oslovila vysokého, mohutného muže tmavé pleti a kudrnatých vlasů, který měl postavu jako zápasník, široký nos, a k tomu byl neočekávaně dobře oblečený. Na sobě měl tuniku s výrazným modrožlutým lemováním, jinak si nesl široký plášť z jemné vlny s keltským stříbrným zapínáním a předváděl drahý opasek s přezkou, který vypadal, jako by ho kdysi nosil Achilles, když měl náladu na společnost. V patách za ním šla chodbou skupina mužů, zřejmě jeho otroků, z nichž někteří nesli provazy a dlouhé tyče s hákem.

„Už jsem vám ji chytla," zvolala Thália přes rameno, když se naše cesty zkřížily. Ta leopardice mu podle všeho patřila. „Zastav se u mě, až ji dostaneme domů, a můžeme si promluvit o odměně za polapení."

Muž se mírně ušklíbl a chabě se snažil si namluvit, že to Thália nemyslí vážně, ale to ona ano. A on vlastně taky.

Thália kráčela dál. Já jsem se belhal za ní. „Kdopak to byl?“

„Blbec jménem Saturninus.“

„Saturninus! Ty ho, Thálie, znáš?“

„Děláme prakticky ve stejný branži.“

„No to mám tedy štěstí.“ Tvářila se překvapeně. Pak jsem jí slíbil, že jí dovolím, aby mi paži natřela tou svou mastí, jestliže mi prozradí, co ví o lidech dovážejících šelmy na štvanice.

„Speciálně o Saturninovi?“

„Jak o Saturninovi, tak o Calliopovi, prosím.“

„Calliopovi?“ Thália přimhouřila oči. Nejspíš slyšela, že ho postihla kontrola účetnictví pro sčítání. „Hrom aby do tebe, Falcone. Neříkej, že to tys ten neřád, co kontroluje životní styl? To abych čekala, že jako další přijdu na řadu já –“

„Thálie, ať už jsi cenzorům namluvila jakýkoli lži, věř mi, že se ti absolutně nemůže nic stát. Tvůj životní styl bych si v životě nedovolil zkoumat – natož tvý finance.“

XIX

Thália se vždycky zdržovala mimo město, poblíž Neronova cirku. Když jsem se s ní seznámil, byla to chudá exotická tanečnice. Teď se stala ředitelkou – posílala na hostiny svůdné tanečnice, roztomilé oslíky, kteří uměli předvádět zázračnou paměť, velice drahé hudebníky, jednonohé jasnovidce, narozené s orlími zobáky, a trpaslíky, co uměli stát na hlavě na věži z desíti vertikálních amfor. Její vlastní vystoupení vyžadovalo těsný kontakt s krajtou, dráždivou kombinaci s určitým druhem ostré pornografie, jaká se normálně nevidí, leda v zapadlých bordelech, a o jaké sní prachatí šupáci. Svůj podnik zdědila po předchozím majiteli (mluvila o něm pohrdavě jako o většině mužů); ten zažil osudné střetnutí s panterem (kterého měla Thália dosud ráda). Pod Tháliinou ráznou pevnou rukou se podniku začalo dařit, ale ona sama bydlela dál v odrbaném stanu. Uvnitř měla nové hedvábné polštáře a tepané orientální ozdoby. Ty bojovaly o místo s odřenými starými koši, z nichž některé, jak jsem věděl, byly domovem nespolehlivých hadů.

„Tak tady je Jason. Pozdrav ho, Falcone." Toho nikdy nenacpala do koše. Jason nebyl jejím tanečním partnerem, jenom menším mazlíčkem. O této rychle se rozpínající krajtě mi Thália vždycky tvrdila, jak je na dotyk měkoučká a že má ráda společnost. Dobře věděla, že mě Jason nesnáší, a já jsem se ho k smrti bál. Právě proto se tím víc snažila dát nás dohromady. Typická dohazovačka. „Teď je trochu nesvůj, není ve svý kůži. Ty se svlíkáš z kůžičky, viď, miláčku?"

„Tak ho radši nech na pokoji," poradil jsem jí a připadal jsem si jako bačkora. „Jak dlouho už jsi vlastně zpátky v Římě, Thálie?"

„Od minulýho léta." Podala mi číši vody a počkala, když jsem žíznivě pil. Uměl jsem být dobrým pacientem pod rukama rázné ošetřovatelky. „Já jsem tě hledala. Prej jste byli s Helenou v Hispánii. Zase jsi špehoval nevinný obchodníky?"

„Rodinný výlet.“ Vždycky jsem nerad mluvil o práci, kterou jsem dělal pro císaře. Dopil jsem. Když jsem odložil číši na slonovinový podnos, připlazil se k ní jason a vylízal zbytky, „jak se ti vůbec vede, Thálie? Ještě pořád žiješ s Davosem?“

„Jo, bude někde tady.“

Davos byl herec, kterého Thália vytrhla z pokojného života, kdy vystupoval na jevišti v rolích bohů v kostýmech prožraných od molů. Přemluvila ho, že mu náramně prospěje, když budou spolu zapřažení do téhož postroje. Jejich vztah byl patrně čistě osobní záležitost, ale nechtěl jsem vyzvídat. Davos byl uzavřený muž a to jsem respektoval. Zato když Thália začala vykládat o různých choulostivých detailech, přičemž zdůrazňovala velikost, nestačil jsem se červenat.

Hrabala se ve vyřezávané dřevěné truhle, až odtamtud vylovila kožený pytlík, kde přechovávala, jak jsem věděl, svou lékárnu. Jednou zachránila Heleně život parthským povzbuzujícím lékem zvaným mithridatum. Naše pohledy se setkaly, jak jsme si na to oba vzpomněli. Byl jsem jí hodně dlužen. Nikdo mi to nemusel připomínat. Za žádných okolností nebude Thália vyšetřována Falconovou kontrolní skupinou, a kdyby ji chtěl otravovat někdo jiný, měl by napřed co do činění se mnou. „Přivedla jsi domů tu varhanici a jejího přítele?“

„Toho kluka s laními očima jsem se brzy zbavila.“ Našla, co hledala, a natřela mi celou horkou paži vrstvou husté, páchnoucí masti.

„Jo, to jsem čekal – au!“

„Sophrona je tady. Hraje moc pěkně a vypadá dobře. Vydělává mi majland. Ale ještě pořád je to takový pitomý telátko, věčně vzdychá po nevhodných chlapech místo toho, aby si hleděla svý kariéry.“

„Ještě pořád mi dlužíš nálezné.“ Byl to vtip.

„Radši mi pošli účet.“ Ještě frivolnější.

„A taky stále dovážíš exotický zvířata?“

Thália neodpověděla a pozorovala mě. Kdyby si myslela, že je to oficiální otázka, mohlo tím naše přátelství skončit. Vždycky bude záležet jenom na tom, co prospívá jejímu podnikání. Měla hodně tvrdý život. Nepřicházelo v úvahu, že by se její úroveň snížila. Ta nikdy neustoupí.

„Thálie, já proti tobě nic nemám. Postarám se o to, aby sčítání neprojevi-

lo zájem o tvůj podnik, jestli mi povíš, co víš o lidech, které mám na seznamu."

„Tak si pospěš." Pak už Thália souhlasila ochotně. Uklidnila se a kelímek s mastí zavřela pevně víčkem. Potom si otřela prst o těch pár palců sukýnky s třapečky. „Asi by se ti nehodilo, aby se tu najednou zjevil Saturninus, až se o něm budeme bavit."

„On sem přijde? Nevypadal příliš ochotně, když ses zmínila o tom nálezném."

„To se ví, že přijde. Ví, co je pro něho dobrý. Jak to vypadá s tou popáleninou?"

Zavrtěl jsem rukou. „Už tolik nepálí. Díky." Saturninus mě už sice s Thálií viděl, ale kdybych mohl zmizet, než znovu přijde, možná by na to zapomněl. Nemohl jsem se rozhodnout, jak s ním mluvit, a dost nerad bych mu prozradil, že mám známé u cirků.

Na základě dotazů jsem brzy zjistil, že Thália nakupuje dosud převážně na Východě. To mi umožňovalo, abych ji do své revize nezahrnoval z geografických důvodů. „Nedělej si starosti. Falco a spol. jsou hrdinové s počitadlem, ale na všechno nestačíme. Teď se zabýváme Tripolitánií."

„Výborně. Jen si ty chlapy podej, aby nechali nějaký místo pro mě."

„Že by konkurence? Já myslel, že tvoje oblast jsou zvláštní vystoupení, ne štvanice na šelmy."

„Proč bych měla zůstávat stranou, když se nám blíží zlaté časy?" Tak tady je další podnikatelka, která vidí v otevření flaviovského amfiteátru osudový obrat. Ostatně bylo by mi milejší, kdyby si na tom vydělala Thália než někdo jiný. Měla srdce na pravém místě a živou povahu. Všechno, co nabídne divákům, bude prvotřídní.

Usmál jsem se na ni. „Doufám, že se nezapleteš do nějaký levoty, abys naštvala ostatní kolegy?" Thália na mě upřela veselý nevinný pohled. Jestli na ně šije nějakou boudu, to mi zřejmě nepoví. Ani jsem to nečekal. Ba raději jsem o tom nic bližšího nechtěl vědět. „Ale jsou nějaké vážné problémy mezi lanisty?"

„A kolik. Vždyť uvaž ten dnešek, Falcone."

„Dnešek?"

„No jistě. Mohla bych přísahat, že jsem tě viděla v Agrippových lázních

už dřív, jak se bavíš s leopardicí, Marku Didie – copak je to běžný?“

„Měl jsem za to, že právě utekla.“

„Možná že utekla.“ Thália se zašklebila. „Možná že jí k tomu někdo pomohl. To se nedá dokázat – ale v Octaviině portiku jsem viděla celej houf Calliopových bestiariů, jak se tam všichni opírali o sochy a mohli se uřehtat, a. Saturninus se div nestrhal, jak hledal svoje ztracený zvíře.“

„Bestiariů? Copak nemakali ve výcvikovém středisku? Jak mohli vědět o tom zmatku tady? Calliopus bydlí až za Transtiberinou –“

Thália pokrčila rameny. „No, ono to vypadalo divně. To neznamená, že by mě to překvapilo. Saturninus je tady viděl – a to je špatná zpráva. Jestli si myslí, že tu kočku pustil Calliopus, aby z toho byl takovej bengál, určitě mu za to provede něco moc ošklivýho.“

„Válka pomocí podrazů? Už probíhá dlouho?“

„Nikdy to nebylo nic tak vážnýho.“

„Ale teď je ve vzduchu nějaká podrážděnost, že? Nemůžeš mi o tom něco říct?“

„Všichni furt usilujou o stejný kontrakty,“ poznamenala Thália věcně. „Jak pokud jde o zápasy gladiátorů, tak o štvanice na šelmy. Jsou to ovšem chlapi. Od těch se nedá čekat, že se budou chovat civilizovaně. Jo, a taky jsem slyšela, že pocházejí ze znepřátelenejch měst, který mají spolu strašný vleklý spory.“

„V Tripolitánii?“

„Všude možně.“

„Calliopus pochází z Oey. A odkud Saturninus?“

„Je nějaký město, co se jmenuje Leptis?“

„Myslím, že jo.“

„Dobrý. Ty víš, jaký jsou ty mrňavý městečka v provinciích, Falcone. Hodí se jim každá záminka pro pěknou každoroční rvačku, pokud možná s jedním nebo dvěma padlými. To jim všem dodává další důvod, aby boj pokračoval. Jestli se to dá spojit s nějakým svátkem, tak do toho můžou zaplíst náboženství a svést to na bohy –“

„Vážně to tak probíhá?“

„V podstatě ano.“

Zeptal jsem se jí, jestli něco neslyšela o tom, že podle záznamů, které

jsem viděl, Calliopus a Saturninus založili nakrátko společný podnik. „Jo, pokoušeli se spojit a všechny ostatní z Tripolitánie vystrnadit. Ne že by se jim to povedlo – další významnej hráč je Hannobalus, a to už je na ně příliš velký sousto.“ Zastávala stejný názor jako já, že když se do jednoho podniku pustí společně dva muži, nutně to skončí hádkou. „A ty už bys měl mít rozum, Falcone – slyšela jsem, že sis s tím svým kámošem zahrál na vojáčky a dopadlo to katastrofálně.“

Pokoušel jsem se to zlehčit. „Lucius Petronius jenom prodělával ošklivý období svýho osobního života.“

„A tak vás dva starý kumpány napadlo, že by bylo užitečný pracovat společně. Podle všeho vás asi škaredě překvapilo, když to nevyšlo, co?“

„Skoro ses trefila.“

Thália se chraptivě rozřehtala. „Kdy už se poučíš, Falcone? Na tom ztroskotalo víc přátelství, než kolik jsem měla bláznů v posteli. A to máš ještě štěstí, že ti Petronius neodlákal nejlepší klienty a nezpronevěřil veškerý tvý fondy. To už bys na tom byl líp, kdybys spolupracoval se zapřísáhlým nepřítelem.“

Statečně jsem se usmál. „O to se teď právě snažím.“

Uklidnila se. „Ty se nikdy nevzdáváš, viď?“

„V tvrdohlavosti spočívá část mýho kouzla.“

„To si asi myslí Helena.“

„Heleně prostě připadám úžasný.“

„Olympané! Jaks to dokázal? O tvý prachy jí nemůže jít. Tak jsi asi šikovnej – na něco jinýho, co ty na to, Jasone?“

Rázně jsem se napřímil a usoudil, že je čas odejít. To žel znamenalo překročit krajtu. Jason se s oblibou stočil právě ve východu ze stanu, kde mohl lidem nakukovat pod tuniky. Ani se nesnažil předstírat, že spí. Díval se přímo na mě s výzvou, jen ať se zkusím přiblížit. „Helena Justina mě prostě dovede ocenit. Jsem citlivý básník, oddaný otec a umím uvařit nějaké to kuřecí křidýlko.“

„Jo, tak tím se to vysvětluje,“ uculovala se Thália.

Neklidně jsem udělal dlouhý krok. Když jsem stál rozkročeně nad Jasonem, ještě jsem si na něco vzpomněl. „To nepřátelství mezi Saturninem a Calliopem – se dost přikrmilo. Calliopus měl lvy –“

„Velkýho novýho z Libye, jmenuje se Draco," navázala Thália hladce. „Sama jsem o něj stála. Calliopus mě předhonil. Odjel do Puteoli a drapnul ho rovnou z lodi. A slyšela jsem, že má taky cvičenýho lidožrouta."

„Měl. Leonida. Saturninus mu ho prodal s falešným dobrozdáním."

„Parchant drzej."

„A ještě něco horšího. Leonida našli mrtvýho za velmi podivných okolností."

„U Jupitera!" Vražda lva v ní vzbudila zuřivý odpor. Jiné dravé šelmy se do Říma dovážely čistě na štvanice v aréně, ale Leonidas měl v cirku odvést nějakou práci. Patřil do stejné skupiny jako její vlastní zvířata a plazi – byl to profesionál. „To je děsný. Kdo to moh udělat? A proč, Falcone?"

„Předpokládám, že měl nepřátele – třebaže každý tvrdí, že byl mírný jako beránek. Choval se zřejmě slušně i k odsouzencům, které trhal na kusy a nakonec sežral. Já to vyšetřuju jako vraždu podle obvyklých teorií: že ta mrtvola si patrně s kdekým zadávala, nadělala obrovské dluhy, v opilosti vyvolávala rvačky, vlastnila otroka, který měl na ni pifku, byla hrubá na maminku a někdo dokonce slyšel, jak uráží císaře. Jedna z těch záminek vždycky sedne –" Nakonec jsem sebral odvahu a krok přes krajtu jsem dokončil.

„Koneckonců," uzavřela Thália, „Calliopus a ten mizera Saturninus můžou provádět, co chtějí, ale nejsou sami, kdo se honí za nejlepšími smlouvami."

„Zmiňovala ses o jiném velkém dodavateli. Ten je taky z Tripolitánie?"

„Hannobalus. On si myslí, že shrábne pěkný balík."

„Neznáš ještě nějaká jména?"

„Ale jdi, Falcone. Neříkej, že nemáš na pěkném oficiálním svitku celý seznam."

„Můžu si udělat vlastní seznam. Jak to vypadá s tímhle dalším prachářem z Tripolitánie, Hannobalem?"

„Tobě nic neujde, Falcone."

„Máme tedy jednoho z Oey, jeden je z Leptidy – takže předpokládám, že z třetího města musí existovat ještě třetí muž."

„To vypadá úhledně," přisvědčila Thália vyhýbavě jako žena, která má za to, že nic, co nějak souvisí s mužskými, není nikdy uspořádané.

„Sabrata, že? Prý je hodně punská.“

„Tak tu si můžou strčit za klobouk.“

Tháliiny názory mi také vyhovovaly. Byl jsem Říman. Jak praví básník, mým posláním je přinášet civilizaci do známého světa. Vzhledem k houževnaté opozici provincií jsem byl přesvědčen, že je třeba je nejdřív vzít po hlavě, zdanit, pohltit, brát jako méněcenné, potom zavrhnout lidské oběti, obléci je do tóg a poučit, že nemají otevřeně urážet Rím. Až s tím budete hotovi, dosadíte jim tam silného správce a necháte je, ať si s tím nějak poradí sami.

Hannibala jsme přece porazili, ne? Město jsme vyhladili z povrchu zemského, pole osili solí. Neměli jsme žádné důkazy. Tím se vysvětlovalo, proč mě naštvala každá zmínka o čemkoli kartaginském.

„Ten muž ze Sabraty je Pun, Thálie?“

„Mě se neptej. Koho si podáš kvůli tomu ubohýmu lvu?“

„Udělal to jistý Rumex, jak mi sdělily moje zdroje.“

Thália zavrtěla smutně hlavou. „Je to pitomec. Calliopus se o něj postará.“

„Calliopus se to snaží ututlat.“.

„Aby to zůstalo v rodině.“

„Dokonce tvrdí, že žádného Rumexe nezná.“

„Kokot.“

„Cože?“

Konečně Thálii došlo, že o usvědčeném Rumexovi opravdu nic nevím a doufám, že mi poskytne nějaké vodítko. Pohlédla na mě pochybovačně. Tvářil jsem se zahanbeně. Posměšně se rozřehtala, ale pak, zatímco jsem se ošíval rozpaky, mi vysvětlila, kdo vlastně velký Rumex je.

Byl jsem asi jediný člověk v Římě, kdo o něm nikdy neslyšel.

Totiž já a Anacrites. Tím to bylo ještě horší.

XX

Jakmile už o tom víte, důkazy na vás začnou vyskakovat z každé zdi.

SÁZÍME NA RUMEXE:
KOŽELUZI ZE SIRIOVY
ULICE
MILUJEME RUMEXE – GALIA A HERMIONA
RUMEX MŮŽE MÍTAPPOLLONII, KDYKOLI SE MU ZACHCE
MĚL JI MINULÝ TÝDEN/
AŽ HO CHYTNU, TAK JE MRTVE:
APPOLLONIINA MATKA
RUMEX JE HERKULES
RUMEX JE SILNĚJŠÍ NEŽ HERKULES
A JEHO KLACEK JE TAKY VĚTŠÍ

Všiml jsem si dokonce poněkud skromných drobných písmenek na jednom chrámovém sloupu jako nesmělý šepot:

Rumex smrdí!!!

Důkladně jsem se poučil, kdo Rumex je. Muž, kterého mi označili jako Leonidova zabijáka, byl letošní nejoslavovanější gladiátor her. Při zápasech vystupoval jako Samnita, což nebyla normálně příliš oblíbená kategorie. Avšak Rumex se stal opravdovým favoritem. Zřejmě jím byl už celá léta a pravděpodobně si leckdy počínal ohavně, zato teď se těšil pověsti, jakou získá jen málo gladiátorů. I kdyby byl jenom zpoloviny tak dobrý, jakou má reputaci, zřejmě nebylo radno si s ním začínat.

Graffiti se objevovala na pekárnách a lázních a na dřevěnou hermu na rozcestí připíchl někdo báseň. Před Saturninovou gladiátorskou školou postával patrně trvale hlouček mladých ctitelek, které čekaly, jestli se tam

Rumex objeví, aby měly příležitost ječet, jak ho zbožňují. Ven vyšel otrok s nákupním košíkem, a tak, aby si trénovaly hlasivky, vříškaly i na něho. Zřejmě na to byl zvyklý, a tak se u nich na chvíli zastavil trochu si poklábosit, a za to mu něco káplo. Tolik dychtily po Rumexovi, že za jeho nepřítomnosti vzaly zavděk kýmkoli.

V bráně kasáren postával vrátný, který měl pěkný příjem z úplatků za to, že Rumexovi předá psaníčka, kytice, pečetní prsteny, řecké cukrovinky, adresy a intimní kousky ženského oblečení. To vypadalo zle. Civilizovanému mužskému to muselo připadat vyloženě trapné. Abych nepochyboval, že se tomu svalnatému podvraťákovi věší na krk i ženy, do nichž bych to nikdy neřekl, blížily se k bráně dvě lepší elegantní dámy, právě když jsem tam dorazil. Vyskočily společně z pronajatých nosítek a v postranních rozparcích moderních šatů se směle kmitly záblesky nohou. Vlasy měly nakadeřené. Nestydatě předváděly spoustu šperků, a dávaly tím najevo, že pocházejí ze zámožných a snad i úctyhodných rodin. Nebylo ovšem pochyb, proč sem dnes přišly. Vrátnému už předaly spropitné, aby je pustil dovnitř. Zaklel jsem. Obě jsem poznal.

Jestli s tím hned něco neudělám, ztratím je. Vztekle jsem přeběhl ke kasárnám. Zatvářily se zlostně. Ty dvě potvory, co si tu sháněly sousto, byly Helena Justina, moje domněle nevinná holčička, a má nezodpovědná nejmladší sestra Maia. Ta zamumlala nějakou sprostou kletbu, kterou jsem jí přečetl ze rtů.

„Vida, Marcus!“ zvolala Helena, ani nemrkla. Všiml jsem si, že se jí víčka třpytí antimonovou pastou. „Konečně jsi nás našel – poneseš můj košík.“ Vrazila mi ho do ruky.

Bohové, ony předstíraly, že jsem nějaký domácí otrok. To jsem nehodlal strpět. „Musím si s váma promluvit –“

„A já si promluvím s tebou,“ zasyčela Maia, upřímně naštvaná. „Slyšela jsem, že jsi manžela napájel chlastem – jestli se to ještě někdy stane, tak tě zmlátím!“

„Teď zajdeme sem,“ oznámila Helena s pánovitou přezíravostí urozené paní, jež mi kdysi zamotala hlavu, až jsem se do ní zamiloval. „Potřebujeme s někým mluvit. Ty můžeš buď jít s námi tiše dovnitř, anebo počkáš venku.“

Ten jejich úplatek musel být značný. Vrátný je nejen pustil dál, ale ještě se jim poklonil tak hluboce, že si málem odřel nos o zem. Poradil jim, kudy se mají dát. Propluly kolem mě a moje vzteklé pohledy úplně ignorovaly. Jen co se ocitly uvnitř areálu, začala na ně tamější sebranka hvízdat, a tak jsem spolkl zlost a spěchal za nimi.

Kam se hrabaly ubohé Calliopovy chatrče na Saturninovy ubytovny. Prošli jsme kolem kovárny a zbrojnice a pak celé řady kanceláří. Dřevěné stavby byly v dokonalém stavu, okenice natřené, cestičky úhledné a zametené. Všichni otroci, kteří se hbitě pohybovali kolem, měli na sobě jednotné oblečení. Jeden velký dvůr byl přímo ukázkový: dokonale uhrabaný zlatý písek, chladné bílé sochy nahých řeckých hoplitů, těž-kooděnců, umístěné nápadně mezi pěkně zalévanými kamennými vázami s tmavozelenými tvarovanými keři. Tady venku měli tolik uměleckých děl, že by stačila na výzdobu celého veřejného sloupořadí. Keře byly sestříhané do tvarů pávů a obelisků.

Za tím dvorem leželo zápasiště, opět obrovské a pěkné. Poklid prvního nádvoří byl vystřídán vysoce organizovaným ruchem. Rozléhal se tu křik většího počtu cvičitelů než u Calliopa. Víc ran a bušení do boxovacích pytlů, víc břemen na vzpírání a dřevěných mečů sekajících do cvičných panáků. V jednom rohu se tyčily klenuté střechy jasně oznamující, že tam jsou soukromé lázně.

Obě moje ženské se zastavily, ne snad, aby se omluvily, jak jsem doufal, ale aby si ještě vyzývavěji upravily výstřihy. Když si okázale přehodily štoly přes ramena, odhrnuly miniaturní závojíčky cudnosti a připnuly je dozadu, ještě naposled jsem se pokusil jim domluvit. „Jsem zděšený. To je skandál."

„Nech si to," odbyla mě Maia.

Pustil jsem se do Heleny. „Když už se takhle zahazuješ ve škole pro zabijáky, snad se můžu zeptat, kde je naše dítě?"

„O Julii se stará Gaius u nás doma," odbyla mě Maia.

Helena se uvolila rychle vysvětlit: „Tvá matka nám řekla o tom vzkazu, co dostal Anacrites. Hned jsme se rozhodly, že musíme něco podniknout. Tak se nám do toho laskavě nepleť."

„Přišly jste navštívit zatraceného gladiátora? A to děláte otevřeně? Nemáte s sebou ani garde nebo osobního strážce – a mně jste o tom nic neřekly?“

„My si s tím člověkem chceme jenom popovídat,“ vrkala Helena.

„A na to jste si potřebovaly vzít každá po čtyřech náramcích a sváteční náhrdelníky, co nosíte na Saturnálie? Vždyť ten chlap asi zabil lva.“

„Och, to je úžasné!“ rozplývala se Maia. „No nás snad nezabije. Jsme jenom dvě ctitelky, chceme mu dát najevo svůj bezmezný obdiv a ocenit délku jeho meče.“

„Ty jsi ale vulgární.“

„O takový povšechný dojem nám právě jde,“ ujistila mě Helena docela klidně.

Pozoroval jsem, že se obě báječně baví. Muselo jim trvat celé hodiny, než se tak vyštafírovaly. Prohrabaly své šperkovnice, aby si vybraly něco, co okamžitě upoutá pohled – a pak to na sebe všechno navěsily. Nastrojené jako poběhlice, které nevědí, co s penězi, vložily se do toho s plnou vervou. Začala se mě zmocňovat panika. Kromě hrozícího nebezpečí v této trapné situaci přepadl mě děsivý pocit, že z mé rozumné sestry a upjaté svědomité přítelkyně se mohou snadno stát flirtující šlapky, jen kdyby měly dost peněz a příležitost. Když jsem o tom tak přemýšlel, uvědomil jsem si, že Helena má své vlastní peníze. Maia, provdaná za nenapravitelného ochlastu, který se vůbec nestaral o to, co jeho žena dělá, by se k tomu mohla rozhodnout, aby využila příležitost.

Rumexe právě opečovávali čtyři blazeovaní otroci. Sám je nemohl doopravdy vlastnit, poněvadž byl rovněž otrokem, ale Saturninus se postaral o to, aby jeho nejlepšího zápasníka rozmazloval početný podpůrný personál. Možná že ho platily jeho ctitelky.

„Teď odpočívá.‚Nikoho nepřijímá.“ Po jaké námaze odpočívá, nám ten jeho mluvčí neprozradil. Uměl jsem si představit různé nechutné možnosti.

„My jsme mu chtěly jenom říct, jak moc ho obdivujeme.“ Maia se na otroky zářivě usmála. Mluvčí si ji prohlédl. Maia byla vždycky pohledná ženská. Přestože měla čtyři děti, zachovala si pěknou postavu. Tmavé vlasy s drobnými kudrnami si sčesávala tak, aby jí rámovaly kulatý obličej. Oči

měla inteligentní, veselé a se sklonem k dobrodružství.

Nijak na otroky nenaléhala. Věděla, jak dostat to, co potřebuje, a co Maia chtěla, bylo něco jiného, než se zdálo. Má nejmladší sestra nedodržovala vždycky pravidla. Dosud však měla naději. Nesnášela kompromisy. Dělala mi starosti.

„Všechno, co jste přinesly, tu můžete nechat. Já se postarám, aby to dostal." S odpovědí byl rychle hotov. Helena si upravila těžký zlatý náhrdelník u krku. Hrála tu nervózní, tu, která se bojí, že jejich jména budou uvedena ve společenské rubrice *Denních zpráv.* „Vždyť nebude vědět, kdo to poslal." *Nejspíš mu to bude fuk,* usoudil jsem.

„Ale ano, já mu to povím." Ten pečovatel vyhodil už spoustu žen před nimi.

Helena Justina se na něho usmála. Ten úsměv vyjadřoval, že ony nejsou stejné jako všechny ostatní. Kdyby se rozhodl tomu věřit, ten vzkaz mohl být nebezpečný – pro Helenu a Maiu také. Byl jsem zoufalý. „Nic se neděje," ujistila Helena toho muže s veškerou sebejistotou senátorské dcery, jež má něco za lubem. Její pečlivá výslovnost naznačovala, že Rumex získal vzdělanou ctitelku. „My jsme neočekávaly, že se nám dostane zvláštního přijetí. On má jistě spoustu lidí, kteří se s ním zoufale touží setkat. Je tak slavný. Bylo by to výjimečné vyznamenání." Pozoroval jsem, že si to muž přebírá v hlavě a dospěl k závěru, že tahle je opravdu nevinná. A já jsem uvažoval, jak se mi mohlo stát, že jsem se upnul na dívku, která je ve skutečnosti o tolik méně nevinná než ty nevzdělané provazochodkyně, s nimiž jsem si začínal dřív. „Máš asi těžkou práci," pokračovala soucitně. „Když musíš jednat s lidmi, co nemají špetku rozumu, aby mu dopřáli trochu soukromí. Vyvádějí někdy?"

„Jo, zažili jsme tu už ledacos." Mluvčí se nechal zatáhnout do hovoru.

„Ženské se mu věší na krk," posmívala se Maia pohrdavě. „To se mi strašně protiví. Je to nechutné, že?"

„Ono se to snese, když z toho taky něco máte," zachechtal se jeden z otroků.

„Jenže všeho s mírou. Tady moje přítelkyně a já –" s Helenou si vyměnily sladké pohledy oddaných ctitelek hovořících o svém idolu, „sledujeme všechny jeho zápasy. Známe celou jeho historii." Vypočítávala: „Sedmnáct

vítězství, třikrát nerozhodně, dvakrát na zemi, ale diváci ušetřili jeho krční tepnu a poslali ho zpátky. Při tom zápase s Thrákem loni na jaře jsme měly srdce až v krku. Tehdy ho vyloženě okradli –"

„To ten rozhodčí!" Helena se předklonila a zlostně píchla prstem do vzduchu. To byl zřejmě nějaký starý spor.

„Rumexovi podrazili nohy." Žasl jsem, jak důkladně se připravily. „Už měl vítězství na dosah, o tom nemohl nikdo pochybovat, ale potom mu ujela noha. Měl tři zásahy, včetně toho zrádného, kdy udělal salto a sekl toho druhého zdola do paže. Ten zápas mu měli uznat."

„To jo, jenomže nehody se nepočítají," vložil se do toho jeden z otroků.

„Ten parchant starej císař Claudius jim dával podříznout krk, když náhodou upadli," dodal jiný.

„To bylo v tom případě, když to jenom hráli," doplnila Helena.

„Ani náhodou. To by diváci poznali."

„Diváci vidí jenom to, co chtějí vidět," ujala se slova opět Maia. Zdálo se, že se o to vášnivě zajímá. Hrozilo, že ty podrobnosti Rumexovy prohry s Thrákem se budou probírat ještě aspoň tři hodiny. Bylo to horší než si vyslechnout večerní hádku mezi dvěma podnapilými člunaři ve výplatní den.

Má sestra se odmlčela. Zářivě se usmívala na hlídače, jako by měla radost, že se s nimi podělila o své vědomosti a zkušenosti. „Nemůžete nás pustit aspoň na chviličku dovnitř?"

„Normálně," začal vysvětlovat mluvčí opatrně, „normálně by to nebyl žádný problém, děvčata." Tak co je dnes tak abnormálního?

„Máme peníze," nabídla jim Helena stroze. „Chceme mu odevzdat dárek – ale myslely jsme, že by bylo mnohem hezčí, kdybychom ho mohly aspoň uvidět a zeptat se ho, jestli něco nepotřebuje."

Muž zavrtěl hlavou.

Helena si přitiskla ruku na ústa. „Snad není nemocný?"

Proč se mu tak vnucuje, pomyslel jsem si. Radši o tom moc nespekulovat.

„Neporanil se snad při cvičení?" vydechla Maia s upřímnou starostlivostí.

„Odpočívá," odpověděl mluvčí už podruhé.

Přece jenom jsem se pustil do spekulací. Každý ví, co jsou nejlepší gladiátoři zač. Dovedl jsem si představit, co se asi odehrává uvnitř. Nevzdělaný hulvát, obklopený nezřízeným přepychem. Cpe se selátkem, hojně zalévaným lacinou pikantní rybí omáčkou. Natírá se nemožně navoněnými pomádami. Nalévá se neředěným falernským jako vodou a nedopité amfory nechává neuzavřené zátkami, aby tam nalétaly vinné mušky. Se svými podlézavými nohsledy hraje donekonečna se opakující hru na loupežníky. Pak si udělá přestávku na orgie ve třech s mladičkými akolyty ještě hloupějšími než ty dvě ukvapené ženštiny, které se teď ponižují před jeho bytem…

„On odpočívá," řekla Maia Heleně.

„Jenom odpočívá," opakovala Helena. Pak se otočila ke skupince opatrovníků a bez sebemenšího taktu zvolala nevinně: „To se mi ulevilo. My jsme se bály, jestli se mu něco nestalo – po tom, co lidi říkají o tom lvu."

Chvíli nikdo nepromluvil.

„O jakým lvu?" zeptal se mluvčí povýšeným tónem. Zaujal obranný postoj. On i ostatní přešli na dobře zvládnutou vyháněcí techniku. „My o žádným lvovi nic nevíme, dámy. A teď, račte odpustit, ale musím vás požádat, abyste odešly. Rumexovi velmi záleží na jeho výcvikovým režimu. Potřebuje kolem sebe naprostý klid. Omlouvám se, ale nemůžu nikomu z veřejnosti dovolit, aby tu zůstával, mohlo by ho to rozrušit –"

„Tak vy o tom nevíte?" vedla si Helena dál svou. „Ale po celém Foru se totiž vykládá, že Rumex zabil lva, co patřil Calliopovi. Jmenoval se Leonidas. Je toho plný Rím –"

„A já jsem třínohej gryf," odbyl dívky hlavní hlídač a nemilosrdně Helenu i mou sestru od ubytoven vyhnal.

Venku na ulici Maia zaklela.

Já jsem neříkal nic. Vím, kdy pouze nosit košík s hlavou sklopenou. Kráčel jsem tiše za nimi, když se odkrádaly od vrat, a dával jsem si záležet, abych vypadal jako obzvlášť krotký otrok k ruce dámě.

„Přestaň se už tvářit jako pan vševěd," vyčetla mi Maia mrzutě. „Náhodou to stálo za zkoušku."

Napřímil jsem se. „Já jenom žasnu nad vašimi podrobnými znalostmi

o hrách. Obě jste to vykládaly jako věrné návštěvnice soubojů v arénách. Kdo vás tak podrobně poučil o gladiátorských zápasech?“

„Petronius Longus. Ale zbytečně jsme s tím ztrácely čas.“

Helena Justina byla vždycky mazaná. „Ba ne, je to tak v pořádku,“ ujišťovala mou sestru spokojeně. „Rumexe jsme sice neviděly, ale to, jak nás ti chlapi rychle vyhodili, jen co jsme se zmínily o Leonidovi, mluví za všechno. Já se domnívám, že Rumexe teď záměrně drží v izolaci. Ať se stalo cokoli, když toho lva zabili, měl v tom Rumex rozhodně prsty.“

XXI

Byl jsem připraven zahrát si na přísného otce rodiny a vynadat jim.

„Mohly jsme se klidně dostat dovnitř, kdybychom se víc snažily," přerušila mě Maia.

„Za jakou cenu?"

Sestra se na mě šibalsky usmála.

Kdysi mě těšilo, poznamenal jsem a to byla chyba, že si Helena našla přítelkyni v rodině Didiů, ale neočekával jsem, že ji Maia tak nestydatě svede ze slušné cesty. Obě zaúpěly a vyvrátily oči k nebesům. Pak jsem podle Helenina záměrně strojeného neutrálního výrazu pochopil, že přijít sem byl její nápad.

Naštěstí pro ty bláznivé potvůrky se to stalo právě ve chvílích, kdy se lanista Saturninus vrátil domů v doprovodu svých ošetřovatelů zvěře. Táhli káru s leopardí tulačkou. Trvalo jim delší dobu, než mohli přijet až sem, protože zákaz provozu vozidel na kolech znamenal, že museli klec se šelmou nést. Byli z té dřiny celí uondaní, ale zřejmě ji chtěli vrátit, kam patří, než by došlo k dalšímu maléru.

Své darebné ženské jsem naložil do jejich dopravního prostředku, odkud pak ne moc provinile vykukovaly ven.

„Navrhuju, abyste se, vy Messaliny, odebraly domů a věnovaly se jako řádné domácké matrony štrikování fuseklí – jako nejlepší manželky, o nichž se Famia i já klidně zmíníme na svých náhrobcích." Maia i Helena se zasmály. Skoro to vypadalo, jako by měly v úmyslu Famiu i mě přežít, pak si pořídit nevhodné milence a dědictví dětí roztočit v nějakých okázalých lázních. „Rád bych vás doprovodil, ale mám na práci cosi naléhavého. Teď půjdu dovnitř já," oznámil jsem povýšeně, „a pokusím se promluvit s Rumexem – třebaže jste mi, vy dvě krasavice, udělaly čáru přes rozpočet."

⌘ ⌘ ⌘

Vrátný u brány mě nepoznal. Bez košíku a nadávajících ženských jsem byl jenom občan. Otroci jsou samozřejmě neviditelní. Byl to uskok, který jsem použil už nejednou, když jsem chtěl zůstat v anonymitě.

Ohlásil jsem, že chci mluvit se Saturninem. Vrátný mi řekl, že není doma. Vyložil jsem mu, že jsem před chvílí jeho pána viděl vcházet, a tak mi ten mizera odpověděl, že ať už jsem kdokoli a ať už jsem viděl cokoli, pro mě není Saturninus doma.

Mohl jsem to na něho zkusit s kouzlem osobnosti nebo prostou vytrvalostí, ale protože se Helena a Maia dívaly, vytáhl jsem oficiální propustku jako palácový finanční kontrolor a přidržel jsem ji na půl palce od obličeje vrátného. Potom jsem deklamoval jako malý školák, že nechce-li jeho pán, abych ho udal za narušování sčítání obyvatel, měl by mě Saturninus radši ihned přijmout. Nato vrátný přivolal jednoho otroka, aby mi ukázal cestu.

Skoro dřív, než se zavřely dveře za otrokem, který mě šel u Saturnina ohlásit, vyšel zevnitř hlavní z Rumexových pečovatelů. Stál jsem tam nehnuté se sklopenýma očima. Zmizel, ale také zřejmě nepoznal, že já jsem ten „otrok", který doprovázel Helenu a Maiu – o jejichž zájmu o Leonida skoro určitě právě referoval. Pak mě zavolali dovnitř. Nebyly s tím žádné potíže. Lanista stál uprostřed prosté místnosti. Jeden otrok mu právě naléval do číše, kterou držel nastavenou, cosi, co vypadalo jako voda, a druhý mu dřepěl u nohou a zouval mu vycházkové boty. Střetl se s mým pohledem, ani nepřátelsky, ani mimořádně zvědavě, ale přece jen jsem si všiml, že se maličko zamračil, jako by přemýšlel, kde mě už viděl. Nechal jsem ho, jen ať si s tím láme hlavu.

Konečně jsem měl příležitost se na něho pořádně podívat. Kdysi musel být také nějakým zápasníkem. Byl ve středních letech a zdatný – ale svaly na pažích a na nohou svědčily o tom, jak je na tom doopravdy. Zatímco má první oběť, Calliopus, vypadala spíš jako prodavač polštářů než majitel gladiátorské školy, tenhle do posledního kousku odpovídal své roli, dosud se šrámy a chováním svědčícími o jeho zápasnické minulosti. Vypadal na to, že když mu nechutná oběd, shodí možná všechno ze stolu – a potom nakope kuchaři. Dovedl jsem si představit, jak v aréně péruje své muže. Jako cvičitel znal svou práci z osobní zkušenosti. Někteří lanisté doprovázející své zápasníky poskakují kolem nich tak vzrušeně, že ze sebe vydají

víc energie než jejich svěřenci s meči či sítěmi. Odhadoval jsem, že Saturninus bude klidný typ, který tam bude tiše kroužit a jenom své muže správnými slovy povzbuzovat.

Obklopil se symboly svého drsného povolání. V této strohé, prakticky zařízené kanceláři měl na věšácích na zdech pověšené zbraně a obřadní přílby. V jednom rohu stála velká nádoba se soupravou holí, jaké nosí lanista do arény. Na dřevěné polici měl vystavený bohatě smaltem zdobený krunýř. Byly tam věnce vítězů a vycpávané váčky na peníze – možná ty, které kdysi vyhrál sám.

Jeho pohled byl inteligentní, což souviselo s úspěchy v aréně. Beze špetky lstivosti žádný gladiátor nepřežil, aby získal svobodu. Očekával jsem, že se bude mít očividně na pozoru, ale on byl klidný, přátelský – snad až podezřele přátelský – a moje návštěva ho nevyvedla z míry.

Představil jsem se mu a vysvětlil, co dělám pro Vespasiána a že kontrola u Calliopa byla první stadium širšího přehledu světa cirků. Nevyjádřil se k tomu. Jistě už o tom něco slyšel. Nijak jsem nenaznačoval, že bude mou příští obětí, třebaže k tomu mohl dojít sám.

„V souvislosti s mým vyšetřováním zbývá jeden volný konec, který je třeba navázat. Calliopovi byl unesen a zabit lev. Dostaly se ke mně informace, že to má na svědomí jeden váš člověk. Rád bych si tedy pohovořil s Rumexem, prosím."

„Děkuji ti," pravil Saturninus, „že ses v té záležitosti obrátil nejprve na me.

„Samozřejmá zdvořilost."

„Oceňuji tvou formálnost." Jeho otroci nás předtím opustili. Přešel ke dveřím a mluvil s někým venku. Celé toto místo se vyznačovalo neočekávanou zdvořilostí. Něco asi nebylo v pořádku. „Rumex přijde."

To mě naštvalo. Budu ho muset vyšetřovat za Saturninovy přítomnosti. Přesto jsem se rozhodl, že nebudu trvat na soukromí. Nepochyboval jsem, že mě tu budou tahat za nos. Můžu předstírat, že jim věřím, až si z toho vyvodím jejich přístup, a pak je skřípnu, kde to bude bolet. Rozhodně jsem neměl v úmyslu popadnout slavného gladiátora za tuniku a praštit jím o zeď, abych z něho vymlátil pravdu. Tady bude zapotřebí rafinovanější postup.

Prozatím jsem si prohlížel trofeje a zbroj. Saturninus stál vedle mě a vykládal, co všechny znamenají. Když popisoval nějaký starý zápas, uměl všechno vysvětlit teoreticky. Znal také nejednu zajímavou historku. Čekání probíhalo neškodně.

Ozvalo se lehké zaklepání na dveře a pak je otrok otevřel pro Rumexe. Jakmile jsem ho spatřil, pochopil jsem, že jsem si to mohl ušetřit.

Možná že byl pitomý už dřív, než se to otloukáním v aréně zhoršilo. Byl vysoký, pohyboval se hbitě, měl krásně vypracované tělo, zato příšerně ošklivé rysy a vypadal tupý jako pařez. Uměl dát patrně dvě slova dohromady – pokud to bylo něco jako „kde můj?“, „vypal vocaď“ nebo „zab ho“. To byl jeho limit. Vešel do místnosti svého pána, jako by se bál, aby mu neporazil nějaký nábytek, přesto však mu to v nohách jen hrálo, což mu museli závidět všichni protivníci a což bylo patrné i tady. Určitě byl silný a rovněž působil nebojácně.

Na lemu tuniky měl poněkud směšné třásně a zlatý náhrdelník kolem krku musel stát fůru peněz, zato jeho vzor vypadal neuvěřitelně hloupě. Klenotníci v Juliových Saeptách je zhotovují výlučně pro muže jeho typu. Na spojených zlatých článcích stálo na čtvercové destičce jeho jméno. To bylo docela užitečné opatření pro případ, že by zapomněl, kdo je.

„Buď zdráv, Rumexi. Je to pro mě čest, že tě poznávám. Já se jmenuju Falco. Mám na tebe několik otázek.“

„Klidně.“ Díval se na mě tak poctivě, že to s ním určitě nacvičili, jak se dalo okamžitě poznat. Kromě toho souhlasil až příliš ochotně, že mi pomůže. Nevinným lidem je většinou divné, proč se jich chci vyptávat. Tady to nebylo třeba a Rumex to věděl. Znal také odpovědi. Jak ty, které jsem hledal, tak i lži, jež měl místo nich říkat.

„Vyšetřuji podezřelou smrt lidožravého lva Leonida. Víš o tom něco, prosím?“

„Ne, pane.“

„V noci ho vzali z jeho klece, probodli oštěpem a zase záhadně vrátili.“

„Ne, pane,“ opakoval Rumex, třebaže má poslední poznámka byla věta oznamovací, nikoli otázka. Kdyby byl takhle pomalý při sledování útoku v aréně, nevydržel by déle než jeden zápas.

„Někdo mi řekl, že Leonida jsi zabil ty. Je to pravda?“

„Ne, pane."

„A viděl jsi ho někdy?"

„Ne, pane."

„Vzpomeneš si, kde jsi byl a co jsi dělal v noci na včerejšek?"

Rumex mi chtěl odpovědět jako obvykle, ale uvědomil si, že by to vypadalo divně. Jeho oči zatápaly o pomoc k cvičiteli, ale hned se vzpamatoval a opět upřel upřímný pohled na mě.

„Na to ti můžu odpovědět sám, Falcone," vložil se do toho Saturninus. Rumex se zatvářil vděčně. „Rumex byl celou noc se mnou." Zdálo se mi, že se Rumex polekal. Snad to tedy byla opravdu pravda. „Večer jsem ho vzal na návštěvu k jednomu exprétorovi." Jestliže na mě chtěl udělat dojem svou významnou známostí, nepovedlo se mu to.

„Chtěl jsi ho předvést?" zeptal jsem se a naznačil tím, že Saturninus byl příliš delikátní, aby to řekl sám.

Usmál se a tím nás oba zahrnul mezi zkušené světáky. „Lidé se derou o to, aby mohli Rumexe poznat."

Opět jsem se obrátil na Rumexe. Ten si myslel, že mu už další otázky nehrozí. „A předvedl jsi exprétorovi soukromou ukázku své pověstné zručnosti?"

Ptal jsem se jenom, aby řeč nestála, ale tentokrát se zatvářil zděšeně.

Opět se do toho hladce vložil jeho cvičitel. „Několik kliků a předstíraných výpadů dřevěným mečem má vždycky úspěch."

Pohlédl jsem postupně na oba. Zřejmě jsem se dotkl bolavého místa. Pochopil jsem, co to znamená. Mohl být Leonidas zavražděn v domě významného magistráta? „Promiň, Saturnine, ale musím trvat na tom, abys mi prozradil jméno vašeho hostitele."

„Samozřejmě, Falcone. Ovšem rád bych tomu pánovi poslal napřed vzkaz, než ho prozradím neznámému člověku. Čistě ze zdvořilosti." To se mu povedlo.

„Mohu trvat na tom, abys ho předem nevaroval."

„Pokud jde o člověka jeho postavení, snad proti tomu nemůžou být námitky?" Saturninus už byl opět na cestě ke dveřím, aby vydal tiché pokyny rychlému poslu.

Nechal jsem ho prosadit si svou. Nebyl jsem si jist, že bych se mohl brá-

nit proti formální stížnosti prétora na zbytečné obtěžování. Vespasián by mi to jistě zazlíval, i kdybych proti tomu člověku měl nějaké důkazy – a já jsem neměl žádné. Tedy alespoň prozatím. Jeho funkce mě neohromovala, ale napřed musím mít jistotu.

Vyvíjelo se to zajímavě. Jednu chvíli jsem kontroloval pochybné účty mezi lidským odpadem, a vzápětí jsem chtěl zkoumat společenský deník někoho, kdo stojí pouze o jeden stupínek níž než konzul – a co víc, teď už dostal varování, že se o něj zajímám.

„Kdo ještě byl na té večeři s panem záhadným?" otázal jsem se zcela neutrálním tónem.

Lanista se přizpůsobil mému tónu. „Bylo to zcela neformální."

„Přátelé?"

Pozoroval jsem, že se odpovědi vyhýbá, ačkoliv byl natolik zkušený, že uměl včas ustoupit, když neměl jinou možnost. „Já a moje paní – jenom s prétorem a jeho přítelkyní." Večeře v domech významných lidí se zpravidla víc blížily ke klasickému počtu devíti sedících. Tahle čtyřka působila podivně domácky, pokud to byla pravda.

„Vidím, že se pohybuješ v záviděníhodných kruzích. Strašně by mě zajímalo, jak k tomu došlo."

„Obchodní styky." V Saturninové verzi všechno vypadalo naprosto přirozeně.

Dělal jsem ze sebe většího amatéra, než jsem ve skutečnosti byl. „Měl jsem za to, že senátoři mají možnost podnikat poněkud omezenou?" Ve skutečnosti ji měli úplně zakázanou. Mnozí však mohli jako prostředníků využít svých propuštěnců.

„Nejde o nic obchodního," zareagoval Saturninus rychle. „Poznali jsme se, když organizoval, hry." To byla formální odpovědnost prétorů sloužících ten rok jako magistráti. Spřátelit se s jedním určitým lanistou by mohlo vypadat jako zneužití patronátu – jenže někteří členové vlády předpokládají, že právě ve zneužívání jejich postavení spočívá hlavní účel zastávání vysokého úřadu. Dokázat, že peníze přešly ilegálně z ruky do ruky, je téměř nemožné – a i kdybych zjistil, že k tomu skutečně došlo, většina prétorů by vůbec nepochopila, co se mi na tom nelíbí.

„Je úžasné, že jste si udrželi tak dobré vztahy po vypršení termínu jeho

úřadu," prohodil jsem. Saturninus se na mě mdle usmál. „Tak – a tvůj posel už měl jistě čas vyřídit tvůj zdvořilý vzkaz. Můžeš mi tedy prozradit jméno pana exprétora?"

„Pomponius Urtica," odpověděl Saturninus, jako by ho nic netěšilo víc než mi pomáhat. Okázale jsem vytáhl poznámkovou tabulku a jméno si zapsal. Saturninus se nenechal vyvést z konceptu a sám mi je hláskoval. Stejně klidně jsem z něho dostal i exprétorovu adresu.

Rozumělo se samo sebou, že jsem už celý interview vyčerpal. Aniž se mě dovolil, lanista Rumexe propustil. Mohutný gladiátor z místnosti vyklouzl.

„Děkuji ti za pomoc," loučil jsem se se Saturninem. Všechno to byla hezká hra.

„Rád jsem si s tebou pohovořil," odpověděl, jako kdybychom měli za sebou partii dámy s těsným výsledkem. Potom mě polekal, když dodal: „Připadáš mi jako zajímavý člověk. Moje žena velmi ráda přijímá hosty. Snad neodmítneš pozvání s námi zítra povečeřet? S hostem, kterého si vybereš," navrhl a velmi zdvořile nechal na mně, abych si přivedl manželku, nevěstku nebo mladičkého vykuleného maséra z lázní.

Bylo to bláznovství, aby se státní kontrolor bratřil s objektem probíhajícího vyšetřování. A já jsem samozřejmě řekl ano.

XXII

Pomponius Urtica bydlel na Pincijském pahorku. Jeho sídlo stálo na kopci východně od Flaminiovy cesty, kus za Augustovým mauzoleem. Příjemná čtvrť. Rozsáhlé patricijské pozemky s panoramatickými výhledy, přerušovanými jenom vysokými staršími borovicemi s vrkajícími holubičkami. Kouzelné západy slunce nad Tiberem. Na míle vzdálené od ruchu a hluku Fora. Čistý vzduch, poklidná atmosféra, ohromující bohatství, ušlechtilí sousedé. Báječné pro elegantní elitu, jež v té pěkné čtvrti bydlela – a strašně nevhodné pro nás ostatní, kdo jsme tam potřebovali zajít na návštěvu.

Sám Urtica to měl snadné. Když se měl dostat dolů, aby se věnoval veřejným záležitostem, odnesli ho tam ve velkých nosítkách otroci, vybraní tak, aby pochodovali stejným rázným krokem, byli stejné výšky a letory. Nikdy si nemusel špinit boty v prachu a oslím trusu a tu hodinu, co trvala cesta dolů či nahoru, si krátil lehkou četbou, při níž si hověl v polštářích z prachového peří. Možná že si s sebou nosil také placatici s něčím ostřejším a balíček sladkých sucharů. Pro zábavu si tam někdy propašoval nějakou koketní flétnistku s vyvinutým poprsím.

Já jsem šel pěšky. Neměl jsem nic a nikoho k načerpání další energie. Zima přeměnila prach na cestách v bláto, s nímž se smísil oslí trus, zanechávající volné hroudy jako ve slizké břečce nerozmíchané polenty v pouliční jídelně, kterou se édilové chystali zavřít.

Přepychové prétorovo sídlo jsem našel snadno. Trvalo mi to trochu déle, protože všechny takové okázalé pincijské rezidence si byly podobné a ke všem vedly také dlouhé přístupové cesty. Vrátný v Urtikově sídle mi oznámil, že jeho pán není doma. To mě nepřekvapilo. Ten otrok ovšem neřekl, jak jsem si pohotově vyvodil, že i kdyby tam jeho pán byl (což bylo docela dobře možné), stejně by mě nepustil dovnitř. Má informátorská intuice mi prozradila, že byl vydán příkaz, aby vyhodili každého utahaného

tuláka, který si říká Didius Falco. V tom elegantním sídle jsem nechtěl nikoho urazit, takže jsem se svou palácovou propustkou nevykázal. Už tak jsem měl za sebou dlouhý namáhavý den, a tak jsem si ušetřil další trapnosti.

Stejnou cestou jsem se zase vrátil do města. Koupil jsem si horký lívanec a číši ochuceného vína, ale za takového sychravého zimního odpoledne bylo těžké narazit na někoho známého. Zdálo se, že všechny čiperné flétnistky odjely na návštěvu k tetičkám do Ostie.

XXIII

Nuže zpátky do reality. Šel jsem do lázní, opět jsem se zahřál, spolkl urážky svého cvičitele, setkal se s přítelem a vzal ho domů na něco na zub.

Víte, jaké to je, když jste se přestěhovali do nového bytu a pozvali si domů nějakou významnou návštěvu. Pokud nemáte otroka, který by běžel napřed, tváříte se co nejpříjemněji a jenom se modlíte, aby vás doma nečekala nějaká trapná scéna, až tam dorazíte. Ten večer jsem si přivedl senátora – což se nestávalo často, musím dodat. A samozřejmě sotva jsme tam vkročili, narazili jsme na něco velice trapného: moje manželka, jak jsem se ji teď nutil nazývat, natírala dveře.

„No ne!“ zvolal senátor. „Co se to děje, Falcone?“

„Helena Justina, dcera vznešeného Camilla, natírá dveře,“ odpověděl jsem zdvořile.

Úkosem na mě pohlédl. „Je to proto, že si natěrače nemůžete dovolit,“ uvažoval zaraženě, „anebo protože ji to baví?“ Ta druhá možnost mi připadala ještě horší než ta první.

„Baví ji to,“ připustil jsem. Helena natírala dál, jako bychom tam vůbec nebyli.

„Proč jí to dovolíš, Falcone?“

„Senátore, ještě jsem nepřišel na způsob, jak Heleně zakázat něco, co ji baví. A pak taky,“ dodal jsem hrdě, „ona to dělá mnohem líp než nějaký najatý natěrač.“

Právě proto s námi ještě nepromluvila. Helena si natírá vlastní dveře velice soustředěně. Seděla se zkříženýma nohama na podlaze s plecháčkem temně rudé tekutiny vedle sebe a pokládala barvu uvolněnými pravidelnými tahy. Za sebou zanechávala dokonale hladký povrch. Pozorovat to byla jedna z velkých radostí mého života. Vysvětlil jsem to senátorovi, a když jsem si přitáhl židli, udělal to také tak.

„Všimni si," vysvětloval jsem tiše, „že začíná dole. Většina malířů začíná nahoře a půl hodiny nato, co odejdou, začne nadbytečná barva stékat dolů a po celém spodním okraji vytvářet linii lepkavých kapiček. A než to zjistíš, ztvrdnou a pak už se jich nikdy nezbavíš. Avšak po Heleně Justině žádné kapičky nezůstanou."

Já bych to ve skutečnosti tak nedělal, ale Helenina metoda se osvědčila a na senátora udělala velký dojem. „No jo, ale co na to říkají tvoji lidé, Falcone?"

„Jsou samozřejmě zděšeni. Byla to taková úctyhodná dívka z velmi dobré rodiny. Zejména moje matka se s tím nedovede smířit. Myslí si, že Helena si už dost vytrpěla, když žije se mnou." Helena se zvedla na kolena, jak se propracovávala směrem nahoru, při namáčení štětce se na chvilku zarazila a zamyšleně se po mně ohlédla. „Dovolil jsem jí, aby lidem vykládala, že ji k tomu nutím."

„A co ty na to, Falcone?"

„Já to zase svádím na rodinu, která ji vychovala."

Konečně se ozvala i Helena: „Nazdar, tati," řekla.

Olovo v barvě ji dráždilo, a tak popotáhla. Zamrkal jsem na ni, protože jsem věděl, že si při natírání normálně utírá nos do rukávu.

Senátor Camillus Verus, její otec, můj večerní host, se zdvořile nabídl: „Já bych vám mohl zaplatit malíře, Marku, pokud máš finanční potíže."

Nechal jsem to na manželce. Byl jsem dobrý Říman. Hlavně jsem věděl, co je dobré pro mě.

„Nevyhazuj zbytečně peníze, tati." Helena se dostala už do výšky kliky, kterou jsem jí předtím odšrouboval. To už si stoupla, aby dosáhla na hořejší polovinu dveří. S Camillem jsme si trochu odsunuli židle, aby měla víc místa. „Díky," kvitovala to.

„Dělá to opravdu pěkně," pochválil ji otec. Měl jsem dojem, že se mu s paličatým dítětem těžko mluví přímo.

„To jsem ji naučil já," pochlubil jsem se. Udiveně se na mě podíval.

„Já jsem to náhodou chtěla," dodala Helena. Teď sjel jeho pohled na ni. Kde jsem považoval za celkem slušné tvářit se poněkud zdrženlivě, Helena pokračovala a nevšímala si ho. „Copak dostane náš host k večeři, Marku?"

Její otec se do mě pustil. „Předpokládám, že teď ji donutíš, aby nám při-

pravila i večeři?“

„To ne,“ vyvrátil jsem mu to velmi jemně. „Tady jsem kuchařem já.“

Helena se s nátěrem dostala až na horní okraj a konečně odstoupila a uvolila se otce políbit, i když trochu roztržitě, poněvadž své dílo bedlivě prohlížela, jestli tam nezůstaly špetičky prachu. Světlo nebylo dost jasné. Pro takovou práci se prosinec moc ideálně nehodil, ale do údržby bytu se musí člověk pustit, jakmile na to dostane chuť. Přetáhla štětcem nějaké nepatrné bublinky blízko hořejšího okraje a zamračila se. Musel jsem se usmát. Za chvíli se její otec usmál také. Otočila se, aby se na nás podívala. Oba jsme dosud seděli na svých židlích a oba jsme se dosud usmívali, protože jsme ji rádi viděli šťastnou. Helena, najednou podezíravá, nám teď věnovala plnou pozornost a vzdorně se na nás také usmála.

„Strašně nerada čistí štětce,“ informoval jsem jejího urozeného tatínka. „Já taky.“ Přesto jsem ho od ní převzal a políbil jí ruku (vyhýbaje se šmouhám od barvy). „Čištění je jeden z malých úkolů, které dělám za ni,“ zahleděl jsem se jí do očí, „na oplátku za mnoho laskavostí, jež mi poskytuje.“

Připadalo by mi nevkusné dodat, že občas, když u toho její táta není, s chutí trochu rošťácky čistím i natěračku. Helena měla tendenci pokecat se barvou všude.

Senátor si snadno nechal odvést pozornost. Poslali jsme ho do vedlejšího pokoje, aby si pohrál s vnučkou a nám dopřál trochu dovádění.

Později, když už jsem všechny nakrmil, náš vzácný host se nám svěřil s důvodem, proč tak ochotně přijal moje pozvání do našeho mrňavého bytečku, když mohl pohodlněji a lépe večeřet doma. Už to bylo dost dávno, co jsme se vypravili přes Aventin do poněkud zchátralého sídla Camillů nedaleko Capenské brány navštívit Heleninu rodinu. Formálně nám v návštěvách nikdy nebránili, ale od té doby, co Justinus utekl s dívkou, kterou jsme rodině oba představili jako vhodnou (to znamená bohatou) nevěstu pro jeho staršího bratra, atmosféra se poněkud ochladila. Heleně nikdo ty rodinné potíže nevyčítal, zato já jsem byl vhodným terčem. Obzvlášť hrubě se ke mně choval odmítnutý Aelianus.

„Co to je?“ zeptal se senátor. Našel pergamen, na který jsem nakreslil velkou rostlinu připomínající cibuli.

„Botanický nákres rostliny s názvem silphium," odpověděl jsem neutrálně.

Helena krmila maličkou a teď mi Julii podala. To znamenalo, že se můžu plně věnovat poplácávání zadečku miminka, aby si odříhlo. Helena si se sklopenýma očima upravovala brože na šatech.

„Tak vám můj syn také psal!" Camillus se díval z jednoho na druhého. Z oblohy plné havranů četl zlé znamení.

Váhavě jsme to přiznali a předstírali, že jsme se o tom chtěli zmínit. Senátor zatím odložil můj výkres a přinesl mapu. Pochopil jsem, že naše setkání v Glaukových lázních nebyla žádná náhoda. Přišel připravený. Musel mít v úmyslu hovořit s námi o té uprchlé dvojici. Byl jsem přesvědčen, že jeho vztah k vlastní manželce je upřímný a důvěrný, jak to žádá tradice, ale přece jen mě napadlo, že manžel se jí ještě nezmínil o Justinově dopise. Julia Justa nesla ten únos velmi těžce. Starší prarodiče dívky dorazili do Říma až z Hispánie jen dva dni poté, aby oslavili Clau-diiny zásnuby a svatbu. Julia Justa musela přetrpět napjaté období s rozzuřenými starými manželi jako hosty, než zase rozezlení odcestovali.

„Dostal se až do Kartága." Senátor roztáhl koženou mapu, kterou vyndal z vlastní knihovny. „Podle všeho nemá potuchy o zeměpise."

„Domnívám se, že sedli na první loď, co mířila na jih." Dělat usmiřovače mi nikdy nesedělo. „Kartágo je docela malý kousek od Sicílie."

„Teď tedy ví," pokračoval Camillus a položil jeden ukazováček na Kartágo a druhý prakticky na délku paže na Kyrenu, „že je v nesprávné provincii se hřbitovem lodí mezi sebou a požadovaným cílem."

Ano, tak tady je Kartágo, dávný nepřítel Říma, západně od Sicílie, vysoko na špici prokonzulárního sektoru provincie Římská Afrika. Hned za oběma oblouky nebezpečných Syrt směrem na východ přes tripolitánský sektor Afriky do Kyrenaiky, vlastně skoro až u Egypta, leželo město Kyrene, jež bývalo kdysi skvělým střediskem tolik vyhledávaného silphia. Neklidné vody velkých zálivů Syrtis Minor a Syrtis Major, přes něž by se musel náš cestovatel přepravit při té šílené výpravě, pohltily už nejednu loď.

„Nemohl by cestovat po souši?" zeptala se Helena nezvykle krotkým hláskem.

„Je to asi tisíc mil," upozornil jsem ji. Věděla, co to znamená.

„Z velké části je to poušť. Přečti si o tom v Sallustiovi," doplnil její otec stroze. „Sallustius umí moc dobře vylíčit horký vítr, vznikající na poušti a zvedající víry písečných bouří, které vám oči i ústa naplní prachem."

„Musíme tedy vymyslet nějaký lákavý plán, aby zůstal v Kartágu," navrhla Helena.

„Já ho chci tady doma!" odsekl její tatínek. „Nenapsal ti, odkud berou peníze?"

Helena si odkašlala. „Já myslím, že asi prodali nějaké z Claudiiných šperků." Claudia Rufina byla vskutku bohatá dědička. Měla spoustu klenotů. Právě proto jsme si původně mysleli, že je to taková dobrá partie pro staršího syna. Aelianus doufal, že si tímto finančně výhodným sňatkem vylepší možnost dostat se do Senátu. Ten skandál ho však znemožnil, takže z volby úplně vypadl a čekal ho jenom další rok poflakování doma bez vyhlídky na kariéru. A Claudiino věno zatím utrácel jeho bratr za pobytu v Kartágu.

„No aspoň že se nebudou muset prodat do otroctví jako velbloudáři."

„Mohlo by se to docela snadno stát," upozornil jsem. „Justinus nám sděluje, že nešťastnou náhodou nechali hlavní šperkovnici doma."

„To jistě v tom rozrušení!" Camillus starší se na mě ostře podíval. „Takže, Marku, ty jsi zahradnický odborník –" Radši jsem si odpustil protesty, že mým jediným spojením s tímto oborem byl jeden dědeček, který pěstoval zeleninu na prodej a u něhož jsem někdy pobýval jako kluk. „Slyšel jsem tu bláznivou historku o pátrání po silphiu. Jakou má Justinus asi naději, že tu kouzelnou bylinu opravdu objeví?"

„Nepatrnou, pane."

„To jsem si myslel. Domnívám se, že je všechny už před lety vypásl dobytek. Nedovedu si představit, že by ovčáci, kteří nechali silphium sežrat zvířatům, uvítali nabídku znovu pastviny obdělávat a udělat z nich velkou bylinářskou zahradu… Myslím, že by tě asi nenadchla představa podniknout výlet přes Vnitřní moře?"

Zatvářil jsem se lítostivě. „Mám teď spoustu práce s tím sčítáním obyvatel. Jak víš, moc záleží na tom, abych se při tom osvědčil a prosadil."

Upíral na mě pohled poněkud déle, než mi bylo příjemné, ale pak se je-

ho výraz změnil ve shovívavější. Rychle mapu sroloval. „Nu což, doufám, že se to nějak vyřeší."

„Nech mi tady tu mapu. Já ji obkreslím," nabídla se Helena, „a až budeme psát Quintovi, tak mu kopii pošlu. Aby aspoň věděl, kde je."

„On ví, kde je," odvětil její otec trpce. „V pořádné bryndě. Já mu nemůžu pomoct, bylo by to urážlivé vůči jeho bratrovi. Snad bych za ním měl poslat svého zahradníka, aby na něj dohlídl. Až Claudii dojdou poslední smaragdy, bude si muset s pátráním po těch sazenicích vzácné byliny zatraceně pospíšit."

Abych změnil téma, vyprávěl jsem mu o Leonidovi. Helena chtěla vědět, jestli jsem se setkal s Rumexem, když ji a Maiu vyhodili.

„Vyhodili?" pohoršil se její otec.

Honem jsem do toho vpadl s tím, jak jsem si pohovořil se Saturninem a jeho nejlepším zápasníkem, jen aby si senátor nemusel dělat starosti ohledně skandálního pokusu své dcery setkat se s gladiátorem. „Rumex je typický hrom do police: bezvadné tělo a mozeček jako vrabčák, ale mluví pomalu a pečlivě, jako by se považoval za filozofa. Jeho cvičitel Saturninus je zajímavější typ –" zatím jsem se rozhodl nechat si pro sebe, že nás s Helenou pozval lanista na zítřek na večeři. „Mimochodem, pane, Saturninus poskytl Rumexovi alibi. Tvrdil, že když byl Leonidas zabit, seděli spolu na návštěvě u exprétora Pomponia Urtiky. Neznáš toho pána?"

Camillus se usmál. „Jeho jméno se teď každou chvíli vyskytuje ve zprávách."

„Jde o něco, co bych měl vědět?"

„Jsou jisté snahy získat ho jako organizátora, až se bude otvírat nový amfiteátr."

Vtáhl jsem vzduch skrze zuby. „To se hodí!"

„Ovšem zásadně by si neměl předcházet jednoho určitého lanistu."

„Kdy si dal některý prétor říct, aby se nepouštěl do něčeho nevhodného? Nevíš, jaký je to člověk?"

„Zajímá se převážně o hry," odpověděl Camillus a svým suchým způsobem dodal, „přirozeně ve vší počestnosti. Za ten rok, kdy vykonával funkci, nebyly na něj žádné stížnosti, co se týče úřadu, ani na to, jak řídil

hry, jež organizoval. Jeho soukromý život není ovšem docela bez poskvrnky," dodal, jako bychom předpokládali, že většina senátorů vešla ve známost právě bezuzdným hýřením. „Ženatý byl několikrát, domnívám se. Snad už před časem, protože má dospělé děti. V současné době je svobodný."

„Co to znamená? Ženy? Hošánkové?"

„No, jeden z důvodů, proč se jeho jméno veřejně přetřásá, spočívá v tom, že se nedávno dal dohromady s jednou dívčinou, která má poněkud divokou pověst."

„No tati, ty jsi ale studnice drbů!" žasla Helena.

Její otec se tvářil roztomile spokojeně. „Můžu vám dokonce prozradit, že se jmenuje Scilla."

Široce jsem se usmál. „A v čem ta Scillina divokost spočívá?"

Tentokrát Camillus Verus poněkud zrudl. „V jakékoli formě, která je teď běžná, nepochybně. Já vedu tak spořádaný život, že to konkrétně nevím."

Byl to milý člověk.

Když její otec odešel, Helena Justina znovu rozložila mapu.

„Podívej," vybídla mě a ukázala na určité místo mezi Kartágem a Kyrenou na tripolitánském pobřeží. „Tady je Oea a tady Leptis Magna." Lstivě se na mě zadívala. „Nejsou to ta dvě města, kde mají Saturninus a Calliopus kořeny?"

„To mám ale štěstí," poznamenal jsem, „že tam už žádný z nich nežije, takže můžu s vyšetřováním pokračovat pohodlně tady v Římě!"

XXIV

Druhý den ráno bylo třeba vyřešit dva problémy: na večerní návštěvu najít čistou tuniku, která by neměla příliš mnoho dírek prožraných od molů, a uklidnit nářky mého drahého společníka Anacrita, který si stěžoval, kam prý jsem včera zmizel. Oba byly přibližně stejně vážné.

Chtěl jsem si obléct svou starou oblíbenou zelenou tuniku, ale když jsem ji podržel za ramena a pořádně si ji prohlédl, už mi nepřipadala tak hebká ani tak elegantní. Od jednoho rohu výstřihu se mi rozběhlo puštěné oko, neboť v těch místech nitky vždycky povolí, když člověk vede čilý společenský život. A velikostí by odpovídala mladšímu, hubenějšímu muži. Žádná jiná možnost. Ta nová, kterou se Helena pokoušela propašovat do mé garderoby, by se musela napřed vyzkoušet. Byla hnědočervená a tu barvu já nesnáším. Ta tunika byla teplá, dobře střižená, pěkně mi seděla, měla správnou délku a zdobily ji dva dlouhé pruhy copánků. Bohové, a já jsem se na ni nemohl ani podívat.

„Moc hezká," lhal jsem.

„Tak ty bys byl vyřízený," řekla.

Podařilo se mi upustit tuniku na podlahu, kde si z ní může Nux udělat na celý den pelíšek. Tím by získala určitou osobitost.

Nux si k ní jednou přičichla a hned se znechuceně odvrátila. Nehodlala s tou věcí zůstat doma. Vyšla ven se mnou.

S Anacritem jsem měl větší práci, než jsem si ho usmířil.

Byli jsme v Calliopově kanceláři v patře kasáren. „Falcone, kam jsi zmizel?"

„Buď zticha a já ti to povím."

„To je tvůj pes?"

„Jo." Nux, která poznala, kdo má přibližně takovou úroveň jako veverky a kočky, zavrčela, jako by se chtěla na Anacrita s vyceněnými zuby vrh-

nout. „Ona se tak jenom kamarádí," ujistil jsem ho bezcitně.

Zato jsem ho poctil tím, že jsem mu vyprávěl o všech svých včerejších dobrodružstvích. O Famiově teorii. O zatoulané leopardici. O Tháliině teorii. O Saturninovi. A Rumexovi.

Jenom o Urtikovi a jeho rusalce Scille jsem se nezmínil. Anacrites byl přece jenom palácový špeh. Kdybych ho nedržel zkrátka, byl schopen vyrazit ven a ječet o zradě před partou písařů s jedem v kalamářích. Nemělo cenu podat na exprétora obvinění ve třech kopiích, dokud nebudu mít jistotu, že si to zaslouží. A taky jsem svého společníka nechtěl zahltit příliš velkou dávkou pravdy.

„Takhle to nikam nedotáhneš," rozhodl Anacrites. „Jeden gladiátor si tedy nemůže vzpomenout, kde byl onehdy v noci – co je doopravdy nového? Někteří lanisté se nemají rádi – to jsme přece mohli vědět. Na poctivém soupeření není ostatně nic špatného. Konkurence zlepšuje kvalitu."

„Zanedlouho budeš říkat, že Leonidas je jenom tragická oběť okolností, která byla v nesprávné kleci v nesprávný čas, a že v obchodě se musí počítat s přijatelnou ztrátou."

„Svatá pravda," poznamenal.

„Anacrite, když někomu rozflákali hlavu jednou, měl by se poučit, že nemá nikoho naštvat –" Vzdal jsem to. „Pohnul jsi nějak s těmi ciframi u Calliopa? Kde vůbec je ten mizera? Touhle dobou se už obyčejně usadil tři palce za nás, aby mu neušlo nic, co si budeme říkat." Zatím se tam ten den Calliopus vůbec neukázal. Anacrites, který tam přišel dřív než já a zeptal se na to, mi řekl svatouškovsky: „Povídá se, že trčí doma a že se předtím strašně pohádal s manželkou."

„Takže jsme se trefili, když jsme ho podezírali, že má milenku."

„Saccarina," dodal Anacrites. „Vydoloval jsem to z toho ošetřovatele Buxa. Pokojíček prý má vedle hostince, co se jmenuje U Chobotnice, v Severní ulici. Snadno by se dalo zjistit, na čí jméno je pronajatý. A budeme ho mít. Ale taky jsme ho oprávněně podezírali, že skrývá víc než milenku, Falcone." Z brašny, kterou s sebou pořád nosil, vylovil nějaký seznam. Zaznamenával veškeré nesrovnalosti mezi tím, co Calliopus nahlásil cenzorům, ale i další majetek, na který jsme mu přišli. „Je to hajzl," radoval se Anacrites, jako vždy poctivý vyšetřovatel. „Jediné, co ještě po-

třebujeme zjistit, než po něm skočíme, je, jestli ten takzvaný bratr v Tripolitánii opravdu existuje. Pokud ne a pokud rodinný obchod se šelmami v městě Oea patří ve skutečnosti přímo Calliopovi, kouká z toho pro nás pětimístná cifra."

Přejel jsem očima po číslicích. Vypadalo to dobře i bez toho prvku v Oee – ale pokud bychom ho do toho také zařadili, bude to prvotřídní průšvih. Mohli jsme být na sebe ohromně hrdí.

„Mám nápad, jak to můžeme zkontrolovat," pravil jsem zamyšleně. „Jeden můj známý je právě v Kartágu. A já mu mám napsat. Vyplatilo by se nám zaplatit mu cestu, aby mohl místo nás zjistit, komu ten podnik v Oee vlastně patří."

„Kdo to je? Je spolehlivý?" Anacrites zřejmě věděl, jaké prostředníky obyčejně používám.

„Je to vyloženě poklad," ujistil jsem společníka. „A co je ještě důležitější, je dobře zapsán u Vespasiána."

„Tak to pojďme udělat."

Jedno bylo pro Anacrita příznačné, že od té doby, co mu někdo rozkřápl hlavu, dokázal rychle rozhazovat naše velké sumy peněz, jež jsme si zatím ještě ani nevydělali, a nehnout přitom ani brvou. Ovšem mohlo se stát, že zítra si to při své zmatenosti může rozmyslet – jenže tou dobou už bude bankovní příkaz pro Justina na cestě a bude pozdě s tím něco udělat.

„Jako další možnost," navrhl Anacrites (vždycky připraven nějaký můj soukromý plán zmařit), „mohl bych jet do Oey sám."

„Dobrý nápad." Rád jsem ho zklamal pokaždé, když mi domněle nahrával. „Ovšem nezapomeň, že máme prosinec, takže nebude snadné se tam dostat. Budeš muset postupovat po kratších etapách: Ostia – Puteoli, Puteoli – Buxentum – Rhegium, Rhegium – Sicílie, a to by byl teprve začátek. Pak by ses musel s někým svézt ze Syrakus na ostrov Melita, s tím bys snad neměl problémy, ale potom už by to mohlo být nebezpečné –"

„Dobrá, Falcone."

„Ne, ne, je to od tebe hezké, že se na to dobrovolně hlásíš."

Nechali jsme to trčet ve vzduchu, ale já jsem se přesto chystal napsat Justinovi.

Pak jsme se bavili o tom, co podniknout dál. Doklady o Calliopovi jsme

teď mohli odložit stranou, dokud nedokončíme otázku milenčina domu a majetku v zahraničí. Už jsme potřebovali přejít na další oběť, buď Saturnina, nebo některého z dalších lanistů. To ovšem znamenalo – a to mě silně mrzelo – opustit Calliopova výcviková kasárna s nedořešenou vraždou Leonida. Neměli jsme však. na vybranou. Sčítání mělo proběhnout do dvanácti měsíců od zahájení akce. Teoreticky jsme mohli naše spory protahovat celá léta, kdyby se nám zachtělo, ale Vespasián spěchal na doplnění příjmů do státní pokladny – a my jsme se také nemohli dočkat zasloužené odměny.

Zmínil jsem se, že mám jít na večeři k Saturninovi. Slíbil jsem, že se pokusím zjistit, jestli by finanční kontrola u něho byla přínosem. Anacrites se tvářil docela spokojeně, že se s lanistou chystám sblížit. Pokud se z toho vyklube něco užitečného, může si to také přičíst k dobru. A jestli se to nějak zvrtne, mohl by mě Vespasiánovi udat pro korupci. Není nad to, mít společníka, na něhož se člověk může spolehnout.

„Je to přijatelné," zažertoval jsem, „pokud se nebudu bavit."

„Dej si pozor na otrávené jídlo," varoval mě přátelsky, jako by uvažoval o dodání nejkvalitnějšího oměje hostiteli. Já jsem si spíš dělal hlavu z jedu mezi námi dvěma.

Nebyl jsem ve své kůži. Nejspíš jsem se nachladil včera při tom zásahu v Agrippových lázních.

Neklidně jsem se poflakoval po verandě, táhnoucí se po této straně výcvikového střediska. Nux ještě naposled zavrčela na Anacrita a přišla ven sednout si mi na nohy. Jak jsem tam stál, pokoušel jsem se vyčistit si kašlem bolavý krk, a přitom jsem pozoroval Buxa, který vyšel z protějšího baráku, kde se chovala zvířata, a nesl jednoho ze pštrosů. Vídal jsem ho přenášet je tak i dřív, poněvadž to byl nejsnadnější způsob, jak je někam přepravit: strčit je pod paži, loktem jim přidržovat křídla a vyhýbat se jejich dlouhým krkům a zvědavým zobákům.

Tenhle byl jiný. Velký pták nejevil žádnou zvědavost. Nohy se mu volně klimbaly, křídla visela nehybně a holý krk byl spuštěný dolů, až se drobná hlavička málem vlekla prachem. Okamžitě jsem poznal, že pták je mrtvý.

„Co je s ním, Buxe?" zavolal jsem dolů.

Ošetřovatel, vždycky měkkota, smutně popotahoval. „Musel něco sežrat."

Nux zpozorovala mrtvolu a vyřítila se ze schodů, aby věc na místě prozkoumala. Zavolal jsem na ni. Zastavila se a ohlédla po mně. Nemohla pochopit, proč jí kazím zábavu. Sešel jsem za ní dolů na dvůr.

Někteří bestiarii, trénující vzpírání, se přišli podívat, co se děje. Všichni jsme se zahleděli na mrtvého ptáka. Poznal jsem, že je to největší samec, původně téměř osm stop vysoký, dříve skvostný s černobílým peřím, teď schopný poskytnout nanejvýš něco málo na kostým tanečnici. „Chudák," řekl jsem. „Ti ptáci dovedou strašně otravovat, když se na vás dostanou a rozškubou vám tuniku na cáry, ale vidět jednoho mrtvého je smutné. Nepozoroval jsi, že by na něj něco lezlo? Třeba ta římská zima pštrosům nevyhovuje."

„Ještě před hodinou byl úplně v pořádku," bědoval Buxus. Složil své břemeno na tvrdou zem cvičiště a pak si k němu dřepl s hlavou v dlaních. Chytil jsem Nux za obojek, když se vzpírala a chtěla se na ptáka dostat a snad ho i prohnat. „Kdo bude další?" bědoval ošetřovatel zoufale. „Todle už je drobet moc –"

Bestiarii se po sobě podívali. Někteří se šourali pryč, nechtěli se do ničeho zaplést. Jiní poklepali Buxa pevně po rameni, jako by ho chtěli umlčet. Nux jsem si strčil pod paži a poklekl jsem na jedno koleno, abych pštrosa prozkoumal. Rozhodně už nedýchal, ale já nejsem žádný ornitolog. Pro mě to byl jenom kus bezvládné drůbeže.

„Co se přesně stalo?" zeptal jsem se tiše.

Buxus pochopil náznaky ostatních. Teď odpovídal nemastně neslaně, právě tak jako když se snažil odvrátit mou pozornost od Leonida. „Stál klidně a potom se z ničeho nic sesul. Lehl si na hromadu a hlavu si položil na zem, jako kdyby usnul."

Za sebou jsem uslyšel kroky. Otočil jsem se a uviděl Calliopa. Zřejmě právě přišel do práce. Ještě stále ve vycházkovém plášti prodral se kolem mě, zvedl ptákovi hlavu, pustil ji a zaklel. Buxus seděl dál se svěšenou hlavou a vypadal ustrašeně.

„Ten parchant!" Tím asi Calliopus myslel Saturnina. Zuřil a podle všeho se ani neohlížel na to, že to také slyším. Zašel do zvěřince. Buxus pak vy-

skočil a pustil se za ním. Bestiarii se nikam nehrnuli, zato já jsem byl ošetřovateli v patách.

„Já myslím, že je to tím obilím," zamumlal Buxus tiše. „Ten novej náklad. Tam jsem ho našel šmejdit. Než jsem moh toho pitomce odehnat, bylo pozdě. Pytel se roztrh, hned jak ho dodali –"

Calliopus si ho nevšímal, vztekle se hnal kolem klecí a dál do druhé části. Medvěd Borago zabručel, jak se mu ten zmatek nelíbil, a protestoval i lev Draco, který byl teď v kleci, kde zahynul jeho předchůdce. Číhavě přecházel sem tam, ale zdál se klidnější, zřejmě mu přišlo k chuti pár vybraných řízků z Leonida.

Druhá místnost s nádrží pro lvouna teď, co odstěhovali Dracona, byla prázdná. Dokonce i orel zmizel z bidýlka. Dál se opět táhla krátká chodba až ke skladu. Tam stál prostý sud na obilí – s dřevěným víkem – a na zemi před ním ležel jutový pytel. Ten v jednom švu praskl a zrní se vysypalo na zem. Calliopus se zběžně rozhlédl a potom vzal naběrák. Z prasklého pytle si nabral pořádnou porci a znovu zamířil kolem nás ven. S Buxem jsme za ním klusali jako děti, co si hrajou na schovávanou. Na dvore nasypal Calliopus zrní na jedno místo na zemi. Zahvízdal. „Sledujte holuby!" nařídil nám. Bez dalšího slova Buxovi se odebral rovnou do kanceláře. Připadal jsem si jako neviditelný.

Buxus se podíval nahoru na střechu, kde stále posedávalo pár hubených holubů. Šel si přidřepnout do stínu baráku a čekal, jestli se ta létající havěť snese dolů spáchat sebevraždu. Nux jsem ještě stále choval v náručí, aby se jí nic nestalo. Přešel jsem k němu.

„Kdy vám dodali ten pytel?" Předpokládal jsem, že nedávno. Drželi to tady v pořádku. Rozsypané zrní by normálně uklidili velmi brzy poté, co došlo k té nehodě.

„Dnes ráno," přiznal Buxus truchlivým hlasem.

Když jsem sem ráno přicházel, viděl jsem, jak něco vykládají z káry. „Před půlhodinou?" Přikývl. „To znamená, že tady s ním těžko mohl někdo něco dělat. „A od koho ho dostáváte?"

Tvářil se tajnůstkářsky. „Jó, to já nevím. Budeš se muset zeptat pána."

„Ale máte pravidelného dodavatele, ne?" Buxus se ještě stále tvářil obezřetně, ale řekl ano. „A jak často vám ty dodávky chodí?"

„Jednou tejdně."

Jak tak seděl na bobku, složil si hlavu na paže. Buď zdařile napodoboval velmi sklíčeného člověka, anebo mi dával jasně najevo, abych mu už dal pokoj.

Vrátil jsem se do zvěřince a znovu si prohlédl pytel se zrním. V místě trhliny visely dva dlouhé provázky původně spojující šev. Jejich konce vypadaly rovně přeříznuté, rozhodně ne roztřepené. Zřejmě si s tím někdo pohrál. Nadzvedl jsem jeden konec pytle a podíval se na spodek. Byl tam nápis, zkratky oznamující, že pochází z Prokonzulské Afriky, dnešní obilnice říše. Málem jsem se s tím spokojil, ale naštěstí jsem nadzvedl i druhý konec. Tam stálo rudými písmeny *„Horrea Galbana"*, což označovalo sklad v Římě, a pak ještě záhadná písmenka *„ARX: ANS"*. Nux se vzpírala, chtěla se dostat na to rozsypané zrní, a tak jsem si ji přidržel pevněji a nechal si olizovat krk. Zatím jsem se pokoušel vyluštit tu zkratku. Vypadalo to jako adresa. Nikoli adresa zdejších kasáren.

Vrátil jsem se do kanceláře a přemítal o různých možnostech.

„Calliope, ty podezíráš Saturnina, že ti naschvál otrávil obilí. Nemám pravdu?"

„Nemám ti co říct," odbyl mě Calliopus chladně.

„Ale měl bys," napomenul ho Anacrites. Mohl jsem se na něj alespoň spolehnout, že mě podpoří, i kdyby to mělo znamenat, že někoho jiného naštve.

„Kdo vám dodává to zrní?" zachraptěl jsem, jak mě zradil bolavý krk.

„No… jedna z velkých sýpek. Budu se muset podívat –"

„Nemusíš se namáhat," krákoral jsem dál. „Pokud vím, tak zjistíš, že je to sýpka Galbů."

Podle toho, jak se zamračil, sám jsem dokázal Calliopa naštvat. Jestliže „ARX: ANS" znamenalo to, co jsem si myslel, věděl jsem přesně proč.

⌘ ⌘ ⌘

Mrkl jsem na Anacrita. Poněkud k mému překvapení neřekl nic, jenom prostě vstal ze stoličky, posbíral naše věci a Calliopovi oznámil, že jsme tu skončili. V patřičnou dobu dostane zprávu buď od nás, nebo z cenzorského úřadu. Když jsme seskakovali po vnějších schodech za Nux, která dováděla

před námi, pokoušeli se dva holubi chabě vzlétnout vzhůru od nastraženého zrní na dvoře, ale zhroutili se v ubohé šedé hromádky se zobáčky zabořenými do prachu. Psa jsem zavolal k noze. Jak jsme procházeli bránou ven, mrtvého pštrosa už zkoumalo několik much.

XXV

Jakmile jsme se ocitli na ulici, očekával Anacrites, že se mu svěřím se vším, co mám na mysli, a začal mě otravovat svými obvyklými otázkami. Řekl jsem mu, že by bylo užitečné, kdyby zjistil, jak je to s tím domem, co Calliopus koupil pro svou milenku. Sejdeme se později v naší kanceláři v Saeptách. Pokud jde o mě, neškodilo by, kdybych navštívil tu sýpku Galbů. Stačilo přejít přes Tiber a jsem tam..

Tvářil se nedůvěřivě a myslel si, že už mě hned tak neuvidí. Neušlo mu, že ta sýpka stojí hned za Emporiem a Aemiliovým portikem, přímo pod Laverninou bránou. Odtamtud to byl už jen krátký, strmý výstup na hřeben Aventinu – a dlouhý oběd doma s Helenou. Ujistil jsem ho, že když jsem pozván na večeři, nebudu potřebovat žádný oběd. Připadal jsem si jako zloduch a snažil se, aby to vyznělo zcela nepřesvědčivě.

Horrea Galbana byla celý obchodní palác. Tou dobou, kdy jsem se prodral od přístaviště na řece tlačenicí strkajících se dokařů a nosičů, kteří vykládali zboží z bárek a nákladních člunů pro Emporium, už jsem neměl náladu nechat se sebemíň ohromovat. Šlo mi na nervy, když jsem měl vstoupit do toho gigantického podniku, vybudovaného bohatou rodinou jako zkratka k ještě většímu bohatství. Zisky z pronájmů dosahovaly enormní výšky, třebaže Galbové nebyli patrně ochotní sestupovat sem osobně a handrkovat se o ceny obilí. Už od dob republiky se těšili vysokému postavení; vždyť jeden z nich se stal dokonce císařem. Vydržel to však jenom půl roku, což ale stačilo, aby se sýpka převedla pod státní kontrolu.

Musel jsem připustit, že to tam bylo fantastické. Měli několik velkých nádvoří, každé se stovkami místností na více než jednom patře, a všechno vojenským stylem řídily kohorty služebnictva. Alespoň mi to poskytovalo jakousi možnost zjistit, co jsem potřeboval. Určitě mají všechno zdokumentováno, jen kdybych mohl najít příslušného písaře, než zdrhne do místní

krčmy. Anacrites měl pravdu: dopoledne se nebezpečně chýlilo k době, kdy si dělníci zajdou na oběd.

Tady se neskladovalo a neprodávalo jenom obilí. Prostor se tu pronajímal na všechno možné od vinných sklepů až po trezory. Některé z jednotlivých stánků si najímali pracující řemeslníci, a tak tu byly k dostání tkaniny, drahá kamenina, dokonce i ryby. Ale v prvé řadě byla celá budova speciálně postavena tak, aby se tu skladovalo obilí. Měla vyvýšené dlážděné podlahy posazené na nizounkých stěnách s ventilovanými prahy, což umožňovalo dobrou cirkulaci vzduchu skrze tunely vespod. Byly omítnuté, s jediným žaluziovým průduchem kvůli světlu vzadu. Velké obdélníky lemovaly řady těchto šerých, chladných místností, zabezpečených těsnými dveřmi proti vlhkosti, různé havěti a krádežím, těmto třem nepřátelům uskladněného obilí. Schodiště přecházela většinou po několika krocích v rampy, aby se ulehčila práce nosičům, kteří vláčeli na zádech těžké pytle. Mnozí z nich byli už trvale ohnutí a měli nohy do O. Kočky směly chodit všude jako protiopatření proti krysám a myším. V pravidelných intervalech tam byly rozestavené protipožární kbelíky. Snad to způsobovalo mé nachlazení, ale celý ten den jsem měl dojem, že se ve vzduchu vznáší plno protivného hustého prachu.

Administrativní kancelář jsem našel snadno. Hodinu nato už jsem si proklestil cestu přes celou frontu čekajících a uviděl úředníčka se svůdnými boky a dlouhými řasami. Snad by si mohl vyšetřit trochu času, kdyby přestal vykládat košilaté vtipy svému sousedovi, který měl v referátu nájemné, a popovídal si se mnou o dodávaném zboží, o kterém jsem se potřeboval dovědět víc. Jakmile jsem se k němu dostal, leštil si právě nehty o rameno své tuniky, připraven mě odbýt.

Dlouho jsme se dohadovali, zda je v jeho pravomoci dovolit mi nahlédnout do podrobných záznamů o dodaném zboží, a pak následovala prudká hádka, když mi tvrdil, že o žádném zákazníkovi jménem Calliopus v životě neslyšel.

Vypůjčil jsem si tabulku od úředníčka s činžemi, který se nad mými problémy povýšeně uculoval. Na tu jsem jasně napsal: *ARX: ANS"'.*

„Co to znamená?"

„Jo tohle!" ušklíbl se hezoun, král soupisů. „Zkrátka že to není soukro-

mý zákazník.“

„Kdo je tedy ten veřejný?“

„To je tajné.“ To jsem si mohl myslet. „SPQR.“

Stoupl jsem mu na nohu tak, aby ho cvočky mé boty pěkně tlačily mezi řemínky sandálů, chytil do hrstí jeho čisťoučkou tuniku a tiskl jsem mu hrudník, až začal kvičet a zakláněl se dozadu.

„Ušetři mě tajných hesel,“ zabručel jsem. „Můžeš být nejhezčí písař v nejdomýšlivější sýpce na nábřeží, ale každý zabedněnec se špetkou zdravého mozečku v lebce může to logo vyluštit, jakmile si dá dohromady slova ‚obilí‘ a ‚jednou týdně‘. Ta dodatečně připojená písmenka ‚SPQR‘ jenom předvádějí, že znáš trochu abecedu. A teď mě poslouchej, kvítečku. To obilí, co jste dodali tento týden, tráví ptáky. Hluboce se nad tím zamysli. A potom uvaž, jak vysvětlíš Senátu a lidu Říma, proč jsi mi odmítl pomáhat zjistit, kdo s tím obilím něco prováděl.“

Naráz jsem ustoupil a uvolnil mu sevření na tunice.

„Posíláme ho nahoru do pevnosti Arx,“ přiznal písař vyděšeným šeptem.

„A to ostatní znamená *‚Anseres Sacri‘*, tedy *posvátné husy“* řekl jsem mu, ačkoliv to dobře věděl.

Žádný div, že měl strach. Ten pytel obilí, které otrávilo pštrosa, byl původně určen pro slavné posvátné husy.

XXVI

„Fuj, Nuxinko!“

Chvíli to už vypadalo, že má podvraťačka skončí v lochu za to, že plaší husy. Ze svatyně vykoukl podezíravě kněz chrámu Junony Monety. Běžní návštěvníci sem neměli volný přístup. Citadela nebyla vhodné místo pro věnčení pejska.

Za starých časů převzala Juno Moneta odpovědnost za mincovnu a ochranu římského obchodu – starý příklad toho, jak se ženy ujaly měšce s penězi na domácnost. Jupiter mohl být klidně dál Nejlepší a Největší, ale jeho nebeská manželka se zmocnila hotovosti. Bylo mi ho líto. Přesto, jak rozumně tvrdila Helena, jsem uznával, že je užitečné, když domácí rozpočet má v rukou jeden z manželů.

„Jen je prosím nevyplašte!“ Opatrovník Junoniných posvátných strážních ptáků mi připadal veselý a klidný. Kdyby si Nux vzala do hlavy, že jednu z jeho svěřenek zrekvíruje pro můj kuchyňský hrnec, byly by z toho jenom nepříjemné byrokratické problémy. „Jestli se rozhodnou, že si zakejhají, budu muset zavolat prétoriány – a to nemluvím o vyplňování zprávy, proč k tomu došlo, dlouhé jako tvá paže. Ty doufám nejsi plenící Gal, že?“

„To rozhodně ne. Dokonce i můj pes má římské občanství.“

„To se mi ulevilo.“

Od té doby, co obludná armáda Keltů kdysi napadla Itálii a prakticky vyplenila Řím, dostal trvalý houf husí výsadní postavení na Citadele na počest svých pernatých předků, kteří spustili poplach a zachránili Kapitol. Představoval jsem si, že si ti velcí bílí ptáci žijí jako v bavlnce. Ale abych řekl pravdu, tenhle houf vypadal nějak uboze.

Husy jevily útočný zájem o Nux. Jednou vyštěkla a potom se mi držela u nohou. Nedělal jsem si přehnané naděje, že bych toho malého zbabělce mohl ochránit. Když jsem se sklonil, abych fenku povzbudivě popleskal,

všiml jsem si, že jsem šlápl do mazlavého zeleného trusu, který zdobil celou stráň nad schody vedoucími kolem Mamertinu.

Přes prohlubeň na Kapitolu se začal jako protějšek Citadely zvedat druhý vrchol, Jupiterův obnovený chrám. Zničený katastrofálním požárem na konci občanské války, která vynesla Vespasiána k moci, chrám se nyní přestavoval v patřičné velkoleposti na znamení triumfu flaviovských císařů nad jejich protivníky. Anebo, jak to asi budou nepochybně sami vykládat, jako gesto zbožnosti a obnovy Říma. Na mlhavém deštíku se k nám vznášel jemný bílý prach, který však netlumil žádné zvuky, jak kameníci osekávali mramor. Těšila je samozřejmě jistota, že jejich materiál i mzda za práci se budou v nejvyšších sazbách platit z daní z majetku získaných při sčítání obyvatel. Jakmile dokončí nový chrám Jova Kapitolského, přesunou se na Flaviovský amfiteátr, na němž si také pěkně vydělají, pak na nové jeviště pro Marcellovo divadlo, obnovu chrámu Božského Claudia a nakonec postaví Vespasiánovo fórum se vším všudy, i s dvěma knihovnami a chrámem Míru.

Malá plocha poblíž Junonina oltáře pod širým nebem se upravila v maličkou zahrádku pro posvátné husy. Měly pěknou vyhlídku přes střechu Mamertinského žaláře na Fórum, ale jejich dvorek byl dost kamenitý a nehostinný. Jejich hlídače, drobného postaršího obecního otroka s ježatým vousem a křivýma nohama, rozhodně nevybrali pro jeho náklonnost k opeřencům. Pokaždé, když se k němu některá husa zatoulala moc blízko, okřikl ji: „Liška jde!“

„Tohle je pro ně hrozný místo,“ potvrdil, když si všiml mé zdvořilé starostlivosti. Sám sídlil v chatrči pod zakrslou borovicí. Na člověka, který si mohl lehce dopřát omelety z husích vajec, nemluvě nepochybně o nějakém tom husím stehýnku, byl podivně vyzáblý. Hodil se však ke svým hubeným svěřencům. „Potřebovaly by rybníček nebo potok s rostlinstvem, co by si mohly samy naškubat. Jak z nich spustím oči, hned se zatoulají a hledají lepší pastvu. Pak je musím jít přihnat holí –“ Netečně jí zatřásl. Byl to klacek samá tříska, jaký bych nehodil ani psovi. „Někdy se vrátí domů s několika vyškubnutejma pérama, ale normálně je nikdo neobtěžuje.“

„Z úcty k jejich posvátnosti?“

„To ne. Ale ony uměj bolestivě štípnout.“

Všiml jsem si, že ačkoliv bylo na holém plácku rozházeno trochu obilí, husy se hrabaly v hromadě zavadlé posekané trávy. Zajímavé. Na chumáči zeleně, dodané té syčící strážní drůbeži, jsem si očistil botu. „Musím s tebou mluvit o tom obilí, co dostáváte."

Hlídač zaúpěl. „S tím já nemám nic společnýho."

„S těmi týdenními dodávkami zrní?"

„Furt jim říkám, že ho tolik nepotřebujeme."

„Komu to říkáš?"

„Těm, co to přivezou."

„A co dělají s tím přebytkem?"

„No asi ho odvezou zpátky do sýpky."

„Tyhle husy nežerou zrní?"

„No když jim ho drobet rozházím, chvíli se v něm porejpají. Ale radši mají zelený."

„A kde pro ně zelené krmivo sháníš?"

„Od chlapů v Caesarovejch zahradách. Přinášejí mi to, co nasekají. Oni to pak nemají tak těžký, když musejí tu nasekanou trávu vyvážet za město. A některý zelináři, co mají na trhu stánky, mi zase donesou neprodanou zeleninu, když začne ovadat, aby se s tím nemuseli tahat domů."

To byla ukázka klasické byrokracie. Některý úředník byl přesvědčen, že posvátné husy potřebují hodně obilí, protože nějaký jejich předchůdce jim zanechal pokyny v tom smyslu. Hlídače, který se o husy přímo stará, nikdo nikdy nepožádal, jestli by potvrdil, co je třeba. Těm vozkům, co mu krmení přímo dodávali, si patrně stěžoval, ale ti o tom nechtěli nic slyšet. Nedalo se počítat s tím, že by to hlásili přímo dodavatelům v sýpce Galbů. Těm platila státní pokladna, takže nadále posílali pytle jako dřív. Kdyby bylo možné najít úředníka, který vydal původní příkaz, mohlo by se to uvést do pořádku, ale toho nikdy nikdo nenašel.

„Jaký smysl má tedy to zrní?"

„Když můžou chudý dostávat zadarmo příděly obilí, proč by nemohly Junoniny husy? Zachránily přece Řím. A město jim prokazuje vděčnost."
„Cože? Sto tisíc chudáků dostává poukázky na obilí zdarma – a jedna z těch cedulek se běžně vystavuje pro ty posvátný kejhalky? To asi taky dostávají nejlepší pšenici na bílej chleba, co?"

„Ale ne, to ne," uklidňoval mě jejich postarší husopas, kterému ironie hned tak nedocházela.

„A tak to chodí už pět set let?"

„Celou dobu, co tu sloužím," přikývl hlídač upjatě.

„Není možné, že ti vozkové vezmou to, co odmítneš, pryč a lacino pytle rozprodají?" zeptal jsem se unaveně, protože nachlazení mě nějak udolávalo.

„U Jupitera, jak to mám vědět?" bránil se hlídač. „Já tady jenom celej den trčím a mluvím akorát s husama."

Ujistil jsem ho, že mu nechci přidělávat starosti, ale ať se nad tím vážně zamyslí, protože s dnešními pytli někdo prováděl něco nekalého. Mohlo by se stát, že by tu nakonec hlídal jenom hromadu peří. Jakmile jsem se zmínil o mrtvém pštrosovi, konečně ožil.

„Pštrosi!" Vyburcovalo to v něm hluboké pohrdání. „Ty neřádi sežerou všechno, abys věděl. Polykají dokonce šutry." Ve srovnání s nimi mu teď husy připadaly milejší.

„Pštrosi nemají nic proti zrní a vypadá to, že se k němu dostali," vysvětlil jsem stručně. „Podívej, je to vážná věc. Nejdřív bychom radši měli posbírat, co už jsi jim dnes nasypal, a potom už těm husám žádné další nedávej, leda bys ten pytel vyzkoušel na nějakém ptáčkovi, co není posvátný."

Chvíli mi trvalo ho přesvědčit, ale hrozba, že by mohl o své svěřenky přijít, ho nakonec přesvědčila. Nux jsem přivázal ke stromu – kam za ní přitáhly husy a předstíraly, že ji chtějí napadnout –, a potom jsme s hlídačem půl hodiny lezli po kolenou a pečlivě sbírali každé zrníčko, jež jsme spatřili.

„O co teda jde?" zeptal se mě, když jsme konečně vstali a protahovali si bolavá záda.

„Je to součást války na život a na smrt mezi majiteli zvěřinců s šelmami, které dodávají do arény. Jestli je jejich zabedněnost přivedla až na dosah posvátných husí, musí se to okamžitě zarazit. Já potřebuju zjistit, jak a kdy se ten pytel, co zahubil pštrosa, dostal z káry sýpky –"

„To ti můžu říct."

„Jak to?"

„Ty vozkové se dycky zastaví v krčmě pod kopcem a vypijou si něco

pro zahřátí, než se vydají dál. V zimě si tu číši dají vevnitř. Každej, kdo zná jejich zvyklosti, moh za nima přijít a poptat se, jestli na káře nemají nějaký pytle navíc. Bylo by to samozřejmě drobet nebezpečný – ty pytle jsou označený, že jsou pro husy. To, co se zrovna stalo, muselo bejt výjimečný."

„Myslíš?"

Napadlo mě, že Calliopovy pštrosy patrně krmili levně posvátným zrním déle, než jsem si myslel. Bylo možné – a také to vypadalo vskutku jako nejpřijatelnější řešení –, že tenhle veselý chlapík se na tom podfuku s obilím rovněž přiživoval. A v tom možná spočívala tradiční výhoda jeho práce. Mohl bych mu způsobit velké potíže, kdybych to hlásil – ale já jsem nešel po něm.

„Díky za pomoc."

„Já budu muset oznámit, že moje husy dneska někdo málem otrávil."

„Radši to nedělej, nebo s tím všichni ztratíme spoustu času."

„Jak se vůbec jmenuješ?" chtěl naléhavě vědět.

„Didius Falco. Pracuju pro Palác. Důvěřuj mi. Já si s tím poradím. Mám v úmyslu vyzpovídat muže, co stojí za tou otravou. Už by se to nemělo stát – ale dej na mě: pokud nechceš všechny ty pytle se zrním, požádej svého nadřízeného, aby oficiální objednávku snížil. Jinak se může stát, že jednoho dne nějaký šťoura kontrolor s méně uhlazenými způsoby, než jaké mám já, na něco přijde a spustí povyk."

Na Kapitol musely přicházet nežádoucí dodávky obilí od té doby, co se začaly vést záznamy. Mohl jsem jenom překazit jeden z nejstarších podvodů s dodávkami v říši. Vespasián by na mě mohl být hrdý. Na druhou stranu mohlo dojít k tomu, že bude bavit diváky pár pštrosů kost a kůže. Náš nový císař si přál být populární. Snad by mu vyhovovalo víc, kdybych si kradených pytlů nevšímal a postaral se o dobrou kondici exotických zvířat.

Sebral jsem Nux, aby se jí nic nestalo. Už jsem byl na odchodu a hlídač ještě stále repetil o své povinnosti informovat různé veličiny, že vzácným husám hrozila pohroma. Snad se jenom tak předváděl. Musel přece vědět, že nejlepší by bylo zůstat zticha.

Jakmile si uvědomil, že už neposlouchám, vrátil se ke svým normálním úkolům. Ještě když jsem sestupoval z kopce k jednomu rohu Fora, slyšel

jsem, jak posvátné ptáky škádlí láskyplným pokřikem: „Pečený v zelený omáčce!“

Někdy v tu dobu jsem si uvědomil, že když jsem se na ni nedíval, musela se Nux vyválet v tom odporném husím trusu.

XXVII

Helena Justina mi položila příjemně chladivou ruku na čelo a oznámila mi, že dnes už rozhodně nepůjdu ven. Miminko odnesla do druhého pokoje a pustila se do ošetřování. To by mohla být legrace. Už mě mockrát viděla zmláceného ničemy, ale za celé tři roky, co jsem ji znal, jsem snad nikdy neměl tak těžkou rýmu.

„Pořád ti říkám, že si máš důkladně vysušit vlasy, než z lázní odejdeš."

„To nemá s mokrými vlasy nic společného."

„A ta ruka je příšerně popálená. Asi máš horečku."

„Tak to budu potřebovat něžné ošetřování," navrhl jsem s nadějí.

„Klid na lůžku?" zeptala se Helena škádlivě. Oči se jí leskly jako děvčátku, jež ví, že se její milý topí a bude v její moci.

„A co masáž?" přimlouval jsem se.

„Ta je na tohle málo platná. Připravím ti dobré silné projímadlo z aloe."

To bylo jen takové plácání. Viděla, že nesimuluju. Dostal jsem oběd a nejchutnější kousky mi něžně přisouvala. Ohřála mi víno. Sundala mi boty a místo nich mi obula sandály. Připravila mi kouřící misku s borovým olejem, abych ho pod plachetkou inhaloval. Pak poslala zprávu do Saept, aby informovala Anacrita, že jsem se vrátil nemocný a zůstanu zatím doma. Jako žáček, který ten den nemusí do školy, hned jsem se cítil lépe.

„Na tu večeři dnes taky nemůžeš jít –"

„Musím." Vytáhl jsem tu historku s mrtvým pštrosem a posvátnými husami.

„To je hrozné. Představ si ten poprask, kdyby se místo pštrosa otrávily ty husy. Marku, poslední věc, co Vespasián na téhle dějinné křižovatce potřebuje, je fantazie veřejnosti rozjitřená zlým znamením."

Slyšel jsem z mnoha stran, že Vespasián sám je hodně pověrčivý. To vyplývá z toho, že se narodil na venkově. Vykoukl jsem z inhalačního stanu, ale Helena mě tam rázně strčila zpátky. „Neboj se." Rozkašlal jsem se,

jak mě zahalilo to aromatické vedro. „Toho hlídače jsem varoval, aby o tom ani neceknul –“

„Hezky dýchej.“ Děkuju ti, miláčku.

„Vespasián se nemusí nic dovědět.“

„Ale Saturnina by si měl někdo podat,“ řekla Helena rázně. „Ten musí mít prsty v tom otráveném obilí, aby se Calliopovi pomstil za tu puštěnou leopardici.“

„Ale na zabití těch Junoniných husí přece nemohl mít nikdo zájem.“

„To ne. Takže hrozba, že to vzbudí nežádoucí císařovu pozornost, by mohla zchladit ty horké hlavy s jejich schválnostmi. Večer jdu k Saturninovi na tu večeři a budu ho varovat –“

„Buď to odřekneme, anebo půjdeme oba.“

„No tak dobře. Ale já si vezmu slovo.“ To mi říkaly celý život ženské, které si myslely, že vědí, co je pro mě dobré.

Přikývl jsem, jak to jenom šlo v mé pozici skrčence nad miskou s inhalací, projednou vděčný, že to nemusím řídit sám. Heleně jsem mohl důvěřovat, že řekne to pravé a položí ty pravé otázky.

Už jsem se nudil, a tak jsem se vylezl nadechnout, ale hned bych se zase nejradši schoval. Přišla návštěva. Smaractus musel asi číhat, jestli přijdu domů na oběd. Že mi dopřál dost času, abych se najedl a odpočinul si, mě varovalo, že půjde o něco vážného.

„Co to tady smrdí, Falcone?“ Asi zachytil závan husího trusu, ve kterém se Nux vyválela.

„No, buď je to něco ohavného, co by měl pan domácí odstranit – anebo je to sám pan domácí. Co chceš? Jsem nemocný. Vem to krátce.“

„Slyšel jsem, že máš co dělat s otevřením toho novýho amfiteátru.“

Vysmrkal jsem se a neodpověděl mu.

Smaractus se tvářil jako milius a snažil se mi zavděčit. Teď se mi opravdu dělalo špatně. „Tak mě napadlo, jestli by se nenašla nějaká možnost, aby ses za mě přimluvil, Falcone.“

„U Olympu! Já už asi blouznim.“

„Ba ne, slyšel jsi dobře,“ ujistila mě Helena.

Měl jsem chuť mu poradit, aby šel skočit do Tiberu a vzal si na to boty s olověnými podrážkami, ale pak u mě nabyla vrchu loajálnost k Lenii.

Především už bych ji měl rád z krku. „Bylo by mi potěšením." Náhodou to vyznělo, jako kdyby ten chrapot způsobovalo bolavé hrdlo, nikoli váhavost ta kouzelná slůvka vyslovit. „Uděláme obchod, Smaracte. Podepiš, že Lenii vracíš věno a rozvádíš se s ní, a já pak uvidím, co se dá dělat. Když ne, prosím, víš, jak na tom jsem. Jako starý přítel jsem jí slíbil, že jí pomůžu ty záležitosti vyřešit. Nikdy by mi neodpustila, kdybych toho udělal víc pro tebe než pro ni."

Vztekal se. „To ji radši uvidím nejdřív v Hadu."

„Nakreslím ti mapu, abys našel Styx. Je to tvoje rozhodnutí. Tvůj podnik asi na seznamu pro zahajovací obřad nebude. Tvá gladiátorská škola se sotva drží nad vodou –"

„Ale drží se a bude se rozšiřovat, Falcone!"

„Tak si promysli moje podmínky. Až se amfiteátr otevře, zisky se jen pohrnou. Ale člověk se musí držet svých zásad." Smaractus by nepoznal, co je to zásada, ani kdyby měla šest nožiček a kousla ho do špičky nosu.

Schoval jsem hlavu zase pod plachetku a oddal jsem se uklidňující páře. Uslyšel jsem zabručení, ale nezkoumal jsem, co to bylo. Lenia mi brzy poví, jestli její manžel něco podnikne – ať už užitečného, nebo ne.

To odpoledne se mě pokoušela otravovat řada dalších návštěv, ale to už jsem ležel zachumlaný v posteli, pejsek mi hřál nohy a dveře ložnice byly pevně zavřené. Během dřímoty jsem nejasně vnímal Helenin hlas, odhánějící vetřelce. Jeden hlas patřil asi Anacritovi. Potom jsem zaslechl mladého synovce Gaia, zřejmě podplaceného, aby se nám večer postaral o Julinku. Další, a to mě mrzelo víc, mohl být můj starý kamarád Petronius, ale toho poslala Helena taky domů. Později jsem zjistil, že mi přinesl nějaké víno, svůj oblíbený lék na nachlazení a na všechno možné. Někteří doktoři mu dávají za pravdu. Ovšem existují doktoři, kteří souhlasí se vším! To by mohla dosvědčit spousta mrtvých pacientů.

Nakonec, právě když jsem si tak lebedil a nejradši bych zůstal tam, kde jsem, až do konce týdne, Helena mě vyburcovala a přinesla mi umyvadlo horké vody na umytí. Zběžně jsem se opláchl a zapracoval hřebenem a pak jsem si natáhl několik spodních tunik a navrch konečně ten nový rudohnědý oděv. Byl tak čisťounký, že už jenom čekal na to, až si ho náhodou po-

kecám nachovou omáčkou. Připadal jsem si v něm neohrabaný a rukávy se vzpíraly volnému pohybu. Má stará zelená tunika mi seděla jako ulitá, kdežto v téhle jsem si ustavičně uvědomoval svědivou látku a záhyby, které jsem neočekával. Páchla také valchářskými chemikáliemi.

Helena mé remcání neslyšela. Jakmile jsem byl připraven – tak připraven, jak jsem byl ochoten se připravit –, natáhl jsem se na postel a mrzutě pozoroval, jak si klidně upravuje vlasy. Než opustila otcovský dům a přišla žít se mnou, byly by jí služky natočily dlouhé měkké kadeře horkými kleštěmi, ale teď si vlasy musela česat, natáčet a propichovat vlásničkami sama. Už v tom získala zručnost a nestěžovala si. Potom se upřeně zadívala do nejasného bronzového ručního zrcadla a pokoušela se nanést si růž a pudr z drcených semínek lupiny při matném světle olejové lampičky. To už si začala něco bručet. Prosinec byl nevalný měsíc na zkrášlování. Jemné líčení očí barvičkami, jež nabírala stříbrnými špachtličkami z kelímků ze zeleného skla, vyžadovalo, aby se naklonila hodně blízko k obdélníkovému zrcátku zasazenému v její šperkovnici, a i to vyvolávalo výbuchy nespokojenosti. Zvedl jsem se a lampičku jsem jí dolil, ale moc to nepomohlo. A zřejmě jsem jí překážel.

Helena tvrdila, že jí na tom ani moc nezáleží. Proto jí asi celá procedura trvala přes hodinu.

Právě když jsem pohodlně natažený začal zase dřímat, prohlásila, že je hotová doprovodit mě na večeři. Byla teď vkusně nastrojená do bledězeleného s jantarovým náhrdelníkem a střevíčky s dřevěnými podrážkami a to všechno doplněné teplým zimním přehozem, do něhož se vábivě halila. Tvořila půvabný kontrast ke mně v mém mučivém rudohnědém oděvu.

„Vypadáš velmi elegantně, Marku.“ Vzdychl jsem si. „Od rodičů jsem nám vypůjčila nosítka, takže nebudeš na studeném povětří. Dnes večer je pořádná zima –“ Jako by mě ta nová tunika sama o sobě dost netrápila, zasáhla mě ještě horší trapností: „Mohl by sis vzít svůj galský plášť.“

Z nerozvážnosti jsem si ho zakoupil v Dolní Germanii a byl to tlustý beztvarý teplý plstěný krám. Měl široké našité rukávy, které trčely v pravém úhlu ven, a směšnou špičatou kapuci. Byl určen vyloženě do bouřlivého počasí, jinak mu chyběl jakýkoli styl. Zapřísáhl jsem se, že mě v mém městě nikdy nesmí nikdo vidět s něčím tak hrubým na sobě. Ale ten

večer mi bylo asi opravdu dost špatně. Přes všechny protesty se Heleně nějak podařilo navléknout mě do toho mého galského pláště a zapnula mi ho až pod krk, jako bych byl tříletý fracek.

Teď mě mrzelo, že jsem nezůstal v posteli. Měl jsem v plánu Saturnina chytře uzemnit. A místo toho jsem k jeho elegantnímu domu dorazil ve vypůjčených nosítkách s těžkou rýmou, kdy mi z nosu nepřetržitě teklo, a s horečnatýma očima. Vypadal jsem jako nějaký zakrslý hrbatý keltský lesní skřet. A nejvíc mě rozzuřilo vědomí, že Helena Justina se mi posmívá.

XXVIII

Saturninus a jeho žena bydleli nedaleko Kvirinálského pahorku. Každý pokoj v jejich domě vyzdobili asi před třemi měsíci profesionální malíři freskami. Manželé vlastnili spoustu postříbřeného nábytku, roztroušeného s pestrými polštáři v útulných stínech. Půvabné nožky lehátek a příručních stolků se bořily do přepychových kožišinových předložek – některé měly ještě hlavy. Já jsem málem strčil levou nohu do chrupu mrtvého pantera.

Když mě uvedli dál a pomohli mi vyhrabat se z vycházkového oblečení, dověděl jsem se, že manželka se jmenuje Euphrasia. Ona i manžel nás přišli zdvořile uvítat, hned jak jsme dorazili. Byla to mimořádně hezká žena, asi třicetiletá, se snědší pletí než on, s velkými ústy a nádhernýma něžnýma očima.

Vedla nás do vytopené jídelny, vymalované sytými rudými a černými barvami. Posuvnými dveřmi se vycházelo na zahradu s kolonádou, kde v létě jedli, vysvětloval Saturninus. Na chvilku nám ji ukázal. Na druhém konci byla zářivá jeskyně z barevného skla a mušlí. Se starostlivým výrazem, aby to neublížilo mému zdraví, nás opět uvedl zpátky dovnitř a mě usadil blízko koše se žhavým uhlím.

Byli jsme jediní hosté. Podle jejich představy přijímání návštěv bylo nejspíš vhodné zachovat intimitu takového večírku. To vlastně odpovídalo tomu, co jsem se dozvěděl o té večeři s exprétorem Urtikou.

Snažil jsem se nezapomínat, že tu mám práci, ale ten dům byl tak pohodlný a hostitelé tak přátelští, že jsem to pomalu pouštěl z hlavy. Saturninovi jsem instinktivně nedůvěřoval, ale neuplynula ani půlhodina, a byl jsem bezmocný.

Helena naštěstí zůstala obezřetná. Jakmile jsme si popovídali o tom či onom a pojedli to či ono ve vydatných, silně kořeněných porcích, zatímco já jsem se snažil, aby mi po tom koření neteklo tolik z nosu, šla bez okolků k věci: „Pověz mi tedy, odkud vlastně pocházíš. Jak ses dostal do Říma?“

Saturninus se se svou rozložitou postavou natáhl na lehátku. Vypadal jako vždy uvolněně. Na sobě měl šedou tuniku téměř tak novou, jako byla ta má, na nadloktí zlaté kroucené náramky, na prstech třpytivé těžké pečetní prsteny. „Přišel jsem z Tripolitánie – asi tak před dvaceti lety. Narodil jsem se jako svobodný občan a v životě mi přálo štěstí. Má rodina byla zámožná, kultivovaná, v místní obci měla hlavní slovo. Vlastnili jsme půdu, i když ne dost – jak ostatně tvrdí skoro každý –"

„A to bylo kde? Jaké je tvoje rodné město?" Helena měla zkušenost, že většina lidí až příliš ochotně vykládá svůj životopis, a zpravidla se jich právě proto na něj neptala. Zato když se přece jen ptala, nenechala se zastavit.

„Leptis Magna."

„To je tedy jedno z těch tří měst, po kterých je ta provincie pojmenovaná?"

„Správně. Ta další jsou Oea a Sabrata. Já ti budu samozřejmě tvrdit, že Leptis je nejvýznamnější."

„No ovšem." Helena hovořila jasným, zvídavým tónem, jako by šlo jenom o běžnou konverzaci poněkud všetečného hosta. Lanista mluvil lehce a s jistotou. Věřil jsem jeho tvrzení, že v Leptidě má jeho rodina významné postavení. Ale zůstal tu ještě velký otazník. Helena se usmála. „Nechci být impertinentní, ale když muž z dobré rodiny skončí jako lanista, musí se za tím skrývat nějaký příběh."

Saturninus se nad tím zamyslel. Všiml jsem si, že Euphrasia ho pozoruje. Působili dojmem družných manželů, ale jako tolik manželek hleděla na svého partnera tenounkým závojem úsměvu, který jako by naznačoval, že ji neoklame. Napadlo mě rovněž, že ty něžné oči mohou být ošidné.

Její manžel pokrčil rameny. Jestli zápasil v aréně, založil svůj život na přijímání výzev. Jistě poznal, že Helenu tak snadno neoblafne, a snad ho vábilo riziko, že toho odhalí příliš mnoho. „Odešel jsem z domova s předsevzetím, že to v Římě musím někam dotáhnout."

„A byl jsi tak hrdý, že ses nechtěl vrátit, než si uděláš jméno, že?" Helena a on se chovali jako staří přátelé. Smáli se spolu s pochopením pro chyby toho druhého. Saturninus předstíral, že mluví pravdu. Helena předstírala, že tomu věří.

„Řím byl pro mě šok," přiznal Saturninus. „Měl jsem peníze a vzdělání. V tom ohledu jsem se vyrovnal každému mladíkovi mého věku z významných senátorských rodin – jenže já jsem byl venkovan z provincie, takže jsem neměl přístup k politickému životu na vysoké úrovni. Mohl jsem podnikat v obchodě – dovoz, vývoz –, ale to mi nesedělo. Na to jsem mohl klidně zůstat v Leptidě a obchodovat tam. Druhá možnost byla stát se nějakým nudným básníkem, jako Hispánec škemrající o přízeň u dvora." Euphrasia se nad tou možností uchechtla. Helena se usmála. Saturninus to vzal na vědomí. „Každou chvíli jsem viděl, jak jsou do Senátu přijímáni s veškerými poctami šupáci z galských kmenů, co jenom chlastají pivo, kdežto lidi z Tripolitánie nemají na takové pocty nárok."

„Však ho budou mít," ujistil jsem ho. Vespasián byl kdysi správcem Afriky a určitě časem rozšíří senátorské volební právo, jakmile si na to vzpomene. Dřívější císaři ho zajišťovali provinciím, které dobře znali, (odtud ti bradatí senátorští Galové, jimiž Saturninus tak pohrdal a za něž se postavil ten podivín starý Claudius). Jestliže Vespasiánovi zatím nepřišlo vůbec na mysl, že by mohl udělat něco pro Afriku, mohl bych ho k tomu trochu popíchnout, až mu budu předávat zprávu. Cokoliv, jen aby to vypadalo, že se to dělá ve prospěch vlády. A Vespasiánovi by se to líbilo, poněvadž by ho to moc nestálo.

„To už je pro mě příliš pozdě." Saturninus měl pravdu; byl příliš starý a pracoval v tvrdém oboru.

„Tak ses rozhodl, že porazíš systém?" zeptala se Helena potichu.

„Byl jsem mladý a horkokrevný. A samozřejmě taky typ, co musí dobýt svět tím nejtvrdším možným způsobem."

„Stal ses gladiátorem."

„A to dobrým," pochlubil se vesele.

„Mám pravdu, že ochotní dobrovolníci mají automaticky vyšší postavení?"

„Přesto musíš napřed pár zápasů vyhrát, dámo. Jinak ti zbyde postavení mrtvoly, kterou háky odtáhnou."

Helena se dívala do své misky se sladkostmi.

„Když jsem vyhrál svůj dřevěný meč, bylo mi jakýmsi trpkým potěše-

ním stát se lanistou," pokračoval Saturninus za chvíli. „Senátoři mají právo držet si skupinu gladiátorů. Pro ně to byl jenom exotický koníček. Já jsem svou profesi bral vážně. A vyplatilo se to. Poskytlo mi to nakonec přesně takové postavení, o jaké jsem stál."

Tento muž byl zvláštní směsí ctižádosti a cynismu. Dosud vypadal úplně gladiátorsky jako kterýkoli otrok prodaný na tuhle dráhu, ale přitom se docela přirozeně kochal nynějším přepychem. Než se dal na dráhu zápasníka, vyrůstal v Tripolitánii, kde mu jídlo podávali sluhové a servírovali mu ho v elegantním nádobí. Jeho manželka Euphrasia jen velitelsky mávla, aby začali podávat další chod, a jejich životní styl jí také plně vyhovoval. Na krku měla bohatý náhrdelník s řadami kroucených drátků a měděných kotoučků, včetně rudě svítících drahokamů. Vypadal jak exoticky, tak starožitně a patrně ho zdědila.

„Tvůj příběh je typicky římský," řekl jsem. „Podle pravidel patříš tam, kam tě staví tvoje peníze. Pokud se ovšem nejmenuješ Cornelius nebo Claudius a pokud tvá rodina nevlastnila dům pod Palatinem uvnitř Romulových hradeb, musíš si svou cestu v životě prosadit sám. Noví lidé potřebují pořádně postrčit, aby je společnost přijala. Ale dá se to uskutečnit."

„Při vší úctě, Saturnine," připojila se opět Helena, „ono to nesouvisí jenom s tím, že pocházíš z provincie.. Člověk jako Marcus se má také co ohánět."

Pokrčil jsem rameny. „Senát může být mnohým z nás uzavřen, no tak co? Kdo potřebuje Senát? Kdo stojí o to, aby ho Senát otravoval, upřímně? Každý se může přestěhovat, kam se mu zlíbí, má-li výdrž. Ty jsi toho živým dokladem, Saturnine. Ty ses sám doslova probojoval vzhůru. A teď večeříš s městskými magistráty." Nijak ho nevzrušilo, když jsem udělal narážku na Pomponia Urtiku. „Nechybí ti nic z přepychu ani společenského postavení," rozhodl jsem se, že se o moci ani nezmíním, třebaže tu musí také mít, „i když děláš nečistou práci."

Saturninus se na to ironicky usmál. „Tu nejohavnější – vedle pasáků a řezníků. Dodáváme lidi, jenže jako mrtvoly."

„Tak se na to díváš?"

Myslel jsem si, že má skleslou náladu, ale Saturnina rozhovor vyloženě bavil. „Co ti mám říct, Falcone? Předstírat, že své muže dodávám pro něja-

ký náboženský obřad? Lidskou oběť, krvavé pokání k usmíření bohů?“

„Lidské oběti byly v Římě vždycky ilegální.“

„Jenže tak to vlastně všechno začalo,“ namítla Helena. „Během pohřebních her, pořádaných významnými rodinami, se dávaly dohromady dvojice gladiátorů. Byl to obřad a jeho účelem možná mělo být prolitím krve přenést na jejich nebožtíky nesmrtelnost. Třebaže gladiátoři bojovali na Dobytčím trhu, považovalo se to za soukromý obřad.“

„A právě v tom se dnes všechno liší.“ Saturninus se předklonil a zahrozil ukazováčkem. „Konat soukromý zápas je zakázáno.“ Měl pravdu. Motiv takového zápasu by byl jistě podezřelý. Byl bych rád věděl, jestli to má nějaký zvláštní význam. Nekonal se poslední dobou nějaký soukromý zápas? Anebo se ho aspoň někdo pokusil si objednat?

„To má politické důvody,“ poznamenal jsem. „Během voleb se teď zápasy konají na podplácení davů – nebo na oslavu císaře. Prétoři si přijdou na své jednou za rok v prosinci, ale jinak může hry nabídnout veřejnosti pouze císař. Soukromé předvádění by se považovalo za něco neslýchaného a konaného jenom v zájmu pořadatele – v podstatě tedy zrádného. Císař by rozhodně považoval každého, kdo by si něco takového objednal, za osobního nepřítele.“

Saturninus uměl naslouchat zcela nezaujatě, ale měl jsem pocit, že jsem se přiblížil k nějaké pravdě. Debatovali jsme snad ještě stále o Pomponiovi Urtikovi?

„Bez těch obřadů kolem by se to jevilo čistě jako krvelačnost,“ dodala Helena.

„Proč?“ Konečně se ozvala také elegantní Euphrasia. „Je snad přelévání krve v soukromí krutější než před početným davem?“

„Aréna to posvěcuje jako národní rituál,“ mínila Helena. „Já si rozhodně myslím, že je to kruté, a nejsem sama. Ale gladiátorské hry určují v Římě životní rytmus spolu se závody vozů, předváděním námořních bitev a divadelními dramaty.“

„A mnohé souboje jsou jen formálním trestem pro zločince,“ připomněl jsem.

Helena sebou trhla. „To je na tom to nejkrutější – když vězňové zápasí, nazí a nechránění, a každý z nich ví, že pokud svého protivníka porazí,

bude muset v aréně zůstat a bojovat dál s jiným, který je teď odpočinutý a také zoufalý."

Spolu jsme se o to přeli už dřív. „Ale tebe nebaví ani dívat se na profesionály, kteří se ohánějí mečem jedna radost," namítl jsem.

„Ne. I když to není tak zlé jako to, co se dělá se zločinci."

„Má to být pro ně jakési vykoupení. Diváci jejich provinění odsoudí. Sochy bohů jsou zakryty rouškami, aby nemuseli sledovat vyhlášení zločinů odsouzenců. A potom dav uvidí, že se spravedlnosti učinilo zadost."

Helena přesto opět zavrtěla hlavou. „Ten dav by se měl stydět, že se té události zúčastnil."

„Ty nechceš, aby byli zločinci potrestáni?"

„Jak se to odehrává, mi připadá příliš rutinní. Proto se mi to nelíbí."

„Je to pro obecné dobro," vyvracel jsem jí to.

„Alespoň je vidět, že neunikli trestu," připojila se Euphrasia.

„Jestli ti to připadá nehumánní," přel jsem se dál s Helenou, „co jiného bychom asi měli dělat s takovými zrůdami jako Thurius? Neznámému počtu žen způsobil nepředstavitelná muka, než je zabil a usekal jim končetiny. Jenom mu dát pokutu nebo ho poslat do vyhnanství by asi nestačilo. A také mu není možné nařídit, aby jako svobodný občan nalehl na meč za to, že byl dopaden a spáchal zločin. To by se pro něho nehodilo – ostatně je to otrok a na meč nemá nárok, ledaže by byl v aréně a za trest zápasil."

Helena zavrtěla hlavou. „Já vím, že zajatci odsouzení zemřít na veřejnosti mají být varováním pro druhé. Vím, že pro diváky je to pomsta. Ale já u toho nechci být."

Saturninus se k ní naklonil. Chvíli tiše poslouchal, zatímco jsme se hádali. „Jestliže stát nařídí popravu, neměla by se vykonat veřejně?"

„Snad ano," přisvědčila Helena. „Jenomže aréna využívá tresty jako určitou formu zábavy. Tím vlastně klesáme na úroveň těch zločinců."

„Je v tom však přece jen rozdíl," vysvětloval lanista. „Ukončit život v aréně mávnutím lví tlapy nebo mečem by mělo být rychlé a dost účinné. Ty v tom vidíš rutinní záležitost – ale mně to právě proto připadá přijatelné. Je to neutrální, nezaujaté. Je to něco jiného než mučení. Ani zdaleka se to nevyrovná tomu, co ten zločinec Thurius dělal záměrně svým obětem, jak prodlužoval jejich bolest a kochal se jejich utrpením."

Manželka ho lehce klepla půvabnou ručkou. „Teď nám budeš vykládat o vznešenosti smrti gladiátora."

Stroze jí to vyvrátil. „Ne. To je jenom ztráta. Stojí peníze. Pokaždé, když to musím vidět, je mi nanic. A pokud umře některý z těch mých, tak mě to taky naštve."

„Teď ovšem hovoříš o nákladně vycvičených profesionálech, ne o odsouzených zločincích." Usmál jsem se. „Tak ty bys rád viděl zápasy, z nichž všichni odejdou po svých? Jenom jako předvádění dovednosti?"

„Na dovednosti snad není nic špatného. Ale já mám rád to, co má rádo publikum, Marku Didie."

„Vždycky pragmatik?"

„Vždycky obchodník. Je určitá poptávka a já obstarávám to, co diváci chtějí. Kdybych tu práci nedělal, dělal by ji někdo jiný."

Tradiční výmluva dodavatelů nemorálnosti. Proto se taky lanistům říkalo kuplíři. Poněvadž jsem jedl u jeho stolu, takovou poznámku jsem si odpustil. Byl jsem taky poznamenán.

Euphrasia zřejmě ráda uváděla věci do pohybu. Měla v sobě něco provokativního. „Myslím, milí hosté, že máte velké spory o krutosti a humánnosti."

Žili jsme jako manželé. Naše neshody se nikdy netýkaly zásadních věcí.

Helenu pravděpodobně zamrzelo, že se mezi nás plete skoro neznámý člověk. „S Markem jsme zajedno v tom, že obvinění z krutosti je nejhorší urážka člověka. Krutí císařové jsou v paměti lidu zatracováni a odstraňováni z análů. A ‚humánnosť je samozřejmě latinské slovo – římský vynález." Na ženu, které je snobismus cizí, dovedla nasadit povýšené způsoby, jako když medem kropí skořicovou pletýnku.

„A jak Římané definují tu svou úžasnou humánnost?" otázala se Euphrasia ironicky.

„Laskavost," napověděl jsem Heleně. „Zdrženlivost. Vzdělání. Civilizovaný vztah ke všem lidem."

„I k otrokům?"

„I k lanistům," odpověděl jsem suše.

„Vážně i k nim?" Euphrasia pohlédla úkosem šibalsky na manžela.

„Já si přeji, aby brutální zločinci byli potrestáni," řekl jsem. „Když se na

to dívám, neposkytuje mi to žádnou osobní radost, ale přece jen mi připadá správné, že jsem u toho jako svědek. Nemám pocit, že by mi chyběla humánnost – připouštím ovšem, že žít s dívkou, která jí má v sobě daleko víc, mě těší."

Euphrasia ještě stále provokovala: „A tak se nemůžeš dočkat, abys viděl, jak Thuria požírá lev?"

„Jistě." Natočil jsem se na lokti, abych viděl zpříma na jejího manžela. „A tím se hladce dostáváme k určitému lvu, který měl tu práci udělat."

Na chviličku se náš hostitel přestal ovládat a dal najevo svou nelibost. Bylo jasné, že Saturninus si nepřeje hovořit o tom, co se stalo Leonidovi.

XXIX

Euphrasia věděla, že řekla něco nevhodného: Leonidas byl uzavřené téma, i když jí asi neřekl proč. Ani nemrkla a pokynula sluhům, aby odklidili nádobí po dezertu. Čtyři či pět diskrétně čekajících služebníků vešlo s tichým našlapováním dovnitř, aby odnesli stolky se vším všudy, co na nich bylo, i s použitými miskami. Tito otroci přecházeli příhodně před našimi lehátky a přerušili hovor. Tak získal Saturninus čas se znovu uklidnit. Ta tmavá vráska z čela zmizela.

S ním však nebude nikdy snadné pořízení, když se ocitne v úzkých. „Jak vysvětluje Calliopus, co se stalo?" zeptal se mě přímo.

Na nějaký úskok byl příliš chytrý. „Že prý někteří z jeho bestiariů pustili Leonida z klece, když dováděli u ubytovny. Lev se prý taky rozdováděl a skončil s oštěpem v těle. To řádění prý vyvolal nějaký Iddibal."

„Iddibal?" Saturninův údiv vypadal upřímně.

„Mladý bestiarius v Calliopově sestavě. Nevypadá nijak pozoruhodně – ale někdy prý umí pěkně řádit. Otevřeně mu nadbíhá nějaká ženská."

Saturninus chvilku mlčel. Snad protože věděl, že Iddibal neměl s Leonidovým malérem nic společného? Potom promluvil, jako by chtěl celou záležitost uzavřít nebo se o to aspoň snažil. „Calliopus by měl mít přehled o tom, co se děje na jeho vlastním dvorečku, Falcone."

„Já jsem přesvědčen, že to víc moc dobře."

„Říkáš to, jako bys měl podezření, že to bylo jinak, Falcone," poznamenala Euphrasia. Manžel ji sjel dalším podrážděným pohledem. Měla těkavé způsoby, chvíli si počínala jako vtělený takt, a vzápětí mu vzdorovala.

Odkašlal jsem si. Už jsem cítil únavu a raději bych to nerozmazával. Helena ke mně vztáhla ruku a stiskla mi mou. „Marcus Didius je informátor. Ovšemže věří všemu, co mu kdo řekne." Euphrasia se zasmála, možná srdečněji, než by odpovídalo té ironii.

„Je pravda," obrátila se Helena na Saturnina, „že jste s Calliopem vážní soupeři?"

„Nejlepší přátelé," zalhal směle.

„Kdosi říkal, že jste se pohádali, když jste byli společníky?"

„No, pár šarvátek mezi námi bylo. Na něm se na první pohled pozná, že pochází z Oey - je to takový mazaný šašek. Totiž abyste věděli, pravděpodobně by vám řekl, že člověk z Leptidy ho zaručeně pohaní."

„Je ženatý?" zeptala se Helena Euphrasie.

„Jeho manželka je Artemisia."

„Mně připadá trochu zakřiknutá." Vzchopil jsem se a opět se zapojil do hovoru. „S partnerem jsme objevili náznaky, že Calliopus má milenku – a proto prý je s manželkou stále rozhádaný kvůli tomu, co dělá po práci."

„Artemisia je sympatická žena," prohlásila Euphrasia pevně.

Helena se zamračila. „To je tedy chudinka. Znáš ji dobře, Euphrasie?"

„Nedá se říct, že dobře." Euphrasia se usmála. „Vždyť pochází z Oey a já jsem řádná občanka Leptidy. Někdy ji vídám v lázních. Dnes tam nebyla. Někdo říkal, že odjela do jejich vily v Surrentu."

„Na Saturnálie?" Helenino jemné obočí se úžasem zvedlo. Surrentum má v celé Itálii nejkrásnější rozhledy a v létě je tam příjemně. Avšak prosinec může být na každém skalnatém útesu přes sebekrásnější vyhlídku pochmurný. Doufal jsem jen, že tu ubohou ženu nevyhánějí z Říma výsledky práce Falcona a spol.

„Její manžel se domnívá, že Artemisia potřebuje mořský vzduch," posmívala se Euphrasia. Helena zlostně pomlaskávala nad nespravedlností mužů.

Se Saturninem jsme si vyměnili upjaté mužské pohledy.

„Zahrnují rozmíšky se starým společníkem," zeptal jsem se ho bez okolků, „taky tu včerejší honičku s tvou leopardicí v Saeptách? Slyšel jsem, že se tam motali taky lidi od Calliopa."

„Jistě. Vždyť v tom měli prsty," přisvědčil Saturninus. Ostatně nemělo smysl to popírat.

„Máš nějaký jasný důkaz?"

„Ovšemže ne."

„A co mi můžeš říct o pytli zrní, které se dnes zatoulalo z tvrze na Kapi-

tolu a ukázalo se, že je otrávené?“

„Nevím nic, a tak ti nemůžu nic říct, Falcone.“ To jsem vlastně čekal.

„Jsem rád, že v tom nejedeš. Kdyby ty posvátné husy Junoniny zhltaly něco jedu, Řím by čekala národní krize.“

„Hrůza,“ prohodil lhostejně.

„Calliopus podle všeho pravidelně dostává pytle, které ‚spadly vzadu z vozu‘.“

Saturnina to ani zdaleka nevyvedlo z míry. „Na křižovatkách silnic, kde vozy musí zpomalit, už číhají lupiči a leccos shrábnou, Falcone.“

„Ano, to je starý trik. A jako vysvětlení to také lépe vypadá, než že dodavatel dovoluje majitelům zvířat ve zvěřincích provádět pravidelný podfuk.“

„To my ale neděláme. Naše krmivo řádně kupujeme z obvyklých zdrojů.“

„Rozhodně bych ti to doporučil na příštích pár měsíců. Patří mezi vaše ‚obvyklé zdroje‘ taky sýpka Galbů?“

„Pokud vím, tak nám lepší podmínky nabídla sýpka Lolliů.“

„Velmi chytré. Mimochodem, Calliopus přišel o pěkného samce pštrosa, který sezobal něco z toho ošetřeného zrní.“

„Truchlím pro něho.“

Helena si všimla, že zase ochabuji. „Calliopus má, zdá se, opravdu s tím zvěřincem velkou smůlu. Anebo možná ne. Jen si vzpomeňte, jak přišel o toho prvního lva. Ta povídačka, jak zápasníci dováděli na dvoře, je jasně lež. Máme důkazy, že Leonida někdo vzal z klece a dopravil ho jinam. Calliopus je buď hodně hloupý, jestli věří tomu, co podle jeho tvrzení provedl Iddibal – anebo zná skutečnou pravdu a pošetile se snaží Marka Didia zmást.“

„Proč by to Calliopus dělal?“ podivila se Euphrasia s chichotáním a očima dokořán.

„Jednoduché řešení, takové, jakému bychom měli uvěřit, je, že se Calliopus rozhodl za smrt svého lva sám pomstít a nepřeje si ničí zásahy.“

„A existuje nějaké složité řešení, Heleno?“

Nenápadně jsem Saturnina pozoroval, ale dokázal se tvářit pouze zdvořile.

„Jedno vysvětlení by bylo," začala Helena, „že Calliopus dobře věděl, co se tu noc chystá." Saturninus poslouchal s takovým zájmem, jako kdyby líčila obsah nového řeckého románu.

„Proč by chtěl, aby mu někdo lva zabil?" odbyla to Euphrasia.

„To asi nechtěl. Ať už se plichtilo cokoli pochybného, Leonidas zahynul patrně náhodou."

„Když ho Calliopus uviděl mrtvého, jeho reakce vypadala upřímně," potvrdil jsem. Ten den dal vlastně jasně najevo jenom hněv a překvapení. „Jsem ale přesvědčený, že o nočním přesunu Leonida po celou dobu věděl."

Saturninus si teď upřeně prohlížel nehty, což značilo, že se v něm něco změnilo. Co ho zarazilo? Že Calliopus o tom plánu věděl? Slyšel, jak to říká Helena, a vůbec nic na sobě nedal znát. *Jsem přesvědčený, že o přesunu Leonida věděl…* Bylo snad klíčovým slovem jméno „Leonidas"? Vzpomněl jsem si na pár záhad, jež jsem ve zvěřinci pozoroval: tabulka s Leonidovým jménem uložená v jiné části budovy a druhý lev napřed schovaný, potom vrácený na hlavní chodbu, jako by to bylo jeho trvalé místo.

„Podle mého názoru," prohlásil jsem rázně, „byl Leonidas náhradník."

„Náhradník?" Dokonce i Helenu to překvapilo.

„Calliopus má druhého lva, nového, právě dovezeného. Myslím, že na tu záhadnou noční cestu se měl vydat *Draco."*

Saturninus na to nic neřekl. Nemuselo to s ním mít nic společného. Anebo v tom byl až po uši.

„Domnívám se," vysvětloval jsem, „že Calliopus dal z nějakého důvodu Dracona a Leonida tajně vyměnit."

Saturninus konečně vzhlédl. „To by bylo velmi nebezpečné," pravil pomalu, „kdyby někdo očekával čerstvě ulovené dravé zvíře a místo něho dostal vycvičeného lidožrouta."

Jeho upřený pohled jsem mu vrátil. „Ti, co by zvíře dostali, by byli připraveni na jiné chování?" Neodpověděl. „S tím lidožroutem by asi zacházeli chybně. Představte si tu scénu: Leonidas byl zvyklý cestovat v malé přepravní kleci a věděl, co ho nakonec čeká: aréna – a lidi, které má sežrat. Ten večer měl hlad. To mi prozradil jeho ošetřovatel. Když ho vypustili z klece, nezasvěcení lidé mu mohli dát bezděčně signály, jež uvedly do po-

hybu jeho naučené chování. Normálně vypadal klidně, dokonce přátelsky, ale jakmile si mohl myslet, že se má na někoho vrhnout, šel by po tom, koho by uviděl – a možná by ho i zabil."

„Když začal řádit, lidé asi propadli panice," soudila Helena.

„Každý, kdo měl nějakou zbraň," pokračoval jsem, „by se musel pokusit lva zabít. Například gladiátor."

Konečně Saturninus pohnul rukou. To gesto pouze naznačovalo, že to mohlo proběhnout podle mého výkladu. Z toho nevyplývalo, že by to viděl na vlastní oči. To by nikdy nepřiznal.

Ještě stále jsem neměl jasno, proč tu noc vzali Leonida z klece, kam ho přepravili, ani kdo ho doprovázel na cestě k té násilné smrti. Byl jsem však přesvědčen, že jsem právě přišel na to, jak zahynul.

XXX

Záleželo na tom? Pohrával jsem si se stonky vinného hroznu, který někdo pohodil do bohatých třásní přehozu na mém jídelním lehátku. Jsem snad protivný puntičkář, že tomu stále chci přijít na kloub? Je moje posedlost Leonidem nezdravá a zbytečná? Anebo mám pravdu a osud nádherného zvířete by měl mít pro civilizovaného člověka stejný význam jako nevysvětlené zabití jiné lidské bytosti?

Když Saturninus prohlásil, že poslat lidožrouta místo necvičeného lva je nebezpečné, po vzácný okamžik nedokázal udržet hlas klidný. Vzpomínal snad na to zabití? Pokud u toho byl, nesl za celou tu podivnou frašku nějakou odpovědnost? Už předtím tvrdil, že s Euphrasií ten den večeřeli u exprétora Urtiky. Připadal mi jako typ muže, který ví, že nejlepší lži jsou ty, jež jsou hodně blízké pravdě. Pravda nespočívala v tom, že by Saturninus měl spolehlivé alibi, ale v něčem mnohem horším: že chudák Leonidas byl také exprétorovým hostem.

Pomponius Urtica měl novou, „divokou" přítelkyni. Možná že na ni chtěl udělat dojem. O cirkus se hodně zajímal. Měl dobré styky s lanisty. Saturninus zřejmě bral Urtiku jako kontakt s užitečným vlivem. Postavení muže by však mohlo brzy vyprchat. Kdyby se ovšem někdy profláklo, že si pro domácí zábavu objednal smrt, zničilo by ho to politicky.

Saturninus by to ovšem kvůli němu ututlal. To mohlo být ono. Nejprve toho muže zainteresoval tím, že pro něj tajně uspořádal nějaký zápas. Potom, když se ta podívaná nějak zvrtla, Saturninus ji ještě směle co nejlépe využil. Tím, že zachránil magistrátovu pověst, získal patrona, který mu bude navždy vděčný.

Začínal jsem tomu rozumět. Okamžitě jsem pochopil jeden aspekt, a to, že každý, kdo by hrozil, že udá lidi, kteří s tím měli něco společného, se vystavuje velkému nebezpečí. Urtica disponoval velkou politickou mocí. Saturninovi patřila skupina cvičených zabijáků. Sám býval gladiátorem.

Kdyby ho někdo naštval, nejspíš by se mu dosud uměl krutě pomstít.

Přes volný prostor, kde předtím stály stolky a nyní se prostírala čistě zametená kachlíčková geometrická mozaika, mě zamyšleně pozorovala Helena Justina. Poutala můj pohled, dokud se mi nezvedla nálada, a pak se tiše usmála. Cítil jsem nápor nachlazení. Nejraději bych šel domů, ale ještě bylo příliš brzy a nehodilo se to. Pohostinnost nás držela v nemilosrdných spárech.

Saturninus věnoval pozornost misce s oříšky. Teď najednou zvedl hlavu, a jak to dělají lidé, když vy jenom s plným nosem chcete, aby vás nechali všichni na pokoji, burcoval mě do nového elánu. „Tak co, Falcone? Kolujou zvěsti, že se chystáš mému starému společníkovi Calliopovi pěkně zatopit."

To bylo to poslední, co jsem tu chtěl probírat. Nasadil jsem si nezbytný diskrétní úsměv. „To jsou důvěrné informace."

„Dám na to krk, že cenzora šidí, až se hory zelenají."

„Najal si zkušeného účetního."

„Ale ty je převezeš, že?"

Jen těžko jsem krotil podráždění. „Saturnine, ty jsi přece inteligentní člověk, tak nemůžeš očekávat, že mě nakrmíš a potom ze mě budeš tahat rozumy."

Při svých zkušenostech jsem nehodlal o své zprávě s nikým diskutovat, dokonce ani s Calliopem. Podle toho, jak jsem znal byrokracii, bylo docela dobře možné, že Falco a spol. odhalí milionový podvod, a přece narazí na nějakého slizkého mocného byrokrata, který rozhodne, že existují politické důvody nebo staré precedenty či problémy dotýkající se jeho vlastních příjmů, pro něž svému velkému císařskému pánovi radí, aby to odhalení uložil k ledu.

Saturninus se nevzdával. „Po Foru se šíří zvěsti, že Calliopus vypadá nějak bledě."

„To bude tím," přerušila nás Helena klidně, „že mu manželka přišla na milenku." Uhlazovala povlak polštáře, o který se opírala. „Asi se bojí, že Artemisia bude na něho naléhat, aby v tuhle hroznou roční dobu přijel za ní do Surrenta."

„Takhle by sis to zařídila ty, Heleno?“ zeptala se Euphrasia a po očku na mě pohlédla.

„Ne,“ odpověděla Helena. „Kdybych odjížděla z Říma proto, že mě manžel urazil, buď bych mu nechala doma vyrozumění o rozvodu, opřené o jeho jídelní misku, anebo by už čekal na mě ve voze, abych mu mohla říci, co si myslím.“

Saturninus se tvářil upřímně udiveně. „Udělala bys přece to, co by ti muž nařídil.“

„O tom pochybuju,“ vyvrátila mu to Helena.

Saturninus vypadal chvilku zaraženě, jako by nebyl zvyklý, aby s ním žena nesouhlasila. Avšak dnes večer jsme u stolu vypozorovali, že je na to zvyklý stejně jako každý. Pak se rozhodl, že se tím problémem už nebudeme zabývat, a vytáhl dotěrnější dotazy. „Calliopus teď musí tedy čekat na výsledky vašeho šetření.“

Podíval jsem se mu zpříma do očí. „Já ani můj partner si neoddychneme. Provádíme celkovou kontrolu, ne jenom podle namátkového výběru.“

„Co to znamená?“ zeptal se s úsměvem Saturninus.

Děsné nachlazení mi všechno ztěžovalo, ale nikomu jsem nehodlal dělat bezmocného fackovacího panáka. Pravil jsem příjemným hlasem, jako poděkování za tu večeři v jeho. domě: „To znamená, že teď jsi na řadě ty.“

Po zbytek večera jsme se bavili o tom, kde koupit v prosinci girlandy, o náboženství a drsnějších vedlejších odvětvích formální epické poezie. Moc hezké. Přenechal jsem slovo Heleně. Však ji vychovali k tomu, aby ve společnosti zářila. Muž s hlavou ucpanou, takže dýchat může pouze skrze zuby, má právo se zamračeně schoulit a předstírat, že je nevzdělaný aventinský křupán.

„Helena Justina je obdivuhodně vzdělaná,“ zalichotil mi Saturninus. „A o pepři hovoří, jako by ho měla plné skladiště.“

Taky že měla. Zajímalo by mě, jestli na to nějak přišel. Pokud ne, sám jsem neměl v úmyslu prozrazovat její soukromé bohatství.

Napadlo mě, jestli se Helena nechce Saturnina a Euphrasie zeptat, co vědí o silphiu. Pocházeli ze správného kontinentu, ze zeměpisné oblasti, kde se vyskytovalo. Ovšem do rukou člověka jako Saturninus by mladšího

bratra nesvěřila. Justinus nebyl neviňátko, ale uprchlík, takže zranitelný. Bylo nepravděpodobné, že by se Camillus Justinus chtěl připojit k některé gladiátorské škole – ačkoliv nebyly neznámé případy, že se na tu cestu vydali synové senátorů, když neměli ani floka nebo si chtěli vyvzdorovat nový život. Neodbytně se nám vnucovalo pomyšlení, jak náš pohřešovaný chlapec zaujal pozornost lanisty. Tenhle byl podnikatel, dodavatel mužů. Saturninus by hmátl po každém – pro jakýkoli účel –, kdo by mu připadal užitečný. Právě proto jsme dnes večer tady.

Kdybych potřeboval důkaz, naskytl se mi na odchodu. Během zdánlivě neškodného povídání o tom, jak se profesionální básníci v Římě můžou prosadit jenom prostřednictvím patronátu, nebo hladovět, podřekl jsem se, že sám také ve chvílích volna píšu. To je vždycky chyba. Lidé se hned vyptávají, jestli, vaše dílo opisovali prodavači svitků nebo jestli jste už podnikli veřejné předčítání. Odpovíte-li, že ne, klesnete v očích veřejnosti. A když odpovíte, že ano, do očí se jim hned vloudí obranný skelný výraz. Zmínil jsem se, že někdy si pohrávám s myšlenkou najmout si sál a uspořádat večer svých milostných básní a satir, ale vyznělo to truchlivě. Každý včetně mě byl přesvědčen, že je to sen.

Hovořil jsem s jasným předpokladem, že mi sebeúcta brání, abych se vlichocoval nějakému pracháči jako jeho klient. Nikdy bych se nesnížil k tomu, že jsem pouhé zboží, a povinnost být za něco vděčný se mi z duše protivila. Saturninus žil v jiném světě a můj postoj zřejmě nevnímal: „To je zajímavý nápad, Falcone. Vždycky jsem toužil rozšířit svou činnost na něco kulturnějšího – s radostí budu tvůj podnik financovat –“

Nechal jsem si to proletět kolem uší, jako by mi stoupla horečka, takže jsem neodpověděl. Tohle byl mimořádně dlouhý večer. Bylo načase se zvednout. Potřeboval jsem se co nejrychleji usadit do nosítek, než se navztekám. Náš hostitel byl podnikatel tělem duší. Ten parchant se otevřeně pokoušel si mě koupit.

XXXI

Celou noc mi bylo těžko. Marně jsem přemýšlel po čem. Helena mi řekla, že právě v domech, které návštěvníkům nabízejí zářivý povrch, mívají v hrncích nánosy škraloupů po staré omáčce. Čím elegantnější večírek, tím víc se musí počítat s tím, že pod kuchyňskou lavicí mají potkany. Do střev se mi zkrátka dostal nějaký neřád.

„Jed!“

„Marku, prosím tě, nepřeháněj.“

„Ten pštros, Junoniny posvátné husy – a teď já.“

„Jsi ošklivě nachlazený a večeřel jsi nezvyklé pokrmy.“

„Za okolností, kdy jsem měl počítat s tím, že mě bude bolet břicho.“

Zalezl jsem zpátky do postele, kde mě Helena trpělivě držela v náručí a hladila mi rozpálené čelo. „Mně naši hostitelé připadali docela sympatičtí,“ řekla mi a snažila se příliš nezívat. „Tak co, povíš mi, proč jsi byl tak podrážděný?“

„Choval jsem se hrubě?“

„Jsi přece informátor.“

„Chceš tím říct, že jsem byl hodně hrubý?“

„Snad trochu popudlivý a podezíravý.“ Smála se.

„To proto, že jediní lidé, kteří nás někdy pozvou na návštěvu, mají ještě nižší společenské postavení – a i oni to dělají jenom proto, že něco potřebujou.“

„Saturninus se s tím ani netajil,“ přisvědčila Helena. „Zato zkoumat na oplátku jeho bylo jako zkoušet propíchnout díru do železné tyče stonkem pampelišky.“

„Něco jsem z něho přece jen vytáhl.“ Svěřil jsem se Heleně s teorií o tom, že Leonidas byl usmrcen v Urtikově domě.

Mlčky poslouchala a pak zůstala ještě chvíli zticha. Zkoumala, co jsem jí právě řekl, a uvažovala o následcích, jaké to může mít. „Byl to Saturninus

sám, kdo lva probodl?“

„To asi ne. Stále zdůrazňuje, že vzal Rumexe s sebou – kromě toho ten anonymní vzkaz Anacritovi výslovně obviňoval Rumexe.“

„I v případě, že to ubohé zvíře zabil Rumex, odpovědnost za to nese Saturninus. To on uspořádal ten večírek. Kdo myslíš, že mohl poslat ten vzkaz?“

„Mohl to být Calliopus, ale já mám stále za to, že to chce ututlat. Jednak tak má Saturnina v hrsti – a jednak si to také potřebuje nechat pro sebe. Je to dobrý materiál na vydírání. Milý prétor bude v pěkné bryndě, jestli někdy vyjde najevo, že u něho v domě vystupoval gladiátor – nemluvě o tom, že zavinil smrt cvičeného lidojeda z cirku, patrně tehdy kradeného.“

„Ale říkal jsi, že Calliopus věděl o té akci předem.“

„Ano, ale to nebylo původně v plánu.“

Úplně vyčerpán jsem ležel jako kláda a Helena zatím nahlas uvažovala. „Jestli se celá ta aféra prozradí, Calliopus popře, že by s tím měl něco společného.“ Její dech mě šimral na čele. Nádhera. „Přímo do toho nemohl být zapletený – smrt toho lva citelně sebrala jak Calliopa, tak ošetřovatele.“

„Ano. Ani Calliopus, ani Buxus netušili, že Leonidas je mrtvý, dokud ho druhý den ráno nenašli v jeho kleci.“

„Můžeme tedy vyloučit, že by se Calliopus také zúčastnil toho nechutného večírku u exprétora. Je ovšem divné, Marku, že ošetřovatel neslyšel, jak lva stěhujou pryč a potom opět vracejí. Možná že Buxa podplatil Saturninus, aby mu dovolil jedno zvíře odstranit – patrně Dracona. Ale třeba byl Buxus přece jen loajální ke Calliopovi, vyzvonil mu, co se chystá, a vymysleli tu výměnu, aby vyvolali nepříjemnosti…“

Předstíral jsem, že jsem usnul, abych tu rozpravu ukončil. Nechtěl jsem, aby Helena nahrávala mému strachu. Jestliže si totiž Saturninus myslel, že mi toho prozradil příliš mnoho, jistě dojde k názoru, že jsem nebezpečný. Netušil jsem, jakou formu asi bude mít lanistova smlouva o lidském nepříteli – ale viděl jsem, co umí udělat cizímu pštrosovi. Nerad bych, aby mě našli s klimbající hlavou a bezvládnýma nohama.

⌘ ⌘ ⌘

Druhý den ráno mě Helena opět zadržovala doma. Později mě doprovodila

do lázní. Glaukovi, mému cvičiteli, připadal pohled na mě s přísným ženským doprovodem jako povedený vtip.

„Copak? Ty už se neumíš sám vysmrkat? A u Jupitera, Falcone, kde vůbec trčíš? Slyšel jsem, že teď děláš s lidma od Cirku. Čekal jsem, že mi sem vtrhneš a budeš tvrdit, že se teď tajně účastníš nějaký životně důležitý mise, a budeš chtít, abych tě dostal do formy, aby sis moh hrát na gladiátora – “

„Glauku, ty přece víš, že jsem rozumný člověk.“ Ovšem maskovat se takhle by mohl být docela dobrý nápad – ačkoliv bych věděl o někom., koho bych do arény poslal raději: svého drahého společníka Anacrita.

Glaucus se od srdce zařehtal, což se mi nelíbilo. „Kolujou ale ještě nepříjemnější zvěsti, že totiž čmucháš pro cenzory, Falcone, ale nechci slyšet žádný vytáčky.“

Odklátil jsem se za jeho lazebníkem, mazaným chlapem, který člověku obíral dvoudenní strniště s výrazem, jako kdyby čistil stoku. Ovšem hispánskou břitvou se uměl ohánět tak, že mu to záviděl celé Fórum, a honorář, který si za něj Glaucus bral, odpovídal jeho šikovnosti. Helena klidně zaplatila. Lazebník si od ní peníze vzal, jako by považoval za smrtelnou urážku, že vidí, jak muž upadl do ženských spárů. Jeho úsměv nebyl o moc lepší než smích jeho pána. Dal jsem si záležet, abych ho při kýchání pěkně celého poprskal.

Šli jsme domů. Dala se do mě zase zimnice a ochotně jsem svolil, že si půjdu lehnout. Celé hodiny jsem tvrdě spal, a když jsem se probudil, cítil jsem se značně osvěžený. Miminko rovněž spalo nebo bylo ponořené do svého vlastního malého světa. Pes také spal. Když se Helena přišla na mě juknout a uviděla, že jsem vzhůru, zavrtala se vedle mě, aby mi dělala společnost.

Bylo to klidné odpoledne, venku příliš chladno, takže ani na ulicích se toho mnoho nedělo. U Fontánového dvora se většinou neozývaly ani hlasy, ani klapot koňských kopyt a okno z naší ložnice vedlo na dvorek, a tak k nám vzdálenější zvuky skoro nedoléhaly. Košíkář dole pod námi už dílnu na pár týdnů zavřel a odjel na venkov, aby si tam užil Saturnálií. Ne že by nás Ennianus nebo jeho zákazníci někdy nějak moc rušili.

Ležení v posteli mě uklidňovalo a vyspal jsem se do sytosti. Ještě se mi

prostě nechtělo lámat si hlavu s pracovními záležitostmi, ale o něčem přemýšlet jsem chtěl. Těch pár ukradených chvilek s Helenou mě příjemně vyburcovalo. Za chviličku už se chichotala, když jsem se rozhodl jí předvést, že ty části mé anatomie, jež mé nachlazení nepostihlo, jsou ještě živější než obvykle.

Zima má přece jen určité výhody.

Hodinu nato už jsem zase tvrdě spal, zatímco svět se začal probouzet. Světlo se vytrácelo do soumraku. Veškerá aventinská sebranka práskala dveřmi a opouštěla domov, aby někde působila neplechu. Kluci, kteří by měli být na cestě domů, kopali míčem do zdí činžáků s veškerou silou obléhacích strojů. Psi štěkali. Pánve rachotily na plotýnkách. Z přeplněných bytů všude kolem nás začal stoupat k nebi pach velmi starého oleje na vaření, smíšený se spálenými kousíčky česneku.

Naše holčička se rozplakala, jako by si myslela, že jsme ji navždy opustili. Pohnul jsem se. Helena se zvedla a šla k Julii právě ve chvíli, kdy k nám dorazila návštěva. Na pár okamžiků ji Helena zadržela, ale potom pootevřela dveře a strčila do ložnice hlavu. Jednou rukou si do vlasů zastrkávala hřeben, aby si trochu upravila rozcuchaný účes.

„Marku, jestli máš dojem, že bys to už zvládl, myslím, že by sis měl pohovořit s Anacritem."

Věděla, že ani jako zdravý nikdy jsem o jednání s ním nestál. Ovšem podle jejího zdrženlivého tónu jsem poznal, že se stalo něco vážného. Ještě stále příjemně ospalý po našem milování naznačil jsem jí ústy, *jsi moc krásná,* aby si užila pocitu, že ve mně stále vzbuzuje touhu, když nás Anacrites nevidí. Dál ho Helena nepustila, aby pomuchlaná scéna naší vášně zůstala v soukromí. Přikývl jsem, abych dal najevo, že se obléknu a přijdu za nimi.

Helena mi ještě tiše řekla: „Anacrites má nějaké novinky. Gladiátora Rumexe našli mrtvého."

XXXII

Ztratili jsme skoro celý den.

„Bohové!“ bědoval Anacrites, když jsem ho za sebou táhl kolem chrámu bohyně Cerery cestou dolů z Aventinu. „Co je tak mimořádného na smrti jednoho gladiátora, Falcone?“

„Netvař se, že to nechápeš. Proč jsi mi to vůbec přišel oznámit, jestli si myslíš, že jde o něco přirozeného? U Jupitera! Rumex byl zdravý a fit, v každém ohledu. Já jsem se s ním setkal. Byl zdatný a pevný jako pohraniční val –“

„Třeba od tebe chytil rýmu.“

„S malým nachlazením by si Rumex brzy poradil.“ Já sám jsem si teď toho svého taky nevšímal. V krku mě pálilo, jako by hořel, ale kašel jsem zadržoval, třebaže jsem byl rozčilený a spěchal jsem. Helena mi přehodila můj galský plášť a na hlavu mi ke všemu narazila klobouk. Já to přežiju – na rozdíl od toho miláčka davů z arény. „Na tuhle horečku se neumírá, Anacrite – i když bys mi to ze srdce přál.“

„To není od tebe fér –“ Zakopl o okraj chodníku, takže jsem se spokojeně usmál. Narazil si palec tak tvrdě, že mu určitě zčerná a nehet mu sleze. Z prostředního schodiště jsem seskákal po třech a jeho jsem nechal pajdat za sebou, jak jen mohl.

U kasáren se shromáždil velký dav. Z obou stran brány byly do hezkých kamenných váz zasazeny štíhlé vysoké, dokonale stejné cypřiše. Tam přijímal vážný vrátný se zjevně upřímnými díky drobné upomínkové dárečky a diskrétně hbitě přecházel od jednoho dárce k druhému. Dav přítomných se skládal převážně z žen a vcelku byl tichý, jen chvílemi se ozval slabý výkřik zoufalství.

Zatímco jsem ležel nemocný, Anacrites už začal s kontrolou Saturninovy říše. Cestou mi vykládal, že nebudeme pracovat tady, ale v kanceláři

jednoho přepjatě ochotného účetního na druhé straně města. To mě nepřekvapilo. Saturninus se vyznal v každém nenápadném triku, kterým by nám házel klacky pod nohy. Náš audit nám však poskytoval zákonné právo vstoupit do kteréhokoli jeho objektu. Když jsem jim nařídil, aby nás pustili do kasáren, poslechli.

Uvnitř za bránou, kam z ulice nebylo vidět, se na stole rozbalovaly a otvíraly dárečky truchlících, metodicky se z nich vybíraly cennosti a nepotřebné věci se vyhazovaly do velké nádoby na odpadky.

Anacrita jsem vedl rovnou přes jednotlivá nádvoří k pokojíku, kde bydlíval Rumex. Hlídači, kteří prve vyběhli s Maiou a Helenou, tu nebyli. Místo nich střežilo důkladně zamčené dveře pár svalovců, kolegů zemřelého.

„Lituju –“ Nasadil jsem mírně rozmrzelý výraz, jako kdyby nás to všechno nepříjemně zdržovalo. „Musím říct, že to s námi nemá nic společného. Ale pokud se stane něco takového v době, kdy provádíme šetření v rámci sčítání obyvatel, musíme místo činu zkontrolovat –“

To byla pustá lež.

Ti chlapi s hrudníky jako almara a v kožených bederních rouškách nebyli zvyklí jednat s prohnanými úředníky. Vycvičili je čistě k tomu, aby plnili rozkazy. Jednoho mládence poslali za člověkem, který má klíč. Domníval se, že se po něm shání Saturninus, a tak poslušně šel. Mezi různými přítomnými se objevilo pár nedůvěřivých pohledů, ale zdálo se nejjednodušší nechat nás dělat, co chceme, potom opět rychle zamknout a předstírat, že se nic nestalo.

A tak spojením našeho podfuku a jejich neschopnosti jsme získali přístup do obydlí mrtvého. Bylo to snadné, i když šlo o vraždu. Zajímalo by mě, jestli včera v noci nepoužil podobnou taktiku i někdo jiný.

Když jsme tam vstoupili, překvapilo nás, že tam Rumex ještě stále je.

V této situaci se nám naskytla nebývalá možnost pracovat s Anacritem jako opravdoví parťáci. Byli jsme oba profesionálové. Oba jsme pochopili, že jde o naléhavou situaci. Museli jsme jednat jako jeden. Pokud se tam někde vyskytoval Saturninus, mohl by se každou chvíli dozvědět, že jsme přišli, a v tom případě by se tam přihnal zakročit. Tak jsem se podíval na Anacrita a dovnitř jsme vkročili spolu. Potřebovali jsme to tam rychle pro-

hledat, jestli by se nenašla nějaká vodítka, udělat si pár poznámek, z nichž každá by dosvědčila to, co zjistil ten druhý. Měli jsme jen jednu možnost. Nesměli jsme udělat chybu.

Vstoupili jsme nikoli do malinké cely se slamníkem, jaké obývali skoro všichni zápasníci, ale do vysokého pokoje o ploše asi desíti stop čtverečních. Jeho stěny, původně bílé, byly vymalovány výraznou tmavorudou barvou a potom úplně přemalované skicami výjevů z arény. Bojovníci s meči se navzájem honili, bodali, padali a hleděli na sebe vzhůru v němé prosbě. Celý střední pás i vlys nahoře pokrývaly živé scénky soubojů. Nad nízkým obložením stěn umírali se svěšenými hlavami Thrákové, pod ním vytahovali ven padlé a na všechno dohlížel Rhadamanthys v zobanovité masce, jeden ze tří soudců v podsvětí, doprovázený Hermem se zatočenou holí.

Rumex měl spoustu věcí. Zbroj a zbraně si ponechá jeho pán, ale jinak byl zavalen dárky. Egyptský koberec výrazných barev, který by si většina lidí pověsila jako vzácnost na zeď, ležel zmačkaný a častým používáním ošumělý na zemi. Kromě postele se jeho nábytek skládal z obrovských truhlic, z nichž jedna či dvě byly otevřené a odhalovaly kupy tunik, plášťů a různých bytových doplňků, všechno patrně dárky ctitelů, ale hlavně ctitelek, jedna menší truhlička na třínohém stolku obsahovala spleť zlatých řetězů, nadloketních náramků a náhrdelníků. Vzácné, nádherně umělecky opracované číše stály na leštěných podnosech vedle jiných, ohavně nevkusných, ale vykládaných vzácnými drahokamy. Poněvadž Saturninus si nechával větší část toho, co jeho uctívaný hrdina dostával, původní seznam věcí musel být ohromný. (Slibná vyhlídka pro nás dva jako auditory, poněvadž to nebylo zaneseno do lanistových účtů.)

Oba hlídající gladiátoři i klíčník nakukovali dovnitř a začínali jevit neklid. Anacrites vytáhl poznámkovou tabulku. Přestože se tvářil otráveně, jeho stylus se pohyboval hbitě. Dělal soupis věcí. Přikývl jsem a přešel k posteli jako zvědavý turista.

Rumex ležel na zádech, jako by spal. Na sobě měl jenom bílou tuniku, pravděpodobně jako spodní prádlo. Jedna paže, ta blíže ke mně, byla lehce ohnutá, jako by se původně opíral o loket, a když umíral, padl na záda. Velkou hlavu měl otočenou ke mně, jak jsem tam stál u jeho lůžka. Pod ním

jsem uviděl přehoz, pod jakým se císařské princezny tulí ke svým milencům. Jeho hebký povrch s vlasem ho musel vzadu na býčím krku lechtat.

A právě ten krk upoutal mou pozornost. Ovíjel ho těžký zlatý řetěz. Avšak ne ten s jeho jménem, který jsem na něm viděl dřív. Ten nový byl pevně přitažený kolem hrdla, ale za hlavou vypadal jaksi vyhrnutý nahoru, kde by se mu zamotal do vlasů, kdyby gladiátor nebyl tak čistě oholený. Ta divná poloha řetězu mi nešla do hlavy. Buď se mu ho někdo pokusil sundat – nebo si ho Rumex právě natahoval přes hlavu.

Ale pro to jsem se ještě nezajíkl. Přepychovou pokrývku pod tváří mrtvého potřísnila krátká stružka sražené krve. Vytekla z drobné ranky v místě, kde Rumexe někdo bodl do hrdla.

XXXIII

S taženým obočím jsem dal Anacritovi signál. Přešel ke mně a slyšel jsem, jak potichoučku zaúpěl. Ukazováčkem se jemně pokoušel zlatý řetěz uvolnit, ale ten se pod váhou Rumexovy hlavy ani nehnul.

Oba jsme si zřejmě promýšleli, co se vlastně stalo: Klidně odpočíval na posteli, když ho někdo bodl. Bylo to docela neočekávané. S tím řetězem se nějak manipulovalo, ale vrah se rozhodl, že ho neukradne. Možná že se ho zmocnila hrůza. Možná že ho někdo vyrušil. Možná že se cena toho řetězu jevila původně jako dobrá investice, ale jakmile byl gladiátor mrtvý, vrah ho nechal být.

Nůž chyběl. Podle velikosti ranky musel mít krátkou tenkou čepel. Příruční nožík, jaký se dá snadno schovat. Ve městě, kde platil zákaz chodit ozbrojený, tato tretka se dá vigilům vysvětlit jako domácí nožík na ovoce. Taková drobnůstka by mohla klidně patřit i ženě – ovšem ten, kdo zasadil smrtelnou ránu, se vyznačoval mužskou rychlostí, schopností překvapit a silou. A snad měl i zkušenosti.

Anacrites o krok ustoupil. Já také. Uvolnili jsme místo, aby se ti dva gladiátoři mohli na mrtvolu rovněž podívat. Podle ohromených výkřiků to bylo poprvé.

Smrt znali. Jistě viděli nejednou, jak jejich kolegu soupeř zabil. Přesto však jimi tahle ošidná scéna, kdy Rumex tak uvolněně odpočíval, hluboce otřásla. V duši to byli stále ještě lidé. Naplněni hrůzou, lítostí, ukáznění, a přece dojatí. Stejně jako my.

V ústech jsem měl sucho a kyselou pachuť. *Známý hluboký žal nad zmařeným životem z nějakého malicherného důvodu, zločin spáchaný pravděpodobně nějakým ničemou, který si myslel, že mu to projde… Známý hněv a rozhořčení… A potom známé otázky, na něž je třeba žádat odpověď: Kdo ho viděl naposled? Jak strávil poslední večer? Kdo byli jeho přátelé?*

Kdy jsem už něco takového říkal? Nad mrtvým Leonidem.

⌘ ⌘ ⌘

Hrál jsem to co nejopatrněji. „Chudák. Víte, kdo ho našel jako první?“

Jeden z gladiátorů ještě stále nemohl promluvit. Druhý se donutil k chraptivé odpovědi: „Jeho sluhové dnes ráno.“ Muž neměl žádný krk, zato široký, ruměný obličej s výraznou bradou, který by byl v jiné situaci přirozeně veselý. Vypadal poněkud obtloustlý, na hrudi měl záhyby a paže baculatější, než se považovalo za ideál. Zařadil jsem si ho mezi šťastlivce, kteří přežili a které si tam nechali na semeno.

„Co se stalo s těmi sluhy?“

„Pán je někam odvezl.“

„Saturninus sám si pro ně přišel?“

„No jo.“

Vypadalo to pěkně symetricky. Nejprve přišel Calliopus o svého lva a snažil se ty okolnosti zamaskovat. Teď zase Saturninus přišel o svého nejlepšího zápasníka a vypadalo to, že i tady se uplatňuje snaha rychle to ututlat.

„Zlobil se, že někoho pustili k Rumexovi?“ Oba noví strážní si vyměnili pohled a já měl pocit, že staří hlídači dostali velký výprask. Posloužilo by to dvěma účelům: byl by to trest – a také by si tím zajistil, že o tom ani neceknou.

„Já jsem se o tom doslechl na Foru,“ zabručel Anacrites a dál upíral pohled na mrtvolu. Zdařile napodoboval tón člověka ohromeného otřesnou zprávou. Dobrý špeh bez výraznějšího charakteru, jaký mohl splývat s pozadím jako jemná mlha, stírající obrysy některého keltského údolí. „Šla o tom jedna řeč, i když nikdo nevěděl, co se vlastně stalo. Začaly kolovat nejrůznější zvěsti – jestli se nás bude někdo vyptávat, co se má říkat?“

„Že umřel ve spánku,“ odpověděl první strážný. Ironicky jsem se usmál. To je celý Saturninus. V podstatě je to pravda – a přesto se tím nic neprozradí.

„Vy jste se s Rumexem jistě přátelili. Kdo myslíte, že to udělal?“ zeptal jsem se. Kůže zavrzala a strážný pokrčil bezmocně rameny. „A ví se, jestli ho v noci někdo navštívil?“

„Za Rumexem chodily v jednom kuse návštěvy. Nikdo je nepočítal.“

„Asi hlavně ženy. Nevědí jeho sluhové, kdo tu byl?“

Oba gladiátoři se nevesele zasmáli. Nepoznal jsem, jestli to měl být komentář k počtu ctitelek, které jejich mrtvý přítel přijímal ve svém pokoji, k neužitečnosti party otroků, jež ho obklopovala, nebo k něčemu mnohem záhadnějšímu. Bylo jasné, že z nich nic kloudného nevytáhnu.

„Nepokoušel se Saturninus zjistit, jestli včera večer nenavštívily Rumexe nějaké ženy?"

Zase ten skrytý smích. „Pán je moc chytrý, toho by ani nenapadlo vyptávat se na Rumexe a jeho ženy," odbyl mě vyslýchaný nepřímo.

Anacrites vytáhl z jedné přetékající truhly čerstvý přehoz a pietně ho přes mrtvého natáhl. Těsně předtím, než mu zakryl obličej, zeptal se: „To byl nový řetěz?"

„Nikdy dřív jsem ho neviděl."

Anacrites se otázal, proč tam tělo ještě stále leží, a vysvětlili nám, že pohřební podnikatel má přijít později večer. Bude to jistě parádnější pohřeb než obvykle, neboť za něj zaplatí vlastní spolek gladiátorů, do něhož Rumex během života štědře přispíval. Nikdo nevěděl, proč tam Saturninus mrtvolu prostě zamkl místo toho, aby poslal pro pohřební obstaravatele dřív.

Zajímalo mě, jestli neměl na práci něco naléhavějšího než se starat o pohřební formality. Zeptal jsem se, kde je. Prý šel domů, zřejmě silně skleslý. To nám aspoň poskytlo víc času jednat.

„Povězte mi," přemítal jsem, „co víte o tamté noci. Kdy musel Rumex zabít toho lva." Mezi oběma přáteli proletělo pár tajných pohledů. „Teď už na tom beztak nezáleží," dodal jsem.

„Pánovi by se nelíbilo, že jsme něco vykecali."

„Já mu to nepovím."

„On to umí z člověka vytáhnout."

„No dobrá. Nebudu vás nutit. Ale ať se stalo cokoli, zdá se, že to vedlo k vraždě Rumexe."

Nato se oba podívali ustrašeně ke dveřím. Anacrites je nenápadně zavřel.

První gladiátor ze sebe rychle a tiše sypal: „To ten magistrát. Pořád pána popichoval, aby mu uspořádal nějaký představení u něho doma. Saturninus se nabídl, že mu tam dopraví naši leopardici, ale ten si vzal do hlavy,

že chce jenom lva."

„Copak Saturninus žádného nemá?" napověděl mu Anacrites.

„Všecky svý už použil a dal zabít při posledních hrách. Očekává novou zásilku. Pokoušel se k jedný dostat před pár měsícema, ale Calliopus se tajně vypravil do Puteoli a předběhl ho."

„Draco?" zeptal jsem se.

„Jo, přesně tak."

„Já jsem Dracona viděl. Je to hezké zvíře a elánu má na rozdávání. A znám i jiné lidi, kteří by si ho rádi koupili." Thália mi řekla, že by se jí hodil mezi její zvířata. „Saturninus tedy prohrál, ale podplatil jednoho ošetřovatele v Calliopově zvěřinci, aby mu dovolil vypůjčit si Dracona na jeden večer, že? Víte o tom?"

„Šli tam naši lidi a mysleli, že si *vyzvedli* toho pravýho. Až pozdějc jsme zjistili, že to byl jinej lev. Ale viděli tam jenom jednoho. Toho druhýho museli někam schovat."

„Co s ním Saturninus zamýšlel?"

„Takový představení se lvem zapřaženým v postroji. Doopravdy žádná krev, jenom randál a napětí. Doopravdy nic tak strašidelnýho, jak by to vypadalo. Naši ošetřovatelé by dohlíželi na lva a Rumex nastrojenej ve zbroji by dělal, že s ním zápasí. To všechno jenom jako, aby se přítelkyně pana magistráta jaksepatří rozparádila."

„Ta kočička? Scilla, že? Ona je takové šťavnaté sousto? Čiperná holka?"

„Jo a paličatá," přisvědčil náš informátor. Jeho druh se chlípně zasmál.

„Jo, rozumím – tak co bylo dál ten večer v Urtikově domě? Konalo se to představení, jak si ho naplánovali?"

„Ani nezačalo. Naši ošetřovatelé otevřeli klec a chtěli na lva natáhnout ten postroj –"

„To musel být nebezpečný manévr."

„Ale oni to nedělali poprvý. Jako návnadu mu dají flák masa."

„Radši oni než já. Co kdyby se ten lev nebo leopard rozhodli, že si dnes místo kočičího jídla dají radši lidskou paži?"

„To bysme měli nakonec jednorukýho ošetřovatele," zazubil se druhý z chlapů, ten, který zatím skoro nepromluvil. Kultivovaný, citlivka.

„No hezký. A byl Rumex zvyklý zápasit se zvířaty? On se přece nevy-

cvičil jako bestiarius. Myslel jsem, že normálně hrál Samnitu a se soupeřem byl konvenčně spárovaný."

„Pravda. Tuhle práci on nechtěl, to je fakt. Šéf na něj naléhal."

„Jak?"

„Kdo ví?" A opět mezi oběma gladiátory proletěl vyhýbavý pohled. Oni věděli jak. Ta stará fráze *„nic společného s námi, legáte,* „zůstala viset ve vzduchu. Uzavřeli spolu nevyslovenou dohodu, že mi nic neřeknou. A já bych celý rozhovor ohrozil, kdybych na ně tlačil.

„Tak se na to budeme muset zeptat vašeho šéfa," prohlásil Anacrites. Schválně na to nic neřekli, jako by nás provokovali.

„Pojďme se vrátit k tomu, co se odehrávalo v domě exprétora," navrhl jsem. „Lví klec se otevřela a co bylo dál?"

„Ošetřovatelé chtěli všechno připravit v tichosti, jenomže na scénu vtrhl ten bláznívej magistrát, celej vzrušenej, div se nepočural. Chytil jednoho z těch slaměných panáků, co užívají, když potřebujou zvířata dostat do rámže. Začal s ním mávat. Lev zařval a vyrazil ven kolem ošetřovatelů. Bylo to děsný. Skočil rovnou na Urtiku."

Anacrites hlasitě polkl. „Bohové! Byl raněný?"

Žádný z obou mužů nic neříkal. Musel být. To si můžu zjistit. To odpoledne, kdy jsem se ho pokoušel navštívit v jeho sídle na Pinciu, úpěl možná Pomponius Urtica doma a zotavoval se ze svých ran. Alespoň jsem se dozvěděl, co se stalo tomu slaměnému panákovi, kterého jsem objevil v dílnách v Calliopově ubytovně.

„To musela být příšerná scéna," zapojil se do hovoru opět Anacrites.

„Urtica ležel na zemi, jeho přítelkyně ječela, nikdo z naší party to nemohl zvládnout."

„A vtom Rumex popadl oštěp a udělal, co mohl?"

Oba jeho přátelé mlčeli. Jejich postoj se jaksi změnil. Jeden si odmluvil své a druhý zatím poslouchal s poněkud ironickým výrazem. Možná mu vadilo, že mi to celé vyprávěl.

„Potom se museli rozhodnout, co provést s tím mrtvým lvem, nemám pravdu?" navrhl Anacrites. A oni zase nic.

„Podle mě," odporoval jsem, „takového drahého cvičeného lva nemůžete jen tak šoupnout za křoví v Caesarových zahradách a doufat, že ti chlapi,

co sekají trávníky, ho prostě seberou a naloží na káru s trávou."

„Tak ho strčili zpátky, odkud ho původně vzali?"

„Nic jiného se nedalo dělat."

Teď jsme veškeré mluvení obstarávali my s Anacritem, poněvadž Rumexovi přátelé už nebyli ochotni něco dodávat. Já jsem se vytasil ještě s poslední otázkou: „Proč došlo původně k roztržce mezi Saturninem a Calliopem?"

To mi připadalo jako neutrální téma, změna látky, a oni se opět uvolili mluvit. „Já jsem slyšel, že šlo o starej spor o počet bodů při *sparsiu,*" vysvětloval první druhému. *Sparsio* byly dárky zdarma, když se mezi davy v aréně rozhazovaly poukázky na ceny, a dokonce i hmotné darky jako výhry navíc.

„No jo, za starejch časů." I ten druhý se trochu rozpovídal, avšak pouze nepatrně.

„Nero schválně rozněcoval bitky," navázal jsem, abych je povzbudil. „Rád přihlížel, když se lidi rvali o poukázky. Na terasách pak bylo stejné množství krve a polámaných kostí jako dole na písku."

„Calliopus a Saturninus bývali společníky, že?" otázal se Anacrites. „Dívali se tedy na hry společně? A potom v tlačenici se poštěkali o poukázku?"

„Saturninus ji drapnul první, ale Calliopus na něj dupnul a vyškubl mu ji –"

Loterie vždycky vyvolávala v aréně poprask. A Nero s chutí burcoval ty úžasné lidské vlastnosti: chamtivost, nenávist a utrpení. Uzavíraly se taky obrovské sázky, sázelo se na možnost vyhrát cenu a nakonec všechno ztratit, když se jim nepodařilo zmocnit lístku. Když zřízenci cedulky rozhazovali nebo když je chrlil stroj, nastal hrozný zmatek. Dostat lístek byla první loterie, dostat za něj nějakou slušnou výhru, byla druhá hra náhody. Mohli jste vyhrát tři blechy, deset dýní – anebo plně naloženou plachetnici. Jediná potíž tkvěla v tom, že když jste shrábli nejvyšší cenu toho dne, museli jste se dostavit k císaři.

„A co představovalo tu spornou výhru?" zeptal jsem se.

„Něco speciálního."

„Hotovost?"

„Ještě lepšího."

„Galéra?"

„Vila."

„A ták. Takhle si zřejmě Calliopus pomohl k tomu žádoucímu klenotu na útesu v Surrentu."

„Není divu, že se potom rozkmotřili," poznamenal Anacrites. „Saturnina jistě strašně hnětlo, že to prohrál." Spolehlivý mistr banalit. Oba jsme věděli přesně, jakou teď má ta vila v Surrentu cenu. Saturninus měl pocit, že ho ošidili, když o vilu přišel. Euphrasiin ironický zájem, proč tam teď Calliopus poslal manželku Artemisii, se jevil v úplně novém světle.

„Od tý doby jsou na kordy," prohodil ten boubelatý gladiátor. „Nenáviděj se do morku kostí."

„Z toho by se měli poučit všichni, co spolupracujou se společníkem," zabručel jsem nevinně, abych Anacritovi nasadil brouka do hlavy.

Náš informátor netušil, jaké spodní proudy rozvířil, a pokračoval: „Kolikrát si říkáme, že by se snad zabili, mít tu možnost."

Usmál jsem se na Anacrita. Tohle už zacházelo příliš daleko. Já bych ho nikdy nezabil. Dokonce ani když jsme oba věděli, že se na mě kdysi pokusil nalíčit smrtelnou past.

Teď jsme byli společníky. Věrní kamarádi.

Bylo načase odejít.

Když jsme se všichni vzchopili, Anacrites se najednou ještě jakoby bezděčně předklonil (třebaže ke všemu, co kdy dělal, ho vedla jakási lstivá vypočítavost). Odhrnul přikrývku z Rumexova obličeje a naposledy se na něho truchlivě zadíval. Jako by se pokoušel z něho něco vyčíst, předstíral, že ho tuhnoucí mrtvola nějak děsivě přitahuje.

Já jsem si na dramatické pózy nikdy nepotrpěl. Tiše jsem z pokoje odešel.

Anacrites se ke mně za chvilku bez poznámky připojil a za ním vyšli oba přátelé zemřelého. Tušil jsem, že teď ho budou střežit ve značně skleslé náladě. Ať se ve světě arény odehrávaly jakékoli špinavé pletichy, Rumex už je volný a nehrozí mu žádný další nátlak a nebezpečí. S jeho kolegy to možná bude jinak.

Rozloučili jsme se, Anacrites i já jsme projevili patřičnou lítost. Oba gladiátoři nás pozdravili důstojně po vojensku. Jenom když jsem se v chodbě, kudy jsme odcházeli, ohlédl, uvědomil jsem si, že celá scéna na ně zapůsobila mnohem hlouběji, než jsme se domnívali. Ten velký tělnatý se opíral o zeď a zakrýval si oči. Zřejmě plakal. Ten druhý se odvrátil, v obličeji celý zelený, a bezmocně zvracel.

Už si zvykli přijímat krvavé masakry v aréně, ale aby byl muž zcela nepřipravený zavražděn na lůžku, bylo hluboce znepokojivé.

Mě to také silně rozrušilo. K hněvu, který jsem nejprve pocítil nad mrtvým Leonidem, se přidalo chladné odhodlání odhalit hnusné pletichy, jež teď způsobily další smrt.

XXXIV

Já jsem věděl, co mám v úmyslu dělat. U Anacrita jsem si tím nebyl tak jist. Musel jsem si připomenout, že ačkoliv špehové často způsobují smrt nepřímo a často ji záměrně nařídí, málokdy se musí podívat výsledkům svého zákroku do tváře. Proto mě tak překvapil. Venku před bránou kasáren jsem se zastavil, připraven vyzvat ho, aby se koukal ztratit, vyšetřování že teď povedu sám.

Stáli jsme proti sobě tváří v tvář. Jeho tmavé šedavé oči se setkaly s mýma. Tvářil se vážně.

„Každý jednoho?“ zeptal se.

Vytáhl jsem minci a roztočil ji. On dostal Calliopa. Já jsem si vzal Saturnina.

Aniž jsme se domlouvali, odebrali jsme se každý po svém vyšetřovat tripolitánské soupeře. Já jsem měl své zaběhnuté metody. Jak si poradí Anacrites ve skutečné šarvátce bez mučidel a podpory zvráceně vynalézavých pomocníků, už tak jasné nebylo. Domnívám se, že jsem mu nějak věřil. Možná že i on trochu věřil mně.

Večer jsme se opět sešli u Fontánového dvora. To už bylo hodně pozdě. Než jsme začali porovnávat své výsledky, najedli jsme se. Na pánvi jsem opekl nakrájenou klobásu, kterou jsem zamíchal do dušených fazolí s pórkem, lehce ochucených anýzem, které připravila Helena. S údivem přijala můj návrh, aby prostřela jednu misku pro Anacrita. Jakmile Helena rozžehla pár olejových lampiček, viděl jsem, jak ji dojala jeho radost, že se smí poprvé podílet na našem soukromém životě.

Trhl jsem sebou. Ten parchant opravdu toužil patřit do rodiny. Toužil po tom, aby byl přijímán doma i v práci. Taková vlezlost!

Jakmile jsme se seznámili s výsledky, začal se z toho vynořovat určitý obrys. Stejné obviňování a synchronizovaná neochota. Saturninus kladl

Calliopovi za vinu Rumexovu smrt – krutá pomsta za jeho mrtvého lva. Calliopus to předem popřel. Tvrdil, že Saturninus měl sám pádný důvod zabít svého nejlepšího gladiátora: Rumex měl totiž pletky s Euphrasií.

„S Euphrasií? Rumex že by píchal manželku svého vlastního lanisty?"

„Snadný přístup k zásobám," plácl Anacrites.

Rozhodně to doplňovalo náš rozhovor s druhými dvěma gladiátory a jejich narážky, že Saturninus se nechce příliš podrobně zabývat ctitelkami, které běhají za Rumexem. Calliopus tomu dodal korunu, když prozradil Anacritovi, že v době, kdy na čas pracovali spolu, nadbíhala rivalova manželka *jemu.* V jeho podání se chovala jako děvka a Saturninus zuřil, zatrpkl, byl pomstychtivý a nepochybně čekal na příležitost se pomstít.

Helena se tvářila pochybovačně. Tu domnělou cizoložnici jsme spolu viděli doma, kdy vzdorovala manželovi a škádlivě odporovala jeho přáním, když se jí to hodilo. Helena by ji charakterizovala pouze tak, že má sklon k nezávislosti.

„Je to tedy další dáma s laními očima s poněkud neomalenou povahou, jež si troufá čistě pro vlastní vzrušení spát se svalovci? Anebo tu krásnou, jemnou, zcela vzornou Euphrasii někdo hanebně pomluvil?"

„Já se jí na to půjdu zeptat," oznámila Helena bez okolků. S Anacritem jsme si vyměnili poněkud znepokojený pohled.

Mezitím jsem vyprávěl, jak Saturninus změnil taktiku a vymyslel si, že Calliopus je vrtkavá postava, směšně žárlivá. Překotně dochází k šíleným závěrům. Ohání se nehoráznými plány na pomstu, třebaže mu nikdo nic neudělal. Jeho kasárna chátrají, jenže to si odmítal přiznat, a pokud dáme na Saturnina, který to vysvětloval docela rozumně – Calliopus ztratil smysl pro realitu. Také on by byl přirozeně schopen vraždy.

Saturnina jsem se rovnou zeptal, proč poslal původní Rumexovy hlídače pryč a mrtvolu zamkl. On na mě vytáhl celkem přijatelnou historku, že potřeboval pokoj zemřelého hrdiny zabezpečit před lupiči a lovci trofejí, a zatím využil možnosti vyzpovídat sluhy – byli to koneckonců jeho otroci – a potrestat je za nedostatečnou bdělost. Dovolil jsem se, jestli bych jim mohl položit pár otázek. Zavolali mi je. Byli zbičovaní, zaražení a nedostal jsem z nich nic užitečného.

Pak jsem Saturninovi navrhl, aby poslal pro vigily, poněvadž šlo

o případ nepřirozené smrti. Ochable přikývl. Když jsem ho upozornil, že mám v úmyslu oznámit to sám, okamžitě zareagoval a vyslal rychlého posla na místní strážnici. Jako obvykle svést toho člověka z cesty bylo nemožné.

Když jsme o tom všem debatovali s Anacritem a Helenou, cítil jsem hroznou skleslost. Zmocnil se mě hluboký pesimismus. Už teď jsme naráželi na špatná znamení. Rivalové z Tripolitánie nám budou dodávat motivy jednoho proti druhému, dokud nám nevypadají všechny vlasy. Z čeho se obviňovali, mohla být čistá pravda, anebo právě tak přesvědčivá lež. Jejich soupeření v rodných městech a nezdařené obchody byly dostatečné motivy pro vzájemnou nenávist. I kdyby žádný z nich nebyl doopravdy zapletený do Rumexovy smrti, obvinění a protiobvinění budou poletovat sem tam.

Vyskytly se nedůslednosti. Calliopus Anacritovi i mně vždycky připadal věcný a cílevědomý, takže by se asi nedal strhnout k nějakým schválnostem. Mimoto třebaže byl jeho podnik menší než rivalův, věděli jsme, že finančně na tom není nijak zle. A pokud jde o mužskou žárlivost, Saturninus podle mého názoru měl svou domácnost pevně v rukou a k tomu trvalou manželku ze svého rodného břehu. Pokud někdy přece jen narazili na nějaké těžkosti, zdálo se, že spíš najde porozumění u Euphrasie, a nestálo by mu za to rozčilovat se kvůli nevinnému flirtu, třeba i s otrokem.

Už tu noc jsem myslím věděl, kde skončíme. Vigilové nezjistí nic, co by kteréhokoli z obou mužů spojovalo s tím zločinem. My také nic. Jinak už jsme nevěděli o nikom, kdo by mohl mít s tou vraždou něco společného.

Helena šla opravdu Euphrasii navštívit. K našemu překvapení ochotně přiznala, že se s Rumexem vyspala. Upozornila, že v tom nejela sama. Zřejmě považovala možnost vybrat si jako první toho nejlepšího z manželových mužů za klad svého postavení. Saturninovi prý se to nelíbilo, ale ačkoli ji měl upřímně rád, rozhodně neměl zapotřebí gladiátora bodnout. Rumexovi se mohl vyrovnat ve veřejném zápase na život a na smrt – a ještě si tím vydělat. Kromě toho by si sám jako bývalý gíadiátor nezvolil jako zbraň nožíček s malou čepelí, jakou někdo usmrtil Rumexe, ale krátký mečík, gladius. A zasadil by mu patřičnou smrtelnou ránu jako

v aréně.

„Ta je samozřejmě vedena skrze krk," poznamenal Anacrites.

Oba lanisté měli dokonalé alibi. Calliopus dokázal, že byl s milenkou v divadle (za nepřítomnosti své ženy Artemisie, která je v jejich venkovském sídle v Surrentu), a Saturninus tvrdil, že byl s Euphrasií na večeři u známých, což očišťovalo i ji. Velmi galantní. A bezvadně příhodné – jak už jsem si zvykl očekávat.

Alibi nebyla tak důležitá. Oba muži vlastnili takzvané rodiny cvičených zabijáků. A oba znali spoustu chlapů mimo cvičiště, kteří by se nechali donutit ke zločinu i k vraždě. Oba měli také po ruce přesvědčivé množství hotovosti.

Chtěl jsem si pohovořit hlavně s jedním podezřelým: s Calliopovým údajně neukázněným bestiariem Iddibalem. Šel jsem ho vyzpovídat. Sdělili mi, že ho vykoupila jedna bohatá teta a z Říma odjel.

To skutečně páchlo něčím nekalým. Já jsem ho s tou domnělou „tetou" viděl, takže jsem věděl, že skutečně existuje. Ale jako gladiátor byl Iddibal otrokem. Původně patrně býval svobodným dobrovolníkem, ale jakmile nastoupil mezi gladiátory, jeho postavení se změnilo. Musel odpřisáhnout bezpodmínečnou poslušnost – podrobí se biči, vypálení značky i smrti. Návrat už nikdy není možný. Žádný lanista nenechával svým mužům naději, že by mohli uniknout. Gladiátory udržovalo u jejich krvavého řemesla vědomí, že jediná cesta ke svobodě je smrt – jejich vlastní, anebo smrt lidí a zvířat, jež sami zahubí k obveselení davu. Jakmile se ocitli uvnitř, vysvobození jim mohla přinést jenom dlouhá řada vítězství. Nikdy nebylo možné, aby je někdo vykoupil.

Když jsem se na to zeptal Calliopa, byl Anacrites se mnou. Pohrozili jsme mu, že ho nejspíš z kolegia lanistů vyhodí, že dovolil něco tak nemyslitelného. Kroutil se a vysvětloval, že ta žena byla neodbytná, její nabídka finančně zajímavá a s Iddibalem byly od samého počátku jenom potíže. Od té doby, co k nim nastoupil, byl náladový a neoblíbený. Calliopus dokonce tvrdil, že Iddibal na jedno oko šilhal.

Byl to všechno nesmysl. Pamatoval jsem si, jak jsem počátkem našeho vyšetřování viděl Iddibala vrhat mezi kolegy kopí, vesele a velmi přesně.

Vzpomněl jsem si také, jak mi jeden z ošetřovatelů vykládal, že když krokodýla, co sežral jiného ošetřovatele, v aréně zabili, udělal to „Iddibal a jeho kamarádi". Podle toho vyprávění byl při lovu alespoň jedním z party, ne-li dokonce jejím vůdcem. Calliopus to vyvracel. Nejspíš lhal. Opět slepá ulička.

Podařilo se nám vystopovat Iddibalovy pohyby tu noc, kdy byl zavražděn Rumex. Odjel spolu s takzvanou tetou a její služebnou až do Ostie. Tam bychom je mohli dostihnout, jenže společnost odplula na jih bez ohledu na sebevražedné nebezpečí teď v prosinci. Nedovedli jsme si představit, jak přemluvili velitele lodi, aby s nimi odplul v tuto roční dobu. Ta žena, která unesla Iddibala z kasáren, se musí topit v penězích. Anacrites tomu přišel na kloub: měla svou vlastní loď. Ještě podivnější.

Usoudili jsme, že Iddibal utekl z bohaté rodiny a ta si ho teď bere zpátky. Třeba je ta teta opravdová. V každém případě uprchl z Říma nadobro, ať už se vracel domů k mamince, anebo práskl do bot s nějakou horkokrevnou vdovou, která si koupila hřebečka.

„To je sprosté," vytkl mi Anacrites. Špeh a takový puritán?

Ještě nám zbývalo prozkoumat jednu linii: exprétora Urtiku. Camillus Verus měl dojem, že se v kurii už delší dobu neobjevoval. I senzační historky o jeho milostném životě už utichly. Magistráti mohou z politického života vypadnout, ale pachuť po hanebném chování přetrvává. Pomponius Urtica se možná jenom drží v ústraní, než se jeho pověst zase vzpamatuje – ale jako pravděpodobnější nám připadala teorie, že si líže rány po útoku lva.

Znovu jsem se vydal na Pincius, tentokrát pevně odhodlán vynutit si vstup do domu, i kdybych měl čekat celý den. Konečně mi prozradili pravdu: Pomponius Urtica je doma, ale těžce nemocný. Vrátný stanovil diagnózu jako dnu. Navrhl jsem, že mi mezi jednotlivými steny snad bude moct něco říct, a nějak se mi podařilo vynutit si přístup až do předsíně před ložnicí velkého muže.

Snažil jsem se dovědět něco od přítomného doktora a zatím jsem si všiml velkého množství lékařských pomůcek, včetně bronzového stojanu v povzbudivé podobě kostlivce se třemi větvemi pro odkládání nádobek. Ty se daly použít na různé choroby, například na pouštění žilou nad rá-

nou. Četné stočené obvazy byly úhledně naskládané na polici. Byla tam cítit pryskyřice – používaná na zacelování ran v kůži. Jedna krabice s posuvným víkem měla několik oddělení s víčky na pantech, která obsahovala řadu rozemletých léků. Ukradl jsem špetku jednoho prášku, už skoro vypotřebovaného, a později jsem se o něm poradil s Thálií, jež se znamenitě vyznala v různých exotických lécích. „Opobalsamum, řekla bych. „Z Arábie – stojí majland."

„Ten pacient si to může dovolit. Na co se to opobalsamum užívá, Thálie?"

„Hlavně na rány."

„Jak to působí?"

„Pocítíš báječné teplo při pomyšlení, že všechno, co stojí tolik prachů, ti musí pomoct."

„Účinný odvar?"

„Já radši výtažek z tymiánu. Kde je raněný?"

To jsem jí nemohl říct, protože jsem ho vůbec neviděl. Jeho doktor vyrazil z ložnice, strašně na mě naštvaný, co tam pohledávám. Zmínil se o zimnici, ale tu historku o záchvatu dny nechtěl probírat. Zavolal sluhy, aby mě z domu vyprovodili, a to takovým stylem, že mě div nezmlátili.

Pak jsem se pokoušel najít Scillu, prý divokou přítelkyni exprétora. Vždycky rád vyšetřuji ženu se špinavou minulostí. Beru to jako všestrannou výzvu. Scilla si nenechala nic líbit. Bydlela v prétorově domě a zůstala doma. Jako ženský životní styl mi to připadalo až podezřele úctyhodné, ale když jsem to řekl doma, asi se na mě dívali jako na hulváta.

Anacritovi i mně připravovali různé překážky, a tak jsme se vrátili k rutinnímu vyšetřování. To znamenalo vyptávat se každého, kdo byl v kasárnách tu noc, když Rumexe zabili, a doufat, že si snad někdo vzpomene na něco nezvyklého. Vigilové ten případ vyšetřovali souběžně s námi, ale všechny jejich dotazy měly taky negativní výsledky. Nakonec ho zařadili do „holubníku" pod hlavičku „případ odložen" a zanedlouho jsme to provedli i my.

XXXV

Jenom mi nic nevyčítejte.

Někdy se zkrátka nemám čeho chytit. Život prostě není vymyšlený příběh, kde hlavní postavy překypují nepravděpodobnými city, kde jsou hlavní scény vylíčeny plochým jazykem a po každé záhadné smrti následují postupně čtyři vodítka (jedno falešné), tři muži s pochybným alibi, dvě ženy se skrytými motivy a přiznání, které beze zbytku vysvětlí každou kličku v sledu událostí a obviní nejméně pravděpodobnou osobu – zločince, jehož by mohl odhalit každý pozorný vyšetřovatel. Když člověk ve skutečném životě uvázne s případem na mělčině, nemůže očekávat, že se z ničeho nic ozve zaklepání na dveře a dostaví se přesně ten očitý svědek, kterého potřebuje a který mu potvrdí všechny detaily, jež si už náš bystrý hrdina vyvodil a uložil do své fenomenální paměti. Když se už vyšetřování nemůže hnout z místa, je to proto, že případ vystydl. Zeptejte se kteréhokoli vigila. A pokud se vám to stane, běžte radši stříhat ovce.

Nebo ještě lépe, dopřejte si ve vinárně skleničku. Tam se můžete dát do hovoru s člověkem, kterého jste dvacet let neviděli, a teď se na vás obrátí s podivným příběhem a doufá, že mu ho vyřešíte.

Nenamáhejte se. Jeho žena je mrtvá a zahrabaná pod záhonem akantů. Ten nešťastný podvodník s očima štvance, jenž vám chce tím trapným způsobem pověsit na krk veškerou domácí špínu, je právě ten parchant, kdo ji tam zakopal. To vám můžu rovnou říct, i když jsem se s ním nikdy nesetkal. Je to prostě praxe. Praxe zvaná zkušenost.

Lidé lžou. Ti dobří to dělají tak šikovně, že i když na ně sebevíc naléháte, nikdy je při tom nepřistihnete. Z toho vyplývá, že dokonce poznáte, které lháře byste si měli vzít na paškál. Je to hodně těžké, když to v normálním světě dělá každý.

Svědkové jsou nespolehliví. Ani ti vzácní, vskutku humánní jedinci, kteří chtějí čestně pomoci, si třeba nevšimnou zásadně důležité scény, ode-

hrávající se jim přímo před nosem, anebo špatně pochopili její význam. A většina jich prostě zapomene, co viděli.

Vyděračské dopisy s příkazem k výplatě nezůstávají jen tak pohozené. Ostatně kdo potřebuje, aby se tam psalo doslova, *Koukej navalit prachy, nebo…?*

Jestliže se v právě zkypřeném záhonku se šparglem objeví stopy, nikdy nepatří nikomu kulhavému, kdo by se dal snadno identifikovat.

Dlouho sekýrované manželky vymýšlejí nadarmo příšerně složité pasti, jenže potom zakopnou o nějaký drobný detail. To už jim povolí nervy a popadnou nejtěžší kuchyňské náčiní, které jim přijde pod ruku. Po sexuálních žárlivcích, co vypěnili, zůstane také pěkný svinčík. Chamtivci – ti mají pořád málo peněz – zpravidla kujou důmyslné pikle, aby se jim na zločin nepřišlo, ale většinou se jim podaří i s penězi pláchnout. Dlouho se o nich neví, neboť si změnili identitu, ještě než jste po nich začali pátrat.

Vrahové se někdy nějak dokážou přiblížit k obětem, pokud se nikdo nedívá. Zabijou v tichosti nebo když si žádný nevšimne chroptění a ran. Odejdou ze scény nepozorovaně. Potom někdy zůstanou zticha navždy.

Je fakt, že spoustě vrahů jejich zločiny projdou.

Domnívám se, že ti důvěřiví mezi vámi ještě stále čekají, že teď jsme to s Anacritem vzdali – a pak jsme náhodou klopýtli o důležité vodítko?

Promiňte. Vraťte se na začátek tohoto svitku a přečtěte si ho znovu.

XXXVI

Zdravíčko. Ještě stále počítáte s nějakým neočekávaným vývojem? Žádný nebyl. To se stává. To se stává každou chvíli.

XXXVII

Poněvadž Falco a spol. nedokázali přijít na to, kdo zabil Rumexe, vrátili se ke své práci v akci sčítání lidu. Nepatřili jsme k těm, kdo si vezmou něco do hlavy a pak za tím posedle jdou. Já, Marcus Didius Falco, jsem byl bývalý vojenský zvěd a osm let jsem dělal informátora. Jako profesionál. Dokonce i můj společník, vyložený idiot, poznal, že jsme skončili ve slepé uličce. Cítili jsme zklamání, ale to jsme zvládli. Vždyť jsme si měli koneckonců vydělat balík. To vždycky pomáhá udržet racionální přístup.

Koncem prosince se slavily Saturnálie, pro mou dceru poprvé. V sedmi měsících byla Julia Junilla ještě moc malá, aby chápala, co se děje. Naše upjatá slečna se vůbec neucházela o titul Král dne, ba skoro si nevšímala, co se děje, zato my s Helenou jsme ze sebe vesele dělali blázny, připravovali dárečky, jídlo a legrácky. Julia to vydržela s vážnou tváří a už jí došlo, že její rodiče jsou bláznivi šaškové. Poněvadž jsme neměli otroky, musela roli panstva převzít Nux. Velmi rychle pochopila, že má nad námi vrch a nemusí nás poslouchat.

Saturninus i Calliopus z Říma odjeli. Naoko na dobu svátků. Když se za několik týdnů ani jeden z nich nevrátil, poptával jsem se po nich a zjistil, že oba odcestovali do Afriky a vzali s sebou i manželky. Prý na lov. My jsme se domnívali, že se chtěli prostě nenápadně vytratit. Zeptal jsem se v Paláci, jestli bychom se nemohli vydat za nimi, ale nijak mě nepřekvapilo, když nám Vespasián vzkázal, že se máme soustředit na úkol kolem sčítání – beztak proti žádnému z těch mužů nemáme v Rumexově případu žádný důkaz.

„Hrom do toho!“ ulevil si Anacrites. Já jsem to vzal celkem klidně.

Tři měsíce jsme pak dřeli oba víc než kdy předtím. Věděli jsme, že toto vyšetřování bude pro nás nakonec zlatým dolem. Celý cenzus měl trvat rok a jenom těžko by to šlo o něco prodloužit, pokud bychom pro to neměli

pádný důvod. Právě jsme dokončili svou zprávu o evidenci, kterou jsme měli, a viníkovi se oznámilo, že musí zacvakat. Při takové práci stačilo už pouhé podezření. Vespasián chtěl peníze. Pokud se naší obětí stal někdo významný, bylo záhodno, abychom své obvinění měli solidně podložené, jenomže ve světě arén byl termín „významný" vlastně protimluv. Tak jsme to doložili ciframi, cenzoři přišli se svými požadavky a většina mužů se ani neobtěžovala zjistit, jestli se mohou odvolat. Skutečnost, že se tak lehce vyrovnali s naším zjištěním, prozrazovala, že jsme možná podcenili objem jejich krádeží. Proto naše svědomí zůstávalo čisté.

Ovšemže jsme měli svědomí. A skoro nikdy jsme ho nemuseli překrucovat.

Dostal jsem dopis od Camilla Justina, který dojel do města Oea díky penězům, co jsem mu poslal. Rychle zjistil co a jak a potvrdil mi, že Calliopus žádného „bratra" nemá, ačkoli vlastní výnosný podnik, který dodává zvěř a gladiátory pro místní hry, a vedle toho obojí i vyváží. Hry v aréně jsou prý velice oblíbené ve všech částech Tripolitánie. Silně připomínají Kartágo. Je to náboženský obřad, který nahradil skutečné lidské oběti na počest krutého punského Saturna – což je bůh, s kterým nebylo radno si něco začínat.

Justinus sehnal dost podrobností o lanistových pozemcích v Tripolitánii, takže jsme mohli nafouknout svůj odhad nezaplacené daně v jeho případě o uspokojivou částku. Na revanš za jeho úsilí jsem tomu našemu uprchlíkovi poslal svou kresbu silphia, ale peníze už ne. Jestli se chce Justinus v Kyrenaice zesměšnit, nikdo mi to nebude moct vyčítat.

Den poté, co jsem dopis odeslal, nás přišla navštívit moje máma. Když jako obvykle neomaleně čmuchala kolem, uviděla skicu mého nákresu.

„To jsi zvoral. Vypadá to jako plesnivá pažitka. Mělo by to spíš připomínat obří fenykl."

„Jak to víš, mami?" Překvapilo mě, že by kdokoli v zapadlých uličkách Aventinu spolehlivě znal silphium.

„Ten řapík se sekal nadrobno jako česnek. Nebyla to samostatná zelenina. A šťáva z něho se užívala jako lék. Vaše generace si myslí, že jsme byli všichni zabedněný pitomci."

„To ne, mami. Ale já se domníval, že jste málem třeli bídu, a tohle je vysoce ceněný luxus,“

„No, já zkrátka silphium znám. Scaro se ho kdysi pokoušel pěstovat.“

Můj prastrýc Scaro, který umřel, když hledal dokonalé falešné zuby, býval ušlechtilá povaha. Do všeho se hnal. Já jsem měl toho bláznivého experimentátora moc rád, ale jako u všech matčiných příbuzných v Kampánii jeho plány byly směšné. Myslel jsem si, že ty nejhorší už znám. A teď jsem se dozvěděl, že se pokoušel proniknout do notoricky důkladně chráněného obchodu se silphiem. Kupci z Kyrenaiky možná dodržovali svůj starodávný monopol, ale zdá se, že nepočítali s mou rodinou.

„Mohl zbohatnout, kdyby se mu to povedlo.“

„Byl by bohatý a hloupý,“ dodala máma.

„Sehnal někde semínka?“

„To ne, ale šlohnul někde řízek.“

„On byl až v Kyrenaice? To jsem nikdy neslyšel.“

„Všichni jsme si mysleli, že má v Ptolemaidě děvče. Ne že by to Scaro někdy přiznal.“

„Ten starej rošťák. Ale s velkou úrodou asi moc nepočítal.“

„Tvůj dědeček a jeho bratr se vždycky honili za nějakými vidinami.“ Máma to řekla tak, jako by děda nesl odpovědnost za některé stránky mé povahy.

„Copak jim nikdo neřekl, že silphium tu nikdy nezdomácnělo?“

„Ale jo, to jim řekli. Ale mysleli si, že za zkoušku přece jen nic nedají.“

„Takže prastrýček Scaro odplul jako ztučnělý, trochu nahluchlý Argonaut? A nemohl se dočkat, až vyplení zahradu Hesperidek? Jenomže silphium roste na horách – a naše zeleninová zahrada rozhodně neleží na svahu Kyreny. Byl by Scaro vůbec schopen zajistit rostlince správné podmínky?“

„Co myslíš?“ odvětila máma.

Změnila téma a tentokrát mi vyčetla, že jsem si pronajal kancelář v Saeptách Juliových, příliš blízko tátova zhoubného vlivu. Anacrites zřejmě předstíral, že to byl můj nápad, ne jeho. Nestydatý lhář. Pokoušel jsem se ho před mámou shodit, ale ta mě jenom obvinila, že jejího vzácného Anacrita očerňuji.

Nehrozilo žádné bezprostřední nebezpečí, že by táta podvracel mou věrnost. Téměř jsem ho nevídal, což mi vyhovovalo. Pracovali jsme na plnou páru, takže jsme se s Anacritem během měsíců po Novém roce skoro nikdy neukazovali. Taky jsem byl málokdy doma. Dřeli jsme. Ta dlouhá pracovní doba si na nás vybrala svou daň a na Heleně taky. Když jsem ji viděl, byl jsem tak utahaný, že se mi nechtělo mluvit a ani v posteli jsem se nevyznamenával. Někdy jsem usnul už při večeři. A jednou při milování. (Pouze jednou, namouduši.)

Jako každá mladá dvojice, která se pokouší usadit, stále jsme si připomínali, že ten boj se nám vyplatí, avšak po celou dobu naše hrůza zvolna narůstala. Měli jsme pocit, že z té otročiny už nikdy nevyvázneme. Na náš vztah to kladlo příliš velké nároky, a to právě v době, kdy bychom si měli nejvíc užívat. Býval jsem mrzutý. Helena byla uhoněná. Maličká se každou chvíli rozplakala. Dokonce i Nux mi dávala najevo svůj názor. Udělala si pelíšek pod stolem, a když jsem byl doma, odmítala vylézt.

„Děkuju ti, Nux."

Žalostně zakňučela.

Pak se situace úplně pokazila. S Anacritem jsme předali do Paláce naši první žádost o vyplacení větší částky z honoráře. Neočekávaně se nám vrátila a nic nám nezaplatili. Byly tam námitky proti započítanému procentu.

Vzal jsem svitky nahoru na Palatin a žádal jsem pohovor s Laetou, vedoucím administrativy, který nás na tu práci najal. Teď tvrdil, že částka, jakou žádáme, je nepřijatelná. Připomněl jsem mu, že jsme se s ním na tom domluvili. Odmítl to uznat a navrhl, že nám místo toho zaplatí zlomek toho, co jsme očekávali. Jak jsem tam stál a civěl na toho parchanta, až příliš dobře jsem si uvědomoval, že Anacrites ani já nemáme o naší dohodě žádný písemný doklad. Existovala má první nabídka, poněkud nadnesená částka, a já jsem byl tak hrdý, že se mi ji podařilo domluvit. Laeta nikdy písemně nepotvrdil, že s našimi podmínkami souhlasí. Ani ve snu mě nenapadlo, že by to mohlo vadit, až teď.

Podle kontraktu bylo ovšem právo na naší straně. A teď to nebylo nic platné.

Abych našemu případu poněkud napomohl, zmínil jsem se o tom,

že jsme naši práci nejprve prodiskutovali s Vespasiánovou dámou, paní Antonií Caenidou, čímž jsem chtěl co nejslušněji naznačit, že jsem pod jejím patronátem. Dosud jsem k ní měl důvěru. Ostatně byl jsem si jist, že si oblíbila Helenu.

Claudius Laeta dokázal skrýt svou nepochybnou radost a nasadit si vhodně truchlivou masku: „S lítostí tě musím informovat, že Antonia Caenis nedávno zesnula."

Katastrofa.

Chvíli jsem uvažoval, jestli mi třeba nelže. Zkušení byrokrati jsou zběhlí v klamání obtížných žadatelů. Ale jistě ani Laeta, had v lidské podobě, by nezhanobil své profesionální postavení lží, jež se dá tak snadno ověřit a vyvrátit. Jeho podfuky byly vždycky nezměřitelné. Musela to být pravda.

Podařilo se mi udržet bezvýrazný obličej. Laeta i já už jsme měli leccos za sebou. Umínil jsem si, že nedám najevo, co cítím.

On mi ve skutečnosti připadal poněkud skleslý. Nepochyboval jsem o tom, že snížení částky byl jeho nápad, přesto teď jako by se polekal, co mi osobně způsobil. Měl k tomu své důvody. Kdyby mě někdy v budoucnu potřeboval využít na nějakou pochybnou oficiální práci, tenhle podraz by mě určitě inspiroval, abych mu vzletně poradil, ať si vleze někam svým vlastním koncem a potom zkusí sám najít cestu ven.

Jako pravý byrokrat si rád nechával otevřená zadní vrátka. Dokonce se mě zeptal, jestli si nechci formálně zažádat o rozhovor s Vespasiánem. Přitakal jsem ano prosím. Nato Laeta připustil, že starý pán se v současné době drží v ústraní. Snad by si dal říct Titus, aby se podíval na můj problém. Ten má pochopení a je známo, že mi přeje. Domiciánovo jméno vůbec nepadlo. Laeta znal můj názor na něho. Měl možná stejný. Jako pružný zkušený politik asi považoval vyloženou pomstychtivost mladého prince za neprofesionální.

Zavrtěl jsem hlavou. Mně by vyhovoval pouze Vespasián, jenomže právě ztratil ženu, s níž udržoval vřelý vztah čtyřicet let. Nemohl jsem ho rušit. Věděl jsem, jak bych se asi choval, kdybych někdy ztratil Helenu Justinu. Nepředpokládal jsem, že by truchlící císař měl náladu schválit mimořádné platy informátorům (které využíval, ale jimiž jak známo pohr-

dal), i když jejich výše byla předem dohodnuta. Nevěděl jsem jistě, jestli s ním Antonia Caenis vůbec o mně mluvila. Ostatně teď nebyla vhodná doba připomínat mu její zájem.

„Můžu ti vyplatit zálohu," navrhl Laeta, „až do formálního vyřešení tvého honoráře."

Věděl jsem, co to znamená. Zálohy se vyplácejí, aby měla dušička pokoj. Úplatek. Zálohové platby se přijímají tehdy, když s určitostí víte, že nic víc už nedostanete. Ovšem jakmile nabídku odmítnete, půjdete domů s prázdným měšcem.

Přijal jsem tedy nabídku splátek s nezbytnou zdvořilostí, vzal jsem si poukázku, aby mi na ni vyplatili peníze, a otočil jsem se k odchodu.

„Jo mimochodem, Falcone," neodpustil si Laeta poslední bodnutí. „Slyšel jsem., že pracuješ s Anacritem. Vyřiď mu prosím, že jeho plat důstojníka zpravodajské služby na zdravotní dovolené se bude muset strhnout z toho, co platíme vaší pátrací společnosti."

Bohové!

Dokonce i potom na nás ten parchant vytáhl jedno švihnutí. „Ještě něco, Falcone, u nás se musí všechno dělat pořádně. Asi bych se tě měl zeptat: Vyplnil jsi už daňové přiznání i za sebe?"

Beze slova jsem odešel.

Když jsem se hnal z Laetovy kanceláře, dohonil mě nějaký poskok. „Ty seš Didius Falco? Mám pro tebe vzkaz z Úřadu Zobanů."

„Z čeho?"

„Tak se mu říká jenom žertem. Tam posílá Laeta neschopné. Je to taková nanicovatá sekce, co celej den nic nedělá. Mají zvláštní odpovědnost za tradiční věštby – posvátný kuřata a takový."

„A co chtějí ode mě?"

„Mají nějaký dotazy o husách."

Poděkoval jsem mu, že se obtěžoval, a pokračoval jsem v cestě.

Tentokrát jsem se odvrátil od Kryptoportiku, kudy jsem běžně chodíval dolů na Fórum. Měl jsem vztek na celý veřejný život. Raději jsem se vydal čtvrtí velkolepých starých budov na hřebeni Palatinu, kolem chrámů Apollona, bohyně Vítězství a bohyně Kybely k poměrně neokázalému Augusto-

vu domu, tomu miniaturnímu paláci s veškerým zařízením zajišťujícím pohodlí, kde náš první císař rád předstíral, že je jenom obyčejný člověk. Zdrcený ránou, kterou mi zasadil Laeta, zastavil jsem se vysoko na vrcholu kopce nad Cirkem Maximem a zadíval se přes údolí k domovu na Aventinu. Potřeboval jsem se připravit. Přiznat se Heleně Justině, že jsem se dřel jako otrok za pouhý pytel sena, bude těžké. A poslouchat Anacritovy nářky byla ještě horší představa.

V trpkém šklebu jsem vycenil zuby. Věděl jsem, co jsem spáchal, a byla to krutá ironie. Falco a spol. se čtyři měsíce holedbali, jakou drakonickou moc mohou při auditu uplatňovat na ubohé oběti: autoritářský sčítací příkaz, proti němuž, jak známo, není odvolání.

A teď nás semlely přesně stejné předpisy.

XXXVIII

Aby mě povzbudila, pokusila se Helena Justina přivést mě na jiné myšlenky tím, že za vlastní peníze pronajala přednáškový sál na veřejnou recitaci mé poezie, jak jsem o tom snil celou tu dobu, co mě znala. Hodně času jsem věnoval výběru toho nejlepšího, co jsem napsal, a nacvičování patřičného přednesu. Promýšlel jsem rovněž vtipný úvod. Akce byla oznámena na Foru a osobně jsem pozval všechny přátele a příbuzné.

Nepřišel nikdo.

XXXIX

Bláznivý pes jménem Anethum, patřící Thálii, dělal, co mohl, aby mě to jaro trochu rozveselil. Bylo to velké přítulné staré zvíře, samý fald, dovedlo jako šílenec koulet očima a mělo výcvik pro účinkování v pantomimě. Umělo dělat mrtvého. Takový trik by se mohl každému hodit.

Anethum debutoval v úvodním představení při Megalésiích k poctě bohyně Kybely. To jsou vítané svátky, neboť zahajují divadelní sezonu v dubnu, kdy se zlepšuje počasí, a předchází je dlouhá řada zvláštních skličujících frygických obřadů, jako obvykle celé to začalo už v polovině března průvodem kněží nesoucích rákos zasvěcený Attidovi, miláčkovi bohyně Kybely, kterého zřejmě původně objevila, jak se schovává v rákosí. (Zcela pochopitelně, jestli měl tušení, že se časem v záchvatu zběsilé posedlosti vykastruje střepem z hrnce.)

Týden nato byla za hluboké noci poražena Attidova posvátná sosna a přenesena do Kybelina chrámu na Palatinu. Tam ji ověsili vlnou a ozdobili věnci z fialek, jež vykvetly v místech, kam nastříkala krev obětních zvířat. Máte-li posvátnou sosnu, jistě jste rádi, když se s ní zachází s úctou. Potom následoval průvod Martových kněží, divoce poskakujících za doprovodu posvátných fléten. Pokaždé to přilákalo četné diváky v našem střízlivém městě, třebaže se to rok co rok opakovalo.

Nakonec na počest ran, jež si Attis způsobil sám, se vrchní kněz kultu rituálně řízl do paže. Ve srovnání se specifickou povahou toho, co Attis vytrpěl, skutečnost, že tentokrát to byla jenom ruka, mě vždycky ohromně pobavila. Současně se rozvířil kolem posvátné sosny divoký tanec. Aby se nadále udržela jeho odvaha, vrchní kněz se bičoval a své druhy šlehal bičem ověšeným kůstkami. Mrzačení kněží se časem nahradilo trvalým tetováním, symbolizujícím jejich oddanost. Vyznavači kultu, zesláblí půstem, vříkali a ječeli a tančili, až třeštili.

Pro ty, kteří ještě měli výdrž, následovaly další krvavé obřady, slavnostní liturgie a další den potom formální radovánky a skutečný začátek velkých slavností. Odměnou za to, že publikum sneslo všechnu krev a násilí, se uspořádal všeobecný karneval. Občané všech společenských vrstev si nasadili fantastické masky a dostavili se v přestrojení. Bez obav, že by je mohl někdo poznat, začali neuvěřitelně řádit. Otřesně. Kněží kultu, normálně uzavření do své klauzury na Palatinu s odůvodněním, že jsou cizinci a mají bláznivé zvyklosti, byli nyní jako puštění ze řetězu, aby se jednou za rok vyřádili. Flétny, bubínky a trubky vyhrávaly podivnou východní hudbu se strhujícími rytmy, jak vířili ulicemi. Posvátné zpodobení bohyně, stříbrnou sochu s hlavou mysticky představovanou velikým černým kamenem z Pessinúntu, odnesli k Tiberu a tam je umyli. Obětní nářadí se také očistilo a pak se přenášelo zpátky v dešti růžových lístků.

Současně s průvodem a jeho obřadními prvky probíhala tajná orgie žen, proslulá vyloženě bakchickými scénami. Ženy, které by už měly mít rozum, se pokoušely oživit staré tradice, třebaže v nové flaviovské atmosféře úctyhodnosti se ocitly na straně poražených. „Můžu tě ujistit," přesvědčovala mě Helena vážně, „že sotva se zabouchnou dveře za muži, neděje se nic horšího, než že ženy popíjejí mátový čaj a klevetí." Potom tvrdila, že ty pověsti o frenetickém hýření jsou jenom podfukem, který má způsobit starosti mužskému pohlaví. A já jsem jí samozřejmě věřil.

Hry začaly třetí den po dubnových Kalendách. V průvodu se opět vezla v kočáru posvátná socha bohyně, kněží kultu zpívali řecké chvalozpěvy a od přítomných vybírali drobné. (Vždycky užitečný způsob, jak se zbavit prošlých mincí a také drobných v cizí měně.) Nejvyšší kněz hrál významnou roli. Měl to být eunuch a ten fakt byl umocněn nachovými šatičkami, které měl na sobě, závojem, dlouhými vlasy pod exotickým orientálním turbanem se špičatým dýnkem a cípy přes uši. Dále měl na sobě náhrdelníky a na prsou podobiznu bohyně nesoucí koš s ovocem jako symbol hojnosti a dále ranec činelů a fléten. Jako na poplach zahučely lasturové mušle. Měl to být silně exotický, pochmurný kult, který bude asi z města vykázán. Avšak pro ty, kdož chtěli věřit, že Řím založil Trojan Aeneas, že hora Ida je tam, kde Aeneas vykácel les na své lodě a Velká Matka z Idy se stala mytickou matkou naší rasy, bohyně Kybele už tu zůstane natrvalo.

Mohli byste to chápat jako něco mnohem úctyhodnějšího než věřit, že pocházíme z páru vrahounských dvojčat, která vychovala vlčice.

Jakmile hry začaly, přetrpěli jsme v divadlech několik dní skutečných dramat. Potom se ve Velkém cirku konaly závody vozů, na něž tentokrát hleděla Kybelina socha umístěná na spině, té středové zdi, vedle obelisku uprostřed. Nesli ji tam ve slavnostním zahajovacím průvodu v nosítkách umístěných v kočáře taženém krotkými lvy. To mě dojalo, neboť jsem si vzpomněl na Leonida.

V době, kdy se konaly závody, se mě zmocnila podivně samotářská nálada. K té přispěly exotické rituály Megalésií. Normálně se takovým slavnostem vyhýbám, zato teď jsem zapadl mezi ostatní diváky a civěl jako oni, ale náladu jsem měl pod psa. Tohle byl Řím. Vedle archaických náboženských mystérií se dosud pěstovala ještě podivnější tradice: nespravedlivý systém patronátů, hrubý snobismus a krutý kult znemožňující aspirace malého člověka. Nic se nezmění.

S úlevou jsme dorazili na závody vozů a gladiátorské zápasy. To první obřadné zahájení, kdy pořadatel her, oděný v slavnostní uniformě, vedl účastníky hlavní bránou Cirku Maximu, bylo vždycky důležitější než kterákoli z dalších letních podívaných. Ohlašovalo nový úsvit. Zima skončila, průvod šlapal po koberci jarních květin. Divadla a cirky s otevřenou střechou budou opět zvučet životem. Ulice ožijí ve dne i v noci. Ve veřejných sporech převládnou opět soutěživé hádky. Služby – prodavači rychlého občerstvení, sázkaři, nevěstky – budou vzkvétat. A vždycky byla naděje, že Modří vytlačí Zelené ze závodní dráhy a dočkají se vítězství.

Ve skutečnosti jediný jasný bod v mém životě v tom dubnu bylo, že moje družstvo si vedlo úspěšně. To s sebou vždycky neslo další výhodu, že každý nezdar jejich hlavních rivalů, Zelených, naštval mého švagra Famiu. To jaro Zelení stavěli chabá družstva. I ti velcí šedáci z Kappadokie, jimiž se mi ten den, co utekla leopardice, tak nehorázně Famia chvástal, úplně vybouchli, když je postavili poprvé. Mezi utápěním žalu se Famia neustále snažil přemluvit svůj klub k nové radikální nákupní strategii, zatímco Modří kolem nich zas a znovu buráceli a já jsem se mu s chutí pošklebo val.

Práce vázla. Odhady pro sčítání ochabovaly, jak se dalo čekat. Aby snáze zapomněl, jak krutě ho Laeta připravil o plat v nemoci, Anacrites piloval závěrečné zprávy, jež už byly uspokojivé. Nechal jsem ho reptat a pižlat. Já jsem se zase jednoho pěkného jasného dne, kdy skoro v celém Římě vládla optimistická nálada, dobrovolně nabídl Thálii, že jí pomůžu s uvedením jejího zázračného psa v prvním hereckém vystoupení. Bylo samozřejmě nemyslitelné, aby se úctyhodný občan objevil na scéně. Ale já jsem se cítil sklesle a měl jsem chuť chovat se neukázněně. Porušit zavedená pravidla mi přišlo právě vhod. Dovedl jsem to do krajnosti, ale nepřekročil přijatelnou mez. Můj podíl na představení spočíval jenom v tom, že jsem se měl o psa postarat, když nebyl na jevišti.

Ta pantomima se konala v Marcellově divadle, na závěr dopoledního programu, než se všichni přesunou do Velkého cirku na závody a gladiátorské zápasy, které se budou konat po obědě. Bylo to pouze dočasné opatření. Velký kamenný amfiteátr Statilia Taura, kde dřív vystupovali gladiátoři, zničil před deseti lety Neronův velký požár. Formálně ho měla nahradit velkolepá nová stavba Flaviů na konci Fora, ale než bude hotová, musejí se takové akce konat v Cirku Maximu. Ten měl ovšem nevhodný tvar, takže to nebylo úplně úspěšné, a tak nás dnes čekalo několik hodin divadelních her.

Hlavní program byl ohlášen na pozdější dobu v Cirku: gladiátoři, formální lov a na zahájení poprava zločinců. Jedním z nich měl být konečně masový vrah Thurius.

Thuria, na němž mi tolik záleželo, usmrtí nový cvičený lev, majetek dovozce Hannobala, který měl podivnou pověst. Ačkoliv byl bohatší než kdokoli, koho jsme s Anacritem prozkoumali, museli jsme případ uzavřít s tím, že jeho daňové přiznání je bez poskvrnky.

Pocházel ze Sabraty, ale jinak to byl záhadný člověk. Pokud jsme do toho viděli, nenahlásil cenzorům nic než pravdu – tak sebevědomě, jako by chtěl říct, že se mu v podnikání daří ohromně dobře, takže nějaké šizení je pod jeho úroveň. Nikdy jsme se s ním nesetkali. V jeho účtech jsme nepřišli na nic, co by vyžadovalo přímý pohovor. Působil dojmem, že hluboce pohrdá nějakými podfuky – nebo, jak by to nazvali Saturninus, Calliopus a všichni naši ostatní klienti, jemnějšími stránkami účetnictví. Tenhle muž

zaplatil nehorázně vysokou daň tak klidně, jako by to byla cena dvou karbanátků v pouliční jídelně. Jeho lev byl rovněž považován za prvotřídního.

Měl jsem hlavu plnou blížící se popravy, a tak jsem se jen těžko soustřeďoval na Tháliina cvičeného psa. Avšak předem jsme se domluvili, že bude-li mít úspěch, přičtu si to k dobru, a tak jsem musel dávat pozor. Byla to komedie se spoustou postav a rozpustilé scény doprovázel Tháliin cirkusový orchestr – pěkný soubor, vyluzující zvučné tóny dlouhých trumpet a zatočených rohů, a Sophrona, hezká a roztomilá, hrála na vodní varhany. Když se varhany rozduněly pulzujícím crescendem, pes vyklusal na scénu – kožich se mu jen leskl, ocas měl vztyčený. Anethova roztomilá osobnost si rychle získala publikum. Byl kouzelný a věděl to. Jako každý playboy od pradávných dob byl velice drzý. Publikum vědělo, že by ho mělo prokouknout, ale nechalo to být a všechno mu prošlo.

Zpočátku se na psu jenom chtělo, aby dával pozor, co se děje, a choval se podle toho. Reagoval dobře, zvláště proto, že komický děj byl tak složitý, až se lidé většinou ohlíželi po prodavačích nápojů. V jednu chvíli z důvodů, jimiž jsem se sám nezatěžoval, se jeden z šašků na jevišti rozhodl vyřídit si to s nepřítelem a domněle mu otrávil pecen chleba. Anethum ten chléb sežral, hladově ho spolykal. Potom se roztřásl, začal klopýtat a hlava mu ochable klesala, jako by byl něčím omámený. Za chvíli se zhroutil na zem.

Hrál mrtvého a nechal se vláčet a přenášet sem tam. Když tak nadále ležel jako dřevo, třebaže ho tak hrubě tahali po scéně, vypadalo to, jako by ho doopravdy zabili – taková hnusná oběť, vycházející vstříc lidovému vkusu. Potom se pes na určitou narážku pomalu vzpamatoval a potřásal přitom velkou hlavou, jako by se právě probouzel z hlubokého spánku, plného snů. Rozhlédl se kolem a pak se rozběhl ke správnému herci a začal na něho radostně dorážet.

Byl to tak dobrý herec, že jeho probuzení působilo skoro přízračně. Lidé byli podivně dojati. Mezi nimi i hlavní pořadatel her. My s Thálií jsme věděli, že dnešní pořadatel není nějaký nedopečený prétor, ale ve skvostném, palmami vyšívaném triumfálním šatu sám císař.

Když hra skončila (a všem se nám ze srdce ulevilo), přišel vzkaz, že cvičitel

psa se má dostavit k Vespasiánovi. Thália se tam hned vyřítila a já jí v patách na konci psího vodítka.

„Nová kariéra, Falcone?“ Sotva Vespasián promluvil, pochopil jsem, že se nikam nedostanu. Starý pán si popleskal zázračného psa, a když se vzpřímil, zadíval se na mě jedním ze svých dlouhých chladných pohledů. Jeho široké čelo se typicky zvrásnilo do zamračeného výrazu.

„Venčení psa má aspoň tu výhodu, že se člověk dostane na vzduch a má nějaký pohyb – což je lepší než pracovat pro cenzory, pane.“

Diváci se tlačili k východu z divadla, aby mohli přejít do Cirku, a hlučeli. Nikoho nezajímalo, co se odehrává mezi císařem a pouhými autory zvláštního představení. Moje naděje na slušný život tady vzaly zasvé, ale veřejnost si toho prakticky nevšimla – a ještě menšího pochopení jsem se dočkal od samého Vespasiána.

„Nějaký problém? Proč nemůžeš slušně poslat petici?“

„Já vím, co se s peticemi stane, pane.“ Vespasián musí vědět, jak s nimi nakládají právě ti úředníci, kteří mi všechno maří. Věděl dobře, jak to chodí na sekretariátech Paláce. Ale s lidmi, kteří uráželi jeho personál, se nebavil.

V jeho doprovodu jsem zahlédl Claudia Laetu. Ten městský floutek měl na sobě svou nejlepší tógu a bezstarostně žvýkal balíček datlí. Mě si nevšímal.

Vespasián si vzdychl. „Na co si stěžuješ, Falcone?“

„Máme spory o můj honorář.“

„To si vyřiď s kanceláří, která tě tím úkolem pověřila.“

Císař se odvrátil. Zastavil se, jenom aby pokynul otrokovi, že má Thálii donést naditý měšec jako odměnu za roztomilost a chytrost cvičeného psa. Vespasián se k ní znovu otočil, aby ji pozdravil, když mu skládala poklonu, a trochu zamrkal nad jejími poletujícími necudnými sukýnkami, a pak bezděčně zachytil můj pohled. Zatvářil se, jako by tiše zaklel.

Ztlumil jsem hlas a řekl: „Helena Justina a já bychom ti rádi vyjádřili hlubokou soustrast nad tvou velkou ztrátou, pane.“

Usoudil jsem, že kdyby s ním Antonia Caenis hovořila o mém případu, určitě by si vzpomněl, co říkala. Nechal jsem to být. Jinak to nemohlo dopadnout. Udělal jsem poslední pokus a už na něho nebudu dotírat. Ušetří mu to trapnou situaci. A mně aspoň nepovolí nervy před jeho pošklebují-

cím se císařským doprovodem.

Thálii jsem poděkoval a přešel do Velkého cirku, kde jsem se připojil k Heleně na našich sedadlech na hořejší terase. Dole už roznášeli tabule se soupisem hrozných zločinů mužů, kteří mají být popraveni. Po celém závodišti zametali otroci písek dohladka, aby byl připravený pro lvy i zločince. Zřízenci zahalovali sochy závoji, aby tato zpodobení bohů nebyla urážena hanbou zločinců a nadcházející hrůznou podívanou. Sloupy, k nimž budou odsouzenci připoutáni, už byly zatlučeny,do země.

Zločince přivlekli dovnitř, připoutané k sobě řetězy kolem krku. Chouli-li se poblíž vchodu, svlečení dozorcem ve zbroji donaha. Zarputilí dezertéři z armády, vyhublí otroci přistižení in flagranti se svými vznešenými paničkami a jeden notorický masový vrah. Dnes dobrý úlovek. Nepokoušel jsem se najít mezi nimi Thuria. Co nevidět jeho i ty ostatní vytáhnou z houfu ven a každého přivážou ke sloupu. Venku už byl slyšet řev šelem. Brzy je pustí dovnitř, aby dokonaly své dílo.

Helena Justina na mě čekala, bledá, vzpřímená. Věděl jsem, že dnes tam přišla kvůli mně, neboť jsem osobně potřeboval vidět Thuria umírat. Považovala za svou povinnost mě doprovodit, třebaže jsem ji o to nežádal. Významné události jsme prožívali spolu. Být mi oporou, i když si to, co se mělo stát, hnusila, brala jako svůj úkol, před nímž neuhne. Bude mě držet za ruku – a zavře oči.

Najednou jako by se na mě navalilo veškeré zklamání, které mi už tak dlouho kazí život. Trhl jsem hlavou. „Pojď, jdeme."

„Marku?"

„Jdeme domů."

Zazněly trouby ohlašující nenasytnou smrt. Už táhli ven Thuria, aby ho sežral nový velký lev ze Sabraty, ale my si tu podívanou odpustíme. S Helenou jsme z Cirku odcházeli. A potom odjedeme i z Říma.

2. ČÁST

Kyrenaika – Duben A. D. 74

XL

Kyrenaika.

Abych byl přesný, přístav Berenice. Herkules přistál ve starobylém přístavu Euesperides, ale ten od mytických dob zanesl písek. V Berenice se však ještě najde atmosféra jako z jiného světa. První, co jsme spatřili, byl muž pomalu kráčející po břehu a vedoucí jedinou ovci na procházku.

„To mě podrž!“ zvolal jsem, když jsme se nenápadně podívali ještě jednou, abychom měli jistotu. „Je tak mimořádně hodný na zvířata, anebo ji jenom vykrmuje na svátky?“

„Třeba je to jeho milenka,“ navrhla Helena.

„Úžasně řecké!“

Berenice bylo jedno z pěti významných měst. Tripolitánia se mohla už podle svého jména chlubit třemi, Kyrenaika měla Pentapolis. Řekové jsou rádi členy nějakého sdružení. Kyrenaika, z administrativních důvodů spojená s Krétou, byla vyloženě helénistická provincie, dalo se to poznat na každém kroku. Místo fora měli agoru, což je vždycky špatný začátek. Když jsme stáli na přístavní hrázi a sklesle pohlíželi nahoru na městské hradby a maják na malém kopečku, připadalo nám náhle jako hloupý nápad trávit dovolenou někde, kde se tak upřeně hledí k Východu.

„To je běžné, že se člověk cítí stísněný, když přijede někam na prázdniny,“ uklidňovala mě Helena. „To přejde.“

„A je taky běžné, že se ukáže oprávněnost takové nejistoty.“

„Proč jsi sem tedy jel?“

„Měl jsem Říma po krk.“

„No a teď máš jenom mořskou nemoc.“

Přesto, jak nám Nux zoufale pobíhala kolem nohou jako ovčácký pes a snažila se nás spočítat, byli jsme v podstatě optimistická společnost. Za sebou jsme nechali domov, těžkou práci, podrazy – a co jsem považoval za největší výhru pro sebe – nechali jsme tam Anacrita. Jarní slunce nám hřálo

tváře, za námi tiše šumělo modré moře, a když jsme teď stanuli pevně na suché zemi, očekávali jsme, že se nám uleví.

Naše společnost se skládala z Heleny a mě spolu s miminkem – což doma způsobilo značné pozdvižení. Máma byla přesvědčená, že malou Julii unesou Kartáginci a udělají si z ní dětskou oběť. Naštěstí jsme měli s sebou mého synovce Gaia, který ji měl hlídat. Vlastní rodiče mu zakázali jet s námi (má přihlouplá sestra Galla a její odporný, věčně nepřítomný manžel Lollius), a tak z domova utekl a vydal se za námi. Předtím jsem schválně utrousil pár poznámek, kde budeme v Ostii bydlet, abych mu umožnil bezpečně nás dohonit.

Dále jsme s sebou vzali mého švagra Famiu. Normálně bych raději uběhl několik stadií v plné polní, než bych se uvolil strávit s ním několik týdnů na moři, ale když všechno klapne, právě Famia nám zaplatí zpáteční cestu. Nějak se mu podařilo přesvědčit Zelené, že vzhledem k příšerným výsledkům jejich dostihových koní je v zájmu klubu poslat ho sem nakoupit pěkné nové libyjské koně přímo od chovatelů. Vždyť Zelení opravdu potřebují svou stáj pozvednout, jak jsem mu neustále připomínal.

Na cestu sem jsme získali místa platících pasažérů na lodi plující do Apollonie. Tím Famia ušetřil, jinými slovy připravil svoje družstvo o plné náklady na polovinu cesty. Řekli mu, že si má v Ostii vybrat slušnou italskou loď na obě cesty. Místo toho se chystal zaplatit pouze dopravu domů. Maiin manžel nebyl v podstatě nečestný – ale Maia si zajistila, aby s sebou neměl žádné peníze na utrácení, jenže on je potřeboval na chlast. Ona sama nás odmítla doprovázet. Máma mi v ústraní svěřila, že Maia je vyčerpaná snahou udržet rodinu pohromadě, a už toho má až nad hlavu. Když jí odvezeme manžela do ciziny, bude to pro sestru to nejlepší, co jí můžu dát.

Brzy se ukázalo, že pokud jde o Famiu, hlavní klad téhle cesty viděl v tom, že vypadne od starostlivé manželky, aby se mohl při kdejaké příležitosti opíjet do němoty. Ostatně v každé společnosti cestující na dovolenou se vyskytuje jeden otrava, takže všichni ostatní vědí, komu se vyhýbat.

⌘ ⌘ ⌘

Přistání v tomto přístavu bylo spíš jenom na zkoušku než opravdové. Snažili jsme se dostihnout Camilla Justina a Claudii Rufinu. Matně jsme jim

naznačili, že se za nimi možná vydáme. Velice neurčitě. Když jsem v zimě poprvé požádal Helenu, aby se v dopise do Kartága zmínila o takové možnosti, předpokládal jsem, že má práce pro cenzory mi znemožní to uskutečnit. A teď jsme byli tu – jenže neměli jsme sebemenší představu, kde na severním břehu tohoto obrovského kontinentu mohli ti dva uprchlíci skončit.

Naposled nám napsali před dvěma měsíci a v listě nám sdělovali, že mají v úmyslu vypravit se z Oey do Kyrenaiky, ale napřed prý zamíří sem, protože Claudia chce vidět proslulé zahrady Hesperidek. Náramně romantické. Dopisy od opuštěných příbuzných, které jim teď přivážela Helena, to snad těm zabedněným uprchlíkům vyženou z hlavy. Bohatí už zřejmě se svými dědici ztratili definitivně trpělivost. Nedivil jsem se, že Justinus a Claudia o sobě nedávají vědět.

Kdykoli jsme přišli do nějakého neznámého města, bylo na mně jako informátorovi, abych situaci prozkoumal. Už jsem si zvykl, že na mě leckde házeli vajíčka.

Poptal jsem se v místním chrámu. K mému překvapení tam Helenin bratr skutečně nechal vzkaz, že tu byl a pokračuje do Tocry. Vzkaz byl datován přibližně před měsícem. Jeho vojenské zkušenosti nezahnaly docela mé obavy, že nás čeká marná honička po celém Pětiměstí. Jakmile odešli z Bereniky, naše naděje, že se nám podaří navázat s tou prchající dvojicí spojení, se scvrkly na minimum. Předvídal jsem, že budu muset kněžím v chrámech často něco zaplatit.

Naše loď dosud kotvila v přístavu. Velitel tady velice šlechetně zastavil speciálně kvůli nám, abychom se mohli poptat, a když nabral vodu a zásoby, znovu naložil všechny naše věci. My jsme zatím sháněli Famiu (který se už snažil najít levnou krčmu) a potom jsme opět nastoupili.

Plavidlo bylo jinak celkem prázdné. Celá ta situace nám připadala jaksi podivná. Lodě většinou z ekonomických důvodů vozí náklady oběma směry, takže ať už tahle poveze z Kyrenaiky cokoli, musí to být mimořádně výnosné, jestliže nemá zapotřebí obchodovat cestou tam i zpátky.

Majitel lodě se vezl už z Říma. Byl to vysoký kudrnatý muž černé pleti, pěkně oblečený a uhlazených způsobů. Pokud uměl mluvit latinsky, či dokonce řecky, nikdy nám nepopřál ani dobré jitro. S posádkou hovořil něja-

kým exotickým jazykem, který Helena nakonec odhadla na punštinu. Držel se v ústraní. Ani velitel, ani jeho posádka neměli sklon bavit se o majiteli a jeho podnikání. To nám vyhovovalo. Ten muž nám vyšel vstříc, že nás vzal za rozumnou cenu na palubu, a ani před tím dalším projevem laskavosti, když nás vysadil v Berenice, jsme neměli proč způsobovat nějaké rozbroje.

V podstatě to znamenalo jednu věc: před Famiou jsme museli tajit, že náš hostitel je třeba jen trochu poznamenán původem z Kartága. Římané jsou většinou docela tolerantní vůči jiným rasám – avšak někteří mají v sobě hluboce zakořeněný předsudek vracející se až k Hannibalovi. Famia v sobě chová dvojnásobnou dávku takového jedu. Neměl k tomu žádný důvod. Jeho rodina patřila k aventinské chudině, nikdo z nich nebyl na vojně ani se nedostal do dosahu pachu slonů, ale Famia byl přesvědčen, že Kartáginci jsou zamračené zrůdy požírající malé děti a že jejich jediným životním cílem je dosud zničení samého Říma, římského obchodu a všech Římanů včetně Famii. Můj opilý švagr bude na celé kolo vykřikovat sprosté rasistické nadávky, pokud se mu připlete do křivolaké cesty něco vyloženě punského.

Že jsem ho musel držet stranou od majitele lodě, mi alespoň odvedlo myšlenky od mořské nemoci. Tocra ležela asi čtyřicet římských mil dál na východ. Tou dobou už jsem začal litovat, že jsem nedal na otcovu radu, kterou do mě hučel: cestovat rychlým dopravním prostředkem až do Egypta, možná na jednom z těch obrovských plavidel na obilí, a potom postupovat od Alexandrie zpátky. Pomalé putování na východ po malých úsecích už se nám zajídalo. A tak jsem nabyl přesvědčení, že celá ta cesta je zbytečná,

„Ne, není. I kdyby se nám nikdy nepodařilo najít bratra a Claudii, posloužila určitému účelu," snažila se mě Helena uklidnit. „Doma budou všichni vděční, že jsme to aspoň zkusili. Ostatně vždyť si to máme užívat."

Poukázal jsem na to, že nic z toho, co se týká mě a oceánu, nemůže vést k žádnému skutečnému užívání.

„Však už budeš brzy na pevnině. Quintus a Claudia pravděpodobně opravdu potřebují, abychom je našli. Peníze už jim jistě docházejí. Ale pokud jsou šťastní, myslím, že nebude vadit, jestli se nám nepodaří přivézt je domů."

„Co ale vadí, je, že nám na tuhle cestu přispěl tvůj otec, a jestliže ztratí syna, snoubenku druhého syna a náklady na neúspěšnou cestu, moje jméno se zapíše v domácnosti vážených Camillů u Capenské brány tak černě, že se ani já nebudu moct vrátit domů."

„Možná že Quintus to silphium přece jenom našel."

„To je kouzelné pomyšlení."

Když jsme dorazili do Tocry, moře ukázalo drsnější tvář. Rozhodl jsem se, že ať už jsme uprchlíky našli nebo ne, dál už cestovat lodí prostě nemůžu. Když jsme vystoupili tentokrát, rozloučili jsme se definitivně. Majitel lodě nás překvapil, že nám přišel podat ruku.

Tocra se choulila mezi mořem a horami, kde se pobřežní rovina výrazně zúžila, takže vnitrozemská vyvýšenina – předtím jsme ji neviděli – v dálce vypadala jako zvlněné pahorky. Město bylo nejen řecké, ale taky obrovské a hrozně bohaté. Městská elita žila v palácových sídlech s peristylem, postavených ze zdejšího velice měkkého vápence, který v ostrém větru od moře rychle zvětrával. Vichr hnal vlny s bílými hřebeny do zálivu. Lomcoval květinami a fíkovníky za vysokými hradbami zahrad a strašil ovce a kozy, že vyplašeně bečely.

Opět na nás čekala zpráva. Tentokrát nás vedla na ošklivý konec města, neboť i kvetoucí námořní přístavy, založené Řeky, mají brlohy a zapadáky pro připlouvající lodníky a rváče, kteří se kolem nich motají. V jedné ubohé světničce ve špinavé čtvrti jsme objevili Claudii Rufinu, úplně samotnou.

„Radši jsem tu zůstala, kdybyste snad přece jen přišli."

Poněvadž jsme nikdy neslíbili, že určitě přijdeme, připadalo nám to divné.

Claudia byla vysoká dívka, něco málo přes dvacet let, ale vypadala mnohem štíhlejší, a dokonce vážnější, než jak jsem si ji pamatoval. Byla výrazně opálená, což by se do lepší společnosti nehodilo. Uvítala nás klidně a připadala nám smutná a zaražená. Když jsme se s ní stýkali v její rodné provincii Baetice a pak v Římě, vypadala jako chodící bohatství, pěkně oblečená, s pečlivou manikúrou, s nákladným účesem a se spoustou náramků a náhrdelníků. Teď měla na sobě prostou hnědou tuniku a štólu a vlasy v týle volně svázané. Zůstalo v ní pramálo z té nervózní vážné bytosti, kte-

rá se do Říma přijela provdat za Aeliana, i z té ličtičky, jež se brzy naučila chichotat s jeho podnikavějším mladším bratrem, a pak se utrhla ze řetězu a vrhla do dobrodružství. To už jí teď jistě vybledlo.

Bez poznámky jsme zaplatili její ucourané domácí a dívku jsme ubytovali tam, kde jsme bydleli i my. Claudia sebrala Julii Junillu mému synovci Gaiovi a plně se věnovala miminku. Gaius se na mě znechuceně podíval a odkradl se ven s fenkou. Zavolal jsem na něho, aby se poohlédl po Famiovi, který se nám opět ztratil.

„A kde je tedy Quintus?" zeptala se zvědavě Helena Claudie.

„Odešel do Ptolemaidy a pokračuje v pátrání."

„Zatím žádné štěstí?" usmál jsem se.

„Kdepak," odpověděla Claudia a tváří se jí mihl slabý úsměv.

Helena si se mnou vyměnila diskrétní pohled a pak vzala dívku do místních lázní. Táhla s sebou spoustu vonných olejů a prostředek na mytí vlasů. Doufala, že takové hýčkání Claudii zase zvedne náladu. Za pár hodin byly zpátky, navoněné balzámem, ale jinak nepostoupily ani o krok. Claudia zůstala mučivě zdvořilá, avšak odmítla se uvolnit a svěřit s nějakými klípky.

Předali jsme jí dopisy, které jsme přivezli od Camillů a od jejích vlastních prarodičů v Hispánii. Svitky si vzala, aby si je přečetla v soukromí. Když se znovu objevila, přece jenom se zeptala, byť s trochou napětí v hlase: „A jak se vede Camillu Aelianovi?"

„Jak myslíš, že by se mu mohlo vést?" Ucta k nevěstě, která týden před formálními zásnubami uteče, nebyl můj styl. „Je to od tebe zdvořilé, že se ptáš, ale on ztratil snoubenku – velmi nečekaně. Zpočátku si myslel, že tě unesl masový vrah, takže to byl ošklivý šok. A ještě důležitější je, že přišel o tvoje pěkné bohatství, děvče. Není tedy vůbec šťastný. Ke mně se chová nanejvýš hrubě, ale Helena si přesto myslí, že bych na něj měl být hodný."

„A co si myslíš ty, Marku Didie?"

„Jak už jsem zvyklý, veškerá obvinění klidně přijímám se shovívavým úsměvem."

„To jsem asi neslyšela," zamumlala Helena.

„Já jsem mu nechtěla ublížit," dodala Claudia unaveně.

„Že ne? Jenom ho pokořit, ne?" Jestliže to vyznělo zlostně, tedy pravdě-

podobně proto, že jsem najednou hájil Aeliana, který mi byl nesympatický. „Poněvadž ho nečeká úctyhodné manželství, musel se pro letošní rok vzdát kandidatury při volbách do Senátu. Teď má dvanáctiměsíční ztrátu za svými vrstevníky. Pokaždé, až v budoucnu přijde na přetřes jeho kariéra, bude to muset znovu vysvětlovat. A bude mít proč na tebe vzpomínat, Claudie."

Helena na dívku bystře pohlédla. „Já myslím, že to manželství nemělo valnou budoucnost. Nemusíš si nic vyčítat, Claudie," uklidňovala ji. To se dalo čekat. Claudia sama na to nereagovala.

Chvíli jsem přemítal, zda bychom nemohli Claudii vrátit jejímu arogantnímu snoubenci v Římě a tvářit se, že se žádné dobrodružství s Justinem nikdy neodehrálo. Ne. Tak krutý jsem nemohl být k žádnému z nich. Kdyby se teď provdala za Aeliana, ten by nikdy nezapomněl, co mu provedla. Veřejný skandál by mohl odumřít, ale on byl typ, z něhož by zloba nikdy nevyprchala. Pokaždé, až by mezi nimi vznikl nějaký spor, honem by vytahoval minulost, kdežto normální upjatost, jaká ženě pomáhá přežít manželství s ničemou, by Claudia uplatnit nedovedla. Překročila most na nepřátelské území a zablokovala si cestu zpátky. A barbaři teď jenom čekali, aby se do ní mohli pustit.

Obrátili jsme list a probírali plány na cestu do Ptolemaidy za Justinem. V žádném případě jsem už nechtěl cestovat lodí, pokud by to nebylo nutné. Po pobřeží to bylo už jenom nějakých pětadvacet mil, a tak jsem najal dva dvoukolé kočáry. Claudia sice chabě navrhla, že by se tam dalo doplout po moři, ale já jsem ji přerušil. „Když vyrazíme opravdu brzy a pospíšíme si, mohli bychom to zvládnout za jeden den," ujistil jsem ji. „Potřebujeme jenom trochu štěstí a vojenskou disciplínu." Ještě stále se tvářila utrápeně. „Věř mi!" zvolal jsem. Ta chudinka jasně potřebovala, aby jí někdo dodal kuráž. „Teď už si nemusíš s ničím dělat starosti, Claudie. Už se o všechno postarám já."

Pak se mi zdálo, že jsem zaslechl, jak si Claudia Rufina říká skoro neslyšně: „Ach, Junono – zase jeden!"

XLI

Naše situace se zhoršovala. Ptolemais byla ještě bujnější a ještě řečtější. Zatímco Tocra se Vnitřního moře jenom dotýkala, na Ptolemaidu moře doráželo ze dvou stran. Její přístav byl sice chráněnější, ale zuřivé vlny se hnaly otevřeným mořem šikmo, rozvířený písek nás bodal, když jsme se probíjeli do města od západu. Putování nám trvalo dva dni, třebaže jsem se ho snažil co nejvíc urychlit. Pobřežní silnice byla v příšerném stavu. Cestou jsme nenašli žádné hostince, takže jsme byli nuceni spát jako vandráci venku. Všiml jsem si, že Claudia se jenom schoulila do ramen a nerekla nic, jako by to zažila už dřív.

Tady už se zvlněné zelené a hnědé pahorky pohoří přiblížily až skoro k městu. Sevřená mezi mořem a horami tohle byla vlastně odnož Kyreny, ležící ještě dál na východ. Celá oblast měla jisté historické spojitosti s egyptskými Ptolemaiovci (odtud to jméno) a okolní krajina se dosud využívala pro chov dobytka, vykrmování stád pro bohaté Egypťany, kteří neměli vlastní pastviny.

Pro výstavbu si vybrali suché staré místo. Akvadukt obstarával nezbytný přívod vody a ta se uchovávala v obrovských nádržích pod forem. A opět nám tu puntičkář Justinus nechal vzkaz, takže jakmile jsme pronikli do městského centra a našli správný chrám, vyburcovali jsme pomocného kněze, který měl na starosti vzkazy cizinců. Pak už nám trvalo jenom asi hodinu přemluvit lhostejné měšťany hovořící řecky, aby nám vysvětlili, jak se dostat k Justinovu bydlišti. Snad není třeba uvádět, že nebylo mezi těmi výstavnými sídly místních magnátů – podnikatelů s vlnou a medem –, ale ve čtvrti páchnoucí nakládanými rybami, kde byly uličky tak uzoučké, že když člověk s námahou obcházel každý roh, neodbytný vítr mu svištěl skrze zuby. A jistě je taky zbytečné připomínat, že když jsme konečně našli místo, kde Justinus bydlí, nebyl doma.

Tentokrát jsme mu sami nechali vzkaz a čekali, kdy za námi náš hrdina

přijde. Abych nás rozveselil, utratil jsem další částku z peněz Helenina otce za chutnou večeři. Ve skleslé náladě ji jedli unavení, sklíčení poutníci. Připadla mi teď role tradičního vůdce společnosti, který jenom každého štve a nikoho nepotěší, ať jsem se snažil zorganizovat cokoli.

„Tak co, Claudie, vidělas tu nádhernou zahradu Hesperidek?"

„Ne," odpověděla dívka.

Helena se pokusila vzít ji za ruku. „Proč, co vám nevyšlo?"

„Nemohli jsme ji najít."

„Měla jsem dojem, že je blízko Bereniky."

„Asi ano."

Claudiina trvalá póza lhostejnosti se na chvilku narušila a slyšeli jsme, jak se na povrch dere upřímná zatrpklost. Helena se dívky otevřeně zeptala: „Vypadáš nějak sklesle. Stalo se něco?"

„Vůbec nic," odvětila Claudia a nabídla nesnědenou polovinu své opečené parmice nachové mé fence Nux. Bohové drazí, jak já nesnáším upjaté dívky, co se jenom nimrají v jídle – zvláště když jsem se při placení řádně prohnul. Nikdy jsem si nepotrpěl na ženy, které se nedovedou radovat, ba co víc, které vyvolaly skandál a potom se pro něj zbytečně trápily.

Teď jsme to museli jenom vydržet ve snobské Ptolemaidě dalších deset dní, než přišla Claudii od Justina další zpráva, že zatím bydlí v Kyreně, takže nás čekalo ještě jedno nafoukané řecké město, aby námi pohrdalo, jestli se odhodláme tam vydat. ,

Tentokrát to vypadalo, že by mohlo stát za to sbalit saky paky a přesunout se tam. Famia byl teď najednou celý vzrušený, poněvadž se domníval, že Kyrene je ten pravý zdroj koní. My s Helenou jsme chtěli vidět oba uprchlíky pohromadě, abychom zjistili, jak to s nimi vypadá, a kromě toho Justinův vzkaz měl ještě kódovaný dodatek, který jsme vyluštili jako: *„Možná že jsem našel, co jsem hledal."*

Žertovali jsme, jestli se z něho stal takový intelektuál, že tím mínil tajemství vesmíru, ale – poněvadž nevěděl, že už jsem do této provincie dorazil – žádal také Claudii: *„Pošli naléhavě pro Falcona!"* Poněvadž všichni ostatní se shodli v tom, že na filozofickém sympoziu má přítomnost asi nebude nezbytná, usoudili, že mě potřebuje, abych oficiálně identifikoval

snítku silphia.

XLII

Setkání s Camillem Justinem nam přineslo ohromnou úlevu. Vypadal alespoň stejně jako vždycky. Vysoká štíhlá postava s upravenými krátkými vlasy, tmavýma očima a kouzelným úsměvem. Dokázal kombinovat zdánlivě skromné vystupování s náznakem vnitřní síly. Věděl jsem, že má dost sebedůvěry, zná různé jazyky, je dobrý organizátor, odvážný, a nastane-li krize, nechybí mu vynalézavost. Ve dvaadvaceti už by se měl v Římě ucházet o nějaký úřad a usadit se. Manželství, děti a upevnit si patricijskou kariéru, jež kdysi vypadala tak slibně. A místo toho je tady za zadnicí světa na bláznivé misi, své naděje opřel o uloupení dívky svého bratra, urazil svou rodinu, její rodinu a císaře – a to všechno pro nic za nic, jak jsme se začali obávat.

Hloubka Claudiina zoufalství byla jasně patrná, když jsme je viděli spolu. S Helenou jsme si pronajali domek v Apollonii dál na pobřeží. Když se k nám Justinus konečné připojil, svou sestru i mě uvítal s daleko větší radostí než Claudii, pro niž měl jenom zdrženlivý úsměv.

Před naším setkáním byli spolu sami čtyři měsíce, žili ve společné domácnosti, takže leckoho oklamali. Znala jeho oblíbená jídla. On ji škádlíval. Často spolu mluvili jenom na půl úst jako manželé. Nijak neprotestovali, když je Helena uložila do jednoho pokoje, ale poté, co tam strčila hlučně hlavu, hlásila po návratu šeptem, že si na spaní připravili dvě samostatné postele. Působili dojmem, že jsou jenom přátelé – ale v žádném případě zamilovaní.

Claudia se dál chovala uzavřeně, jedla s námi, chodila do lázní, zašla s námi do divadla, hrála si s miminkem a to všechno dělala, jako by žila ve svém vlastním světě. Nestěžovala si, ale držela jazyk za zuby takovým způsobem, jako by nás všechny odsuzovala.

Vzal jsem si Justina stranou. „Jestli se nemýlím, tak jste asi oba provedli děsnou chybu. Jestli je to tak, tak se k tomu musíme postavit čelem a vyře-

šit to, Quinte. Ve skutečnosti je nutné to udělat –“

Podíval se na mě, jako by nemohl pochopit, co říkám. Potom mě odbyl stroze, že by mu bylo milejší, kdyby se mu jiní lidé nepletli do života. Helena se dočkala přibližně stejné reakce, když se pokusila vytáhnout něco z Claudie.

Rozlouskli jsme to skoro náhodou. Famia, který k nám byl dosud volně připojen, se odebral do vnitrozemí pátrat po koních, což bylo jeho poslání, takže se nám ulevilo, když nám ubyl jeden účastník a s ním i napětí. Teď mohl pít, co hrdlo ráčí, protože jsem na něj nemohl naléhat, abych ho v zájmu své sestry a její mladé rodinky udržoval ve střízlivém stavu.

Začínal jsem rozumět, jak musí život doma vypadat pro Maiu. Famia byl nejradši z domova pryč, a když se přece objevil, bylo těžké s ním vyjít. Ustavičně podnikal nájezdy na peníze na domácnost, aby měl na víno. V nevhodnou dobu se ve společnosti hlučně bavil, druhé nutil, buď aby se podíleli na jeho bezohledných způsobech, anebo z nich dělal zbabělce, jestliže se ho snažili zachránit před sebou samým. Maie by se vedlo mnohem lépe bez něho – jenomže byl otcem jejích dětí a vlastně už tak propadlý pití, že ho nechtěla opustit.

Můj synovec Gaius zmizel, totiž šel se projít na vlastní pěst. Vždycky to byl nespoutaný duch, a ačkoli mu dělalo dobře, že je členem takové skupiny, hned se nevrle zamračil, když měl dojem, že ho příliš kontrolujeme. Helena si myslela, že potřebuje trochu mateřské péče, jenže pacholek Gaius se na to díval jinak. Já jsem zastával názor, že ho nemáme příliš omezovat. Ubytovali jsme se v Apollonii. On se už ve městě vyznal a domů se vrátí, až se mu bude chtít. Julínku nám nechal na krku. Holčička si vesele hrála se stoličkou, kterou se naučila postrkovat po podlaze, a vrážela s ní do ostatního nábytku.

Konečně se naskytla příležitost pohovořit si v soukromí o silphiu. Otvíraly se obrovské vyhlídky na zbohatnutí, jestliže Justinus tu bylinu opravdu objevil. To téma jsme nadhodili nepřímo jako opatrné přiznání ohromných snů, jež by se nám všem mohly splnit. A jak už to v rodinách bývá, to nepřímé obcházení vedlo jenom k hádce o něčem docela jiném.

Helena a já, Claudia a Justinus jsme společně celkem skromně obědvali. Hovor se nějak stočil na naše první přistání v Berenice, a i když jsme se

s Helenou opatrně vyhýbali každé zmínce o Claudiině zmařeném snu o návštěvě zahrad Hesperidek, při hovoru o naší vlastní plavbě se vyskytla otázka, jak druhá dvojice snesla plavbu z Oey. A právě tehdy prohodil Justinus ohromující poznámku: „Ale my jsme necestovali lodí, přišli jsme po souši."

Trvalo chvíli, než jsem to pochopil. Jeho sestra už musela mít nějaké podezření. Zatímco jsem si ubrouskem stíral z brady cizrnu, Helena se do toho pustila rovnou: „Snad nechceš říct, že celou cestu?"

„Ale jistě." Předstíral překvapení, že se vůbec ptá.

Pohlédl jsem na jeho spolucestující. Claudia Rufina otrhávala jednotlivé kuličky z hroznu vína. Každou velmi opatrně snědla a ještě z nich pečlivě odstranila zrníčka z předních zubů a úhledně je ve stejných rozestupech uspořádala na okraji talíře. Vypadalo to, jako by z nich chtěla milencům věštit budoucnost – až na to, že jejím milencem měl být ten mladý muž sedící zde.

„Vyprávěj nám o tom," navrhl jsem.

Justinus se zdvořile usmál. „Došly nám peníze, to zaprvé, Marku Didie." Pokrčil jsem rameny, jako bych uznával jeho mírnou výtku, že jsem mohl být s finanční výpomocí štědřejší. Jako pravý patricij neměl nejmenší představu, jak je můj rozpočet napjatý. „To byl můj nápad – chtěl jsem soutěžit s Catonem."

„S Catonem?" podivila se Helena ledovým tónem. Netušil jsem, jestli to má být ten Cato, který vždycky přišel ze Senátu domů včas, aby se zúčastnil koupání děťátka. Ale možná že to bylo to děťátko, když vyrostlo. V každém případě pro mou milovanou přestal být vzorem.

„Víte, za válek mezi Caesarem a Pompeiem přivedl své vojsko kolem celého zálivu obou Syrt a nepřítele překvapil." Justinus předváděl své vzdělání. Na mě tedy nezapůsobil. Vzdělání není tak důležité jako zdravý rozum.

„Úžasné," prohodil jsem. „Museli být úplně ohromení, když se objevil. Pokud vím, je to celou cestu jenom poušť, a jestli se nemýlím, skoro po celém pobřeží tam není pořádná silnice, že?"

„Žel, to opravdu není," připustil Justinus, nesmyslně veselý. „Catonovi to pěšky trvalo třicet dní – my jsme měli dva oslíky, ale trvalo nám to déle.

Byl to pořádný výlet."

„No to věřím."

„Zřejmě existuje nějaká pobřežní cesta, co používají místní – a věděli jsme, že se musí táhnout přes celé pobřeží, protože právě po ní s úspěchem pochodoval Cato. Napadlo mě, že by to bylo úžasné dobrodružství, kdybychom to taky dokázali. Totiž v obráceném směru."

„Ovšem."

„To muselo být těžké," poznamenala Helena, nebezpečně tiše.

„Nic snadného," přiznal její mladší bratr. „Vyžadovalo to absolutní oddanost a vojenské metody." No, ty Justinus znal. Claudia byla jemně vychovaná mladá dáma z dobré rodiny, která ji hýčkala. Základní vzdělání dědičky se skládá pouze z četby řeckých románů a nudného kurzu společenské konverzace. Justinus, dosud plný nadšení, pokračoval. „Bylo to pět set mil zcela jednotvárné, zdánlivě nekonečné pouště – samá rovina, týden za týdnem."

„Bylo kde se ubytovat?" zeptal jsem se bezvýrazně.

„Pokaždé ne. Vždycky jsme si museli nosit vodu s sebou na několik dní. Někdy jsme narazili na nádrže nebo studny, ale to jsme předem nikdy nevěděli. Často jsme přespávali venku. Malé osady byly daleko od sebe."

„Banditi?"

„To jsme nevěděli jistě. Nikdy nás ale nenapadli."

„Jaká úleva."

„Ano. Prostě jsme se museli plahočit dál a očekávat to nejhorší. Nic než v dálce občas modrá stuha moře po levé straně a po pravé jenom holý obzor. Suchý písek s chumáči křovin. Časem se terén začal trochu vlnit, ale poušť pokračovala dál a dál. Místy se cesta stočila trochu do vnitrozemí, ale já jsem věděl, že pokud chvílemi zahlédneme záblesk moře vlevo, ještě stále jdeme správným směrem… Jednou jsme uviděli taky solnou pláň."

„To muselo být velmi vzrušující!" řekla Helena odměřeně. Claudia si beze stínu úsměvu vzala další hrozen. Ta solná pláň byla jistě hrozná, ale snažila se na bolest už nevzpomínat. „Ani si nedovedu představit," obrátila se Helena na bratra, „jaká to musela být katastrofa pro Claudii. Očekávala jenom romanci na lodi a štěstí za svitu hvězd. A místo toho se ocitla vržená do nekonečné pouště, kde šlo o život. Tisíc mil od kadeřníka a ve zcela ne-

vhodných střevíčkách!“

Nastalo krátké ticho. Helenu i mě úplně ohromilo, co nám ten bláznivý kluk odhalil. Justinovi konečně došlo, že je najednou obklopený kritickou atmosférou. Kouskem chleba si vytřel talíř.

„Jak dlouho vám to trmácení trvalo?“ odvážil jsem se zeptat, ještě stále neutrálním tónem.

Odkašlal si. „Přes dva měsíce.“

„A Claudia Rufina to všechno snášela s tebou, Quinte?“

„Claudia byla velmi houževnatá.“

Sama Claudia mlčela.

Zase ho strhl proud vyprávění. „Při putování na východ se tu a tam naráží na datlovníky. Nakonec tam jsou stáda – kozy, ovce, občas krávy, koně nebo velbloudi, a jak se člověk blíží k Berenice, začne se terén vlnit. Nikdy na ty zážitky nezapomenu. Na moře a oblohu, jak se mění barva pouště na tvrdší šedou, když se začne stmívat –“

Náramně poetické. Claudia ještě stále zachovávala nebezpečný ledový klid. Mrtvá váha jejího mlčení vypovídala o absolutním utrpení. Dovedl jsem si domyslet, kolik toho Justinus vynechává o strádání, žízni, horku, hrozbě nájezdníků a lupičů, o hrůze z neznáma. A to neuvádím jejich rychle se rozpadající osobní vztah.

„Dokázali jsme to, a to je hlavní.“ Pro něho to jistě platilo. Zato Claudiin život to muselo rozvrátit navždy. „Jak jsem říkal, loď jsme si nemohli dovolit. Kdybych nás tak nemilosrdně nehnal vpřed, ještě stále bychom tam někde trčeli – možná mrtví.“

Claudia Rufina najednou vstala a z pokoje odešla. Odešla vlastně z domu. Slyšeli jsme bouchnout dveře. Nahoře jedna okenice tak silně zarachotila, že z ní odpadla zástrčka. Justinus sebou trhl, ale nepohnul se. Předpokládám, že už toho od ní vyslechl dost o tom, jak jí je. Nechtěl jsem nechat mladou ženu ze své společnosti bloudit v rozrušení samotnou po cizím městě, a tak jsem se vzchopil a vypravil za ní.

Helena Justina mohla aspoň v klidu vysvětlit svému dříve oblíbenému bratrovi, jak by ho většina lidí odsoudila za to, že se provinil přímo krutou pitomostí a nevýslovným sobectvím.

XLIII

Město Apollonia leží na samém konci ploché planiny, která vybíhá k moři dole pod vysočinou, kde celé oblasti vévodí vznešenější sídliště Kyrene. Dole na úrodné pláni s rudým pískem a roztroušenými balvany je umístěn překrásný námořní přístav, třebaže mu chybí ty panoramatické rozhledy, jakými se pyšní ze své výše Kyrene.

Apollonia je město roztažené tak těsně podél pláže, že za bouřlivého počasí příboj buší do velkolepých chrámů na břehu. Hezké domy s peristylem helénistických kupců a majitelů pozemků jsou většinou rozumně odsunuty dál. Ale i nejpůvabnější z těchto obydlí stojí poblíž vnitřního i vnějšího přístavu. Tam se soustřeďuje pestrá směsice nákladních lodí, které se v každou roční dobu shromažďují u vleků. Apollonia žije obchodem. Díky obchodu se za dlouhá staletí stala jedním z nejbohatších přístavů, ležícím v dosahu Kréty, Řecka, Egypta a Východu, a je to také dobré odrazitě pro cesty do Kartága, Říma a na všechny dychtivé trhy na západním konci Vnitřního moře. I bez silphia tu vůně peněz soupeří se slaným pachem moře.

To jasné odpoledne kráčela Claudia Rufina rychle kolem sluncem zalitých sídel, rozmístěných poměrně daleko od sebe. Ty domy vypadaly tak vznešeně, že to mohly být oficiální paláce. Kyrenaika je sice spravována z Kréty, ale byly to ve skutečnosti ohromné, ostentativně přepychové soukromé domy. A jako obvykle se v těchto sídlech vulgárních zbohatlíků nejevily známky života. Jen tu a tam nějaký hlídač leštil kovové ozdoby na zaparkovaném kočáru a tvářil se otráveně nebo tiše vyšla ven pěkně upravená služebná za nějakou obvyklou pochůzkou. Z bohatých majitelů jsme neviděli nikoho. Buď se zhrouceně oddávali siestě, anebo dokonce bydleli jinde.

Nakonec, na východním výběžku za vnějším přístavem a za samým městem, se vynořila Claudia na klikaté cestě, která zřejmě někam vedla,

takže dívka šla dál. Byl jsem kousek za ní. Kdyby se ohlédla, hned by mě spatřila, ale neohlížela se.

Bylo horko a klid, pokojná procházka pobřežní krajinou. I v dívčích sandálech kráčela Claudia rázně, přestože se neudržovaná cesta zhoršila, Terén poněkud stoupal. Přehoupla se přes jeden hřeben na okraji města, ale přímo před sebou uviděla další stoupání. Štólu si přitáhla pevněji a vykročila rovnou k dalšímu hřebeni a pak mi naráz zmizela. Nervózně jsem přidal do kroku. Téměř pod botou mi vyletěla vyplašená čejka a letěla nad pevninu.

Vzduch byl jasný, když jsem se hnal do vršku. Po levici jsem měl oslnivě modré moře s řadou ostrůvků nebo vyčuhujícími skalisky. Příboj bušil do hezké jeskyňky přímo dole. Naráz jsem se zastavil. Zalapal jsem po dechu.

Do půlkruhového útesu, který kdysi tvořil oddělenou malou pláž, byl dokonale umístěný amfiteátr, žalostně zchátralý. Přímo volal, aby se některý šlechetný veřejný dobrodinec ujal jeho obnovy. Příchod od města nás přivedl rovnou nahoru, odkud byl přístup k hořejším řadám sedadel. Stál jsem tam ve výšce jako socha na střeše chrámu a Claudia zatím slezla o několik polorozpadlých teras níž. Tam nyní seděla s lokty na kolenou a hlavou v dlaních a usedavě vzlykala.

Nechal jsem ji, aby se ze svého trápení chvíli vyplakala. Musel jsem si promyslet, co dělat. Její bezohledný mladý milenec se k ní choval hrozně, takže teď je nejspíš připravená vrhnout se kolem krku kterémukoli staršímu muži, který jí projeví soucit a nabídne pomoc. To by mohla být nebezpečná situace.

Stál jsem tam nehnutě, mírně rozkročený, abych mohl udržovat rovnováhu, a vítr mi rval vlasy. Odtamtud shora se zdálo, že se horizont oceánu stáčí do půlkruhu. Krása a opuštěnost toho prostředí braly za srdce. Kdyby váš život probíhal dobře a potom jste stanuli tady, zalití sluncem a rozjaření dlouhým putováním po kamenité cestě, mohli byste zářit spokojeností. Ale máte-li z nějakého zoufalého důvodu těžké srdce, melancholické vábení moře a oblohy by bylo nesnesitelné. Ale ta zhroucená, chvějící se dívka dole, sedící sama tam, kde by mělo být hlučné, sluncem ozářené obecen-

stvo, toto srdceryvné divadlo představovalo zoufalou scénu, kdy si připomíná, co všechno zahodila.

Jakmile se trochu uklidnila, sestoupil jsem k ní dolů. Dělal jsem dost velký rámus, abych ji varoval, že za ní jdu. Potom jsem se posadil vedle ní na ty příkré kamenné bloky. Cítil jsem, jak látkou mé tuniky stoupá nastřádané teplo. Hrana toho kamenného bloku se mi zezadu tlačila na stehna. Claudia se musela vysmrkat a otřít si oči, třebaže obličej měla ještě stále mokrý, když se zahleděla přes jeviště pod námi tam, kde příboj tvrdě bušil do bledého písku v jeskyňce. Připomněl jsem si, že Claudia pochází z Corduby, kde je bahnitá řeka, ale dost daleko na pevnině. Možná že ji volání moře vzrušuje jako něco exotického.

„Ty nárazy vln musí hercům dost vadit." Schválně jsem se utekl k neutrální poznámce. Litoval jsem, že tu není Helena, ta by si s tím jistě věděla rady.

Zaujal jsem běžnou pózu se založenýma rukama a jednou botou vystrčenou. Zamyšleně jsem si vzdychl. Claudia zůstala naoko klidná. Konejšit mladé ženy, když trpí, je někdy pěkná fuška. Také jsem se zadíval k obzoru. „Seber se. Teď už se to může jenom zlepšovat."

Vytušil jsem, že Claudii proudí po tvářích další slzy. Mé rady si vůbec nevšímala.

„I když ti to v tuto chvíli může všechno připadat beznadějné, život sis přece nezkazila. Nikdo tě nebude nutit, aby ses vrátila k Aelianovi –, ale můžeš se tomu směle postavit a vzít si někoho jiného, ať už v Římě, nebo v Baetice. Co ti navrhují prarodiče?" Informoval jsem se, než jsem odjel z Říma, a tak jsem věděl, že jí napsali: Odpouštíme ti. (To odpuštění mělo velice praktickou formu – svolení, že může čerpat peníze z jejich banky.) Byla jejich všechno – což je na šachovnici života vždycky dobré postavení. „Jsi přece dědička, Claudie. Můžeš si dovolit udělat víc chyb než většina lidí. Někteří muži budou obdivovat tvou iniciativu." V každém případě aspoň její plnou pokladnu.

Claudia stále neodpovídala. Kdybych byl mladší, představovala by pro mě výzvu, „ale teď mi bylo sympatické, když měla žena charakter. Bylo zábavnější, když uměla odmlouvat.

„Víš, s Quintem si musíš všechno vyříkat. S Helenou jsme se kdysi

strašně pohádali. Přitom si taky myslela, že jsem ji naštval schválně a že to musí každý vidět. A já jsem byl přesvědčen, že to vzdala a odešla ode mě… Chci tím říct, že jestli ještě stojíš o Quinta, Claudie, to se dá určitě vyřešit."

Konečně se přece jen otočila a pohlédla na mě.

Statečně jsem pokračoval. „On to neví. On vážně nechápe, jak byla ta cesta pro tebe těžká. Pro něho je dost na tom, že jste spolu prodělali vzrušující dobrodružství a oba jste ho přežili –"

„On ví, co cítím," řekla Claudia stroze, jako by ho hájila. Její tón však byl až příliš drsný. „Měli jsme o tom dlouhý pohovor." Už její zdrženlivost mi prozradila, jak zlostná ta hádka asi byla.

„S Quintem je ta potíž," začal jsem opět ostražitě, „že asi nemá docela jasno, co vlastně od života chce –"

„Ba ne, on mi řekl, co chce!" odsekla mi Claudia posměšně. Šedé oči metaly blesky, když mi to naštvaně vyprávěla. „Podle něho se stalo tohle: Když byl s tebou v pralesích Svobodné Germánie, Marku Didie, setkal se s krásnou a záhadnou odbojnou věštkyní, kterou musel opustit, ale bude ho to pronásledovat celý život."

Sám jsem vynaložil hodně úsilí, abych ten příběh v jeho zájmu ututlal, jakmile jsme se vrátili do Říma. Ale to by nebyl trouba Justinus, aby to nevyzvonil právě té ženě, které se neměl nikdy přiznat.

Claudia vstala. Teď měla v hlase ještě větší zlobu, než jsem očekával: „Je to samozřejmě nesmysl. S kým to měl doopravdy pletky? Doufám, že to nebyla nějaká hospodská coura. Vždyť mohl chytit nějakou nemoc. Anebo to byla manželka některého ženatého tribuna?"

V Římě se vykládalo, že Justinus měl po návratu domů pletky s nějakou herečkou, ale to se Claudii zřejmě nedoneslo. Nervózně jsem si odkašlal. Nejlepší bude jistě tvrdit, že její milovaný se mi nikdy nesvěřil.

„Nemůžu ti to nějak ulehčit, Claudie?"

„Asi ne. Děkuju ti za rady," uzavřela chladně. Nato se obrátila a cestou domů vylezla zpátky přes strmé řady sedadel. Ještě stále zuřila a byla hluboce nešťastná, ale podivuhodně sebejistá.

To se ti zase povedlo, Falcone. Zatímco jsem se tak usilovně staral, jak nešťastnou dívku utěšit, ona z toho měla prostě pocit, že se k ní chovám blahosklonně. Se svými dobře míněnými radami jsem jí rozhodně nepřišel

vhod. Jednala naprosto otevřeně a myslela, že všechno zvládne sama.

Znal jsem přece dobře Helenu a mohl jsem něco takového očekávat. Některé smutné ženy nepadnou muži do otevřené náruče, ale praští ho do oka. Claudia Rufina byla přece jen naštěstí natolik ostýchavá, že mě nenakopla, když se drala kolem mě.

Chvíli jsem se tam žalostně šklebil, a pak jsem sešel na břeh prozkoumat divadlo. Na pláži jsem našel Gaia a Nux, jak se sluní. Přidal jsem se k nim a oddali jsme se odpočinku. Chvíli jsme házeli kamínky a lovili chaluhy a potom jsme my hoši počurali zezadu jeviště a vyznačili si tak svoje teritorium, a protože jsme už pár hodin nejedli, zamířili jsme pomalu domů.

Helena Justina se podle všeho do krve pohádala s bratrem a ten vztekle odešel. Helena s přísně sevřenými rty seděla mlčky ve stínu zády k domu a chovala maličkou jako názorné vtělení člověka, který si přeje, aby ho všichni nechali na pokoji. A tak jsem k ní přirozeně zezadu přistoupil a dal svou přítomnost najevo. Pokud mě jedna žena odbyla, nikdy mě to neodradilo od pokusů zkoušet to s další, jež se mi naskytla. Helena mi alespoň dovolila, abych ji objal, ať chtěla, nebo ne.

Vrátil se Famia a hned se zhroutil. Teď hlasitě chrápal. Claudia už byla také doma a s mučednickým výrazem se pustila do přípravy oběda pro všechny ostatní, jako by byla jediná rozumná osoba z naší skupiny.

Byla to možná pravda, ovšem kdyby u toho setrvala, čekala by ji osamělá budoucnost, těžká práce a smutek. Někdy se však v ní projevila určitá jiskra, která, jak jsem věděl, Heleně naznačovala, že si dívka zaslouží něco lepšího. Ta jiskra, jediná naděje na její záchranu, spočívala částečně v tom, že Claudia sama chtěla pro sebe něco lepšího.

Nakonec to vedlo k tomu, že když se Justinus vrátil večer domů, naši debatu o silphiu jsme odložili. Ale druhý den, kdy se atmosféra už trochu uklidnila, mi svěřil, že našel zvláštní rostlinu na osamělém místě mnoho mil odtud, která snad by měla být ono. Abychom se tam dostali, budeme tu muset ženy nechat, poněvadž se tam dá dojet pouze na koni. To mu samozřejmě vyhovovalo. A já jsem získal povolení odjet od Heleny. Domnívala se totiž, že strávím-li nějaký čas sám s Justinem, budu mít příležitost přimět ho k tomu, aby si svůj milostný život řádně uspořádal.

Dost dobře jsem nevěděl, jak se to osvědčí. Podle mého názoru uspořádání milostného života vyžaduje přítomnost nejméně jedné ženy. Já jsem ovšem známý puntičkář.

XLIV

Byl pěkný den ke konci dubna, když jsme se s Justinem blížili k místu jeho eventuálního nálezu. Jeli jsme na koních, čehož jsem hluboce litoval, protože za ty čtyři dni usilovné jízdy jsme museli ujet téměř sto římských mil. Bylo by možná vhodnější počítat vzdálenosti v řeckých *parasangách*, poněvadž jsme byli v Kyrenaice, ale ono to vyšlo nakonec nastejno. Mému bolavému pozadí by se beztak neulevilo.

Vedl mě přes pahorky, místy ne moc daleko od pobřeží na východní vypouklině provincie blízko míst, kde musíte zahnout doleva, máte-li namířeno do Egypta. Vím, že to není dost přesné. Jestli si ovšem myslíte, že mám v úmyslu vám popsat přesněji, kde asi roste to naše vzácné zboží, což vím jenom já a jeden blízký společník, radši si to rozmyslete znovu.

V každém případě tu platí legální omezení. Justinus a já jsme měli stručnou, ale tvrdě okleštěnou smlouvu, kterou nám před odjezdem vypracovala Helena. Nejkritičtější podmínka byla zachovat absolutní důvěrnost o zboží, s kterým chceme obchodovat. Helena Justina nás oba donutila přísahat, že to navěky udržíme v tajnosti.

Byla to úleva, vypadnout z předrážděné atmosféry Apollonie. Také Helena a Claudia se totiž dohodly, že potřebují změnu prostředí, a měly se vypravit hledat nové ubytování. Inspirovalo je Justinovo líčení elegantního města Kyreny, a tak zamířily rovnou tam. On i já jsme se dopustili té chyby, že jsme chtěli zjistit, kolik to asi bude stát, a obě naše nezávislé partnerky nám oznámily, že mají vlastní peníze, a poněvadž my je opouštíme a necháváme jim tu jenom Gaia a maličkou kdoví na kolik týdnů či měsíců, zařídí všechno po svém, jak jim to bude vyhovovat, děkuju pěkně.

Slíbili jsme jim, že se vrátíme co nejdřív a zachráníme je ze všech těžkostí, do nichž by se mohly nechat nalákat. A ony nám pak popsaly kotel, ve kterém si můžeme uvařit vlastní hlavy.

Než jsme vyrazili, sežvýkal jsem plesnivý kousek lístku, který Justinus

vytáhl jako vzorek. Kdybych měl na vybranou, místo toho, abych cválal do neznámých končin, nejlépe by mi také vyhovovalo zkoumat řecké radovánky Kyreny. To takzvané silphium bylo odporné. Ovšem syrový česnek taky nikdo nejí a já osobně jsem měl zase hrozný odpor k lanýžům. Naším cílem bylo vlastnit světový monopol. Přepychové zboží musí být vzácné, ne nutně příjemné. Účastníky těší pomyšlení, že mají něco, co druzí lidé nemohou mít nebo si dovolit. Jak Vespasián jednou řekl Titovi o jejich lukrativní dani z moči: „Neposmívej se prachům, i když smrdí."

A tak jsem se ocitl tady. Jestli jsme s Justinem skutečně cválali k nespočetným truhlám plným peněz, o tom jsem vskutku pochyboval.

„Pověz mi, jak ses vůbec pustil do hledání téhle kouzelné bylinky, Quinte?"

„Měl jsem přece tvou skicu."

„Jenže ta prý byla špatná. Aspoň máma povídala, že jsem měl nakreslit něco spíš jako obrovský fenykl."

„Jak teda vypadá fenykl?" zeptal se Justinus, zřejmě vážně.

Zamyšleně jsem ho pozoroval, jak dychtivě cválá vpřed. Na koni seděl pěkně. Zvládl nejméně oblíbený způsob dopravy v Římě s přirozeným půvabem, s jakým dělal všechno. Prostovlasý, ale s dlouhým pásem látky kolem krku, který si mohl omotat kolem tmavovlasé hlavy, kdyby slunce příliš pálilo. Zdálo se, že sem zapadá stejně lehce, jako když jsem ho viděl splývat s prostředím v Germanii. Jeho rodina byla pošetilá, jestliže si představovala, že se nechá připoutat k nudné rutině a pompéznosti Senátu. Byl příliš bystrý, aby strávil ubohou úroveň debat. Pokrytectví by nesnášel. Natolik měl rád činnost, že by nedokázal zapadnout do věčného koloběhu dlouhých obědů se staršími otravnými fotry v tógách, pobryndaných vinnými skvrnami, ač by si je měl předcházet, ty bezcenné patrony, žárlící na jeho talent a energii.

S rošťáckým úsměvem se ohlédl. „Bylo to pátrání po pohřešované bylině, Marku Didie. Do své mise jsem se pustil tak, jako ty pátráš po pohřešované osobě. Obhlédl jsem si scénu, prozkoumal půdu, pokusil se získat si důvěru místních lidí a nakonec jsem začal klást diskrétní otázky: Kdo tu rostlinu viděl naposled, v jakých podmínkách se jí daří, proč si lidé myslí, že zmizela, a tak dále."

„Nepovídej, že ji někdo unesl, aby mohl žádat výkupné."

„Takové štěstí jsem neměl. V tom případě bychom mezi únosce infiltrovali a získali ji zpět a potom –"

„Když jde o pohřešované osoby, vždycky předpokládám, že to má nějakou souvislost se sexem."

„O tom já nic nevím, jsem ještě mladý."

„Tak nevinný zase nejsi!"

Ten mazaný chlapec možná tušil, že to budu probírat s Claudií, a tak zamumlal: „Ostatně musel jsem se vyrovnat s jedním aspektem, totiž že lidem by moje vyptávání nešlo pod nos."

„To se mi nějak nechce líbit."

„Vidím dvojí nesnáz. Zaprvé: Jestli je pravdivá verze, že silphium padlo za oběť nadměrné pastvě, majitelé žravých stád budou chtít, aby je mohli pást bez překážek dál. Dověděl jsem se, že nomádští pastevci silphium vytrhali i s kořeny, aby ho vymýtili."

„Ti nás tedy určitě neuvítají s otevřenou náručí," přisvědčil jsem.

„Zadruhé: Půda, kde tahle bylina roste, je dědičný majetek kmenů, které tu vždycky žily. Těm se nemusí líbit, když se tu objeví cizinci a projeví o tu půdu zájem. Kdyby se ta rostlina měla znovu pěstovat, chtěli by se toho asi ujmout sami."

Donutil jsem svého koně, aby proběhl kolem keříku, který v něm vzbuzoval pošetilou hrůzu. „Ty si tedy myslíš, že naše výprava za silphiem by mohla být dost nebezpečná?"

„Jenom když nás lidi uvidí, že si něco prohlížíme, Marku Didie."

„Ty umíš člověka uklidnit."

„Představ si, že bychom silphium opravdu znovu našli. Lidé si jistě hned uvědomí, jaké investice to znamená. Kdysi na něm závisela celá ekonomika Kyreny. Budeme muset dojít k nějakému vyrovnání s majiteli půdy."

„Nebo pár kousků otočit a pěstovat ho na naší vlastní půdě." Vzpomněl jsem si na prastrýčka Scarona. Ovšem podle mámina vyprávění všechny jeho pokusné řízky chřadly, až úplně zahynuly. A rovněž podle naší mámy z celé naší rodiny se beznadějnému prastrýčkovi nejvíc podobám právě já.

„Co myslíš, dalo by se silphium pěstovat v Itálii?" zeptal se Justinus.

„Mnoho lidí už se o to během staletí pokoušelo, pokud ho dokázali sehnat, ale chytří Kyrenští se jim to snažili zatrhnout. Jeden můj příbuzný ho zkoušel vypěstovat z řízků, ale nepovedlo se mu to. Se semínky by to možná šlo líp, ale museli bychom přijít na to, jestli je zasadit, když jsou zralá, anebo teprve zelená. Připrav se na to: celý důvod, proč bylo silphium tak vzácné, spočíval v tom, že rostlo pouze tady v určitých podmínkách. Vyhlídky na to, že by se dalo přesadit nebo pěstovat jinde, jsou chabé."

„Já bych se nebránil, kdybych tu mohl získat nějakou půdu." Znělo to odhodlaněji než jako slova průbojného osadníka, ba spíš jako ponurý výrok mladého muže, který se rezolutně obrací zády ke všemu, co zná.

„S tím je problém v tom, Quinte, že ani místní lidé nemají dost úrodné půdy, aby je uživila." Těmi otázkami jsem se předem zabýval. Od dob císaře Tiberia snaha Říma spravovat tuto provincii se v praxi projevovala hlavně tím, že sem posílali naše zeměměřiče, aby rozhodovali spory o půdu.

Justinus se tvářil vzdorně. „Proč tedy neřekneš, že já ostatně patřím do Říma?"

„Musíš se rozhodnout sám, kam vlastně patříš."

Plahočili jsme se ještě kolem několika stovek křovisek, z nichž každé znepokojovalo nervózního koně, kterého jsem si pronajal. Měl jediné plus, a to že se nechal snadněji uklidnit než ti rozčilení lidé, mezi nimiž jsem se ocitl. Měl-li ten koník komplikovaný milostný život, statečně to skrýval. Ovšem když jsem se ho snažil popohánět, nevšímal si toho právě tak zarputile jako každý druhý. Upřímně řečeno byla to cesta, kdy už mi začala docházet trpělivost.

Ten den, kdy jsme měli dorazit na místo výskytu té rostliny, došlo nečekaně k oživení. Jak jsme tak klusali a snažili se splynout s krajinou, abychom si nemuseli vymýšlet důvody, proč jsme tady, poklid najednou narušily výkřiky. Nevšímali jsme si jich, ale po nich následovala řada pronikavých hvizdů, potom chraptivého volání a nakonec zaduněla koňská kopyta.

„Neutíkej."

„Beztak nemáme kam."

„Co jim řekneme?"

„To nechám na tobě, Marku Didie."

„Srdečný dík."

Obklopil nás houf pěti nebo šesti místních lidí na koních, brebentících hlučně páté přes deváté a mávajících pažemi. Hrozili nám dlouhými kopími, na něž jsme pohlíželi s respektem. Zřejmě jsme to měli spočítané. Zastavili jsme, jako bychom jim chtěli vyjít vstříc, poněvadž nám nic jiného nezbývalo.

S dorozumíváním to bylo zlé. Zkusili jsme to s řečtinou, potom latinou. Justinus se přátelsky usmíval a vytáhl dokonce i keltštinu. Znal ji do té míry, že by si uměl koupit horké slívové buchty, svádět ženy a ukončit válku – ale tady mu to nebylo nic platné. Naši únosci se naštvali ještě víc. Já jsem se křenil jako muž bezpečně přesvědčený, že Pax Romana se rozšířil do všech koutů všech provincií, a přitom jsem sprostě nadával v několika nepříjemných jazycích, jak jsem se to naučil v těžkých chvílích své minulé kariéry.

„O co jde, co myslíš, Quinte?" zeptal jsem se, opíraje se o šíji svého koně, a dělal jsem nevinného.

„To já nevím," zamručel, tentokrát skrze zuby. „Mám jenom takový nepříjemný pocit, že to jsou možná zástupci bojechtivých Garamantů."

„To mají být ti proslulí ukrutní Garamantové, jejichž tradiční zábava spočívá v tom, že vyjíždějí do pouště a hledají, co by kde mohli vyplenit? Ti, co nejradši zabijou každého, kdo se jim připlete do cesty?"

„Jo. Nevedli jsme proti nim nedávno válku?"

„Myslím, že jo. Nepamatuješ se, jestli jsme vyhráli?"

„Pokud si vzpomínám, tak velitel Festus je zahnal zpátky do pouště, lstivě je odřízl a pořádně jim napráskal."

„Pašák. Tak pokud jsou tihle ostří hoši nějaké pozůstatky přepadového oddílu, co přežili masakr, budou vědět, že si s námi nemají začínat, co?"

„Buď to," přisvědčil můj flegmatický mladý druh, „anebo jsou celí žhaví, aby se nám pomstili, a v tom případě jsme v parádním průseru."

Stále jsme se zářivě usmívali.

Svůj repertoár jsme rozšířili o časté krčení rameny, jako bychom se marně snažili pochopit, co se na nás vlastně chce. To bylo celkem jasné: museli jsme s těmi rozčilenými mužskými odjet tam, kam nás nasměrovali – a to

hned. V očekávání, že nás oloupí a hodí do nějaké rokle, nechali jsme se postrkovat, abychom jeli s nimi. Jako zbraně jsme si s sebou vzali meče, jenže ty jsme měli sbalené v rancích, protože jsme s takovým drsným povyražením nepočítali. Jak nás ti chlapi popoháněli a stále vzrušeně povykovali – slovům jsme ovšem nerozuměli –, snažili jsme se nadále chovat chladně, třebaže v nás byla malá a ještě menší dušička.

„Garamantové byli v Tripolitánii," vzpomněl si Justinus.

„Takže tohle jsou přátelští Nasamonové? Mají rádi Řím, Quinte Camille?"

„Ale jo, jsem o tom přesvědčen, Marku Didie."

„No výborně."

Ať už byli kdokoli, nemuseli jsme v jejich živé společnosti jet daleko. Zčistajasna jsme narazili na velké shromáždění jiných mužů a na dramatickou scénu, která nám všechno objasnila: nevědomky jsme se připletli přímo do honu na lvy. Ti noví známí nás rozhodně nechtěli zajmout, nýbrž zachránili nás, abychom neskončili probodnutí oštěpem, nebo zaživa sežráni. Tak jsme se na ně usmívali ještě mnohem víc a oni se na nás vesele zubili.

Byla to scéna dobře řízené hromadné činnosti, jejíž organizace musela trvat celé týdny – a stát spoustu peněz. Teď jsme s Justinem dodatečně oceňovali, jak je nutně rozčílilo, když zjistili, jak se dva zmatení pocestní připletli rovnou do cesty lovcům. Honu se zúčastnila celá armáda chlapů. I v dočasném táboře, kam nás dopravili, se činila početná družina pomocníků a několik kuchařů, kteří na ohromných ohništích za vyrovnanými řadami stanů opékali zvěřinu k obědu. I když jsme ty ostatní neviděli, vyvodili jsme si, že jich musí být desítky.

Z pahorku poblíž jsme viděli, co se děje. Bečící ovce, a dokonce i krávy byly uzavřeny v několika ohradách, kde měly dělat návnadu. Ty ohrady byly na konci velikánských nálevkovitých průchodů, upravených ze sítí, trnitých větví a vyrvaných stromů, zpevněných řadami překrývajících se štítů. K této důmyslné pasti se blížili lovci na koních a pěší nadháněči. Museli se shromáždit mnohem dřív, celé míle odtud v otevřené krajině, a nyní jejich dlouhá honitba vrcholila, stále víc se blížila a směrovala kořist do pasti. Táhla k nám nejrůznější zvěř: malá stádečka dlouhorohých gazel,

zvysoka našlapujících pštrosů, mohutný, vysoce žádoucí lev a několik leopardů.

Nabídli nám oštěpy, ale my jsme se radši dívali. To, jak to probíhalo později, bylo v severní Africe běžné a zaznamenávali to muži, kteří zůstali v táboře. Všeobecné vzrušení je nestrhlo a občas do sebe docela klidně obrátili číšku, dokonce i když lov vrcholil. Jejich druhové mezitím některá ze zvířat probodli, když je ohrožovala, ale kdykoli to bylo možné, přitáhli honem klece a zvířata ulovili živá. Lovci pracovali tvrdě a rychle v dobře nacvičeném rytmu. Působilo to, jako by celá lovecká sešlost byla ustavená už celé týdny a zdaleka ještě neskončila. Z velkého množství ulovené zvěře se dalo soudit, že ji čeká jediný trh: amfiteátr v Římě.

Z jednoho setkání mě podivně zamrazilo: najednou mi cosi, co jsem považoval za domněle soukromou pastorální mezihru, připomnělo přímo mou zapomenutou práci doma.

Asi za hodinu se hon utišil, ačkoliv se vzduch nadále plnil zneklidňujícím řevem chycených zvířat v klecích a žalostným bečením nešťastných stád v ohradách, jako by věděla, že jsou jenom návnadou. Rozpálení a zpocení lovci se vraceli do tábora v hlučné skupině, někteří zbrocení krví, všichni vyčerpaní. Dlouhé oštěpy a oválné štíty hodili na zem, zatímco pomocníci se hnali připoutat jejich zpěněné koně. Když vyprahlí chlapi uhasili žízeň spoustou pití a chvástali se, co ten den dokázali, my s Justinem jsme úhledně ohlodávali kousky narychlo opečené zvěřiny a pak nás udivené odvedli za hlavním organizátorem.

Právě slézal z dvoukoláku s vysokými koly, taženého dvěma mulami, na němž stála zpevněná klec s posuvnými dvířky. Zevnitř se ozýval nepochybný hluboký řev zuřivého libyjského lva. Celý vůz se otřásal, jak šelma hrozila, že z toho pokořujícího vězení vyrazí, a vrhala se na boky klece. Dokonce i vrchní dozorce, který nebyl žádný drobeček a slaboch, seskočil rychle ze své pozorovatelny, třebaže klec držela pevně. Ošetřovatelé se rozchechtali a on se chechtal s nimi, dokonale nenuceně. Přes klec přehodili plachtu, aby se zvíře potmě uklidnilo, a ovázali ji dalšími provazy. Pak se muž obrátil, aby se podíval, co jsme zač, a uvědomil si, stejně jako já, jakmile jsme se kněmu přiblížili, že už jsme se setkali. Byl to majitel lodě, jež mou společnost přivezla z Ostie.

„Buď zdráv," usmál jsem se, i když podle minulé zkušenosti jsem neočekával, že si s ním kdovíjak popovídám. „Quinte, jak jsi na tom se svou punštinou?" Justinus měl ohromné nadání pochytit aspoň základy cizího jazyka. Věděl jsem, že své návštěvy Kartága a Oey nepromarnil. „Mohl bys prosím tě pozdravit toho pána a říct mu, jak mě těší, že se znovu setkáváme a že, jak může vidět, jsem tě přece jenom našel."

Ten Kartáginec a Justinus si vyměnili několik poznámek a pak se ke mně Justinus obrátil poněkud nervózně, zatímco ten tmavý muž sledoval moje reakce s takovou bedlivou pozorností, jaká znamenala, buď že uráží mou babičku – nebo právě udělal nějaký hrozný vtip.

„Mám se tě prý zeptat," tlumočil Justinus, „co se stalo s tím opilcem, co jste měli s sebou na jeho lodi, s tím, co tak nenávidí Kartágince."

XLV

Z kazky odsuzující Famiovy hrozné návyky vydržely posluchače bavit hodinu nebo dvě. Přežili jsme zbytek dne a povinnou noc hodování a těžkého chlastu, aniž nás někdo nutil objasňovat přesněji, proč jsme tak podezřele objížděli neosídlené končiny Kyrenaiky. Nejvíc mluvil Justinus a jeho hlava naštěstí snášela víno hůř než ta má, a tak odpadl, ještě když jsme ovládali situaci. O našem pátrání po silphiu naštěstí nic neprozradil. Ten vysoký Kartáginec byl podnikatel. Sršel energií a projevoval organizační ctižádost. Nechtěli jsme, aby se dozvěděl o našich plánech, a uvážili jsme, že sklizeň rostlin by byla pro něho snazší práce než lovit šelmy pro hry v cirku.

Nakonec se ukázalo, že jsme si nemuseli dělat starosti s utajováním našich záměrů. Když jsme poránu vylezli na koně a skoro nebyli schopni udržet se rovně, muž, který nás měl na starosti a nyní, byl náš blízký kamarád, se s námi přišel rozloučit a s mým partnerem ještě prohodil pár nedůležitých vět. Když spolu hovořili, Justinus jako by se něčemu smál a díval se směrem ke mně. Všichni jsme si vyměnili velice zdvořilé pozdravy a postěžovali na těžkou hlavu. Potom jsme oba dychtivě vyrazili.

„Čemu jste se vy dva chichotali?“ zeptal jsem se, když už jsme měli tábor za zády. „Vypadalo to, jako by ten punský kamarád oznamoval, že mi prodá svou dceru – patrně tu ošklivou.“

„Bylo to něco horšího,“ vzdychl Justinus. Trpělivě počkal, až svému koni vysvětlím, že ten mrňavý chumáč trnitého křoví nemůže být přikrčený leopard, protože všichni leopardi na míle kolem už jsou v klecích lovců. „Já jsem totiž zjistil, milý Marku, proč se vůbec nezeptal, co tu pohledáváme.“

„Jak to?“

„On si myslí, že to ví.“

„Tak v čem je naše tajemství?“

„Tvoje. Ty jsi Falco – císařský vyšetřovatel pro sčítání obyvatel.“

„Copak on o mně slyšel?“

„Tvoje sláva sahá daleko.“

„A on je dovozce šelem. To mě mohlo napadnout.“

„Hanno si myslí, že špehuješ nějakého dlužníka, co bude brzy odhalen.“

„Hanno?“

„Náš hostitel na lovu lvů.“

„Já ti povím něco jiného,“ oznámil jsem mu a musel jsem se tomu usmívat. „Hannobalus je romanizované jméno boháče ze Sabraty, který řídí čilý obchod s dovozem zvířat pro hry v Římě. To musí být stejný člověk. Quinte, našeho srdečného hostitele ze včerejšího večera už důkladně prozkoumala dvojice auditorů Falco a spol.“

Justinus zbledl ještě víc než jenom v důsledku kocoviny. „Ach bohové! Přišel jsi mu na nějaké podvody?“

„Ne. On má skvělého účetního. Musel jsem ho pustit.“

„Tak to máme štěstí.“ Justinus znovu rychle nabyl schopnosti logického uvažování, i přes úporné bolesti hlavy. „Kdybys byl uložil příliš mnoho pokut, mohl nás ten skvělý Hanno předhodit lvu.“

„A nikdo by se nic nedověděl. Doufejme, že naše setkání mohl prohlásit za náhodné. Má dost po zuby ozbrojených chlapů.“

„A po celou dobu,“ dumal můj jemný druh, „oba jsme jenom nevinní lovci jedné rostlinky.“

„Když už o ní mluvíme, myslím, že jsi mi měl už dávno předložit tu svou slavnou zeleninu.“

Později téhož dne, někde před Antipyrgem – nebo možná za ním –, Quintus Camillus Justinus, zneuctěný syn vznešeného Camilla Vera, mi ten svůj výhonek předvedl, ale nešlo právě o drobnou rostlinku.

„Bohové, ta ale vyrostla od tý doby, co jsem ji našel!“ žasl, když se ten obludný trs tyčil vedle něho.

Zaklonil jsem hlavu a zastínil si oči před sluncem, když jsem obdivoval jeho poklad. Cím větší, tím lepší. Rostlina se trochu nakláněla, ale vypadala zdravá. „Není to zrovna drobeček. Jak se, u Hádu, něco tak velkýho mohlo ztratit?“

„Když jsme ho teď znovu našli, mohli bychom ho dát hlídat drakovi, ja-

ko ta jablka Hesperidek, jenže tahle rostlina by mohla toho draka sežrat –“

„Vypadá, že by klidně slupla i nás.“

„Je to tedy ono, Marku?“

„Ale jo, to je.“

Rozhodně to bylo silphium, ovšem jenom tohle jediné, největší rostlina, na jakou jsem kdy narazil. Nehodila by se zrovna do květináče, aby se pěstovala za oknem. Jasně zelený obr se tyčil do výšky přes šest stop. Bylo to drsné, cibulovité nehezké stvoření s mohutnými listy deroucími se vzhůru, aby vytvořily tlustou středovou lodyhu. Na samém vrcholu toho mohutného sloupce seděla jedna velmi velká koule žlutých květů, jakoby česneková koule z jednotlivých jasně zlatých květů s mnohem menšími trsy kývajícími se nájemných dlouhých stopkách, jež vyrůstaly z míst, kde se níže spojovaly listy.

Můj kůň, který se tolik bál každého jiného rostoucího kousku zeleně, se rozhodl, že si silphium s neskrývaným zájmem očichá. Polekali jsme se a honem jsme ho chvátali bezpečně uvázat mimo dosah. Zaregistrovali jsme jedno: tato vzácná rostlina přitahuje zvířata.

S Justinem jsme se pak pustili jediným možným směrem coby dva muži, kteří právě objevili, jak jim v pustině roste poklad. Sedli jsme si, vytáhli baňatou lahvičku, kterou jsme si pro ten účel vzali s sebou, a střídmě jsme si připili na nás, na naši budoucnost, na naše silphium, a dokonce i na koně, kteří nás na tenhle kopeček donesli.

„Kdybychom měli s sebou ocet, mohli jsme si udělat pěknou sklenici silphiový marinády, do který by se namáčela čočka.“

„Příště si ho kapku s sebou vezmu.“

„A nějakou fazolovou mouku na zastavení prýštící šťávy. Z kořene by se dala vytáhnout pryskyřice. Taky by se dal uříznout kus lodyhy a nastrouhat na pečeni –“

„Mohla by se nakrájet se sýrem –“

„Kdybychom potřebovali lék, nenašel by se úžasnější.“

„A kdyby lék potřebovali naši koně, mohli bychom jim dát pěknou porci.“

„Dá se to využít na spoustu způsobů.“

„A bude se to prodávat za těžký prachy.“

S chechtáním jsme se z čisté radosti váleli po zemi. Ani se nenadějeme a brzy už se bude z každé šnečí ulity tohoto pokladu od všech apatykářů sypat zisk do truhlic našeho bankéře.

Lovec Hanno, náš přítel ze Sabraty, nás včera nakrmil slušnými opečenými stehýnky, ale nezašel tak daleko, že by nás vypravil na cestu s párem ptáků, abychom si je dnes připravili k večeři. A tak nám k jídlu zbývaly jenom, jakési vojenské suchary. Byli jsme houževnatí hoši. Cestovali jsme v nepohodlí, abychom si odměnu zasloužili.

Přece jenom jsem si uřízl kousek listu silphia, abych se přesvědčil, jestli by se ta chuť, nad kterou jsem se ošklíbal v Apollonii, nedala nějak vylepšit. Ve skutečnosti se však čerstvé silphium zdálo ještě hnusnější než ta starší verze, kterou jsem ochutnal předtím. Páchlo hnojem. V syrovém stavu byla jeho chuť stejně odporná jako jeho pach.

„Děláme asi nějakou chybu," rozhodl Justinus. Už ztrácel kuráž. „Já jsem očekával něco jako ambrózii."

„Jsi zkrátka moc romantický. Máma tvrdí, že když se silphium povaří, tak ta ošklivá chuť zmizí – prakticky. A tvůj dech je potom –víceméně – přijatelný. Ale prý to zaručeně vyvolává větry."

Už se vzpamatoval. „Lidi, co si budou moct dovolit takovou lahůdku, Marku Didie, se nebudou muset starat o to, kde se uprdnou."

„To je fakt. Boháči si dělají svý vlastní společenský pravidla."

Sami jsme se také uprdli, ze zásady, jako Římanům nám tuto výsadu zaručil hodný, svědomitý císař Claudius. A byli jsme ostatně venku. Brzy z nás budou boháči. Od této chvíle jsme se mohli chovat nevhodně, kdykoliv a kdekoliv se nám zachce. Možnost ulevit si při nadýmání bez zbytečných omluv mi vždycky připadala jako hlavní výhoda bohatství.

„Ta naše rostlina právě kvete," poznamenal Justinus. Jako vojenský tribun si vysloužil bezvadnou pověst. Jeho přístup k logistickým problémům byl pokaždé trefný. Vždycky přišel s rozumnými nápady pro denní program, i když byl v extázi a mírně opilý. „Teď máme duben. Kdy tedy můžeme počítat, že dozrajou semínka?"

„To já nevím. Možná že si budeme muset počkat pár měsíců, než se vytvoří a dozrajou. Jestli uvidíš letět kolem nějakou včeličku, snaž se ji přilákat a honem ty pruhovaný mrňousy nasměruj na květy. Až se zítra

rozední, půjdeme se projít po horách a budeme hledat nějaký peříčko. Potom bych mohl zkusit polechtat toho našeho velkýho kluka ručně.“ Tohle naše dítko čeká opravdové zahradnické rozmazlování.

„Ať je po tvým, Marku Didie.“

Zabalili jsme se do dek a dali si pod hvězdami poslední lok na dobrou noc. Tentokrát jsem připil Heleně. Stýskalo se mi po ní. Chtěl jsem, aby viděla tu naši rostlinu, která tak zdatně bujela ve svém přirozeném prostředí. Chtěl jsem, aby věděla, že jsme ji nezklamali a že už brzy se dočká veškerého pohodlí, jaké si zaslouží. Chtěl jsem dokonce slyšet její jízlivé poznámky o té hrubé zelené zrůdě, z níž měli její milenec a její mladší bratříček zbohatnout.

Ještě stále jsem čekal, kdy Justinus uctí Claudii podobnou zdvořilostí, ale zmohla mě únava, jak usilovně jsem držel oči otevřené, a propadl jsem se do spánku.

XLVI

Nejspíš mě vzbudil vzdalující se cinkot kozích zvonků.

Bylo nádherné ráno. Oba jsme spali dlouho, dokonce i na té holé zemi. Vždyť jsme měli za sebou stomílovou cestu koňmo, dlouhou noc bujarých oslav s bohatou loveckou výpravou, tady v tajnosti velké vzrušení a opět příliš mnoho pití. Kromě toho s vyhlídkou na obrovské zisky se nám všechny životní problémy vyřešily.

Včera večer jsme asi měli pojíst něco z těch našich tvrdých sucharů, zatímco jsme seděli a snili o těch skvostných vilách, jež nám budou jednoho dne patřit, o flotilách našich lodí, o třpytivých klenotech, jimiž ozdobíme své zbožňující ženy, a obrovském dědictví, které zanecháme svým nákladně vzdělaným dětem (pokud si nás budou dostatečně předcházet, až budeme upadat do stadia zachovalých stařík̊u)…

Hlava mě bolela, jako by mi stádo tančících slonů předělávalo účes. Justinus vypadal podivně šedivý. Jakmile jsem zahlédl zářící sluneční světlo, odrážející se od skal, zůstal jsem radši v horizontální poloze s očima zavřenýma. On byl ten chudák, co se posadil a rozhlédl kolem.

Zmučeně zaúpěl. Potom zařval. Nato musel vyskočit a se zakloněnou hlavou začal z plných plic výt.

V té chvíli jsem taky seděl. Už jsem měl jakési tušení, co nás asi postihlo, protože Camillus Justinus byl senátorský syn, vychovaný k tomu, aby své city vznešeně skrýval a nedával najevo. I kdyby mu vinařská kára přejela prst na noze, neměl si Justinus všímat praskajících kostí, ale musel dbát o to, aby měl nadále tógu úhledně zřasenou jako jeho předkové, a potom příjemným hlasem požádat kočího, aby laskavě popojel. Řvát takhle do nebe mohlo znamenat jedině katastrofu.

Bylo to docela prosté. Když hvězdnatá noc v poušti začala blednout do svítání a my jsme dosud chrápali a nevěděli o světě, musela kolem nás projít parta nomádů. Sebrali nám jednoho koně (tím mým buď pohrdli, nebo

nám z nějaké zvláštní pouštní zdvořilosti nechali prostředek, abychom odtud mohli vyváznout živí) a ukradli všechny naše peníze. Oloupili nás o naši lahvinku, ale stejně jako my suchary pohrdli.

Potom se jejich stáda vyhladovělých ovcí nebo koz pustila do okolní vegetace. Naše silphium nomády nějak naštvalo, než se vydali na svou další klikatou odvěkou pouť odnikud nikam, a tak naši rostlinu do posledního vlákna vytrhli.

Naše vyhlídka na zbohatnutí byla tatam. Nezbylo skoro nic.

A jak jsme tak zmateně zírali, seskočila ze skály jedna osamělá hnědá koza a sežvýkala poslední sluncem připečené nitky kořene.

XLVII

Řekové považovali Kyrenu za požehnanou díru v nebesích, která spadla na zem, aby ji kolonizovali. Sídliště přinejmenším stejně staré jako Řím, vysoký hřeben, kde stojí město, tak silně připomíná vlastní Řecko, že suchem postižení Thérané, které tam poslala věštba z Delf a jež tam zavedli ochotní Libyjci, si jistě pomysleli, že si snad zdřímli a připluli nějak zpátky domů. Křovinaté šedé pahorky, kde žije spousta křepelek, skýtají úžasné rozhledy přes vzdálené pláně dole na lesknoucí se moře a živý přístav Apollonia. Hluboká zalesněná údolí vysokého horstva jsou tak poklidná a záhadná jako samy Delfy. A všude se vznášejí vůně divokého tymiánu, kopru, levandule, vavřínu a drobnolisté máty.

Tato silně provoněná krajina nebyla, upřímně řečeno, právě vhodné místo pro dva skleslé mladíky, kterým se právě zhatil hon na ztracenou bylinu.

S Justinem jsme jednoho slunečného rána ve vůni borovic zvolna a smutně stoupali k městu, až nás cesta zavedla na hřbitovní silnici. Projížděli jsme strašidelnou nekropolí starobylých šedých pohřebních domků, z nichž některé stály samostatně poblíž svahu pahorku, jiné byly vytesány hluboko v rodné skále. Některé vypadaly dosud udržované, ale pár jiných zůstalo už dávno opuštěných, takže jejich obdélníkové, vchody s omšelými tesanými ozdobami zely dokořán a skýtaly domov smrtelně jedovatým růžkatým zmijím, jež rády číhaly ve tmě.

Zastavil jsem se.

„Máme na vybranou buď hledat dál, nebo –“

„Nebo být rozumní,“ přitakal Justinus smutně. Oba jsme na to museli myslet. Zdravý rozum nám kynul jako jednooká nevěstka lákající nás do putyky, zatímco my jsme se snažili upjatě odvracet zraky.

„To vybírání se týká jenom tebe. Já musím mít ohled na Helenu a naše

dítě.“

„A už máš rozjetou kariéru v Římě.“

„Říkej tomu práci. Dělat informátora postrádá ty úctyhodné atributy ‚kariéry‘: přitažlivost, budoucnost, jistota, věhlas – odměna v hotovosti.“

„Vydělal sis něco, když jsi dělal pro cenzory?“

„Ne tolik, kolik mi slíbili, ale přece jenom víc, než na co jsem byl zvyklý.“

„Dost?“

„Dost, abych se stal závislým.“

„Budeš tedy dál spolupracovat s Anacritem?“

„Ne, pokud za něj najdu náhradu, která by mi vyhovovala víc.“

„Co dělá teď?“

„Asi se diví, kam jsem zmizel.“

„Tys mu neprozradil, že se chystáš sem?“

„On se mě neptal,“ ušklíbl jsem se.

„Ale jako soukromý informátor budeš pokračovat i po návratu domů, že?“

„Tradičně se říká: ‚To je jediný život, co znám‘. Ovšemže taky vím, že to leckomu páchne, ale informátoři ze sebe rádi dělají hlupáky. Ostatně práci potřebuju. Když jsem .se seznámil s tvou sestrou, stanovil jsem si jako zvláštní cíl stát se úctyhodným občanem.“

„Pokud vím, tak už jsi měl pohromadě peníze, které by tě kvalifikovaly do středního stavu. Copak ti je otec nakonec nedal?“

Zamyšleně jsem si prohlížel Helenina bratra. Předpokládal jsem, že se budeme bavit o jeho budoucnosti, a přitom teď vyslýchal on mě. „To byla půjčka. Když mou žádost o společenské povýšení Domicián zamítl, vrátil jsem mu je.“

„Žádal tě otec o ně?“

„Ne.“

„Půjčil by ti znovu?“

„Už ho nepožádám.“

„Vy spolu máte nějaké spory?“

„Tak především to, že jsem mu peníze vrátil, když chtěl vypadat šlechetně, vyvolalo mezi námi ještě větší napětí než žádost o pomoc.“

Teď se ušklíbl zase Justinus. „Tak ty jsi otci ani neprozradil, že se chystáš sem?“

„Už začínáš vidět do veselých vztahů mezi rozhádanými Didii.“

„Ale vycházíte spolu docela dobře, že?“ Při té představě jsem se div nezakuckal. Justinus se zatím zadíval přes údolí pod námi na vzdálenou rovinu a lehkou mlhu, kde se země stýkala s mořem. Připravoval se na střetnutí se svou vlastní rodinou. „Měl bych se vrátit domů a všechno vysvětlit. Co myslíš, jaký teď bude můj vztah s otcem?“

„To může záležet na tom, jestli u toho bude v tu dobu sedět tvá matka.“

„A určitě bude jiný, když bude poslouchat Aelianus, co?“

„Máš pravdu. Pan senátor tě miluje – a jsem přesvědčen, že matka taky. Ale starší bratr tě z té duše nenávidí, a kdo mu to může mít za zlé? Rodiče nemůžou jeho problémy jen tak obejít.“

„Takže mě čeká trest?“

„No, i když to možná milý Aelianus navrhne, nepředpokládám, že by tě prodali do otroctví. Nejspíš pro tebe najdou vhodnou funkci ve správě nějakého nudného místa, kde je vlhké podnebí a ženským páchne z pusy. Co jsou to ty tři nejasné tečky na mapě, kde se nikdy nic neděje? No ano, mrňavé trojité provincie Přímořských Alp! V každé jenom pár zasněžených údolí a jeden stařičký kmenový náčelník, o kterého se střídavě starají.“

Justinus zabručel. Chvíli jsem ho nechal dusit ve vlastní šťávě. Z jeho výrazů a z toho, že to téma nadhodil, bylo jasné, že o tom sám už dlouho uvažuje.

„A co třeba tohle?“ navrhl nesměle. Nejspíš bude následovat vážná otázka. „Pokud si myslíš, že by to mohlo být vhodné: Nemohl bych se vrátit domů a až do příštího jara pracovat pro tebe?“

Tak trochu jsem to očekával, včetně toho termínu. Příští jaro bude mít jistě v plánu vrátit se sem a hledat další silphium. Možná že se mu ten bláhový sen časem vypaří z hlavy, ale dovedl jsem si představit, že bude Justina pronásledovat celé roky, právě tak jako ta ztracená pralesní věštkyně. „Pracovat pro mě? Jako společník?“

„Asi spíš jako rychlý posel. Musím se toho hodně naučit, to vím.“

„Tvá skromnost tě šlechtí.“ Uměl by klesnout až na úroveň ulice, kdyby musel. Bylo by ovšem příliš smělé doufat, že by tak dovedl žít natrvalo, a já

jsem teď hledal právě něco trvalého. „V určitých mezích je to lákavá myšlenka."

„Můžu se tě zeptat, o jaké meze ti jde?"

„Co myslíš?"

Postavil se čelem k pravdě s obvyklou přímočarostí. „Že neumím žít v bídných podmínkách. Neumím mluvit se správnou sortou lidí. Že nemám zkušenosti, abych dovedl posoudit situaci, nemám autoritu – vlastně žádnou naději."

„Začni od samého dna." Zasmál jsem se.

„Ale můžu nabídnout zase jiné přednosti," zažertoval na oplátku. „Jak víš, umím číst výkresy, i když jsou nepřesné, mluvit punsky a v případě nutnosti troubit na vojenskou trubku."

„Čistý zdvořilý mládenec se smyslem pro humor hledá místo v zavedené firmě… Slušné ubytování ti nabídnout nemůžu. Ale dovedl by sis představit bydlení ve staromládeneckém bytě toho nejobyčejnějšího druhu? Snad až se vrátím domů, můj starý přítel Petronius už se jistě dal dohromady s nějakou novou babou."

„To je tam, kde jsi předtím bydlel?" Justinův hlas zněl dost nervózně. Musel jistě slyšet, jak ubohý byl můj starý byt.

„Podívej, jestli chceš skutečně pracovat se mnou, musíš vypadnout z patricijské společnosti. V žádném případě bych nemohl potřebovat nějakého světáka, jehož představa rychlého posla bude spočívat v tom, že každých pět minut odpeláší domů k mamince pro čistou tuniku."

„Ne. To je mi jasné."

„Podívej, povím ti to takhle: Jestli chceš opravdu žít ve špíně a pracovat prakticky zadarmo, občas pro změnu s nějakým výpraskem, byl bych ochoten tě vzít."

„Díky."

„Dobrá. Jestli chceš, abych si tě vyzkoušel, můžeš začít hned. Zastávám teorii, že když musíš svým ženám oznámit nějaké neštěstí, měl bys mít v rezervě ještě pořádnou katastrofu. Až začnou bědovat nad ztraceným silphiem, můžeš jim prozradit, že budeme společníky, a potom ten první problém nevyzní tak hrozně…"

„Jak tedy Heleně a Claudii povíš, jak to dopadlo s tím silphiem?"

„Nijak," odpověděl jsem. „Povíš jim to ty. Chceš pro mě pracovat, tak to proběhne takhle: Mladší společník jim prozradí, co se stalo, a rozpláče je – pak do toho vstoupím já, vzor mužnosti a spolehlivosti, a slzičky jim osuším."

Žertoval jsem. Počítal jsem s tím, že Helena i Claudia nás považují za blázny, když se pokoušíme hledat silphium, a žádná z nich nebude ani trochu překvapená, jestliže se vrátíme s prázdnýma rukama.

Trvalo nám dlouho, než jsme je našli. Půvabné řecké město Kyrene se prostíralo po velké oblasti se třemi různými centry. Na severovýchodě stála Apollonova svatyně, kde se ze skály řítil posvátný pramen do nádrže, lemované vavříny. Na severozápadě pak mohutný chrám Diův. Na jihovýchodě vyrostla akropole a agora spolu s dalšími typickými stavbami velkého helénistického města, k němuž se postupně přidaly také všechny atributy významného římského centra. Bylo to prostě obrovské město činící si spoustu nároků na okázalost, ale jenom některé skutečně oprávněné.

Společně jsme prohledávali městské centrum. Bylo tam velké hezké čtvercové fórum, obklopené ohrazenou dórskou kolonádou, a v jeho středu stál místo poněkud upjatých císařských pomníků v augustovském stylu moderních římských měst bezostyšný chrám Bakchův (tamější kněží pro nás neměli žádné vzkazy). Nikdo z Řeků ani rodilých Libyjců, kteří se hemžili v bazilice, nikdy o Heleně ani Claudii neslyšel, za což jsme asi měli být vděční. Vyšli jsme zase ven do Battovy ulice, pojmenované po králi, který město založil, minuli maličké římské divadlo, zastavili se, abychom pozorovali párek červeně pruhovaných plžů pářících se do zblbnutí na chodníku, a viděli jsme řecké divadlo se širokými studenými sedadly, kam se pohodlně vejdou mohutné zadnice roztahující se smetánky.

Přešli jsme dál na agoru. Ani tam jsme naše dívky nenašli, ale měli jsme alespoň možnost obdivovat námořní památník, složený z lodních přídí a roztomilých delfínů, nad nímž vévodila bohyně Vítězství, bojovná dívka ve svém tradičním vlajícím řasnatém rouchu. Pak dál k hrobce nějakého krále s mimořádně složitě uspořádanou sestavou nádrží a odtoků na zachytávání krve obětí, zabíjených venku v elegantním kruhovém portiku. Mezi obchody byla celá řada voňavkářství, takže vzduch byl nasycen proslulým

olejíčkem z kyrenských růží. V pořádku, pokud jste měli hodnou ženu, pro niž byste to rádi koupili. Jenže já už jsem začínal propadat podezření, že všichni lidé, které jsme s sebou přivedli do Kyrenaiky, pláchli domů. Až na Famiu – ten bude jistě ležet opilý v nějaké stoce.

Exotická atmosféra nás už začínala nějak tísnit. Obrovské město bylo silně řecké s natlačenými břichatými červenými dórskými sloupy tam, kde jsme byli zvyklí na vyšší, štíhlejší, šedivé travertinové jónské a korintské, s prázdnými metopami a triglyfy pod prostými vlysy, kde bychom čekali bohatou sochařskou výzdobu. Na každém kroku jsme narazili na nějakou tělocvičnu, zato o lázně jsme zrovna nezakopávali. Smíšené, bezstarostné obyvatelstvo nám vesměs připadalo cizí. Dosud se tam objevovaly stopy po Ptolemaiovcích, kteří kdysi považovali Kyrenu za předsunutou součást Egypta. Každý hovořil řecky, což bychom taky zvládli, kdybychom museli, ale pro unavené pocestné to přece jenom bylo namáhavé. Všechny nápisy se uváděly napřed nebo jedině řecky. Ty starobylé vlivy na nás působily tak, že jsme se cítili jako nafoukaní „noví lidé".

Museli jsme se rozdělit. Justinus zkusí Apollonovu svatyni v dolním městě. Já se vypravím k Diovu chrámu.

Alespoň tentokrát jsem si vytáhl dlouhou slámku. Jak jsem tak kráčel čistým vzduchem borových lesů východně od vysoké plošiny, na níž bylo město založeno, poněkud jsem okřál. Brzy jsem došel k chrámu. Mezi všemi těmi bohatými dary v tomto městě přetékajících pokladnic Diův chrám získal především vyvýšenou autoritativní polohu a nejslavnější sochu: kopii Feidiova Dia v Olympu. Pro případ, že bych se nikdy nedostal do svatyně v Olympii, což byl jeden ze sedmi divů světa, byl bych rád mrkl aspoň na tu kyrenskou kopii. Věděl jsem, že to pověstné, čtyřicet stop vysoké umělecké dílo zpodobovalo vzneseného Dia sedícího na trůnu z cedrového dřeva a černého mramoru, on sám ze slonoviny ve smaltovaném rouchu, s vousem a vlasy z čistého zlata – skutečný div. Jenže tady v Kyreně mou pozornost rozptýlila ještě kouzelnější podívaná než slavný Feidias.

Bylo to takové ospalé místo (třebaže zamořené protivnými mouchami). Podsadité dórské sloupy podpíraly masivní architráv a vlys svědčil o nesmírném stáří chrámu. Po předním schodišti mezi panovačnými sloupy sestupovala, možná poté, co aktualizovala vzkaz, který tam zanechala

pro mě, vysoká mladá žena v poletujícím bílém šatě. Najednou se přestala tvářit tak vznešeně, a sotva mě spatřila, zavřískla vzrušením.

Moc hezké. Nedbajíc na protokol seskočila z pódia a já jsem ji popadl. Odpusť mi, Die. Ostatně kdo jiný by to měl chápat, když ne ten, kdo svedl tolik žen.

Helena se nemusela ptát, co se stalo. To nám ušetřilo dlouhé vysvětlování a zahnalo to mou sklíčenost.

Odvedla mě do poklidného domu, který si s Claudií pronajaly, posadila mě do řecké židle, děťátko mi vrazila do náruče, Gaia poslala ven hledat jejího bratra, Claudii na nákup, pak odbyla mávnutím náš srdceryvný příběh o pohromě, jež nás postihla, a místo toho mě bavila tím, o co jsem přišel.

„Famia je v Apollonii, teď už hodně netrpělivý. Nakoupil dobrou sbírku koní – aspoň si to myslí – a už chce jet domů."

„Já jsem připraven."

„Potřebuje tě, abys mu pomohl najmout loď. Z Říma nám přišly nějaké dopisy. Ty tvoje jsem otevřela, kdyby tam bylo něco naléhavého –"

„Máš mou plnou důvěru, zlato."

„Ano, taky jsem to tak brala. Psal i Petronius. Dělá znovu u vigilů. Jeho manželka se nechce smířit. Má přítele, který se Petroniovi nelíbí. Nedovolí mu vidět děti. Prý ho mrzí, že přišel o tu tvou veřejnou recitaci."

„Jo, houby mrzí!"

„Lenia vyhrožuje, že tě zabije, protožes slíbil, že Smaractovi pomůžeš získat kontrakt při otevření toho nového amfiteátru –"

„To jenom pod podmínkou, že bude Smaractas souhlasit s rozvodem."

„On ten doklad ještě stále nepodepsal. Petro se zřejmě setkal s Maiou. Bez Famii je teď mnohem šťastnější. Tvojí matce se daří dobře, ale zlobí se, že jsi opustil Anacrita. Ten se dlouho ochomýtal kolem a hledal tě, ale teď už ho Petronius delší dobu neviděl a říká se, že odjel z města –"

„Obvyklé drby." Anacrites že by odjel? Kam by jel? „Rád vypadnu z města na dovolenou. Tak se ke mně dostane mnohem víc novinek."

„Dál Petronius píše, že ti stále chodí naléhavé vzkazy z palatinské kanceláře Zobanů –"

Lenivě jsem se usmál. Moje nohy spočívaly na elegantní černobílé mozaice. Ve stinném otevřeném atriu šplouchala osvěžující fontána. Julia Junilla se na mě dobře pamatovala, jak dokázala tím, že mě mávající ručkou praštila za ucho a začala ječet, že chce dolů, aby si mohla hrát s prasátkem chrastítkem.

„Už zase posvátné husy? Kašlu na ně." S úsměvem jsem si opřel hlavu dozadu. „Ještě něco?" Měl jsem jakési tušení, že toho bude víc.

„Jenom dopis od císaře." Od starého pána? Tak to nemůže být nic důležitého. Ať se Helena sama rozhodne, jestli mi má o tom povědět. Její tmavé oči jemně zářily, jak se bavila. „Tvůj plat byl znovu přezkoumán a dostaneš vyplaceno všechno, o co jsi žádal."

Posadil jsem se a hvízdl. *„Ijo!* Vážně všechno?"

„To procento, co jsi chtěl." . .

„Tak to jsem zámožný občan…" To mohlo mít vážné důsledky, jež se nedaly uvážit všechny najednou. „A co tedy chce?"

„Je u toho vlastní rukou císaře psaná pozvánka oznamující, že tě Vespasián zve na formální audienci o tom, jak to bylo s kapitolskými husami."

Budu se s tím opravdu muset vyrovnat. Už mě otravovalo nechat se pořád popichovat.

„Moc tě miluju," zamumlal jsem a přitáhl si ji. Bílé šaty, které měla na sobě, jí úžasně slušely, ale to nejlepší na nich byly knoflíčky na rukávech, natolik volné, že pod ně mohly vklouznout tápající ruce. Vlastně se náramně snadno samy rozepínaly…

„Budeš mě milovat ještě víc," řekla Helena a vábivě se usmívala, „až ti povím, že máš dokonce nového klienta."

XLVIII

Apollonova svatyně se zpravidla navštěvovala proto, aby lidé obdivovali její umístění na konci cesty, kudy kráčela procesí, dramatické výhledy přes nádherné údolí, kde úžasně esteticky tryskal pramen. Tam se poutníci museli rozloučit se svými penězi, o něž je obrali prohnaní akolyté této nesmírně bohaté svatyně. Za to jim rozdávali větvičky posvátného vavřínu a doušky hnusné vody ve vyloženě neumytých hrnkách. Kolem svatyně vyrostly hezké budovy, věnované zdejšími významnými a dobrými Řeky, jimž záleželo víc na tom, aby jejich štědré stavby zabraly co nejokázalejší místa, než na tom, aby vhodně zapadly do celkového plánu. Každý, kdo se rozhodl vybudovat chrám, se prostě snažil vyniknout nad to, co už tam bylo. Hlavně si hleděl zajistit, aby jeho nápis byl dostatečně výrazný.

Smutně jsem uvažoval, že kdybychom s Justinem dokázali využít kyrenského silphia, jednoho krásného dne bychom si tu také postavili nové dílo jako velká zvířata ve městě. Jenže vždycky mi připadalo, že „Falco“ v řečtině vypadá hloupě.

Když jsme se blížili přes řecké propylaje, monumentální klenutý průchod do chrámového okrsku, zjistili jsme, že posvátné vody po naší levici jsou pečlivě vedené dolů žlábky vytesanými diagonálně ve skále, aby voda stékala do nádrže, kde byla mimo dosah veřejnosti. To znemožnilo lakomcům upíjet ji zadarmo.

Přístup k prameni vedl přes nevysoký vystouplý práh, pod nímž stály chrámy. Člověk se mohl dívat dolů a obdivovat ty na sebe nahuštěné budovy, anebo jít dál jako my. Za svatyní vedla provoněná cesta k vysokému výběžku, odkud jsme měli rozhled po celé širé přímořské rovině. Ta vyhlídka brala dech. Nějakého chytrého architekta napadlo zavěsit za okraj této pevniny amfiteátr, kde aréna trčela vratce nad kouzelnou vyhlídkou a podle mého názoru jenom čekala, kdy se zřítí do rokle.

Všichni jsme si vylezli nahoru a posadili se do řady uprostřed, co nejdál od okraje. Byl jsem tam s Helenou, Claudií, Justinem, Gaiem, miminem, a dokonce i s Nux, která se usadila vedle mě na kamenné lavici, a čekali jsme, až se něco stane dole v orchestře. Jinak tam bylo pusto a prázdno, a přesto jsme doufali, že se s někým setkáme. To byl můj osobní důvod, proč jsem tam přišel. Zapomeňte na vodu z pramene. Měl jsem schůzku s novým klientem.

Zřejmě si mě najal někdo ostýchavý. Aspoň nějaká změna. Snad to má být žena, podle všeho úctyhodná, ale ne právě ochotná prozradit svou adresu. Velice divné.

Bylo mi jasné, že půjde jenom o přechodnou adresu, právě tak jako u té naší, protože kyrenaiská občanka to nebyla. Měl jsem už také zkušenosti s tím, že hra na „záhadnou ženu" obyčejně znamenala, že jediná záhada spočívá v tom, jak se takové skandální ženě podařilo vyhnout uvěznění. Ale Helena mě upozornila, že k téhle se mám chovat s úctou.

Na tu klientku tak zapůsobila moje pověst, že se za mnou neváhala táhnout celou cestu až z Říma. To musí znamenat, že má víc peněz než rozumu. Žádná žena opatrná na peníze by se nevydala na cestu přes Vnitřní moře jenom proto, aby si pohovořila s informátorem – natož aniž si předem zjistila, jestli je ochoten pro ni pracovat. Žádný informátor za to nestojí, ale to jsem si nechal pro sebe.

Podle toho, co mi přece prozradila Helena, bylo dohodnuto předem, že ten případ vezmu. Jenže Helena věděla, kdo je ta klientka.

„Měla bys mi to říct." Napadlo mě, jestli nedělá takové drahoty proto, že ta klientka je úžasná krasavice, ale došel jsem k názoru, že v tom případě by jí Helena rychle ukázala dveře.

„Chci vidět, jak se budeš tvářit."

„Ona se neukáže."

„Já myslím, že ukáže," slíbila Helena.

Do prázdného divadla pražilo slunce. Bylo to další silně aromatické místo, další část kyrenské božské bylinářské zahrady. Žvýkal jsem semínka divokého kopru. Měla pronikavou, mírně natrpklou chuť, jaká odpovídala mé náladě.

Co nevidět pojedeme domů. Má společnost se k tomu rozhodla se smí-

šenými pocity. Gaiovi, který v Římě většinu času trávil tím, že od své rodiny prchal, se teď po ní kupodivu stýskalo. Chovali jsme se k němu až příliš laskavě. On potřeboval lidi, které by mohl nenávidět. My s Helenou jsme si zdejší pobyt příjemně užili, ale už jsme potřebovali změnu. A teď, když se Vespasián umoudřil, mě osobně lákala domů pěkná sumička. Justinus se musel domluvit s rodinou. Claudia se chtěla smířit se svou a škrobeně oznámila, že se chce vrátit k prarodičům do Baetiky – zřejmě bez Justina.

Přes to prohlášení jsem si včera večer všiml, že si při večeři vybrali Claudia a Justinus stejnou lavici. V jednu chvíli ležely jejich holé paže vedle sebe na stole a téměř se dotýkaly. Bylo zcela očividné, že mezi nimi probíhá nějaké rozechvění. Alespoň dívčino mlčení prozrazovalo, jak intenzivně to prožívá. Co cítil on, zůstalo skryté. Moudrý hoch.

Už minulo poledne. V tom divadle jsme seděli nejméně hodinu. Dost dlouhé čekání na klientku (o jejích motivech jsem měl beztak pochybnosti), když jsem měl vlastní naléhavé plány. Potřeboval jsem se vrátit do Apollonie zachránit rozrušeného Famiu a pomoci mu najít slušnou přepravu pro koně, které poveze Zeleným. Rozhodl jsem se, že se přesuneme zpátky do našeho prozatímního bytu, ačkoliv ta poklidná scéna mě jaksi znehybňovala.

I ostatních členů mé společnosti se už zmocňoval neklid. Nikdo to neřekl nahlas, ale většina z nás usoudila, že s tou klientkou nic nebude. Kdybychom tenhle případ nechali plavat, po návratu domů nám nezbyde než začít balit. Pro nás všechny dobrodružství skončilo.

Najednou se ke mně obrátil Camillus Justinus a řekl tichým, tlumeným hlasem: „Jestli poplujeme na západ a budeme si moct určovat trasu, Marku, poprosím tě, abys mě pokud možno vysadil opět v Berenice."

Zvedl jsem obočí. „Už jsi upustil od nápadu pracovat v Římě?"

„To ne, jenom bych si napřed potřeboval něco vyřídit."

Helena mě šťouchla do žeber. Poslušně jsem sepnul ruce a dál vyhlížel přes divadlo, jako kdybych sledoval opravdu úchvatné představení prvotřídní herecké společnosti. Nic jsem neříkal. Nikdo se ani nepohnul.

Justinus pak pokračoval. „S Claudií Rufinou jsme měli jeden plán, který jsme neuskutečnili. Ještě stále bych rád našel zahradu Hesperidek."

Claudia se prudce nadechla. To byl *její* sen. Myslela si, že teď tam chce

jet sám, zatímco ona se vrátí s hanbou do Baetiky po nepovedeném únosu a bude se dál utápět ve svém osobním žalu.

„Nechtěla by ses tam podívat se mnou?“ navrhl náš hrdina vzrušené dívce. Byl to kouzelný nápad přece jenom ji tam vzít. Litoval jsem, že jsem mu to nenavrhl sám. Přesto když se rozhoupal k akci, byl Justinus dokonale schopný převzít iniciativu. Obrátil se k ní a hovořil tiše a něžně. Bylo to až dojemné. „Ty a já jsme spolu prožili pozoruhodné dobrodružství. Dobře víš, že na to nikdy nezapomeneme. Bylo by velmi smutné, kdybychom na to měli v budoucnu vzpomínat každý sám, mezi jinými lidmi.“

Claudia se na něj podívala.

„Já tě potřebuju, Claudie,“ prohlásil. Chtěl jsem mu zatleskat. Dobře věděl, co dělá. Šikovný mladík. Hezký, okouzlující, naprosto spolehlivý (což bylo nutné, poněvadž neměl ani vindru). Ta dívka ho zoufale milovala a v poslední minutě ji zachránil.

„Děkuju ti, Quinte.“ Claudia vstala. Byla to vysoká, statná žena s výraznou vážnou tváří. Málokdy jsem ji slyšel se zasmát, leda tehdy v Římě, krátce nato, co poznala Justina. Teď se nesmála. „Za daných okolností,“ pokračovala Claudia Rufma příjemně, „myslím, že je to to nejmenší, cos mi mohl nabídnout.“

Zachytil jsem Helenin pohled. Zamračila se.

Claudiin hlas ztvrdl. „Tak ty mě potřebuješ?“ Co potřeboval, bylo její bohatství a najednou jsem měl nepříjemný pocit, že Claudia to pochopila. „Za celý můj život se nikdo nenamáhal zabývat otázkou, co potřebuju já. Promiň, Quinte. Vím, že teď si budou všichni myslet, že jsi právě udělal něco úžasného, ale mně by bylo milejší žít s někým, kdo o mě doopravdy stojí.“

Než ji mohl někdo zarazit, Claudia proklouzla do nejbližší uličky a sestupovala po řadách dolů. Já už jsem věděl, jak umí z ničeho nic sama vtrhnout do amfiteátru nebo z něho vypadnout. Vstal jsem, chvilku předtím, než se zvedl Justinus, který vypadal ještě stále jako ochromený. Bohové drazí, vždyť dělal, co mohl, a teď byl strašně rozrušený. Ženy dovedou být tak necitlivé.

Nux seskočila ze sedadla a s bláznivým štěkáním uháněla dolů za dívkou. Oba s Helenou jsme vykřikli. Claudia zamířila do uličky k zakrytému

veřejnému východu a v tu chvíli vstoupila středem do arény žena, jež tam nějak získala přístup, a na oválném jevišti zaujala panovačnou pózu.

Byla středně vysoká, vznešeného držení těla. Dlouhý krk, pozvednutá hranatá brada, záplava hnědých vlasů a bystré oči, zvědavě sledující dívku, když spěchala uličkou směrem k ní a pak se zastavila. Žena měla na sobě nákladné oblečení v tlumených barvách s hedvábným leskem. Lehký plášť jí na ramenou přidržovala dvojice stejných brožích, spojených těžkým zlatým řetězem. Další zlato jí zářilo na krku a na prstech. Z bledých uší jí visely dlouhé elegantní náušnice.

Její hlas, klidný, aristokratický – a latinský –, se snadno vznášel z jeviště. „Kdo z vás je Didius Falco?“

Pokud si s sebou přivedla sluhy, musí čekat jinde. Tím sólovým vystoupením nás chtěla vypočítavě ohromit. Zvedl jsem ruku, dosud rozrušený. Avšak byl jsem vždycky dokonale připraven pokorného žadatele urazit: „Bohové, cožpak kyrenská smetánka dovoluje ženám, aby vstupovaly do arény jako gladiátorky?“

„To by bylo něco neslýchaného.“ Zářic v tom elegantním oblečení, žena si mě chladně prohlížela. Na chvilku se přerušila, jak to dělají lidé, když vědí přesně, jak na druhé zapůsobí. „Jmenuji se Scilla.“

Helena Justina vedle mě se maličko usmála. Měla pravdu. Tuhle klientku přijmu.

XLIX

„Jak jsi mě našla?“

Zvolna jsme se loudali zpátky po teplé, sluncem skvrnité cestě ke svatyni. Helena, moje diskrétní ochránkyně, kráčela mlčky vedle mě. Držela mě za ruku a tvář nastavovala slunci, jakoby uchvácená krásou scenerie. Gaius vzal Julinku a Nux a upaloval domů napřed. Mladí milenci, nebo cokoli, co se z nich vyklubalo, se za námi opožďovali, aby se mohli navzájem ujišťovat, že už si nemají vůbec, ale vůbec co říct.

„Nakonec jsem tě vystopovala přes tvého přítele Petronia. Předtím jsem mluvila s jedním člověkem, jmenoval se Anacrites. Tvrdil, že je tvůj společník. Ten se mi moc nezamlouval.“ Scilla hovořila otevřeně. Byla to žena, která si dělala vlastní názory a podle toho jednala.

Pravděpodobné klientce jsem dopřál, aby si o mně mohla udělat úsudek, a v pomalé chůzi jsem jí vysvětloval: „S Petroniem jsem dřív spolupracoval a absolutně jsem mu důvěřoval.“ Jak jsem ho znal, docela by mě zajímalo, jaký dojem na něho udělala má nová klientka, když se na něho obrátila. Avšak on si potrpěl na křehčí bytosti. Scilla byla štíhlá, ale měla šlachovité paže a pevný krok. „Jenže Petronius se bohužel vrátil ke své kariéře u vigilů. Ano, s Anacritem pracuju, ale tomu vůbec nedůvěřuju, takže jedno je jisté: nikdy mě nepodfoukne.“

Tváří v tvář tradičnímu vtipkování, jaké je mezi informátory běžné, Scilla se zatvářila pouze podrážděně. To je ostatně taky tradiční.

„To jsi ale absolvovala dlouhou cestu. Proč sis tedy vybrala mě?“ zeptal jsem se pokorně.

„Už jsi měl něco společného s tím, co od tebe budu potřebovat. Přišel jsi do našeho domu.“

„Za Pomponiem Urtikou?“ Na chvilku jsem se v duchu přenesl znovu do exprétorovy přepychové vily na Pinciu, když jsem se minulý prosinec pokoušel s ním promluvit poté, co ho posápal Calliopův lev. Byla tehdy

Scilla doma, anebo se o mně dozvěděla až dodatečně? Tak jako tak jsem věděl, že tam bydlí jako člověk blízký prétorově domácímu kroužku. „Chtěl jsem s Pomponiem mluvit o té nehodě."

„Nehodě, k níž nemělo nikdy dojít," řekla drsným hlasem.

„To jsem pochopil. A jak se Pomponiovi vede?"

„Umřel." Scilla se zastavila. V obličeji zbledla. „Trvalo to až do konce března. Jeho odchod se táhl dlouho a trpěl hroznými bolestmi." S Helenou jsme se také zastavili ve stínu nízké borovice. Něco z toho příběhu už asi vyprávěla Heleně, ale ta chtěla, abych si to celé poslechl sám. Scilla přešla rychle k věci. „Falcone, jistě ti došlo, že chci, abys mi pomohl vyřídit si to s lidmi, co jsou za to odpovědní."

To mi vskutku došlo.

Ovšem nebyl jsem vůbec připraven na tu luxusní, kultivovanou ženu s hlasem vzdělaného člověka. Podle drbů kolujících po Římu to měla být lehká dívka. Poděs nízkého původu, patrně propuštěná otrokyně. I když jí Pomponius možná odkázal miliony, nedokázala by se taková obyčejná holka za pár týdnů úplně změnit tak, že by mohla být blízkou přítelkyní neteře nejvyšší vestálky.

Všimla si mého upřeného pohledu, který jsem se nesnažil skrývat. „Tak co?"

„Rád bych se v tobě vyznal. Slyšel jsem, že prý jsi ‚divoká'."

„A co to má znamenat?" zeptala se vyzývavě.

„Mám-li být upřímný, tak jsem očekával mladičkou poběhlici, na níž je vidět, že vede nevázaný život."

Scilla zůstala klidná, třebaže určitě skřípala zuby. „Jsem dcerou dovozce mramoru. Z jezdeckého stavu. Zastával rovněž důležité funkce v daňovém úřadě. Moji bratři mají úspěšný podnik na zhotovování ozdob pro stavebnictví. Jeden je knězem císařského kultu. Mám tedy počestný původ a vychovali mě v pohodlí se všemi výhodami, co s tím souvisí."

„Kde se tedy vzala ta pověst, co tě provází?"

„Mám jednoho nezvyklého koníčka, ten ale s tvým vyšetřováním nesouvisí."

Hlavou mi táhly frivolní představy. Ten nezvyklý koníček musel být něco sexuálního.

Žena opět vykročila. Tentokrát ji Helena vzala pod paží, a tak šly obě těsně zavěšené pomalu napřed a já jsem si prošlapával vlastní pěšinku koprovým porostem. Rozhovor teď převzala Helena, jako by pro vzdělanou dceru z jezdeckého stavu bylo vhodnější, aby s ní hovořila žena. Osobně jsem cítil, že Scilla žádný takový ústupek nepotřebuje.

„Pověz nám tedy něco o sobě a panu exprétorovi. Milovali jste se?"

„Měli jsme se brát."

Helena se usmála a vzala to jako odpověď na otázku, třebaže věděla, že není. „Tvoje první manželství?"

„Ano."

„Žila jsi do té doby u vašich?"

„Ano, samozřejmě."

Svými otázkami se Helena pokoušela nenápadně zjistit, jestli měla Scilla předtím nějaké významné milence. Scilla byla ovšem příliš mazaná, ta by nic takového neprozradila. „A jak to bylo ten večer, co si dal Pomponius dopravit lva do domu? Tím tě chtěl pobavit?"

Scilliny oříškové oči posmutněly a zadívaly se do dálky. „Muži mívají někdy divné představy o tom, co se hodí."

„To je pravda. Některým chybí fantazie," připojila se Helena k jejím názorům. „Ovšem někteří pochopí, že dělají hloupost, a přesto v ní pokračují… A ty jsi byla u toho, když lev Pomponia napadl. To musel být příšerný zážitek."

Scilla šla pomalu dál a mlčela. Kráčela volným, ukázněným krokem, ne tím klopýtavým šouravým jako většina rozmazlených paniček, které se všude nechávají donést v nosítkách, sotva vystrčí paty z domu. Stejně jako Helena i ona působila dojmem, že by mohla prochodit půl tuctu tržišť, roztočit spoustu peněz a ještě si svůj nákup odnést vlastnoručně domů.

„Pomponius se zachoval nerozumně," řekla beze zloby nebo výčitky. „Ten lev se dostal z klece a skočil na něho. Jeho ošetřovatele to překvapilo, ovšem teď už víme, proč se tak choval. Museli ho zabít."

Zamračil jsem se. Kdosi mi říkal, že dívka hystericky vyváděla. To by bylo pochopitelné, ale tady se chovala tak vyrovnaně, že jsem si to nemohl dost dobře představit. Naklonil jsem hlavu, abych se na ni přes Helenu podíval, a připomněl jsem: „Pomponius prý mával slaměným panákem. Lev

se na atrapu vrhl, rozškubal ji a potom vypukl zmatek. Co se stalo dál?“

„Já jsem křičela – jak jsem mohla nejhlasitěji – a hnala jsem se proti lvu. Chtěla jsem ho zastrašit.“

„To vyžadovalo odvahu.“

„A pomohlo to?“ zeptala se Helena, zaražená, ale už opět převzala svůj úkol.

„Lev přestal řádit a utekl do zahrady.“

„Rumex – ten gladiátor – běžel za ním a udělal, co bylo třeba?“ napovídal jsem jí.

Zdálo se mi, že Scille přelétl přes obličej stín. „Ano, Rumex šel za tím lvem,“ přisvědčila tiše.

Zdálo se, že už chce ten rozhovor ukončit, pochopitelně. Za chvilku se ozvala opět Helena: „S Rumexem jsem se jednou málem setkala, ale to bylo krátce po té nehodě a nikoho k němu nepouštěli.“

„O moc jsi nepřišla,“ řekla jí Scilla nečekaně důrazně. „Ten byl beztak vyřízený. Všechny jeho zápasy byly předem domluvené.“

A přesto, pomyslel jsem si, jako bych cítil povinnost toho chudáka hájit, bez cizí pomoci proklál rozdivočeného lva oštěpem.

Její názor se opíral o tajné informace. Zajímalo by mě, odkud měla Scilla všechny zprávy, aby mohla tak sžíravě posuzovat schopnost některého gladiátora. Nejspíš od Pomponia.

Došli jsme k hlavnímu chrámovému okrsku. Scilla nás vedla dolů po nějakých schodech. Heleně jsem nabídl galantně ruku, ale Scilla působila dojmem, že je plně schopná udržet rovnováhu i bez cizí pomoci.

Došli jsme na malou plošinku mezi skupinou chrámů, včetně velké dórské Apollonovy svatyně s dramatickým oltářem pod širým nebem. Mnohé z těch druhých chrámů byly hodně staré a malé, přátelsky natlačené kolem otevřeného náměstí. Helénističtí bohové jsou někdy méně vzdálení než jejich římské protějšky.

„Pomůžeš mi tedy, Falcone?“ zeptala se Scilla.

„Udělat co?“

„Chci, aby se Saturninus a Calliopus zodpovídali z toho, že zavinili Pomponiovu smrt.“

Neodpovídal jsem. Helena poznamenala: „To by asi nebylo snadné. Musela bys dokázat, že předem věděli, co se tu noc pravděpodobně stane."

„Jsou to přece odborníci na divoké šelmy," odvětila Scilla pohrdavě. „Saturninus neměl nikdy přistoupit na to, že uspořádá soukromé představení. Pustit divoké zvíře z klece v domácím prostředí byla pitomost. A Calliopus musel vědět, že výměnou těch lvů odsoudí Pomponia k smrti."

Zkušená senátorská dcera Helena Justina navrhla úřední řešení. „Nejlepší by bylo, kdybyste ty a exprétorova rodina podaly žalobu k soudu a žádaly za svou ztrátu náhradu. Asi bys potřebovala dobrého právníka."

Scilla netrpělivě zavrtěla hlavou. „Nějaká náhrada nestačí. O to ani nejde." Jen s obtížemi ovládala svůj hlas a pak vystoupila jakoby s připravenou řečí: „Pomponius byl na mě hodný. Nedovolím, aby umřel, aniž se za něj někdo postavil. Spousta mužů projevuje zájem o děvčata, co už mají určitou pověst – ale můžete si domyslet, o jaký zájem jde. Pomponius byl ochoten si mě vzít. Byl to slušný člověk."

„Pak mi ale promiň," ozvala se Helena tiše. „Chápu tvůj hněv, ale jiní lidé budou asi předpokládat, že máš pouze zištné motivy. Znamená jeho smrt, že jsi ztratila nárok například na jeho bohatství?"

Scilla se zatvářila povýšeně a opět pokračovala jako někdo, kdo strávil mnoho času dumáním o křivdách a nácvikem, jak krotit svůj hněv. „On už jednou ženatý byl a jeho děti jsou jeho hlavními dědici. To, co jsem ztratila já, je možnost provdat se za významného člověka. Kromě toho, že prožívám velký žal, je to i zklamání pro mou rodinu. Exprétor je dobrá partie pro každou jezdeckou dívku. Od něho to byla šlechetná nabídka. A já jsem si ho za to hluboce vážila."

„Musíš pro něho truchlit, ale jsi ještě mladá." Scille mohlo být podle mého odhadu tak kolem pětadvaceti. „Nenech si tím zkazit zbytek života," varovala ji Helena.

„Jenomže," namítla Scilla suše, „vláčím s sebou ještě další břemeno, totiž že jsem za skandálních okolností ztratila muže, kterého jsem si měla vzít. Kdo o mě teď bude stát?"

„Ano, chápu." Helena si ji zamyšleně prohlížela. „Co má tedy pro tebe udělat Falco?"

„Pomoct mi donutit ty chlapy, aby přiznali svůj zločin." „Co jsi s tím zatím podnikla?" zeptal jsem se.

„Ti lumpové, co jsou za to odpovědní, z Říma utekli. Když Pomponius umřel, zůstalo na mně, abych se toho ujala. Trpěl tak dlouho, že už s tím jeho rodina nechtěla nic mít. Nejdřív jsem se radila s vigily. Zdálo se, že se mnou cítí."

„Vigilové jsou známí laskavým přístupem k divokým dívkám." Několik vigilů z těch, co jsem znal, umělo divoká děvčata slupnout jako dezert po obědě.

Scilla ten vtip statečně snesla – prostě si ho nevšímala. „Smůla je v tom, že když jsou podezřelí mimo Řím, případ se už vymyká jurisdikci vigilů. Pak jsem se obrátila na císaře."

„Odmítl ti poskytnout pomoc?" zeptala se Helena zlostně.

„To přesně ne. Moji bratři mi dělali advokáty, třebaže vím, že je jim celá ta situace trapná. Přesto můj případ formulovali správně a císař je vyslechl. Smrt muže takového důležitého postavení se musí brát vážně. Ale podle Vespasiánova názoru se Pomponius provinil tím, že si objednal soukromé představení."

Helena se tvářila chápavě. „Vespasián se bude chtít vyhnout klepům."

„To určitě. A poněvadž se oba muži vytratili, všechno se odložilo v naději, že zájem veřejnosti opadne. Císař byl ochoten pouze slíbit, že pokud se Saturninus a Calliopus vrátí do Říma, znovu mou žádost prozkoumá."

„Oni to ovšem vědí, takže se určitě nevrátí," poznamenala Helena posměšně.

„Přesně tak. Jsou zalezlí v Leptidě a v městě Oea, kde jsou doma. Mohla bych zestárnout a zešedivět, kdybych jenom čekala, co se z těch larev vylíhne."

„Ale v hranicích říše přece jenom nemůžou uniknout spravedlnosti."

Scilla zavrtěla hlavou. „Mohla bych se s žádostí obrátit na správce Tripolitánie, ale ten nepodnikne nic ostřejšího než císař. Saturninus a Calliopus jsou známé osobnosti, kdežto já nemám žádný vliv. Správcové provincií nemají velký zájem ujímat se takzvaných divokých děvčat, jak je nazývá Falco."

„Co tedy na Falconovi chceš, aby udělal?“

„Já se k těm chlapům nemůžu přiblížit. Nebudou se bavit se žádným zástupcem, prostě mluvit s nikým, koho za nimi pošlu. Musím se za nimi vydat sama – musím prostě jet do Tripolitánie. Jenže jsou to surovci, patří k brutální části společnosti. A jsou obklopeni vycvičenými rváči –“

„Máš strach, Scillo?“ zeptala se Helena.

„Přiznávám, že ano. Už vyhrožovali mým sluhům. Jestli tam pojedu – a cítím, že musím –, budu se na cizím území cítit jako nahý v trní. Že mám právo na své straně, mi nijak nepomůže, jestli mě zraní – nebo ještě něco horšího.“

„Marku –“ obrátila se na mě Helena. Zatím jsem mlčel a uvažoval, proč cítím takovou skepsi.

„Můžu ti dělat doprovod,“ řekl jsem Scille, „ale co dál?“

„Najdi je, prosím, a přiveď mi je, abych jim mohla vyčíst, co udělali.“

„To mi připadá jako celkem rozumná žádost,“ poznamenala Helena.

Považoval jsem za svou povinnost ženu varovat: „Radím ti, abys nečekala nějaké velké scény. Zatím se neprokázalo – natož před soudem –, že by se kterýkoli z nich dopustil zločinu.“

„Nemohla bych to řešit civilním řízením, jak to navrhla Helena Justina?“ zeptala se Scilla pokorně. Ta vypadalo poměrně neškodně. Od téhle ženy až podezřele neškodně.

„Ano. V obou těch městech můžeme jistě najít právníky, kteří budou ochotni dokazovat, že Saturninus a Calliopus ti dluží finanční náhradu za ztrátu budoucího manžela v důsledku jejich nedbalosti.“

„Přesně to chci,“ souhlasila Scilla.

„Tak dobrá. Můžu je sehnat a předvolat k soudu. Nemělo by to být moc drahé, ty budeš mít pocit, že jsme něco udělali, a ještě se může naskytnout možnost případ vyhrát.“ Tripolitánie byla provincie proslulá tím, že se ráda soudí. Přesto jsem si nemyslel, že náš případ musí nutně přijít k soudu. Saturninus i Calliopus by si mohli lehce dovolit slušně zaplatit, jenom aby se té ženy zbavili. Její obvinění se jich podle mého názoru nijak zvlášť nedotkne, ale jistě jim zkomplikuje život, jestliže jí lanisté vyhoví a zaplatí jí náhradu, získají možnost vrátit se do Říma. Ještě jednu otázku. S tím vším souvisí ještě další nevyřešená smrt. Pomponia zabil lev a toho zabil Rumex.

Potom zemřel i sám Rumex a jeho vrah se nikdy nenašel. Musím se tě zeptat: neměla jsi s tím něco společného?“

Scilla se na mě chladně podívala. Připadal jsem si jako učitel hudby mladé dámy, který omylem zahrál falešnou notu, poté co ona dokonale dokončila všechny uložené stupnice. „Za odpovídajících okolností bych uměla mužského zabít,“ odpověděla Scilla klidně. „Ale tohle jsem neudělala, můžu tě ujistit.“ Ovšemže neudělala. Byla dcerou příslušníka jezdeckého stavu a po všech stránkách úctyhodná.

„No dobrá.“ Cítil jsem se poněkud v rozpacích.

Tu práci budu muset zřejmě přijmout.

Probírali jsme různá opatření – finance, kontaktní adresy. Potom Scilla oznámila, že teď zajde do chrámu nabídnout oběť, a tak jsme se s ní s Helenou zdvořile rozloučili. Všiml jsem si, že chrám, kam šla, byl zcela vhodný pro ženu se srdcem hořícím touhou po pomstě, i když pouze u civilního soudu. Chrám bohyně noci a kouzel, Hekaté.

„Taky se identifikuje s Dianou,“ připomněla Helena. Rovněž si všimla, kam Scilla zamířila.

„Měsíční světlo?“

„Spíš jsem měla na mysli bohyni lovu.“

S Helenou jsme se zastavili u toho světlejšího stánku kultury, Apollonova oltáře. Bylo tu slabě cítit spálené maso, což mi připomnělo, že jsem ještě neobědval a mám hlad. „Tak co si o tom myslíš?“

Helenino hladké čelo se zvlnilo vráskou. „Něco se mi na tom nezdá.“

„Jsem rád, žes to řekla.“ Scilla mi byla strašně protivná. Příliš sebejistá.

„Možná je to jenom upřímnost,“ nadhodila Helena, která chtěla být vždycky spravedlivá. „Scillu čekalo zklamání, když se obrátila na vigily a císaře. Má pocit, že jí bylo ukřivděno – ale existuje na to nějaký lék? Lidé, kteří někoho tragicky ztratí, cítí hrozný hněv a kopají kolem sebe, aby si v té bezmoci nějak ulevili.“

„Nic proti tomu – když si mě přijdou najmout.“

„Určitě se ti do toho chce?“

„Určitě.“

Když Scilla hovořila o té noci, kdy na ni chtěl milenec udělat dojem tím

nesmyslným představením, vzpomněl jsem si na mrtvého lva a později na mrtvého gladiátora, jehož vražda se nikdy ani zpoloviny nevyšetřila. Znovu to ve mně rozjitřilo pocity, jež jsem nechal za sebou, když jsem se vypravil na tu sluncem vyprahlou prázdninovou mezihru. Hleděl jsem si Justina – té jeho honbě za bohatstvím a smutným potížím s milostným životem, což mě na hony odvedlo od těch zimních dní, kdy jsme se věnovali auditu mezi zvěřinci. Ale ten zneklidňující problém mě nikdy neopustil docela. A teď jsme se ocitli tady, ve starobylé řecké Kyreně, a opět máme před sebou tytéž temné spodní proudy.

„Takže," řekla Helena a podivně na mě pohlédla, „pojedeš do Tripolitánie."

„To ano. Ale ty tam se mnou jezdit nemusíš."

„Já tam rozhodně budu," ujistila mě vřele. „Nezapomněla jsem, Marku Didie, že když jsem tě poznala, tak jsi byl známý tím, že jsi věnoval hodně času mimořádně pružným tripolitánským akrobatkám."

To mě rozesmálo, tak jsem reagovat neměl.

Helena byla prostě úžasné děvče! Uplynuly čtyři roky od té doby, co jsme se s Helenou Justinou seznámili, a za celou tu dobu jsem si ani nevzpomněl na tu vlnící se mladou tanečnici na laně, s kterou jsem předtím laškoval. Už jsem si ani nepamatoval její jméno. Ale Helena, která tu dívku nikdy ani neviděla, na ni ještě stále žárlila.

Políbil jsem ji. I to bylo špatné, ale cokoli jiného by bylo ještě horší. „Tak to abys tam radši byla a odháněla je," poradil jsem jí. Helena zvedla vzdorně bradu, takže pak jsem na ni mrkl. To už jsem neudělal hodně dlouho. Byl to jeden z těch troufalých rituálů při dvoření, na které člověk časem zapomene, když se cítí někým jistý.

Snad až příliš jistý. S Helenou jsem ještě stále míval pocit, že si nechává otevřená zadní vrátka pro případ, že by jí vztah se mnou připadal příliš riskantní.

Šel jsem s ní přes formální chrámový okrsek k dramatické podívané na místě, kde vodu z Apollonova pramene odvedli z horní roviny dolů k formální fontáně. Nahé mužské torzo – poněkud malé – se opíralo v podivném úhlu o podstavec štíhlého obelisku. Ten stál nad vrstvenou

nádrží, po níž stékaly plachty vody z pramene. Helena pohlédla po očku na ten osamělý sloup, o jehož významu měla určité pochybnosti.

„Nějaký sochař v něm zpodobil své sny," poznamenala posměšně. „Sázím se, že se tomu musí jeho přítelkyně smát."

Pod obeliskem stálo pěkné polokruhové pódium, zakončené dvěma velkolepými kamennými lvy. Byli otočeni dovnitř a zuřivě se šklebili. Měli dlouhá těla, solidní trup a nohy, široké hlavy, půvabné kotlety a pečlivě vytesané kadeřavé hřívy.

Nějakou dobu jsem tam postál, zahleděn na ta strážná zvířata, a vzpomínal na Leonida.

3. ČÁST

Tripolitania – květen A. D. 74

L

Tripolitania.

Mezi všemi nafoukanými provinciemi říše vedla Tripolitánie s velkým náskokem. Ta tři města mají historii nezávislosti, která je vyloženě otřesná. Jediná věc, jež podle mě hovoří aspoň vzdáleně v jejich prospěch, je fakt, že nejsou řecká.

A nikdy nebyla ani čistě kartaginská, což svědčí o jejich tvrdošíjnosti. Když Kartágo upadalo, jenom se mu smála. Původně je založili Féničané, to je jisté, a později je možná znovu kolonizovalo samo Kartágo, nicméně ta tři velká pobřežní města si důsledně zachovávala status nezávislosti. Když Řím rozdrtil moc Kartága, mohla se města vykázat tím, že byla dostatečně vzdálená, a tím unikla potrestání. A když pak bylo Kartágo rozbořeno, jeho obyvatelstvo zotročeno a náboženství zakázáno, jeho pole osetá solí a jeho aristokracie pokutována, až ji to zničilo, Trojměstí se opět ohánělo tvrzením, že je nevinné, a žádalo o ochranu. Nikdy se nemuselo podrobit formálně. Nikdy tam také nevznikla vojenská zóna. Nebylo kolonizováno římskými vojenskými veterány. Ačkoliv je na svých okružních cestách navštěvovali soudcové, z kanceláře prokonzulské správy tam nikdo pravidelně nezajížděl, třebaže tato oblast spadala teoreticky pod její jurisdikci.

Tripolitánie byla nyní punská a přikláněla se k Římu. Tamější obyvatelé naprosto dobrovolně přebírali římský způsob výstavby měst, římské nápisy i římská jména. Souhrnně se tato města nazývala Emporia a to je charakterizovalo: byla to mezinárodní obchodní centra. Je proto samozřejmé, že se ve všech pohybovala spousta pěkně oblečených úspěšných místních miliónářů.

Moje společnost byla čistá a civilizovaná, ale když jsme přistáli v Sabratě, připadali jsme si jako otrhaní tuláci, kteří tam nemají co pohledávat.

Musím se zmínit o dvou záležitostech. První: Sabrata je jediné město

bez přístavu. Když říkám „přistáli“, myslím tím, že naše loď neočekávaně najela velmi prudce s příšerným praskotem na břeh. Velitel lodě, který se náramně spřátelil s mým švagrem Famiou, nebyl – jak jsme zjistili po tom náhlém přistání – v tu dobu zdaleka střízlivý.

Druhá: Přistáli jsme sice v Sabratě, ale předtím jsem dal veliteli podrobné pokyny, že má plout docela jinam.

Připadalo mi to naprosto jasné. Mělo to být moje rozhodnutí. Já jsem měl na starosti naši skupinu. Ba co víc, v Apollonii jsem našel loď, po delším handrkování jsem ji najal, potom jsem se postaral o nakládání skvělých libyjských koní, které se Famiovi nějak podařilo koupit pro Zelené. Vzhledem k tomu, že sám jsem podporoval Modré, připadalo mi to dost velkomyslné. Je pravda, že nám tu cestu skutečně zaplatil Famia. Nakonec v kritické záležitosti získat si velitelovu důvěru ho pomohly přesvědčit především Famiovy amfory. Po tvrdém smlouvání při koupi koní se mu podařilo ušetřit dost z fondů Zelených na dostatečné množství amfor.

Famia chtěl plout do Sabraty, protože se domníval, že koně tam dopravují pouštní kmeny z oáz ve vnitrozemí. Z Kyrenaiky už sehnal, co se dalo, ale nakupoval dál. Zelení na peníze nikdy nehleděli, a čím víc koní nakoupil, tím víc si mohl vybrat na bankovní příkaz a víc mu zbylo na víno.

Významný kmen z vnitrozemí byli Garamantové. Ti dostali nářez od římského velitele Valeria Festa. S Justinem jsme se o tom už bavili, když jsme si mysleli, že nás zajali. Vzhledem k jejich docela nedávné porážce bylo pravděpodobné, že přestali obchodovat, alespoň dočasně. Avšak z velké oázy Cydame dosud táhly karavany do Sabraty a vozily zlato, rubíny, slonovinu, látky, kůže, barviva, mramor, vzácné dřevo a otroky, a samozřejmě exotická zvířata. Obchodní znak města byl slon.

Já jsem šel po lidech, kteří obchodovali s divokými zvířaty, ale sloni do toho nepatřili, díky bohům.

„Famio,“ řekl jsem ještě v Apollonii a vyslovoval jsem pomalu a vlídně, abych toho namazaného neřáda neurazil ani nezmátl, „potřebuju zajet do Oey a potřebuju zajet do Leptidy. Je mi jedno, s kterým městem začneme, ale do Leptidy doplujeme dřív. Sabrata je jediné město, které můžeme vynechat.“

„Tak jo, Marku,“ odpověděl Famia a usmíval se přitom tím přiblblým

způsobem, jakým se usmívají všichni opilci, když se chystají zapomenout všechno, co jste jim kladli na srdce. Sotva jsem mu ukázal záda, musel se ten kluzký mizera začít bratříčkovat s velitelem, ničemou, z kterého se vyklubal druhý Famia.

Když jsem ucítil náraz, jak jsme v Sabratě zadrhli o skály a písek, vylezl jsem zdola, kde jsem ležel ochromený mořskou nemocí. Musel jsem se chytit za ruce, abych jima nezardousil švagra. Konečně jsem pochopil, proč mi ta cesta připadala nekonečná. Měli jsme přistát už před několika dny.

Bylo naprosto zbytečné mu něco vyčítat. Teď už jsem jasně pochopil, že Famia se vznáší ve stavu nevyléčitelné opilosti a nikdy úplně nevystřízliví. Jeho denní spotřeba ho poháněla do divokých nálad nebo koryt tuposti, ale nikdy se mu nepodařilo dotknout skutečného světa. Kdybych ho seřezal, až by zmodral, jak jsem měl nejednou tisíc chutí, po návratu do Říma by na mě žaloval mé sestře a pak by mě Maia nenáviděla.

Cítil jsem se bezmocný. Přišel jsem také o několik svých přirozených spojenců. Justina jsme podle jeho přání vysadili v Berenice. Zdálo se, že všechno mezi ním a Claudií dosud směřuje k tragédii. Když pak vyložil všechna svá skrovná zavazadla a rozloučil se s námi ostatními na nábřeží, přikročil k mladé dámě. „Tak mě aspoň polib na rozloučenou," zaslechli jsme, jak jí tiše říká. Claudia se chvilku rozmýšlela a pak mu dala letmý polibek na tvář a rychle zase odskočila. Camillus Justinus s vojenským výcvikem, při němž se naučil okamžitě reagovat, se chopil příležitosti a jednou rukou ji objal. „Ne, já jsem myslel políbit pořádně –"

Tiskl ji k sobě tak pevně, že ho Claudia musela poslechnout. Postaral se o to, aby ten polibek trval hodně dlouho, a přivinul si ji co nejtěsněji, aniž by to vyvolalo pohoršení. Měl tolik rozumu, že to vydržel tak dlouho, až mu přestala vzdorovat a rozplakala se. Utěšoval dívku plačící mu na rameni a přitom nám signalizoval, že si ji chce nechat u sebe a my abychom posbírali její věci. Potom jí začal domlouvat.

„U Jupitera, už jsem nejednou viděl, co se stane, když si Quintus povídá s dívkou, která si tajně myslí, jak je úžasný."

Helena zatím sbalila Claudiino zavazadlo. Pátravě se na mě podívala. Když jsem tak o tom uvažoval, napadlo mě, že jsem Heleně asi nikdy nevyprávěl, jak její bratříček zmizel ve věži v germánském pralese s věštkyní,

která mu pak zlomila srdce. Viděl jsem ho, když později z věže sestupoval a vypadal jako vyměněný – a bylo snadné si domyslet proč. „Třeba se jí omlouvá," prohodila Helena ironicky.

Claudia, zdaleka ne pasivní ani teď, kdy si div nevyplakala srdce, přerušila Justina dlouhou ohnivou řečí, kterou jsem nezachytil. Odpověděl a potom se ho snažila od sebe odstrkovat a dlaněmi ho bušila do hrudi, až byl nucen krůček po krůčku ustupovat skoro na okraj přístavní zdi. Přece jenom se neodhodlala strčit ho do vody a oba to věděli.

Justinus nechal Claudii se vypovídat, až ztichla. Položil jí otázku. Přikývla. Ještě stále v tom riskantním postavení na okraji nábřeží se najednou objali. Všiml jsem si, že je v obličeji bílý, jako by věděl, že ho čekají potíže, ale snad si pomyslel, že potíže, o nichž už ví, jsou lepší než ty druhé.

Já sám jsem potlačil úsměv, neboť jsem si vzpomněl, k jakému bohatství si Justinus právě pomohl. Můj synovec Gaius předstíral, že prudce zvrací do vody nad tou ubrečenou scénou, kterou právě viděl. Helena si šla sednout sama na příď lodě, aby se vyrovnala s faktem, že její mladší bratr už bude mít svůj vlastní život.

My ostatní jsme opět nastoupili na loď. Odrazili jsme od břehu. Justinus na nás volal, že se nás pokusí dostihnout, než odplujeme z Leptidy.

Ještě stále jsem si myslel, že si navařili pěknou kaši. Ale to se říkalo i o Heleně a o mně. A právě to nám poskytlo dobrý důvod, abychom to spolu vydrželi. Dobrá znamení vedou ke špatným koncům. Ta špatná vám připraví problémy, proti nimž stojí za to bojovat.

„Zdá se, že Sabrata je docela hezké město," pokoušela se mě Helena obměkčit, když jsem se vyrovnával s omylem, do něhož nás zatáhl Famia. To bylo předtím, než zjistila, že je tam svatyně bohyně Tanit, a proto si pevně přivinula maličkou a bedlivě dohlížela na mého synovce Gaia.

„Jsem přesvědčen, že povídačky o dětských obětech mají prostě bohyni dodat strašidelnou auru a zvýšit její autoritu."

„No jistě," přitakala posměšně Helena. Pověsti o odporných náboženských obřadech mohou i těm nejrozumnějším dívkám připadat odporné.

„Všechny ty malé sarkofágy vznikly určitě proto, že lidé, co uctívají punské bohy, taky bezmezně milují své děti."

„A mají tu smůlu, že jich tolik ztratí v přibližně stejném věku… Co uděláme, Marku?“

Helenu opouštěla odvaha. Lidé na cestách mají občas slabé chvilky. Vydržet dlouhé trmácení a nakonec právě v okamžiku, kdy si myslí, že jsou u cíle, zjistit, že jsou od něho ještě dvě stě mil vzdáleni (a musí se vracet), může i ty nejstatečnější dohnat k zoufalství.

„Scille snad nebude vadit, když se tam dostavím s týdenním zpožděním.“ Scilla trvala na tom, že do cíle ve Velké Leptidě dorazí sama –což je příklad rozmarného přístupu, který ve mně vyvolával pochybnosti o ní jako klientce. „Můžeme se buď pokusit přemluvit Famiu, aby plul zase zpátky, anebo ho tu nechat, ať prohlíží koním zuby, a doufat, že jeden z nich ho rafne, a najmout si sami jinou loď. No a když už jsme tady, pojďme se porozhlídnout kolem jako normální turisti,“ navrhl jsem. Chápal jsem jako svou povinnost seznámit svou rodinu s bohatými pestrými kulturními poklady říše.

„Páni, zase jedno mizerný cizí fórum!“ bručel Gaius. „A taky se obejdu bez dalších srandovních cizích chrámů, děkuju pěkně.“

Jako slušný otec rodiny jsem si kluka nevšímal. Jeho rodiče řešili spory fackami. Já jsem mu chtěl předvádět příklad vlídné tolerance. To Gaius ocení až časem, ale já jsem byl trpělivý.

Jako většina měst v úzkém pásu severní Afriky měla Sabrata nádhernou polohu přímo u vody, kde to silně páchlo rybinou. Domy, krámy a lázně, to všechno téměř splývalo s hlubokou modří oceánu. Ty nejlevnější zbudovali z neopracovaného místního kamene, což byl načervenalý vápenec, silně pórovitý, se snadno vydrolenými dírami. Občanské centrum rovněž zkrášlovaly vyhlídky na moře. Prostorné vzdušné fórum mělo nejenom cizí ráz, jak se obával Gaius, ale jeho hlavní chrám – zasvěcený punskému bohu úrodnosti Liberovi, na kterého se vyloženě díval spatra – se při nedávném zemětřesení částečně zřítil a ještě nebyl obnoven. Snažili jsme se nemyslet na zemětřesení. Problémů jsme měli už tak víc než dost.

Ploužili jsme se po městě jako ztracené duše. Na jednom konci fora byla *curia, Capitolium* a Serapidův chrám.

„Podívej, Gaie – další legrační cizokrajná svatyně.“ Vystoupili jsme po schodech na jeho podezdívku a posadili se tam, všichni utahaní a skleslí.

Gaius se bavil tím, že vydával sprosté zvuky. „Strejčku Marku, nenecháš si zkazit plány tím tlusťochem Famiou, že ne?“

„To víš, že ne,“ lhal jsem a uvažoval, kde se tady dají koupit pěkně kořeněné masové krokety a jestli si z toho nového města neodnesu nějaký další břichabol. Všiml jsem si jednoho krámku a všem jsem přinesl rybí karbanátky. Spořádali jsme je jako neukáznění turisté a já jsem byl pak celý zapatlaný olejem.

„Když ty jíš, tak máš na sobě víc jídla než Nux,“ poznamenala Helena. Pečlivě jsem si utřel pusu, než jsem ji políbil – toto zdvořilé gesto v ní vždycky vyvolalo záchvat hihňání. Unaveně se o mě opřela. „Mám takový dojem, že tu prostě sedíš a čekáš, jestli se tu neobjeví nějaká nedostatečně oděná akrobatka.“

„Jestli to má být jedna z mých někdejších tripolitánských přítelkyň, tak už jí bude tak sto let a bude se ploužit o berlích.“

„To vypadá jako dobrá stará tripolitánská lež… Ale jednu věc bys mohl udělat,“ napadlo Helenu. ,

„A co – rozhlížet se po tom skvostném prosoleném městě, co je plné strkajících se kupců a dopravců a majitelů půdy, kteří totálně kašlou na mě a moje problémy a nakonec mi podříznou krk?“

Helena mě poklepala po koleně. „Ze Sabraty pochází přece Hanno. Když už jsme tady, co kdybychom se podívali, kde vlastně bydlí?“

„Hanno ovšem nijak nesouvisí s mou misí pro novou klientku,“ namítl jsem.

Tak jsme všichni vyskočili a rovnou se začali poptávat.

LI

Na rozdíl od upjatých Řeků v Kyreně zdejší ležérní milionáři upírali zraky k západnímu konci Vnitřního moře, odkud jim plynuly zřejmě skvělé zisky. Zcela moderní obchodování probíhalo se Sicílií, Hispánií, Galií a samozřejmě Itálií. Vzácné zboží nebylo jenom to exotické, přivážené z pouští karavanami, ale i místní olivový olej, nakládané ryby a keramika. V ulicích jejich hezkého města probíhal čilý výměnný obchod a strkaly se tam početné skupiny lidí mnoha národností. Bylo jasné, že staré město na pobřeží už nebude dlouho stačit k uspokojování boháčů a ti, pokud ještě neplánovali rozvinout se do prostornější oblasti, budou v blízké budoucnosti volat po elegantnějších předměstích. Byl to takový typ města, jaký za pár generací nebude vůbec k poznání.

Prozatím však ti, kdo si mohli dovolit to nejlepší, bydleli východně od fóra. A to nejlepší v Sabratě byla honosná sídla. Hanno žil v okázalém paláci na helénistickém půdorysném plánu, ale s nejlepším římským dekorem. Dveřmi z ulice jsme prošli chodbičkou do nádvoří lemovaného sloupovím. Na protější straně zaujímal celou šíři nádvoří veliký pokoj, kde štukatéři na skládacím lešení restaurovali vybledlou fresku čtyř ročních dob a předělávali ji tematicky na „Náš odvážný pán na lovu“. Libyjští lvi, leopardi v nadživotní velikosti a poněkud překvapený skvrnitý had (s holubičkami na fontáně a s buclatými králíčky, pasoucími se na lístečkách z keřů, na obložení stěn). Girlandy ze sytě barvené záclonoviny zjasňovaly vchody do vedlejších pokojíků. Hanno si obzvlášť potrpěl na mramor a nízký stolek, kam si hosté odkládali klobouky proti slunci, byla vlastně ohromná deska afrického tvrdého dřeva vyleštěného tak, že jsme v něm při čekání, až majordomus ohlásí náš příchod, mohli vidět každý pupínek na obličeji.

Nehlásil to přímo Hannobulovi, ten totiž z města odcestoval. Jistě je stále na lovu. Oznámili tedy jeho sestře, jaké kapacity se tam dostavily. Ani

jsme vážně nepočítali s tím, že za námi přijde. Avšak přišla.

Hannobulova sestra byla sebejistá, důstojná žena tmavé pleti blížící se k padesátce, a na sobě měla jasně tyrkysový šat. Kráčela pomalu s vysoko zdviženou hlavou. Zlatý náhrdelník ze zrnitého zlata, který musel být dlouhý jako hipodrom, jí tížil hruď přirozeně tvarovanou jako podložka pro obsah velice vzácné šperkovnice. Na levou paži si navlékla celý sloupec náramků, posázených drahokamy, pravou měla omotanou pestrobarevnou štólou, kterou mávala kolem sebe. Uvítala nás překvapivě vesele. Ovšem tomu, co říkala, jsme nerozuměli, protože stejně jako její bratr mluvila punsky.

Jevila se nám praktičtější a vstřícnější než Hanno. Jakmile pochopila náš problém, usmála se od ucha k uchu a poslala pro svého tlumočníka. Byl to drobný štíhlý otrok odněkud z Východu, s olivovou pletí a s licousy, ve špinavě bílé tunice a velkých sandálech, které mu pleskaly o středně velká chodidla, a se statnýma nohama, bystrýma očima a s mírně nabručeným výrazem. Zřejmě ho brali jako člena rodiny a jeho mumlání snášeli, jak o tom svědčilo půvabné mávnutí ruky jeho paní.

Nabídli nám občerstvení. Moji druhové se do něho hned pustili. Omlouval jsem se zejména za malého Gaia. Hannobulova sestra – jmenovala se Myrrha – ho pohladila pod bradičkou (to bych já neriskoval), hodně se smála a řekla, že ví, jací jsou takoví hoši. Sama prý má taky synovce.

Udělal jsem pár narážek na obchodování v Leptidě a městě Oea a zažertoval o mé nucené návštěvě tady. Všichni jsme se zasmáli. Otrok tlumočil mé vřelé komplimenty o Hannobulovi i to, jak lituju, že jsme ho nezastihli doma. Potom nám zase předal různé zdvořilůstky od Myrrhy. Všechno probíhalo vkusně a korektně. Znal jsem lepší způsoby, jak promarnit odpoledne.

Když za chvíli nastalo nucené ticho, Helena zachytila můj pohled a hlásila, že bychom už měli jít. Sošná Myrrha asi pochopila, o čem je řeč, neboť sama vstala. Ani nepoděkovala přísným místním bohům za to, že už bude mít z krku nevítaný houf cizinců, a pak nám prozradila, že Hanno z obchodních důvodů navštíví Velkou Leptidu – prý mu jde o jakési výsledky vyměřování pozemků. Ona, Myrrha, se chystá vzít svou vlastní loď a zajet podél břehu za bratrem. Budeme-li chtít, ráda nás vezme s sebou.

Radil jsem se s Helenou. Tlumočníkovi, který si podle všeho dělal, co uznal za vhodné, to připadalo na překládání příliš nudné, takže zatímco jsme se polohlasem domlouvali, pustil se do zbytků našeho občerstvení, jež zbylo na tácu po Gaiovi. Myrrha si zřejmě potrpěla na kázeň, a tak otrokovi vynadala. On se na ni jenom vzdorně díval.

Hluboko v záhybech mého mozku vyčerpaného vedrem a cestováním se pohnula vzpomínka. Matně jsem vnímal, že mi ta impozantní žena se vzpřímeným držením těla připadá povědomá. Najednou jsem si vzpomněl. Už jsem ji viděl dřív, tenkrát, jak někomu jinému vykládala rázně své vyhraněné názory. Její zmínka o tom, že má svou vlastní loď, ve mně také vyburcovala vzpomínku.

Naposled jsem ji viděl v Římě. Bylo to na cvičišti u Calliopových kasáren v Přístavní ulici. Tehdy se také pohádala – s hezkým zdatným mladíčkem a já jsem si myslel, že to musí být její milenec. Jenže Han-nobalova sestra musí být také ta žena, která brzy nato zaplatila Calliopovi za propuštění toho gladiátora – mladého bestiaria ze Sabraty, jehož Calliopus obvinil, že zabil Leonida.

Obrátil jsem se na otroka. „Ten synovec, jak se o něm Myrrha zmínila – má taky nějaké jméno?“

„Je to Iddibal,“ odpověděl. Žena – kdysi jsem nechtěl věřit, že by to mohla být Iddibalova tetička – přihlížela a usmála se.

„A on je Hannobulův syn?“

„Ano, samozřejmě.“

Řekl jsem, že vzhledem k tolika laskavostem, jež mi Hanno prokázal, bych se s jeho synem někdy rád setkal, a tetička odpověděla prostřednictvím toho náhodného tlumočníka, že kdybychom cestovali do Leptidy s ní, byla by to dobrá příležitost, protože Iddibal tam už na setkání s tatínkem odjel.

LII

Loď naší hostitelky byla mimořádně velké, poněkud starší plavidlo, které prý se v minulosti používalo na převoz šelem do Říma. Stejně jako její bratr a někdy společně s ním se zabývala vývozem zvěře pro amfiteátry – ačkoliv sama sebe charakterizovala jako nesmělou domácí puťku, která ze Sabraty nevytáhne paty. V důsledku jazykové bariéry jsme s ní moc často nehovořili, ale jednou, když jsme měli tlumočníka po ruce, jsem se zeptal: „je aréna váš rodinný podnik? Pomáhá Hannonovi s obchodováním s divokými zvířaty také tvůj synovec?“

Ano, odpověděla. Iddibalovi je už přes dvacet, je to výborný lovec a rodinný obchod ho baví.

„Nemáte tedy žádné plány poslat ho do Říma na zkušenou?“

„Ne,“ lhala tetička Myrrha vesele. „Iddibal je domácký hoch.“ Všichni jsme se usmívali a prohlašovali, jak je to v našich neklidných dobách báječné, když se mladí muži spokojí se svým dědictvím.

Všechno probíhalo ohromně přátelsky, avšak obával jsem se, že to nepotrvá dlouho. Až dojedeme do Leptidy a Myrrha si promluví s Hannonem a Iddibalem, zjistí, že jsem vyšetřovatel zapojený do sčítání obyvatel. Všichni si uvědomí, že vím, že Iddibal pracoval pro Calliopa. Vysvětlit se to dalo jedině tím, že ho nasadili do soupeřova podniku inkognito – a že tam byl proto, aby rozvířil nějaké nepříjemnosti. Jakmile si spolu promluví, uvědomí si tato mocná rodina, že toho vím o jejich tajných obchodních praktikách víc, než by se jim chtělo odhalit. Myrrha bude nejspíš zuřit a Hanno by mohl být opravdu velmi nebezpečný.

Rozhodl jsem se, že dokud budeme na tetině lodi, budu odpočívat. Jakmile vystoupíme, už se budu muset rozhodovat opět sám. Když jsme odplouvali ze Sabraty, musel mi Famia slíbit, že jen co ho nakupování koní přestane bavit, vrátí se do Leptidy a tam nás vyzvedne. I kdyby se neukázal, až udělám to, čím mě pověřila Scilla, mohli bychom si s Helenou zapla-

tit cestu domů sami.

Vyřizování té Scilliny záležitosti najednou nabylo nový rozměr. Bylo třeba vzít v úvahu Hannonův vliv – zvláště proto, že podle Calliopa měl Iddibal prsty ve všem, co se stalo Leonidovi. To se však ještě dalo zvládnout.

Calliopus zřejmě nikdy nevěděl, že Iddibal je syn jeho soka. Jinak by hoch neopustil kasárny živ. Když jsem o těch událostech uvažoval zpětně, skoro to vypadalo, jako by ho rodina poslala do Říma speciálně proto, aby rozvířil válku mezi Calliopem a Saturninem. Veřejná nevraživost mezi těmi dvěma by jim docela zkazila pověst. Až by byli do nového amfiteátru vyzváni dovozci, aby podali své nabídky, Hanno by je klidně smetl. I kdyby zůstal naživu Pomponius Urtica a byl by připraven podpořit Saturnina jako speciálního klienta, ta válka špinavých triků by ho od toho odradila. Určitě by si nechtěl poskvrnit pověst tím, že by měl něco společného s takovými ohavnými uskoky.

Poslat tam syna, aby je vyprovokoval, by byla od Hannona šikovná lest, ale pro Iddibala osobně riskantní. Nejenže by se musel zúčastnit předstíraných lovů při štvanicích, ale kdyby se mu na to přišlo, byl by vydán na milost Calliopovi. A jakmile se nechal naverbovat a podepsal, byl ztracený. Ocitl se na doživotí v pasti, ledaže by ho mohl někdo zachránit. Jakmile vzbudil mezi oběma muži žárlivost – měl například na svědomí útěk té leopardice a otravu pštrosa, když nic horšího –, musel ho otec určitě chtít odtamtud co nejdřív vytáhnout. Jenže teoreticky to bylo nemožné.

Iddibal mohl prostě utéci. S pomocí zvenčí se to dalo zařídit. Anacrites a já jsme věděli, že jeho teta měla s sebou v Římě peníze a nejméně jednoho sluhu (nejspíš nynějšího tlumočníka). A navíc velmi rychlou loď čekající u břehu. Jenomže poněvadž se Iddibal stal gladiátorem, byl teď také otrok. To byla legální situace, do níž se mohl dostat dobrovolně – ale z níž už pak nemohl vystoupit. Osvobodit ho mohl jedině Calliopus. Kdyby Iddibal utekl, stal by se z něho až do konce života psanec.

Jeho tetu Calliopus zřejmě neznal (sama mi řekla, že je taková puťka domácí), kdežto Hannona jistě ano. Myrrha se tedy zřejmě nabídla, že zajede do Říma mladíkovi pomoct. Zbyla tu však otázka, zvláště protože musela zřejmě platit jako mourovatá za to jeho nezákonné propuštění, ko-

lik toho asi Iddibal do té doby stihl. To jeho rodina nevěděla.

Už jsem nepochyboval o tom, že si Hanno přál, aby se ti druzí dva lanisté navzájem rozsápali, on bude jenom přihlížet, a potom shrábne to, co po nich zbyde. Ta nedobrovolná cesta do Sabraty mi proti všemu očekávání přece jen poskytla vodítko. Ať už se minulou zimu odehrálo v Římě cokoli, Hannonovy zásahy asi částečně vysvětlovaly, jak to všechno vybouchlo.

Proto jsem se rozhodl, že si musím pohovořit s Iddibalem.

LIII

Pro bezpečí své rodiny jsem se rozhodl, že se musím co nejdřív zbavit Myrrhy a distancovat od Hannobula. Docela nečekaně se mi k tomu naskytla příležitost. Rozvlněné moře nás donutilo zakotvit v přístavu Oea a půl dne tam počkat.

To se mi hodilo, neboť jsem získal možnost navštívit Calliopa. Vyrazil jsem rychle do města a po hodinách pátrání jsem našel jeho dům, jenže tam jsem se dověděl, že také není doma. Tripolitánští vývozci zvěře podle všeho trávili spoustu času v sedle koně.

„Nějakej Říman vzal pána na pobřeží, prej kvůli obchodu," hlásil mi otrok.

„A paní je doma? Jmenuje se Artemisia, jestli se nemýlím, že?"

„Jó, vona šla s nim."

„A kam se vypravili?"

„Leptis."

No to je skvělé. Scilla si mě najala, abych jí domluvil schůzky jak s Calliopem, tak se Saturninem. Očekávali jsme, že to budu muset domluvit s každým zvlášť – ale Calliopus mi to teď sám od sebe ulehčil. Jestliže je v Leptidě, můžeme s oběma jednat současně. Kdyby tak všechny práce byly takto jednoduché. (Na druhou stranu pokud se Scilla s nimi oběma setkala náhodou v Leptidě, než jsem tam přijel, napadlo mě, že možná přijdu o honorář.)

„Kdo byl ten muž, co s ním tvůj pán šel?"

„To já nevim."

„Musel ti přece říct své jméno."

„Romanus."

No dobrá. Nebyl jsem sice o nic moudřejší a teď jsem cítil také podráždění. „Co říkal?"

„Starej společník mýho pána je obžalovanej a má jít k soudu a můj pán

má svědčit.“

To vypadalo podezřele blízké tomu, co jsem měl zařídit sám. Hlavou mi bleskl bláznivý nápad, jestli „Romanus“ nemohla být sama Scilla v mužském přestrojení. Energie na to měla dost, jenže zase ráda dávala najevo svou úctyhodnost. „Z čeho je Calliopus obžalovaný?“

„Je jenom svědek.“ To by mohla být ovšem finta, aby ho tam vůbec dostali.

„Pro nebo proti?“

Otrok se zatvářil znechuceně. „No proti, člověče. Voni se nenáviděj. Jinak by tam můj pán nikdá nešel.“

Takový báječný scénář. Kdybych hledal způsob, jak ty dva proti sobě poštvat, tohle byl dokonalý plán – navést Calliopa, že může pomoct potopit Saturnina. Škoda že jsem na to nevzpomněl.

Kdo to tedy udělal? Kdo byl ten záhadný člověk, s obsílkou a jaký, pokud vůbec nějaký, má zájem o můj případ?

Šel jsem zpátky k přístavu. Tou dobou už byla tma. Ten větřík, co nás zahnal k pobřeží, mě teď studeně švihal do obličeje, ale už byl mírnější. Proč se mě najednou zmocnil takový hloupý pocit nejistoty? Přístav měl dlouhé pěkné nábřeží. Šel jsem tedy na procházku. Proti mně se z opačného směru blížil muž, který vypadal vyloženě římsky. Jako já i on se bezcílně loudal u moře v hluboce zamyšlené náladě.

Nikoho jiného jsem tam neviděl. Oba jsme museli dospět k bodu, kdy nám už bylo jasné, že naše dumání nikam nevede. Oba jsme se zastavili. Podíval se na mě. Já jsem se podíval na něho. Vzpřímená postava, trochu víc při těle, rovně zastřižené vlasy, čistě oholený, vojenské držení těla, ale už dlouhou řadu let pryč z armády, takže nemohl být profesionál.

„Dobrý večer.“ Mluvil s neklamným akcentem vypěstovaným v Juliově bazilice. Už ten pozdrav mi prozradil, že je to svobodný občan, patricij, se soukromým vzděláním a vojenským výcvikem, pod císařskou ochranou a poctěn vlastní sochou. Bohatství, předkové a senátorská sebejistota, to všechno se dalo poznat z jeho samohlásek.

„Brý večer, pane.“ Tiše jsem mu vysekl legionářský pozdrav.

Dvěma Římanům daleko od rodného města protokol dovoluje využít

možnosti vyměnit si novinky z domova.

Napřed jsme se nutně museli představit.

„Promiň, pane. Připadá mi, že jsi jako ten příslovečný ‚jeden z nás' – domnívám se, že se nejmenuješ Romanus, že?"

„Rutilius Gallicus." Nějak se polekal. Jejda. Tituly jsou citlivá záležitost. Právě jsem osočil patricije s nejlepším vychováním, že je s pouhým jedním jménem, něco jako potkan z kanálu. No ale když se takový urozený pán potlouká po přístavu bez osobních strážců a sluhů… Dalo by se říct, že si o to koledoval.

„Didius Falco," představil jsem se na oplátku. A honem jsem ho ujišťoval, že jsem u něho hned poznal vyšší společenské postavení. „Máš nějaké konexe se správcem provincie, pane?"

„Jsem tu jako mimořádný vyslanec. Kontroluju hranice pozemků." Zakřenil se, jako by mě chtěl překvapit. „Už jsem o tobě slyšel." Spadla mi brada. „Mám pro tebe vzkaz od Vespasiána," oznámil mi. „Zřejmě to má vážný celonárodní význam, jestli prý na tebe někde tady narazím, Didie Falcone, tak ti mám vyřídit, že se máš vrátit do Říma na pohovor o posvátných husách."

Když jsem se dost nasmál, musel jsem mu leccos vyprávět, aby pochopil, do jakého administrativního zmatku ho zatáhli. Naštěstí se ho to nedotklo. Sám byl jako úředník rozumný, střízlivý člověk, a asi právě proto ho nějaký pomstychtivý úředník poslal sem vyřídit takovou nepříjemnost, totiž oddělit vzpurné majitele půdy v obou městech.

„Právě jsem přijel sem do Oey, abych přijal zástupce nejvýznamnějších občanů." Říkal to nějak sklesle. „Beznadějné. Potřebuju odtud zítra hodně rychle vypadnout, než si uvědomí, že straním Leptidě. Mám v úmyslu své výsledky oznámit v Leptidě, kde mi snad šťastní vítězové zaručí, že mě neroztrhají."

„V čem je problém?"

„Během občanské války se obě města také chopila zbraní. Nijak to nesouviselo s Vespasiánovým nástupem na trůn – jenom prostě využila obecného zmatku k tomu, aby svedla bitvy o území. Oea si zavolala na pomoc Garamanty a Leptidu oblehla. Není pochyb o tom, že ty potíže vy-

volala Oea, takže když teď zakresluju nové oficiální hranice, pořádně si to vypijou."

„Leptis dostane přednost?"

„Muselo to být jedno město nebo druhé a Leptis má morální právo."

„Nejvyšší čas odtud prchnout," dal jsem mu zapravdu. „Jak budeš cestovat?"

„Vlastní lodí," vysvětlil Rutilius Gallicus. „Pokud máš také namířeno do Leptidy, tak se můžeš svézt se mnou."

Velice málokdy se člověk setká s úředníky, kteří jsou k něčemu. Někteří mu dokonce pomůžou i bez úplatku předem.

Podařilo se mi vyložit naši společnost i se zavazadly ze staré lodi, jíž nás svezla Myrrha, zatímco byla s rodinou na večeři. Když jsme skončili, vysvětlil jsem tlumočníkovi, že jsem se setkal s jedním známým a budeme cestovat s ním. Rutilius Gallicus měl rychlou karavelu, která brzy předhoní tu stařenku s těžkým zadkem patřící Myrrze, a navíc jeho nebojácný velitel lodě vytáhl kotvu a vyrazil už v noci.

„Já vím, proč prchám. Ale proč máš tak naspěch ty, Falcone?" zeptal se Rutilius zvědavě. Trochu jsem mu vyprávěl o pozadí té války se špinavými podrazy. Okamžitě pochopil, oč jde. „Boj o nadvládu. To všechno se odehrává současně s problémy, které jsem přišel posuzovat –" Rutilius se chystal na delší přednášku, což mi nevadilo. Byl jsem na moři. Úporně jsem se soustřeďoval na to, aby mi zase nebylo špatně. Ať si řeční třeba celou noc, jen když mě tím rozptýlí. Stáli jsme na palubě venku, opírali se o zábradlí a cítili osvěžující vánek. „Žádně z těch tří měst nemá dost úrodné půdy. Osadníci si zabrali tento pobřežní pruh, který před dotíráním pouště chrání vysoké hory. Tím tu vzniká příznivé podnebí – prostě lepší než v tom vyprahlém vnitrozemí –, jenomže zůstali trčet na úzké rovině mezi horami a mořem, plus to, co dokážou zavlažit dál od břehu."

„Jak to tedy vypadá s jejich hospodářstvím, pane? Já jsem si myslel, že spoléhají hlavně na obchod."

„No, potraviny si taky potřebujou opatřit, ale kromě toho Leptis i Oea se snaží rozjet výrobu olivového oleje ve velkém. Vlastní Africa Proconsularis je obilní koš, ale tohle jistě víš: Slyšel jsem jeden odhad, že Afrika nám

poskytuje celou jednu třetinu veškerého obilí, které v Římě potřebujeme. Tady to není tak vhodné pro pěstování takového množství obilí, ale olivovníkům se tu mimořádně daří a není s nimi skoro žádná práce. V duchu už vidím, že nastane doba, kdy Tripolitánie předstihne všechny tradiční dodavatele – Řecko, Itálii, Baetiku."

„Kde tedy máte ty olivové háje?"

„Ve vnitrozemí, spousty. Místní lidé si zavedli velmi důmyslný zavlažovací systém a počítám, že možná tisíc nebo ještě víc hospodářství se úplně zaměřuje na výrobu oleje – skoro žádné obytné prostory, jenom obrovské lisy. Ale jak jsem říkal, není tu dost půdy, ani při velmi opatrném zacházení se zdroji. Proto ty boje."

„Oea a Leptis se s tím dřely a Oea si pak zavolala ty domorodé kmeny? To způsobilo, že Valerius Festus pronásledoval Garamanty až do pouště?"

„Užitečný tah. Jen ať vědí, kdo je tady pánem. Nechtělo by se nám umístit vojenskou základnu příliš daleko na jihu, jen aby hlídala nomády v písečných dunách. Také by nám to zablokovalo příliš mnoho vojáků. Škoda práce a peněz."

„To je fakt."

„Pokud jde o ty tvoje obchodníky s divokými zvířaty, jejich těžkosti patrně souvisí s nedostatkem půdy. Rodiny, které nemají dost půdy, jak by odpovídalo jejich ctižádosti s pěstováním plodin, chodí na lov zvěře, aby si doplnily příjem."

„Myslím, že to dělají s chutí a taky to dovedou. V současné době je popohání možnost nasekat si hodně peněz, až se otevře nový amfiteátr."

„Přesně tak," přitakal Rutilius. „Ale to je dlouhodobá záležitost. Stavba flaviovského amfiteátru má trvat ještě asi deset let. Já jsem viděl plány celé stavby. Jestli se to všechno povede, bude to něco nádherného, ale už pouhé lámání kamene na Tiburské cestě potrvá ještě dlouho."

„Museli prý vybudovat celou novou silnici, která snese zátěž vozů s mramorem."

„Tak vidíš. Žádný z nových divů světa se nepostaví přes noc. Zatímco tihle dodavatelé zvířat čekají, kdy za ně uvidí nějaké peníze, jejich podnikání je nesmírně drahé, a poněvadž aréna Statilia Taura vyhořela, hned tak zaplaceno nedostanou. Ulovit zvířata, živit je, starat se o ně a přepravovat

je, to všechno stojí těžké prachy. Svou organizaci si chtějí zachovat stůj co stůj, protože ten rok, až se nový amfiteátr doopravdy otevře, budou pracovat ve dne v noci. Ale můžu ti říct, že všichni tihle hoši jsou až po uši zadlužení a nemají naději, že budou mít v dohledné době vyrovnaný rozpočet."

„No ale vcelku si nevedou tak špatně." On totiž nevěděl, že jsem viděl jejich zisky hlášené při sčítání. „Znáš ty muže, co mám na mysli, pane?"

„Nejspíš ano. Musel jsem se setkat a pozdravit s každým, kdo něco znamená."

„A to nemluvím o všech těch menších pejsáncích, co si jenom myslí, že jsou někdo."

„Je vidět, že máš cit pro vládu."

„Vespasián mě, jak známo, občas využívá pro příležitostné diplomatické služby."

Rutilius se zarazil. „Já vím," řekl za chvíli. Dostal tedy instrukce. To bylo zvláštní.

„A dělal jsem určitou práci pro cenzus," pokračoval jsem.

Předstíral, že polkl. „Aha, ty jsi tedy *ten* Falco!" Byl jsem přesvědčen, že už to ví. „Doufám, že jsi sem nepřijel zkoumat mě."

„Pročpak?" nadhodil jsem lehkým tónem. „Máš něco na svědomí?"

Rutilius na osobní dotaz neodpověděl, čímž chtěl naznačit, že je nevinný. „To je tvůj styl? Nabízet lidem možnost se očistit a za to jim slíbit čestné jednání?"

„Nakonec ano. Pár jedinců jsme museli zmáčknout, ale jakmile se to rozkřiklo, většina se jich rozhodla vyjednávat o vyrovnání, ještě než jsme začali. Tihle tripolitánští dovozci zvířat byli naše první případy."

„Koho myslíš tím ‚my' a ‚naše'?"

„Pracovali jsme ve dvou."

Ztichl jsem a uvažoval o tom, jak je příjemné nemuset myslet na Anacrita.

Rutilius, jehož informovanost mě docela už překvapila, pak řekl něco ještě zvláštnějšího: „Nedávno se mě na ty dovozce zvířat ptal ještě někdo jiný."

„Kdo to byl?"

„Předpokládám, že to víš, vždyť ses o něm zmínil."

„Teď jsem úplně vedle."

„Když jsme se potkali poprvé, tak ses zeptal, jestli se nejmenuju ‚Romanus'."

„Zmínil se o něm někdo z Oey. Setkal ses s tou osobou?"

„Jednou. Žádal mě o rozhovor."

„Kdo to je? Jak vypadá?"

Rutilius se zamračil. „On mi o sobě neprozradil nic bližšího a já jsem dost dobře nevěděl, co si o něm myslet."

„S jakou záminkou přišel?"

„No, právě to mi připadalo tak divné. Když zmizel, uvědomil jsem si, že mi vůbec neprozradil, oč mu jde. Vpadl mi do kanceláře a tvářil se důležitě. Chtěl jenom vědět, co mu můžu říct o skupině lanistů, kteří upoutali zájem."

„Čí zájem?"

„To neprozradil. Měl jsem pocit, že je to nějaký obchodní informátor."

„Měl specifické otázky?"

„Ne. Vlastně jsem nemohl pochopit, proč jsem se s ním vůbec dával do řeči, a tak jsem mu dal pár adres a zbavil se ho."

„Čí adresy?"

„Poněvadž jsme byli zrovna v Leptidě, jedním z nich byl tvůj známý Saturninus."

To všechno se mi zdálo podezřelé, jako by zapracoval nějaký horlivý Hannobalův agent. To by mohlo dobře vysvětlit, proč má Hanno namířeno do Leptidy „služebně", jak to formulovala Myrrha. Zmínila se také o vyměřování pozemků, ale možná že chtěl jenom poznat toho nového provokatéra. Co když Hanno zařídil, aby Calliopa přilákala do Leptidy nějaká smyšlená právnická záminka – a chtěl si to vyřídit s oběma rivaly?

Ať tak nebo tak, Scillino přání setkat se současně s oběma muži se teď mohlo uskutečnit – a sám Hanno by byl také po ruce. Rozhodně to vypadalo, že v Leptidě se chystají zajímavé věci.

„A viděl jsi Romana ještě někdy?" zeptal jsem se Rutilia.

„Ne, i když jsem chtěl, už kvůli své práci pro Vespasiána. Když odešel, jeden z mých písařů mi řekl, že se jich vyptával, jestli tě náhodou neviděli."

LIV

Leptis Magna přece jen měla přístav. Když jsme přicestovali po moři z Oey, obepluli jsme mírnou vyvýšeninu s městským centrem, jež má hezkou polohu, a pokračovali dál směrem ke stadionu, který jsme viděli přímo u vody. Potom jsme se mírně otočili a hladce zajeli do přístavu. Vstup do něho se zdál poněkud úzký, ale jakmile jsme ho zvládli, ocitli jsme se v laguně na konci vádí, chráněné různými ostrůvky a skálami. Třeba jednou přijde někdo se spoustou peněz a postaví pořádná mola, nábřeží a možná i maják. To by ovšem byl velmi nákladný projekt a těžko si představit, jaké velké zvíře by došlo k názoru, že to stojí za to.

Nemohlo to dopadat lépe. Chtěl jsem hovořit s Iddibalem, a poněvadž čekal na otce, byl venku na nábřeží a pozoroval připlouvající lodě. Slyšel jsem, že je v Leptidě, ale on mě neočekával. Byl jsem dole na přístavním můstku a schopen ho odchytit a dostrkat do některé krčmy, než si vzpomene, kdo jsem.

Rutilius Gallicus vedl Helenu a ostatní členy mé skupiny do výstavného domu, kde bydlel. Byla velká výhoda mít přítelkyni, jejíž otec je senátor, když jsme v cizině narazili na jiného senátora. Ten nový totiž považoval za svou povinnost chovat se zdvořile pro případ, že by Camillus Verus byl někdo, jehož je dobré si předcházet. Helenin otec se skutečně znal dobře s Vespasiánem. O tom se vždycky hodilo utrousit poznámku, kdybychom potřebovali pomoc, zvláště v neznámém městě, kde bychom se mohli – aspoň jsem to cítil – dostat do nebezpečné situace.

„Vzhledem k tvému vztahu k posvátným husám jsem poctěn, že vám mohu poskytnout pohostinství a ochranu!“ Rutilius samozřejmě žertoval. Usmál jsem se, jako bych měl naprosto jasno, jak to myslel s těmi posvátnými kejhalkami, a zanechal jsem ho tam, aby zařídil přepravu našich zavazadel. Sám jsem si šel pohovořit s bestiariem.

⌘ ⌘ ⌘

Iddibal vypadal skoro stejně, jak jsem si ho pamatoval – silný, mladistvý, se správnými proporcemi – jenže teď samozřejmě neměl gladiátorskou holou hruď a řemínky, nýbrž pestrou tuniku afrického stylu s dlouhými rukávy a malou kulatou čepičku. Jako svobodný muž se nyní ozdobil náramky a různými tretkami. Jen zářil zdravím a byl v dobré kondici. Nezapřel mírný neklid, že se opět setkáváme, ne tak velký, jak by asi měl, ani jaký zakusí, až si s ním pohovořím.

„Falco," připomněl jsem mu zdvořile. Věděl jsem, že na rozdíl od otce a tety rozumí a mluví latinsky. Nová generace. Iddibalovi synové se patrně přestěhují do Říma. Snad ano, pokud nebude odsouzen k smrti v důsledku toho, o čem jsme právě mluvili. „S tvým otcem jsem se párkrát sešel od té doby, co jsem tě viděl v Římě. S tvou tetou také."

Na tomto základě jsme předstírali, že jsme veselá společenská známost, a oběma jsem koupil pití. Byla to jen malá sklenička, teď jsme měli na pořadu vyšetřování. Seděli jsme venku a hleděli na dramaticky modré moře. Iddibal asi pochopil, že je v bryndě. Pohárek nedopil a jenom si s ním na stole nervózně pohrával. Přestal se vyptávat, co si přeju, a tak jsem ho poměrně dlouho nechal hádat.

„Můžeme to udělat hladce," řekl jsem najednou, „anebo tě můžu dát zavřít."

Mladík měl chuť vyskočit a vzít do zaječích. Já jsem se ani nepohnul. Pochopil, že to nemá smysl. Neměl kam jít. Má přijet jeho otec. Musí zůstat v Leptidě. Pochyboval jsem, že zná město dobře. Kde by se mohl skrývat? Kromě toho nemá tušení, z čeho jsem ho právě obvinil. Pokud věděl, byl to šílený omyl a měl by se pokusit odbýt to prostě smíchem.

„Z čeho jsem obviněný?" zeptal se posléze chraptivě.

„Byl zabit Rumex. Stalo se to noc předtím, než jsi s tetinou laskavou pomocí upláchl."

Iddibal se okamžitě potichu zasmál, skoro jako sám pro sebe. Zjevně se mu ulevilo. „Rumex? O Rumexovi jsem věděl, byl slavný. Ale nikdy jsem se s tím chlapem nesetkal."

„Vždyť jste oba pracovali v aréně."

„Každý pro jiného lanistu – a v různých disciplínách. Lovci ze štvanic a gladiátoři se spolu nestýkají."

Podíval se na mě. Já jsem se na něj také upřeně díval s klidným výrazem, který měl naznačovat, že jsem nezaujatý. „Přijede sem Calliopus. Věděl jsi o tom?“

Zřejmě to vůbec netušil.

„Kdo je to Romanus?“ zeptal jsem se.

„V životě jsem o něm neslyšel.“ Znělo to upřímně. Jestliže „Romanus“ opravdu pracuje pro jeho otce, Hanno si musí všechno, co teď plánuje, nechávat pro sebe.

„V tomhle městě nejsi v bezpečí,“ varoval jsem ho. S loveckým oštěpem se sice umí Iddibal ohánět znamenitě, ale až bude obklopen nepřáteli na jejich domovské půdě, bude mu hrozit smrtelné nebezpečí. Saturninus měl patrně stejně dobrý důvod si to s ním vyřídit jako Calliopus. „Iddibale, já vím, že jsi byl v Římě rozdmýchat nepokoje mezi otcovými rivaly. Mám dojem, že si ještě žádný z nich neuvědomil, o co ti jde. Ti určitě ani nevědí, že jsi Hannobalův syn – ani že je Hanno v klidu ničí, zatímco se mezi sebou perou.“

„Máš v úmyslu jim to prozradit?“ vyzvídal Iddibal hrdě.

„Já chci jenom zjistit, co se stalo. Mám jednu klientku, která se o něco z toho zajímá – ovšem ne o to, co jsi dělal ty. Pověz mi tedy, jak dalece jsi byl do toho zapletený.“

„Nebudu ti nic přiznávat.“

„Pitomost.“ Dopil jsem jakoby na rozloučenou a s bouchnutím číši postavil.

Náhlá akce ho zneklidnila. „Co tedy chceš vědět?“ Tenhle mladý muž byl v jistém smyslu tvrdý, ale s výslechem neměl žádné zkušenosti. Synáčkové známých, velice bohatých otců si nemusí nechat líbit, když je chce někdo z místní hlídky zastavit a prohledat. Na Aventinu by takoví nepřežili ani hodinu. On se ještě nenaučil blufovat, natož lhát.

„Ty jsi Calliopa vyprovokoval k různým podrazům, že? Myslím, že Saturnina jsi popichovat nemusel. Stačilo, že prostě reagoval na zabedněnost toho druhého. Kdy to všechno začalo?“

„Jen co jsem se tam zapsal. Asi půl roku předtím, než jsem tě poprvé uviděl.“

„A jak jsi to hrál?“

„Když si Calliopus naříkal na Saturnina, což dělal často, navrhoval jsem různé způsoby, jak si to s ním vyřídit. Například těsně před zápasem jsme mu jeho lidi opili. Jeho gladiátorům jsme posílali dárky, jako by přicházely od žen – a potom jsme hlásili, že ty předměty jsou kradené. Vigilové prohledali Saturninovy ubikace. My jsme se potom ztratili a nenašel se nikdo, kdo by pokračoval s obžalobou. Nikomu to neublížilo, jenom to způsobilo nepříjemnosti."

„Zvláště vigilům."

„No to jo. Ale to je přece fuk."

„To by ti nemělo být fuk – pokud jsi čestný muž." To vyznělo až příliš upjatě, ale Iddibala to zneklidnilo. „Co ještě?"

„Když se situace vystupňovala, někteří z nás jsme zašli k Saturninovým klecím a vypustili mu třeba leopardici."

„Potom na oplátku kdosi otrávil pštrosa a zabili Rumexe. Bod pro Saturnina, potom další pro Calliopa. A poněvadž jsi vymýšlel ty ostatní incidenty, prst podezření padl na tebe i za Rumexe. Ale vážné nepříjemnosti začaly s tím mrtvým lvem. Máš něco společného s tím, co se stalo Leonidovi?"

„Ne."

„Calliopus vždycky tvrdil, že ano."

„Ne."

„Snad abys mi radši řekl, jak to bylo."

„Buxus prozradil Calliopovi, že se na něj obrátil Saturninus, jestli by si nemohl vypůjčit lva. Calliopus beztak sám uvažoval o tom, že by se zvířata mohla vyměnit. Nám ostatním řekli, že v noci máme jít brzy spát a zůstat v celách."

„Krk na to, že jste všichni vykukovali. Co se přesně tu noc stalo?"

Iddibal se usmál a přiznal: „Buxus měl tvrdit, že vůbec nic neslyšel. Saturninus ho podmazal, aby se moc neukazoval – potom si Buxus a Calliopus peníze rozdělili napůl, pokud vím. Saturninus poslal svoje lidi pro rezervní klíč od zvěřince. Řekl jim, kde ho najít."

„Pod Merkurovým kloboukem?"

Iddibal zvedl obočí. „Jak to víš?"

„O to se nestarej. Prozradili jim, že jdou pro Dracona, toho divokého

lva, jenomže v Draconově kleci čekal místo něho Leonidas. Všechno se tedy pokazilo a lev skončil jako mrtvý. Šel ses tam podívat později, když mrtvolu vrátili?“

„Ne. Slyšel jsem ten rozruch, ale to až pár hodin nato, a já byl v posteli. Oni mě vlastně vzbudili. Saturninovi chlapi se chovali nemožně. Dělali hrozný rámus. Nevědět už dřív, co se děje, určitě by se spustil alarm. Ještě druhý den, kdy už jsme věděli, že lev je mrtvý a že propadli panice, chápali jsme, proč jsou tak nemotorní. Ale tehdy jsme se jenom pošklebovali, že to jsou nemehla, a pak jsme se obrátili na druhý bok a chrápali dál.“

„Já myslím, že Saturninus a jeho lidi se moc nevyspali,“ prohodil jsem.

„Calliopus si myslel, že mu Saturninus zabil Leonida naschvál. Měl pravdu?“ zeptal se Iddibal.

„Skoro určitě ne – ovšem myslím, že když se to stalo, bylo mu to jedno. Dělalo mu hlavně starosti, jak to bude pro něj vypadat, pokud se provalí, že si domluvil soukromé předvádění. Muselo se to ututlat, zvláště vzhledem k tomu, že exprétor utrpěl zranění. Lev Pomponia škaredě posápal. A ten to zaplatil životem.“

„Vyšetřuješ to oficiálně?“ zeptal se Iddibal znepokojeně. Jistě si uvědomuje, že smrt bývalého prétora se nedá jen tak odbýt.

„Lidé z jeho rodiny se už obrátili na císaře. Žádají náhradu. Toho, kdo je za to odpovědný, čeká značná finanční pokuta.“ Iddibal sebou trhl. „Proč z toho potom stále obviňoval Calliopus tebe?“

Pokrčil rameny. „To byl jenom takový trik.“

„Jak to?“

„Částečně proto, aby to vypadalo jako vnitřní záležitost, když ses o to začal zajímat.“

„Zkus jinou výmluvu – tentokrát věrohodnější.“

„Taky aby vysvětlil ostatním, proč mé tetě dovolil, aby mě vyplatila.“

„Proč to tedy dovolil?“

Iddibal už vypadal podrážděně. Buď byl mimořádně dobrý herec, anebo to bylo skutečné. „Zaplatila ohromnou částku. Proč jinak?“

Pokynul jsem číšníkovi a ten nám přinesl další víno. Iddibal se uráčil vypít první číši. Zřejmě pociťoval, že to potřebuje. Když číšník zašel dovnitř, zeptal jsem se tiše: „Proč mi prostě nevyklopíš pravdu? Že Calliopus

chtěl vystupňovat válku se Saturninem, a proto tě vyzval, abys zabil Rumexe?“

„Ano, vyzval.“ Překvapilo mě, že to Iddibal přiznal.

„A?“

„Já jsem to odmítl udělat. Nejsem blázen.“ Chtělo se mi tomu věřit. Kdyby tu práci přijal a opravdu gladiátora zavraždil, nebyl by mi Iddibal řekl, že ho o to Calliopus žádal.

„Ale někdo to přece udělat musel.“

„Já ale ne.“

„To budeš muset ještě dokázat, Iddibale.“

„Copak můžu? Já jsem vůbec nevěděl, že je Rumex po smrti, dokud jsi mi to teď neprozradil. Ty tvrdíš, že se to stalo tu noc, než jsem odjel z Říma? Já jsem byl celý večer v kasárnách – dokud nepřišla teta s mou propouštěcí listinou. Pak jsem s ní ihned odjel do Ostie. Rychle,“ vysvětloval naléhavě, „aby mi Calliopus zase něco neprovedl. Než přišla tetička Myrrha, dělal jsem běžné věci, docela obyčejné. Vidělo mě tam dost lidí, jenomže ti dělají pro Calliopa. Kdyby se v tom začal někdo hrabat a vyšlo najevo, že pracuju pro tatínka, bude Calliopus zuřit. Potom mi nikdo z jeho zaměstnanců nepotvrdí alibi.“

Zmocnila se ho panika, ale protože byl inteligentní, okamžitě začal pracovat na své obhajobě. „Můžeš dokázat, že jsem to udělal já? Samozřejmě že ne. Nemohl mě vidět nikdo, poněvadž já jsem nikoho nezabil. Může být nějaké jiné svědectví? Jakou zbraní to někdo provedl?“

„Nožíkem.“

„Loveckým nožem?“

„To bych neřekl.“

„Vy ho nemáte?“

„Tou dobou, když jsem mrtvolu viděl, ten nůž tam nebyl.“ Bylo možné, že ho Saturninus odstranil, třebaže neexistoval žádný jasný důvod, proč by to dělal. S Anacritem jsme se ho na to zeptali. Saturninus nám tvrdil, že zbraň se nikdy nenašla. Neviděli jsme žádný důvod, proč mu nevěřit. „Všeobecně se soudí, že vrah si nůž odnesl.“

„Žádné jiné důkazy?“ Iddibalova nálada se zvedla.

„Ne.“

„Takže jsem z toho venku."

„To ne. Jsi stále podezřelý. Pracoval jsi inkognito, což, jak sám přiznáváš, bylo proto, abys rozdmýchával nepokoje. Z Říma jsi odjel spěšně hned po vraždě. Právě jsi mi svěřil, že Calliopus tě požádal, abys zabil Rumexe. To mi rozhodně stačí na to, abych tě předal vyšetřujícímu magistrátovi."

Zhluboka se nadechl. „To vypadá zle." Jeho poctivost mi byla sympatická. „Zatýkáš mě?"

„Ještě ne."

„Chci si promluvit s otcem."

„Bude tu každou chvíli. Proč sem přijíždí?"

„Na schůzku."

„S kým?"

„V první řadě se Saturninem."

„O čem se chtějí radit?"

„Prostě si povídají."

„Pravidelně?"

„Ne moc často."

„Saturninus je hodně společenský, že?"

„Je rád, když má víc jednání s mnoha lidmi."

„On může vycházet dobře se svými rivaly?"

„On vychází dobře s každým."

„Na rozdíl od Calliopa?"

„Ano. Ten nejradši zaleze do nějakého kouta a tam dumá."

„A bude dumat ještě víc, jestli zjistí, kdo jsi."

„To by neměl zjistit."

„Kdybys předem věděl, že sem přijede Calliopus –"

„Tak bych tu nebyl."

„Tak co teď?"

„Až připluje loď mého otce, hupnu na palubu a tam se schovám po tu dobu, než odcestujeme."

„Zpátky do Sabraty?"

„Tam totiž bydlíme."

„Nedělej na mě chytrého. Kolik zaplatila tetička za tvé propuštění z otroctví?"

„Přesnou částku neznám. Řekla mi jenom, že to bylo hodně. Nesnažil jsem se z ní vypáčit podrobnosti. Cítil jsem se provinile."

„Proč? Byl tajný útěk tvůj nápad?"

„Ne, všichni jsme byli pro. Plánovali jsme to tak, že vyklouznu v noci, ale nakonec jsem si to rozmyslel a chtěl, aby mě řádně vykoupili. Nemůžu být uprchlíkem, to bych se stal na celý život rukojmím."

„Proč si tě Calliopus vybral, abys oddělal Rumexe?"

„Šlo o úplatek. Moje teta už za ním byla a věděl, že chci odejít. Kdybych zabil Rumexe, sliboval, že by mě na oplátku propustil." Iddibal se tvářil rozpačitě. „Musím přiznat, že i teta chtěla, abych to udělal. Podle všeho by jí to ušetřilo spoustu peněz."

„Předpokládejme, že by tě nechytili. Když jsem u Calliopa dělal audit, viděl jsem tě jednou v noci, jak se s Myrrhou hádáte. Šlo o to zabití Rumexe?"

„Ano."

„Takže ona tě žádala, abys udělal, co chtěl Calliopus, a ty jsi, jak tvrdíš, odmítl."

Iddibal chtěl protestovat, ale poznal, že ho provokuju. Lov byla hra, kterou znal. „Ano, já jsem odmítl," opakoval tiše a zůstával chladný.

„Hodná tetička Myrrha potom přece jen slíbila, že nějaké peníze sežene, a sehnala jich tolik, že tě Calliopus na místě propustil. Způsobila ti ta situace od té doby, co ses vrátil domů, nějaké potíže s tvými blízkými?"

„Ne. Tetička i otec to berou báječně. My jsme taková jednotná a šťastná rodina." Iddibal se zadíval na zem, najednou skleslý. „Do toho všeho jsem se neměl nikdy dostat."

„Nejspíš ti to připadalo jako báječné dobrodružství."

„To je pravda."

„Nemáš ponětí, jak složité a temné bude časem celé tohle dobrodružství."

„Zase pravda."

Byl mi najednou docela sympatický. Neměl jsem jistotu, jestli mu mám věřit, ale nebyl záludný ani nepředstíral pohoršení, když jsem mu kladl přímé otázky. A nepokoušel se ani utéct.

Útěk ovšem nebyl Iddibalův styl. Dohodli jsme se, že se raději nechal

vykoupit. Kdybych někdy našel důvod předvést ho magistrátovi, jednotná šťastná rodinka by se nepochybně kolem něho opět semkla a i z téhle situace by ho vykoupila. Měl jsem neodbytný pocit, že ztrácím čas snahou prosadit se proti těmto lidem.

Iddibalovi jsem prozradil, že teď bydlím u mimořádného vyslance, který vyměřuje pozemky. To znělo pěkně oficiálně. Dlouze, pevně jsem se na mladíka podíval a pak jsem mu ještě zopakoval to obvyklé úžasné varování, že nemá město opustit, aniž mi to napřed oznámí.

Byl ještě natolik mladý, aby mě upřímně ujistil, že by samozřejmě nic takového neudělal. Při jeho naivitě to vypadalo, jako by to, co říká, myslel doopravdy.

LV

Vzduch byl horký a suchý. Šel jsem na severní pobřeží a nahoru na forum. Převažující stavební materiál v Kyrenaice byl načervenalý, tripolitánská města byla zlatá a šedá. Leptis Magna obepínala pobřeží tak těsně, že když jsem vkročil na forum, dosud jsem slyšel moře, dotírající na nízké bílé písečné duny za mnou. Očekával bych tam ruch, který by překryl šum příboje, ale v městě vládl mrtvý klid.

Městské centrum muselo vzniknout na samém počátku říše, neboť hlavní chrám byl zasvěcen Romě a Augustovi. Tísnil se v jedné řadě s chrámy boha Libera a Herkula – starodávným, silně provinčním seskupením na to, aby zaujímaly takové čestné místo. Tohle však asi nebylo vlastní srdce Leptidy. Forum možná schválně umístili tam, kde ho budou významnější občané obcházet. Zadíval jsem se přes hranaté dlaždice k bazilice a kurii, tedy soudní budově a radnici. Nic naplat. Na to, že město patřilo k největším obchodním střediskům světa, byla to ospalá díra. Potom jsem přešel přes sluncem zalitý otevřený prostor a poptal jsem se v bazilice, jestli se .v dohledné době nebude soudit nějaký případ, do něhož by byl zapletený Saturninus. Ne. Calliopus z Oey? Také ne. Vědí o doručiteli soudních obsílek jménem Romanus? Do třetice ne.

Hlavní chrám, teď přímo proti mně, když jsem vyšel ven, měl uklidňující známé štíhlé hladké jónské sloupy, ačkoli i je přizdobili mezi volutami tu a tam rozkvetlými větvičkami. Vrátil jsem se k němu, abych zjistil, jestli tam nemám nějaké vzkazy: žádné. Sám jsem tam jeden nechal, zprávu, kde bydlím, pro případ, že by se tam zastavili buď Scilla, nebo Justinus. Chtěl jsem komusi nechat ještě jeden vzkaz, ale ne tady.

Vyšel jsem do postranní tiché uličky mezi chrámy a pustil se po cestě k městu. Tady byl čilejší ruch. Držel jsem se ve stínu po levé straně ulice, jež mírně stoupala dál od břehu. Míjel jsem nebo mě předjížděly naložené muly a veselé děti, strkající vysoko naložené káry. Ulice, zbudované na

celkem úhledném mřížkovém půdorysu, byly lemovány uzamykatelnými krámy a skromnými obytnými domy. Čím dále jsem šel, tím rušnější provoz jsem pozoroval. Nakonec jsem dorazil k divadlu a nedaleko něho do čtvrti s tržišti, kde konečně panoval tak čilý ruch, jaký jsem očekával v jednom z největších měst v Emporiu.

Hlavní tržnice s potravinami se pyšnila dvěma elegantními pavilony, jedním okrouhlým ve tvaru bubnu s arkádami, druhým osmistěnným s korintskou kolonádou – možná vybudovanými různými dobrodinci s rozdílnými názory na efekt. Dlouhý rozvinutý nápis však hlásal, že se o celou stavbu zasloužil jistý Tapepius Rufus. Možná že se v polovině stavby pohádal se svým architektem.

Ve stínu kiosků se prodávalo všechno možné na pultech z plochých kamenů, s důrazem na domácí zboží. Na suchých hromadách se vršil hrách, čočka a jiné luštěniny, v ovocnářských stáncích se vystavovaly fíky a datle, lákavě vypadaly mandle a medové koláčky s mandlemi. Ležely tam ryby. Byly tam obiloviny. Na vinné hrozny ještě nepřišla vhodná doba, ale viděl jsem vinné listy, jak se prodávají už plněné nebo spojené dohromady v láku, aby si je zákazníci mohli odnášet domů a nadívat podle svého. Řezníci lákali lidi primitivními obrázky krávy, prasat, velbloudů a koz a brousili si nože na lavici s lvími tlapami v koutku vah a měr, zatímco kontroloři vah a měr natahovali krk přes rozehranou partii dámy na desce vydrápané na zemi.

O dvě ulice dál jiný zdejší milionář vybudoval další obchodní středisko, toto věnované Venuši z Chalkidy, kde to působilo dojmem, jako by velké exportní kontrakty organizovali zlí, bezzubí, v kůži odění staří vyjednávači, kteří ani neměli čas se najíst, ani zvyk se holit. Žádný div, že právě tady se uzavíraly velké obchody: s olivovým olejem, rybí marinádou, keramikou vyráběnou ve velkém a divokými zvířaty. K tomu také s exotickým kořením, jež tam dováželi nomádi, s těžkými svazky slonoviny, černošskými otroky, klenoty a zvláštními ptáky a zvířaty. Našel jsem si bankéře, který mi na základě doporučujícího dopisu proplatil určitou částku. A hned jak jsem měl u sebe peníze, nějaký dotěra se mi pokusil prodat slona.

Když viděli osamělého mužského a cizince k tomu, poptávali se mě velmi ochotně různí lidé, jestli nemám zájem o bordel. Já jsem se usmál a

odmítl. Někteří šli tak daleko, že mi dokonce nabízeli své vlastní sestry jako čistotné, ochotné a k mání.

Vrátil jsem se na hlavní tržiště. Tam jsem si našel sloup s volným místem, kam se dalo čmárat, a nadrápal jsem tam:

ROMANE: ZAJDI ZA FALCONEM V RUTILIOVĚ DOMĚ

Pokud něco říkáte tak, jako byste určitou osobu znali, někdy vám uvěří, že je to pravda. Kromě toho teď už jsem měl znepokojivý pocit, že Romanus musí být můj starý známý. V tom případě by to byla zlá zpráva.

Zašel jsem do lázní, abych lépe poznal místní atmosféru. Dal jsem se oholit, stejně mizerně jako kdekoli jinde v říši. Divadlo bylo další odkaz Tapepia Rufa, elegantní, s nádhernými rozhledy po moři. Podíval jsem se na program: celkem nic zajímavého se tu nedělo. Na tom nezáleželo, poněvadž to, co diváky v Leptidě přitahovalo, byly dožínkové hry v aréně za městem. Na tabulích se oznamovalo, že se bude dávat vždy oblíbený program, který „bude upřesněn později", ale všiml jsem si, že jim bude předsedat můj hostitel, římský hodnostář, který je tu na pracovní návštěvě, Rutilius Gallicus. Zajímalo by mě, jestli mu o tom někdo vůbec řekl.

Za dnešek jsem už toho při první obchůzce udělal dost.

Nejvyšší čas, abych se také věnoval rodině, než budou podráždění, že se museli k panu vyslanci chovat pořád zdvořile, zatímco já jsem si užíval.

Podle Rutiliových pokynů jsem našel prostornou letní vilu u moře, kterou mu opatřil nějaký místní hodnostář (jistě doufal, že tak zajistí přednostní práva Leptidy, až bude zeměměřič přidělovat půdu). Organizace celé akce vypadala bezpečná. Pro případ, že by měl Rutilius po tom hlášení nějaké potíže, poskytli mu oddíl vojenské osobní stráže. S sebou si přivezl také skupinku vlastních lidí. Teď už pro své pohodlí potřeboval jenom pár politicky neutrálních hostí, s nimiž by mohl hovořit, a ty jsme představovali my.

Upozornil jsem ho, že na zahájení her bude muset mávnout bílým ubrouskem. Zaúpěl.

Po několik příštích dnů jsem se během pracovní doby snažil najít ty tři lanisty, které jsem zkoumal. Saturnina jsem našel celkem snadno. On tu ostatně žil. Rutilius mi dal adresu a podle ní jsem vyhledal jeho dům. Když jsem hlídal venku, hned první den se objevil sám Saturninus. Byl to pro mě šok. Musel jsem se přepravit přes celé Vnitřní moře, plné delfínů, abych se tu ocitl a najednou zkoumal podezřelého, s nímž jsem se naposled setkal před řadou měsíců v Římě.

Vypadal stejně, ale na sobě měl volné pestré nomádské řízy, jak to stylově odpovídalo jeho domovské provincii. Malý, svalnatý, se zlomeným nosem, plešatící, sebejistý, uhlazený. Na rukou spousty prstenů až do té míry, že jsem k němu pojal nedůvěru vážného Římana. Jeho podnikatelský přístup ke všemu mi byl protivný. Nebyl to zkrátka můj typ. Ale to ještě neznamenalo, že to musí být zločinec.

Proplul kolem mě, ani si mě nevšiml. Ležel jsem na cestě s širákem přes oči poblíž přivázaného osla a předstíral, že ho mám na starosti. Měl jsem co dělat, abych doopravdy neusnul, padla na mě lenora. Když se teď můj subjekt konečně pohnul, musím se taky vzchopit a jít za ním.

Přišel a odešel. Forum (krátce), tržiště (déle), lázně (ještě déle), jeho místní gladiátorské kasárny (nekonečně dlouho). Kdykoli se pohyboval na veřejnosti, přitáčel se k boháčům. S různými lidmi se zastavoval. Smál se a povídal si s nimi. Skláněl se k malým klukům, kteří byli venku s otci, a prohodil k nim pár slov. Chvíli si zahrál v kostky. Laškoval drsně s šenkýřkami. Seděl u hospodských stolů a pozoroval život proudící kolem, aby ten uplývající svět mohl přijít za ním a pozdravit ho jako strýčka, jenž jim možná přinesl dárky.

Na cvičišti pravděpodobně prohánět gladiátory stejně ostře jako v Římě, ale možná v poněkud omezené míře. Zdejší zábavy asi nebudou stejné jako velké císařské slavnosti. Jenže jeho muži vystoupí na příštích Leptiských hrách. Jejich sledování by mohlo stát za to.

⌘ ⌘ ⌘

Vylovit Calliopa trvalo déle. Nakonec ho našla Helena. V ženských lázních někdo utrousil jméno jeho ženy. Artemisia se s tou mou kočkou nikdy nesetkala, takže ji nepozná. Helena se tedy chopila příležitosti a zjistila, že je

to ta pravá osoba, a sledovala ji domů.

„Je docela mladá, štíhlá, vyloženě krásná."

„To by mohla být jedna z mých starých přítelkyň," poznamenal jsem. Velmi hloupě.

Později (vlastně o dost později, protože jsem tehdy musel v domě něco opravovat) jsem pozoroval najatý byt, který Helena objevila, a uviděl jsem, jak se to odpoledne jde omývat zase Calliopus. Další starý obličej: široký nos, povadlé uši, řídké, upravené kudrnaté vlasy.

S manželkou vedli mnohem klidnější život než Saturninus se svou společností, možná proto, že v Leptidě nikoho neznali. Sedali venku na sluníčku, stravovali se v místních jídelnách, mírně nakupovali. Vyvolávali dojem, že na někoho nebo něco čekají. Měl jsem dojem, že Calliopus vypadá ustaraně, jenže on byl vždycky takový hubený dlouhán, užírající se pro věci, z jakých si jiní nic nedělají.

Mladá manželka byla úchvatná, ale zoufale tichoučká.

Gaia jsem poslal dolů do přístavu, aby hlídal, kdy přicestuje Hanno. Jeho loď teď kotvila vedle plavidla jeho sestry Myrrhy mezi hemžícími se kupeckými loďkami v laguně. Iddibala zahlédl na palubě. Hanno a Myrrha občas vyráželi na trh v čele průvodu pestré sbírky svých otroků. Měli s sebou i toho nespolehlivého tlumočníka, jenž tenkrát mluvil za mě.

Hannonovi se podařilo uzavřít v Chalkidice výhodné obchody. Zdálo se, že umí úspěšně smlouvat. Někdy se vyměnilo pár tvrdých slov, a ačkoli to obyčejně skončilo přátelsky a smlouva se plácnutím zpečetila, měl jsem dojem, že Hanno moc oblíbený není.

Tak už se tu všichni sešli. Žádný z těch tří pánů se nijak nesnažil sejít s druhými dvěma.

Měli jsme tu Saturnina i Calliopa, přesně jak to chtěla Scilla, a mohl jsem jí nabídnout také Hannona zároveň se zprávou, že právě jeho machinace rozdmýchaly tu pitomou rivalitu, která připravila Pomponia o život. Sám jsem měl jediný problém, a to, že se Scilla osobně ještě neukázala. Trvala na tom, že do Leptidy dorazí tak, jak se jí to bude hodit, a také v čase, jaký si vybere. Po mé dlouhé zajížďce do Sabraty, díky Famiovi, jsem očekával,

že tu bude dřív než já. Jestli jí to tak vyšlo, nebylo po ní ani vidu ani slechu.

To bylo velmi nepříjemné. Nemohl jsem jí zaručit, že kterýkoli z těch účastníků se tu zdrží dlouho. Měl jsem podezření, že vzhledem k svému profesionálnímu zájmu tu Hanno a Calliopus setrvávají kvůli hrám. Mně se nechtělo s kterýmkoli z nich navázat kontakt Scilliným jménem, dokud se tu neukáže. Rozhodně nehodlám dávat podnět k soudnímu jednání, o němž mluvila. Poznal jsem už dost klientů. Teď abych se vyrovnával s tím, že mě posedlá Scilla zavlekla do těžké situace, a pak si beze stopy zmizela. A samozřejmě mi také nezaplatila.

Nezapomněl jsem, že ve své funkci auditora pro cenzus jsem Calliopovi i Saturninovi pořádně pustil žilou. Museli zaplatit obrovské daně. Oba na mě mají jistě pifku. Moc se mi proto nechtělo toulat po jejich domovské provincii a čekat, kdy si mě všimnou, vzpomenou si, jakou finanční ztrátu jsem jim způsobil, a rozhodnou se, že mi dají na pamětnou.

Famia se nenamáhal následovat nás až sem, jak jsem ho žádal. Takové překvapení.

„Už toho mám tak akorát," postěžoval jsem si Heleně. „Jestli se tu Scilla neukáže do konce her, sbalíme se a pojedeme domů. My dva přece máme svůj vlastní život."

„Kromě toho," zasmála se, „odvolali tě, abys zjistil, co a jak bude s těmi husami."

„Na ty neřádský ptáky se vybodni. Ale Vespasián se uvolil zaplatit mi příjemnou částku za to sčítání a já si to chci začít užívat."

„Jenže se budeš muset opět setkat s Anacritem."

„To nevadí. On si taky vydělal slušný balík. Snad si konečně přestane stěžovat. Ostatně teď už by měl být docela zdráv. Může se vrátit na staré místo."

„No jo, ale on s tebou vážně rád pracoval, Marku. To byl zlatý hřeb jeho života."

Zabručel jsem. „Hele, přestaň si mě dobírat – a Anacrites ať si trhne nohou."

„Ty chceš vážně spolupracovat s mým bratrem, jestli přijede do Říma?"

„Bude mi ctí. Já jsem měl Quinta vždycky rád."

„To mě těší. Něco mě napadlo, Marku. Mluvila jsem o tom s Claudií,

když jsme čekali na vás dva, až se vrátíte z toho pátrání po silphiu, ale tehdy byly vztahy mezi ní a Quintem strašně napjaté. Proto jsem se ti o tom nezmínila…“ Vyznělo to doztracena, což neodpovídalo Heleninu stylu.

„Co tě tedy napadlo?“ zeptal jsem se podezíravě.

„Jestli se Quintus a Claudia časem vezmou, měly bychom si Claudia a já pořídit společný dům, kde bychom všichni bydleli.“

„Já budu mít dost peněz, abychom spolu mohli žít pohodlně,“ odbyl jsem ji škrobeně.

„Quintus nebude.“

„Jeho vina.“

Helena si vzdychla.

„Společné bydlení vede jenom ke sporům,“ namítl jsem.

„Měla jsem na mysli,“ upřesňovala Helena, „dům, který by byl tak velký, že by jeho části vypadaly jako samostatná obydlí. Oddělená křídla – ale společné některé oblasti, kde bychom si s Claudií mohly posedět a drbat, až s Quintem odejdete.“

„Jestli si chceš na mě naříkat, miláčku, tak k tomu budeš mít ty pravé možnosti.“

„Jaké přesně myslíš?“

„Já myslím –“ Nakopla mě inspirace. „Radši bych se neměl k ničemu zavazovat, dokud nezjistím, co mě čeká s těmi posvátnými husami.“

„Housata!“ popíchla mě Helena.

Všechno mohlo skončit nepříjemností, ale vtom se objevil jeden ze sluhů našeho hostitele – kteří na mou skupinu poněkud nevražili – a nervózně oznámil, že Helena má návštěvu. Byl jsem podrážděný z důvodů, jež jsem naznačil, a stroze jsem se zeptal, kdo to je. Otrok předpokládal, že jsem přísný paterfamilias, jenž musí vědět o každém kroku své paní (takový šašek!), a velice nesměle mi odpověděl, že je to jenom žena, nějaká Euphrasia, Saturninova manželka, hlavní postava společenského života Leptidy. Helena Justina si položila nohy na podnožku, složila ruce nad pasem a pak se na mě podívala nesměle a tázavě. Já jsem jí s vážnou tváří dovolil, aby návštěvu přijala. Helena mi poděkovala za mou trpělivost, oslovujíc mě něžným hláskem, zatímco ve velkých hnědých očích jí jiskřilo veselé šibalství.

Vypadl jsem z pokoje, kde seděla, a schoval jsem se tam, kde bych je

mohl dobře slyšet.

LVI

„Má milá, to je ale překvapení!“

„Taková neočekávaná laskavost.“

„Kde se tu vůbec bereš?“

„Jak sis uvědomila, že jsem to já?“

„Manžel si všiml nějakého vzkazu načmáraného na sloupu, cosi o Falconovi, že je ubytovaný v tomto domě – víš vůbec, že s manželem žijeme v tomhle městě?“

„Určitě jsem to musela slyšet – no to je vzrušující. My jsme se měli hrozně – Falco nás vláčel po Africe všude možně.“

„Oficiální záležitosti?“

„Ach Euphrasie, já se neptám.“

Div jsem se neudusil, když si Helena hrála na ušlápnutou, utahanou, odstrkovanou manželku. Pokud se Euphrasia pamatovala na ten večírek, na který nás pozvali, nemohl ji nikdo oklamat.

„Souvisí to nějak s tím sčítáním lidí?“ Euphrasia si zamanula dovědět se stůj co stůj pravdu, ať Helena sebevíc předstírala nezájem.

Nakoukl jsem tam škvírou ve dveřích. Helena seděla zády ke mně, naštěstí, neboť hrozilo velké nebezpečí, že jeden z nás se hned začne chichotat. Euphrasia přímo zářila červenými a nachovými lesklými pruhy, triumfem sytých barev z ostranek, a hověla si v dlouhém rákosovém křesle.Vypadala uvolněně, třebaže jejím hezkým očím nic neuniklo a projevovalo se v ní vnitřní napětí, které jsem nechápal. Netušil jsem, jestli ji sem poslal Saturninus či jestli vůbec ví, že se sem vypravila.

Helena poslala pro občerstvení. Potom poslala také pro dítě. Nato šla Julia Junilla z ruky do ruky, návštěva ji hubičkovala, jemně štípala a lechtala, narovnávala jí maličkou tuniku, čechrala jemné pramínky vlasů, a když ji pak posadili na kobereček na zem, předvedla bravurní ukázku lezení a hraní s panenkami. Místo toho, aby otráveně řvala, opatrně škytala. Má

dcera byla hvězda.

„Zlatíčko! Kolik jí je?“

„Necelý rok.“ Julia bude mít narozeniny za deset dní. Další důvod, abychom se pokusili dostat do té doby domů a uklidnit její zbožňující babičky.

„Je prostě kouzelná – a tak inteligentní.“

„Po tatínkovi,“ dodala Helena, neboť věděla, že budu poslouchat. Skoro jsem očekával, že připojí několik škádlivých urážek, ale patrně si lámala hlavu otázkou, proč asi Euphrasia přišla.

„A jak se daří milému Falconovi?“

„Pokud ho vůbec někdy vidím, tak mi připadá stejný jako vždycky.“ I v tom svém úkrytu jsem si dovedl představit, jak se asi Euphrasiiny oči zúžily. Helena ji má na dosah ruky, ta to pozná určitě. „A co ty a tvůj manžel, Euphrasie, jak se vede?“

„Ach, mnohem lépe. Museli jsme z Říma vypadnout, víš, Heleno? Všechno to hašteření a podfuky, už toho bylo moc.“ Pod tu poznámku spadaly asi dodatečné důsledky Euphrasiiných pletek s Rumexem, bezpochyby. „V provinciích je atmosféra daleko příjemnější. Možná že tu zůstaneme už natrvalo –“

Helena spočívala půvabně v podobném křesle jako její host. Viděl jsem jednu její holou paži, jak se volně pohupuje. Při pohledu na její důvěrně známou hebkou křivku se mi zježily chloupky na šíji, když jsem si představil, jak jí prstem jedu po kůži tak, až se v zádech prohne a zasměje se… „Může se tvůj manžel věnovat svému podnikání z Tripolitánie?“

„Ale ano. Ostatně já beztak chci, aby toho už nechal.“ To ženy vždycky říkají, třebaže není mnoho těch, jež by se smířily s omezením rozpočtu na domácnost.

„Už toho udělal dost. Co vlastně přivádí Falcona do Velké Leptidy?“

Helena se nad ní konečně slitovala. „Pracuje pro jednu soukromou klientku.“

„Měla bych ji znát?“

„Nejde o nic kdovíjak vzrušujícího. Je to jenom zakázka pro ženu, která potřebuje pomoc, aby mohla jistý případ dostat před soud, pokud vím.“

„Kvůli tomu jste snad nemuseli cestovat tak daleko.“

„My už jsme tu náhodou byli z rodinných důvodů,“ vysvětlovala jí He-

lena.

Euphrasia si toho nevšímala. „Já prostě žasnu… Jak to, že tvůj manžel našel klientku v neznámé provincii? Dal si nějaké oznámení?“

„Vůbec ne.“ Helena byla naprosto klidná, v nápadném protikladu ke zřejmé podrážděnosti té druhé. „Byli jsme na dovolené. Klientka si nás našla sama. O Falconovi se totiž doslechla ještě v Římě.“

Euphrasia už nemohla to napětí vydržet a bez okolků vyhrkla svou otázku: „Snad nepracuje pro tu odpornou šeredu, co měla techtle mechtle s Pomponiem Urtikou?“

„Myslíš tím Scillu?“ ujasňovala si Helena nevinně.

„Já vím, že chce vyvolat skandál,“ odpověděla Euphrasia, aby poněkud vycouvala a opět zaujala nenucenější postoj. „Otravuje mého manžela. Má styky i s Calliopem. My víme, že je v Leptidě,“ pokračovala Euphrasia, nyní trpkým tónem. „Prý s tou svou manželkou. Artemisia toho má hodně na svědomí.“

Jak je to možné?“ podivila se Helena tiše. Pokud jsme věděli, Artemisia se dopustila pouze toho, že se provdala za Calliopa, muže přesvědčeného, že být bohatý prostě znamená mít úplnou soupravu všeho možného – včetně milenky jménem Saccarina, bydlící v Severní ulici. Euphrasiin pohoršený tón se zdál nemístný. Už jsem se totiž přesvědčil, že Artemisia je mladá a krásná, což by mnohá žena považovala za neodpustitelné.

„Ále, nechme ji být,“ odbyla ji Euphrasia. „Jestli si chce Artemisia zahrávat, Calliopus už ji pěstí srovná. Když chceš něco vědět,“ naklonila se důvěrně dopředu s horlivým výrazem, „to Scilla chce vyvolat vážné potíže. To ona je ten červ, kterého je třeba hlídat.“

„Mně byla docela sympatická,“ poznamenala Helena bez ohledu na Euphrasiin odsudek.

„Ty jsi příliš shovívavá. Ona se pokouší vynutit si střetnutí s mým manželem a Calliopem. Jsme přesvědčeni, že přemluvila i toho hrozného chlapa Hannona, aby stál při ní.“

„Musel to být příšerný zážitek, když se ten lev vrhl na jejího milence,“ připomněla Helena jemně. „Za to určitě nemohla. Vůbec nevěřím, že si vyžádala soukromé představení na svou počest. Podle všeho to byl nápad jejího snoubence. Ona s tím nesouhlasila. A on to špatně odhadl, což je ty-

pický mužský omyl. Pro Scillu je velmi smutné, že Pomponius tak zemřel."

„Vidím, že toho o ní víš hodně," podivila se Euphrasia dotčeně.

„Nejdřív se obrátila na mě. Falco byl na výletě s mým bratrem, tak jsem si ji vlastně prověřila sama. Jak říkám, bylo mi jí líto. Určitě by bylo žádoucí, aby za svou ztrátu dostala nějaké odškodnění."

Nastalo krátké ticho.

„Já jsem tam samozřejmě byla," vyštěkla Euphrasia.

„Kde, Euphrasie?" Helena možná hned nepochopila, co tím mínila. Poznal jsem však, že si brzy vzpomněla, jak mi Saturninus řekl, že ti čtyři přítomní na večeři, kteří měli zhlédnout to soukromé představení, byli Pomponius a Scilla plus on sám – a rovněž jeho žena. Měli jsme už dřív požádat Euphrasii o její verzi toho, co se stalo.

„V Pomponiově domě. Když pustili lva z klece."

„Ty jsi tedy viděla, co se pak stalo?" pravila Helena tiše.

„Jistě. Nic víc už neřeknu. Manžel by zuřil. Dohodli jsme se, že se o tom nebude mluvit. Tak si to přál Pomponius."

„Tomu nerozumím."

„Přirozeně. To proto, aby ji chránil. Totiž Scillu. Pomponius byl věrný, to se mu musí nechat. Když pochopil, že umírá, trval na tom ještě naléhavěji než dřív. Ona už měla dost divokou pověst i bez toho, že by celý Řím slyšel o té nehodě se lvem."

„No, Pomponius je už mrtvý –"

„Hlupák!" zavrčela Euphrasia. „Už se mě na nic neptej," opakovala. „Ale Scilla by o tom mohla vyprávět. Než začneš tu kočičku litovat, Heleno Justino, měla bys ji přimět, aby přiznala pravdu. Jen se Scilly zeptej," nařídila jí Euphrasia zvučným hlasem, „kdo toho lva doopravdy zabil."

Hbitě vstala. Přitom musela něco vyrušit, malého zlatého tvorečka, který teď upaloval po okraji koberečku kousek od místa, kde si dítě prohlíželo na podlaze vlastní růžové prstíky na nožičkách.

„To je myš?" zhrozila se Helena.

„Ne, štír."

⌘ ⌘ ⌘

Vstoupil jsem do pokoje jako manžel, který se právě vrací z ranní schůzky

na nábřeží. Dál jsem pokračoval ve své roli a výrazem v obličeji jsem naznačoval, co bylo třeba: překvapení, že vidím Euphrasii, že v Helenině napjatém bílém obličeji pozoruju hrůzu, a rychle jsem začal jednat.

Holčičku jsem zvedl ze země a podal ji Heleně. Helenu jsem odstrčil z cesty. Hbitě jsem obešel Euphrasii, chytil vázu a upustil ji na štíra. Helena měla zavřené oči, strnulá šokem.

„Ona totiž jednou zažila ošklivé štíří bodnutí," vysvětloval jsem stroze.

Všechny jsem vyhnal z pokoje a vrátil jsem se vyřídit si to s tím mrňavým smrtonosným neřádem. Rozmaděroval jsem ho na kaši a pomstil se mu za to, co ten druhý udělal té vzácné dívce, kterou jsem miloval, a pak jsem si sedl na bobek a chvilku jsem v tichosti vzpomínal, jak mi Helena málem umřela.

Šel jsem ji hledat. Vzal jsem ji i Julinku do náruče, uklidňoval jsem je, ale i já jsem se třásl.

„Už je dobře, Marku."

„Pojedeme domů."

„Ba ne, už je vážně dobře."

Když jsme se znovu usadili, uvědomili jsme si, že v té panice Euphrasia využila příležitost, aby se vyhnula choulostivým otázkám, a nenápadně vyklouzla.

Mé klientky jsme se nemohli zeptat, jak to Euphrasia myslela, protože Scilla se ještě stále nedostavila.

Potom druhý den mi nepolapitelná Scilla z ničeho nic napsala. Ten dopis ležel ráno na prahu, takže jsem si nemohl promluvit ani s poslíčkem. Ukázalo se, že je teď v Leptidě, ale jako obvykle adresu mi neprozradila.

Přiznává prý, že když sem přijela (to už muselo být před časem) a nepodařilo se jí mě najít, najala si někoho jiného. Neuváděla jménem Romana, ale byl jsem přesvědčen, že je to on. Podařilo se mu navázat kontakt s oběma muži a už se rýsují plány na vyrovnání. Účet jí prý můžu poslat do domu Pomponia Urtiky v Římě, aby mi mohla uhradit všechny výlohy, které jsem zatím měl. Mé služby už nebude potřebovat.

Že mi zaplatí a tím se mě zbaví?

Mě tedy ne, Scillo. Moji klienti vždycky ztráceli kuráž a snažili se vy-

couvat. To byl jeden z hazardů mého povolání. Bahno, jež rozvířili, je často překvapilo, takže si to rozmysleli. Jakmile ztratili počáteční rozběh, nemělo cenu na ně naléhat.

Když ovšem nějaký případ vzbudil můj zájem, neměl jsem ve zvyku ho nedokončený opustit. Přestanu pracovat, až se já rozhodnu. Což znamenalo, až ukojím svou zvědavost.

LVII

Večer před zahájením her jsme se s Rutiliem vypravili na poklidnou procházku k amfiteátru za městem.

Překročili jsme vádí u přístavu a šli pomalu dál po pláži. Střídavě jsme vyskakovali na vyčuhující skalky a bořili se do měkkého bílého písku.

„Tady se ale jde mizerně," stěžoval si Rutilius a uvolňoval si lýtkové svaly. „Na zítřek vám zařídím přepravu. Bude chtít Helena také jít?"

Zvedl jsem kus sépie. „To ano, pane. Prý má strach, abych taky neskončil v aréně a nechtěl si to s někým rozdat."

„Dalo by se to čekat?" zeptal se vyděšeně.

„Nejsem blázen." Hrát si na gladiátora znamená trvalé zneuctění a soudem stanovenou pokutu. Hry určitě navštíví všichni tři lanisté. Vypadalo to, že se dá očekávat nějaké střetnutí. Helena Justina to věděla. Nemělo smysl to před ní tajit. Byla velice citlivá. Musel jsem počítat se vším. Proto i Helena.

„Ta práce, v níž se angažuješ, může být nebezpečná?" zeptal se Rutilius. „Co tedy máme zítra očekávat, .smím-li se zeptat?"

„To já nevím, pane. Možná že nic."

Snad. Ale nebyl jsem sám, kdo očekával nějakou krizi. Ta procházka, abychom si prohlédli terén, byla jeho nápad. Vypadal klidně, ale věděl jsem, že Rutilius Gallicus, Vespasiánův zvláštní vyslanec, je stejně napjatý jako já.

Měl své vlastní potíže. Proměřil pozemky mezi Leptidou a Oeou a byl připraven oznámit výsledky. „Nechal jsem se prostě zlákat a pokračuju v tradiční linii," svěřil mi, když jsme se blížili ke stadionu. „Hranice jsou už dlouho zdrojem tvrdého dohadování. K známé události došlo, když se hádaly Kartágo a Kyrenaika. Tehdy se domluvily dvě dvojice bratrů, že ve stejnou chvíli vyběhnou z Leptidy a Kyreny. Tam, kde se setkali, byla stanovena nová hranice. Řekové z Kyreny však obvinili bratry z Leptidy,

že podváděli. Aby dokázali svou nevinu, žádali, aby je zaživa pohřbili."

„Bohové! A došlo k tomu?"

„Žel ano. Nad tou cestou dodnes stojí velkolepý starý pamětní oblouk… Někdy mám takový pocit, Falcone, že mě možná čeká podobný osud."

„Řím bude, pane, tleskat tvé oběti."

„Výborně. Aspoň to bude stát za to."

Byl mi sympatický. Lidé, které si Vespasián vybíral, aby zavedli v říši pořádek, byli strozí, věcní realisté. Svou práci zvládali řádně a rychle a nenechali se odradit počínající nevraživostí místních.

„Je to dobrá provincie," pravil. „Nejsem první, kdo přišel do prokonzulské Afriky a pocítil její kouzlo. To místo přitahuje silnou loajalitu."

„To dělá ta poloha u moře. Teplo, poctivost, veselá nálada. Je to příjemně exotické, a přesto tu přetrvává chuť domova."

„Je třeba to důkladně utřídit," zvolal Rutilius.

„Helena připravuje seznam doporučení, která chce předat císaři."

„Vážně? On tě o něco takového požádal?" Rutilia to notně překvapilo.

Usmál jsem se. „Ale kdepak, o nic takového nežádal. To ovšem Heleně Justině nezabrání postarat se o to, aby se to dozvěděl. Rozebírá Kyrenaiku, kde jsme byli nejdřív. Zahrnula do toho všechno od obnovení amfiteátru v Apollonii k přestavbě chrámu pobořeného zemětřesením na foru v Sabratě. Snaží se nic nevynechat. Zabývá se tam i gladiátorskými zápasy. Až se otevře nový flaviovský amfiteátr, Helena se domnívá, že by všechno mělo přejít pod státní kontrolu. Všechno od výcviku gladiátorů až po dovoz zvířat. Legie by měly dohlížet na lov divoké zvěře v provinciích. A všechno by to měli kontrolovat císařští agenti." Náhodou jsem věděl, že Helena dostala báječný nápad navrhnout, aby dozor nad obsazováním míst podle nové politiky měl Anacrites. Byla by to funkce na deset let – a pak už by mě neotravoval.

„To všechno?" ujišťoval se Rutilius suše.

„Ne, pane. Aby byl obraz úplný, doporučuje, aby byli vedoucí pracovníci z Afriky přijímáni do Senátu, jak už se to praktikovalo u jiných provincií."

„Bohové. To všechno jsou užitečné nápady – ale ty vážně očekáváš, že Vespasián přijme něco takového od ženy?"

„Ne, pane. Tu zprávu podepíšu já. Bude si myslet, že je ode mě." To mi u člověka jako Rutilius moc nepomohlo. Byl jsem z aventinské plebejské vrstvy, což asi není vhodný materiál pro císařův užší kabinet.

„Ty předáváš podobné návrhy pokaždé, když pracuješ v cizině?"

„Pokud mám dojem, že by něco stálo za doporučení."

„A všechno se to pak uskuteční?"

„Ale kdepak!" Zasmál jsem se, a tak jsem ho uklidnil, že se celý svět, který zná, nepřevrací vzhůru nohama. „Víš přece, jak to chodí na Palatinu: svitek se prostě někam založí. Ale možná že tak za dvacet let některé z návrhů, které Heleně připadaly důležité, vyplují na povrch v tom či onom sekretariátě, kde zrovna nebudou mít do čeho píchnout."

Rutilius zavrtěl pochybovačně hlavou.

Došli jsme ke stadionu. Táhl se rovnoběžně s pobřežím, vymetal ho ostrý vítr od moře a zaujímal ohromně výhodnou polohu. Měl dobrou dráhu, zřejmě hodně využívanou.

Pomalu jsme přes ni přešli. V té chvíli nízké večerní slunce a šum moře za námi dodávaly tomu místu poklidný ráz, ale až se sem nahrne celé město a zaplní řady sedadel, atmosféra se docela změní. „Zítra mám v amfiteátru na všechno dohlížet –" Rutilius se zarazil.

„Té povinnosti už se nezbavíš." Zaculil jsem se.

„Budu mít tu čest dělat zítra pořadatele." Vzdychl si. „V každém případě pod mou patronací mají v plánu nasadit k zápasům dvojice gladiátorů. Pokud vím, nic výjimečného. Předtím proběhne ještě poprava jednoho zločince, nějaký duševně zaostalý rouhač dostane, co mu patří: předhodí ho *ad bestias.*"

„Poprava? Nemusí to schvalovat správce provincie, pane?"

„Ten případ nám dost zamotal hlavy. Mě do toho zatáhli. Dokud jsem tady, mám pravomoci správce. Dnes ráno to vybouchlo a dohromady s těmi novými hranicemi hrozilo, že vypuknou nepokoje. Už teď tu máme až moc lidí ze soupeřících měst – zítra by se to mohlo vymknout z rukou."

„Co to je tedy za případ, co půjde na popravu?"

„Naprosto neodpustitelný. Nějaký tulák, co tudy procházel, se ožral do němoty, a když se potom na fóru probudil, začal urážet místní bohy. Straš-

ně trapné. Pokusy zkrotit ho vyšly naprázdno a on pak začal z plna hrdla nadávat Hannibalovi a všem jeho potomkům. Praštili ho po hlavě, aby ho zachránili před davem, a přitáhli před první úřední osobu – v té nezáviděníhodné roli jsem se ocitl já. Byl to ovšem choulostivý problém. Šlo tu o římský postoj vůči punskému živlu. Neměl jsem na vybranou. Takže zítra dostanou lvi oběd."

„Zvíře se už sehnalo?"

„Saturninus měl právě jedno," odpověděl Rutilius.

„Měl bych radši varovat Helenu."

„Moc o to nestojí? Já taky ne. Řekni jí, ať zavře oči a vydrží to. Bude sedět s mou společností, kde na ni bude stále vidět. Všechno to musí vypadat dobře. Říkají, že je to zuřivé zvíře, takže by to mělo skončit rychle."

Došli jsme ke krytému průchodu, který spojoval stadion s arénou. Světlo už se začalo vytrácet, ale my jsme se chopili příležitosti a rychle jsme chvátali vysokou klenutou chodbou. Původně měla sloužit jenom divákům, ale poskytovala také možnosti pro pořádání společných akcí v obou prostorách. Velikost a umístění hledišť svědčily o tom, že občané Leptidy mají rádi inteligentní zábavu, a přitom vyžadují vysoký standard.

Vyšli jsme do amfiteátru ve tvaru půvabné elipsy, vykopané v úbočí pahorku, a našli jsme tam pilně pracující dělníky, kteří dávali všechno do pořádku a na podlahu arény nahrabávali bílý písek. Zítra budou pečlivé výsledky jejich pilného úsilí divoce rozmetané a zakrvácené. Viděli jsme, co jsme chtěli, a po poradě s Rutiliem jsme začali stoupat mezi řadami sedadel nahoru. Tu kdosi v nejvyšší řadě zavolal mé jméno.

„Kdo to je, Falcone?"

„No to je úžasné! Camillus Justinus, Helenin mladší bratr. Vypravil se pátrat po zahradách Hesperidek, aby udělal dojem na svou milou – trochu jsem doufal, že nás dohoní."

„Slyšel jsem o něm," řekl Rutilius, silně zadýchaný z toho, jak jsme zrychleně stoupali. „Nezpůsobil nějaký skandál, když utekl s mladou ženou?"

„Krádež té dívky mu mohla ještě projít, pane, jenže on utekl i s jejími penězi a těch bylo hodně. Teď ho odvedu domů a tam dostane výprask."

„Zcela správně."

Poté, co formálně zaujal vhodný přístup, pan vyslanec se přidal ke mně a velice přátelsky Justina uvítal.

Našli jsme řešení, kudy se vrátit do města horem nad dunami a vyhnout se tak pláži. Nad hlavou, jak jsme tak kráčeli a vyměňovali si novinky, už nám cestou začaly blikat nepovědomé africké hvězdy.

„S Claudií je všechno v pořádku?"

„Proč by nebylo?" Justinus se dokonce široce usmíval. „V laguně jsem dnes viděl Famiův houf koní, Marku, ale on nikde."

„To bude někde v krčmě. Jak to vypadá, tak bychom asi všichni rádi vypluli co nejdřív domů."

Chvíli jsem si pohrával s myšlenkou pustit hry z hlavy, najít Famiu a rovnou vyklouznout. Už bych zase rád viděl Řím. Juliiny první narozeniny bychom měli oslavit doma. A proč bychom tu měli ještě vůbec zůstávat? Už jsem ani neměl žádné závazky ke klientce.

S odpovědí se vytasil Justinus. „Slyšel jsi ty řeči, co teď obíhají? Že se na zítřek chystá rozhodující zápas. Saturninus, Calliopus a Hanno se prý dohodli, že o hrách uspořádají zvláštní třístranný boj."

„Cože? Jak to?"

„Je to dost záhadné, ale podle toho, co jsem slyšel, každý z nich nasadí jednoho gladiátora, aby zápasil na život a na smrt. A poslední zápas zvedne diváky ze soupeřících měst ze sedadel a jejich příznivci si budou moct vyřvat plíce."

Ten neklid, který jsem pociťoval celý den, najednou vzrostl. „U Háda! To vypadá, jako by se to mohlo zvrhnout ve zmatek, až amfiteátr vybuchne."

„A to jsi ještě neslyšel to nejlepší. Tebe, Marku, bude zajímat, že to poslední kolo má vyřešit jeden právní požadavek. Jde totiž o neobvyklý zvrat – ten lanista, kterému bude patřit poslední gladiátor, co zůstane naživu, se zavázal zaplatit odškodné jakési Scille ve sporu, který vede proti všem třem."

„Ijó! To znamená, že všichni budou chtít prohrát, ne?"

Justinus se zasmál. „Předpokládá se, že všichni tři tam nasadí nějaké totální nemehlo, takže z toho bude nakonec komedie. Zápasníci nebudou chtít umřít – ale tentokrát je jejich lanista bude navádět, aby padli."

„No to je ohromně barvité."

„Z toho, co jsem slyšel na tržišti, je velký zájem o flákače."

„Mají nějaká jména?" zeptal se Rutilius, o fous rychlejší než já.

„Co jsem slyšel, tak prý žádná. Kolujou nejrůznější povídačky – dvojhlavé zrůdy se teď těší obzvláštní přízni. Úžasné, co?"

„To všechno zvýší jenom zájem," poznamenal jsem.

„Už tak je dost vysoký," potvrdil mi Justinus. „Naprosto otevřeně se uzavírají nehorázné sázky."

„Tak o to jde," dodal jsem. Nehovořil jsem s nikým určitým, ale oba moji druhové jistě věděli, co tím myslím.

Kdesi v Leptidě budou dnes v noci ošetřovatelé zvířat ve zvěřinci držet jednoho lva o hladu.

Někde si budou také různě zdatní gladiátoři pochutnávat na tradiční bohaté večeři, jaká se jim podává v předvečer zápasů. To byla jejich výsada – ale také to mohlo být prokletí. Často si tím podepsali ortel, když se nazítří rozbřesklo. Svádělo je to, aby si ještě dali, co se do nich vejde, poněvadž to může být jejich poslední jídlo. Jestli se ovšem přejedí, nemusí se jim to vyplatit na zápasišti.

Cestou zpátky městem jsme s Justinem podnikli chabý pokus proniknout do hlavní místní výcvikové školy – tu měl v rukou rovněž Saturninus –, abychom zkontrolovali muže při hostině. Veřejnost tam ovšem neměla přístup. Rozmysleli jsme si to, abychom nedělali neplechu. Také jsem počítal s tím, že každý zápasník, s nímž se zítra počítá, bude někde tajně zavřený.

Noc jsem měl neklidnou. Abych Helenu ušetřil starostí, předstíral jsem, že naprosto pokojně spím. Celou dobu se mi však honily hlavou myšlenky. Byl jsem pevně přesvědčený, že ať se stane cokoli, tohle zvláštní kolo, které mají v plánu lanisté, určitě nebude poctivé. Každý z nich do něho půjde se svým vlastním zlomyslným plánem.

Z předsednické lóže by se v případě nutnosti rozhodně nedalo nijak zasáhnout. S Justinem jsme si marně lámali hlavu, jak by se to dalo překonat. Jediné místo, odkud se mohlo něco podniknout, bylo přímo na zápasišti – ale Heleně jsem musel slíbit, že tam nikdy, za žádných okolností nevlezu,

abych bojoval.

LVIII

Žhavé slunce se opíralo do amfiteátru od samého rána. Kamenná sedadla a zářící bílý písek na dně arény se začaly zahřívat. Diváci se pomalu scházeli a hukot mořského příboje se v tom šumu ztrácel, ale dosud jsme čichali jeho slaný vzduch, který nám vysušoval tváře a vlasy v něm zplihle visely.

My s Justinem jsme vyrazili brzy. Rutilius se dostaví mnohem později, obřadně. Mysleli jsme, že tam budeme mezi prvními, ale předstihli nás jiní, ovšem atmosféra dosud zůstávala uvolněná. Avšak už v tom stadiu se dalo ve sváteční náladě vycítit zvláštní napětí, vyvolané přítomností houfů z Oey a Sabraty.

Vstup byl volný, ale zřízenci zůstávali v pohotovosti a dávali lidem známky, podle nichž měli přidělená místa v různých odděleních a pořadích sedadel. Pořadatelé sundávali z mul polštáře pro první řadu. Od břehu stoupal líně vzhůru kouř z ohňů, na nichž prodavači potravin připravovali horké zákusky. Nanosili tam spoustu vinných měchů a amfor. Kramáři s občerstvením doufali, že dnes udělají dobré obchody. Podívaná a možnost vydělat si prodejem svých plodin a řemeslnických výrobků tam přilákaly venkovany, kteří přijížděli na koních a tu a tam některý na velbloudu a usazovali se na pláži. Někteří si dokonce postavili dlouhé tmavé pouštní stany. A zvědavci z města se šinuli klikatě vzhůru od břehu a po jiných cestičkách, už když jsme tam přišli my, a hledali známé, aby se s nimi pozdravili, nebo sázkaře, s nimiž by se handrkovali. Objevily se programy. My jsme se jednoho zmocnili, ale kromě profesionálních gladiátorů, uváděných jménem a podle zápasnického stylu, ten závěrečný zápas se tu charakterizoval jenom jako „souboj tří nováčků“.

Když se usadili první nedočkavci, z nichž někteří ještě dojídali snídani, příliv diváků najednou zhoustl a atmosféra začala pulzovat. Teď se hrnuli dopředu obyvatelé Leptidy, někteří v bílém, ve formálním římském oděvu

(jako my), jiní v pestrých barvách. Svátečně nastrojené ženy, ověšené šperky a s neuvěřitelnými účesy, laškovně zahalené závoji nebo vykukující pod slunečníky, se nechaly přinášet v nosítkách, anebo je šetrní manželé nutili šlapat pěšky. Kolem se prohánějí děti nebo se ostýchavě drží u rodičů. Muži přecházeli sem tam a setkávali se s přáteli, možná s obchodními známými, možná dokonce s vyzývavými ženami, které tu neměly co pohledávat. Konečně se dostavili uvaděči – až příliš pozdě, aby byli něco platní, ale nikomu to zřejmě nevadilo.

Řady sedadel se rychle zaplňovaly. Tváře, čela a plešatá temena se už leskly a na slunci rudly. Krásky s holými pažemi budou večer vypadat jako vaření humři. Nějakého staršího pána odnášeli na nosítkách; porazilo ho to, ještě než podívaná začala. Na naše nozdry nevtíravé útočil jemný opar mastí, potu, smažených olihní a česneku.

Hluk rostl a pak se vyčkávavě ztišil. Dostavil se Rutilius Gallicus.

Oděný tógou a s věncem na hlavě, na nějž má podle všeho oficiální nárok, zaujal své místo. Uvítal ho vřelý potlesk. Občané Leptidy dobře věděli, že jim dal územní přednost před Sabratou a zvláště před Oeou. Ozvalo se pár posměšných výkřiků, zřejmě z řad návštěvníků, ale ty okamžitě přehlušila další vlna pochvalného volání vítězných Leptiských.

S Justinem jsme vklouzli na svá sedadla vedle Claudie a Heleny. Měli jsme odtud nejlepší výhled. Rutilius nám projevil svou přízeň tím, že nám jako svým hostům umožnil sedět na jemu vyhrazeném místě jako rovní mezi rovnými. To nás posunulo na čestné místo – s polštáři – mezi tři přední řady, určené pro nobilitu, kněze a hodnostáře, kteří trůnili na svých dědičných širokých mramorových sedadlech. Natlačené masy za námi natahovaly krky z obyčejných lavic, z kterých budou mít do večera ztuhlé zadky a bolavá záda.

Mezi elegantně nastrojenými městskými radními s manželkami jsem zahlédl Euphrasii. Vypadala velice nákladně ve velkolepé soupravě zlatnického zboží a v téměř průhledných indigových draperiích. K mému překvapení měla po levici Artemisii, Calliopovu hezoučkou mladou ženu, a po pravici mohutnější postavu Hannonovy sestry Myrrhy. Každé takové veřejné předvádění těsných přátelských svazků obyčejně maskuje připravovaný převrat. Vypadalo to teď jako dobrá novina. Ti tři lanisté jsou patrně

někde stranou u svých gladiátorů a připravují je. Rád bych věděl, kde je Scilla. Nechtělo se mi věřit, že by se na dnešní zápasy nedívala, zvláště proto, že to poslední kolo mělo takový význam pro její odškodné.

Rutilius musel zase odejít. Průvod soch místních bohů, hrubě maskovaných římskými jmény, oznamoval několik krátkých náboženských formalit. Prováděl je s patřičnou vážností. Rozřízl kuře, aby se z jeho vnitřností dalo věštit. Počínal si klidně a velice rázně. Nato vyhlásil, že znamení jsou příznivá a všechny postupy v pořádku. Teď tedy mohly hry začít.

Okamžitě se rozběhly přípravy na popravu muže, dopadeného včera, jak vykřikoval nadávky proti bohům. Závoje nyní zahalily diskrétně sochy sloučených božstev, Jupitera Ammona a dalších starodávných východních bohů, kteří zřejmě prošli jako punské varianty Herkula, Libera nebo Bakcha. Zvedl se mohutný sbor bučení, když ozbrojené stráže přitáhly zločince. Jeho zločiny byly veřejně vyhlášeny bez uvedení jeho jména – pokud se vůbec někdo namáhal zjistit, kdo to ten povykující cizinec je. Měl oholenou hlavu a byl špinavý. V noci ho ve vězení podle všeho zmlátili. Teď visel bezvládně v rukou svých věznitelů, buď v bezvědomí z toho výprasku, nebo dosud opilý. Možná obojí.

„Už o ničem neví. To je útěcha."

O tu zhroucenou postavu jsem pouze zavadil pohledem a chystal jsem se něco říct Heleně. Seděla tam se sevřenými rty, sklopenýma očima a ruce si tiskla v klíně. Uslyšel jsem drkotání, jak tam přivezli pódium na nízkých kolečkách. Oběť, svlečenou donaha, připoutali ke kůlu na tomto vozidle s chráničem do výše holení, tvarovaným jako přední část nízkého válečného vozu. Každý pohyb vyvolal novou vlnu zlostného pokřiku davu. Položil jsem ruku na Heleniny sevřené pěsti, abych ji uklidnil.

„Brzy bude po všem," šeptal Rutilius a dodával jí odvahu jako lékař před zákrokem, ale přitom si pro diváky zachovával úsměv.

Vozík postrčili do středu arény. Zřízenci jím manipulovali pomocí dlouhých tyčí. Jakoby odnikud najednou se tam objevil lev. Nepotřeboval popohánět a hned se rozběhl na muže u kůlu. Helena zavřela oči. Zvíře na chvíli zaváhalo. Řev davu zajatce vyburcoval, že obživl. Zvedl hlavu, uviděl lva a zaječel. Ten hysterický hlas, otřesně povědomý, upoutal mou pozornost.

Mořský vánek zatáhl za závoj zakrývající jednu z těch soch a způsobil, že se odtřepetal pryč. Zřízenci posunuli vozík blíž ke lvu. Teď projevil větší zájem. Jeden ze strážných práskl bičem. Vězeň se podíval vzhůru na sochu Sadrapy a vzdorně zařval: „Ať jdou všichni vaši kartaginský bozi do hajzlu – a do hajzlu s tim jednookým ničemou Hannibalem!“

Vtom na něho skočil lev.

Najednou jsem stál. Ten hlas jsem poznal, jeho aventinskou intonaci, tvar jeho hlavy, jeho zabedněnost, jeho vzteklé předsudky – všechno. Nemohl jsem nic dělat. Nikdy bych se k němu nedostal. Byl příliš daleko. Neexistovala žádná možnost, jak tam proniknout. Šelmy zadržovala třináct stop vysoká hladká mramorová ohrada, aby nemohly vtrhnout do publika, a ta bránila i divákům ve vniknutí do arény. Veškeré obecenstvo vstalo a aplaudovalo vestoje, řičelo rozhořčením nad takovým rouháním a vyjadřovalo souhlas s popravou. Za pár vteřin už rval lev ubožáka na kusy a já jsem zatím klesl na sedadlo a s hlavou v dlaních jsem blábolil:

„Bohové drazí… to ne, to ne!“

„Co je, Falcone?“

„To je můj švagr.“

Famia byl mrtvý.

LIX

Když jsem se prodíral do prostoru za arénou, stále tvrději na mě dopadal pocit viny a děsu. Zakrvácené zbytky Famiovy mrtvoly vytáhli ven a ještě stále visely z vozíku. Nasyceného lva už zkušené ruce dostaly dovnitř (z tlamy mu ještě stále kapala rudá krev), zavřely do klece a v té ho hbitě přepraví krytým tunelem. Po popravě se zvířata rychle odstraňují z dohledu. Slyšel jsem, jak se někdo zasmál. Personál amfiteátru měl dobrou náladu.

S žaludkem v krku jsem se jako člen rodiny hlásil o pozůstatky mrtvého, i když toho na zpopelnění při pohřbu zbyde velmi málo.

Rutilius mě varoval, ať si dávám pozor na to, co řeknu, jeho opatrnost byla zbytečná. Dosud mi zněl v uších Famiův příšerný výkřik. Tady prostě udělám, co se sluší pro mou rodinu doma, třebaže mi asi nikdo nepoděkuje. Nechtěl jsem pokračovat s dalšími urážkami.

Jak to budu moct někdy vysvětlit Maie – své nejmilejší sestře – a jejím hezkým, dobře vychovaným dětem? Mariovi, který se chce stát učitelem řečnictví. Ušatému Ankovi s ostýchavým úsměvem. Thee, té hezké, legrační. Malé Cloelii, jež nikdy neviděla tátu takového, jaký skutečně byl, a stále ho zarytě zbožňovala. Vím, co si budou myslet. Sám jsem si to také myslel. Přijel sem se mnou. Nebýt mě, nikdy by nevytáhl paty z Říma. Je to moje vina.

„Marku." Přišel za mnou Camillus Justinus. „Nemůžu ti s něčím pomoct?"

„Radši se nedívej."

„Dobrá." Naprosto rozumný jako většina členů jeho rodiny mě vzal za paži a táhl mě pryč z místa, kde jsem stál jako přimražený. Slyšel jsem, jak tiše hovoří s někým, kdo to tam má na starosti. Z ruky do ruky přešly nějaké peníze. Musely ho založit Helena a Claudia. Všechno bylo zařízeno. O ostatky se postará pohřební obstaravatel. Ten udělá, co bude třeba.

Co bylo třeba, se mělo udělat už dávno. Famia se měl odnaučit pít. Ani jeho žena, ani já jsme neměli dost času a vůle to důsledně kontrolovat. Maia se o to dávno přestala pokoušet.

Toho břemena se teď zbavila. Ovšem byl jsem si vědom, že tragédie ještě skoro ani nezačala.

Chtěl jsem odejít.

Budu odtamtud muset vytáhnout Helenu. Ovšem odejít z předsednických sedadel by bylo neslušné. Dva z nás už Rutilia veřejně opustili. Jemu to možná příliš nevadí, když zná okolnosti, jenže davům by to jistě vadilo. Projevit v Římě nezájem o nákladné krveprolití v aréně by vedlo k takovému poklesu popularity, jakého se báli i císaři.

„Musíme se vrátit, Marku." Justinus hovořil tiše a klidně, osvědčeným způsobem, jak se má jednat s člověkem v šoku. „Máme určitou diplomatickou povinnost a taky nemůžeme potřebovat, aby nás ukřižovali."

„Heleď, já si nepřeju, aby ses o mě staral."

„To bych si ani netroufal navrhnout. Ale kvůli Rutiliovi je třeba dodržet určité formality."

„Rutilius ho odsoudil."

„Rutilius neměl na vybranou."

„Pravda." Byl jsem spravedlivý. Mého švagra mi před očima právě rozsápal lev, ale znal jsem pravidla: nahlas provolávat slávu a říkat, že si za to mohl sám. „I kdyby Rutilius věděl, že ten muž je můj příbuzný, urážet Hannibala v jeho domovské provincii, to se prostě nedělá. A za takové rouhání bohům by ho i doma zbičovali… Neboj se, já se vrátím a budu se tvářit nejistě jako člověk, který si musel odskočit, když to na něho najednou přišlo."

„Takt," přitakal Justinus a vedl mě opatrně zpátky na mé místo. „Úžasná vlastnost v soukromém životě. Bohové, jen aby nám teď někdo nenabídl oříšky v medu…"

Ačkoli jsme chtěli udělat, co je správné, zastavila nás další překážka, takže jsme se nemohli hned přidat k veselému davu. Když jsme procházeli koncem tunelu bližším k amfiteátru, uvědomili jsme si, že právě začala druhá část her. Zakrvácený písek vyhrabali a nahradili čistým, koleje vyryté vozí-

kem, když ho táhli ven, uhladili. Obrovská vrata byla dokořán a do arény vstupoval průvod gladiátorů. Procházeli přímo před námi a měli jsme pocit, jako by nás táhli s sebou až k velkému hranatému průchodu, kterým všichni pochodovali.

Byla to podívaná na směs velkoleposti a nevkusu, jako vždy. Nakrmení, vycvičení a vybroušení na vysokou úroveň zdatnosti, chlapi jako lamželeza, profesionální zápasníci, vykročili ven a uvítal je nesmírný řev. Trubky a rohy hlaholily naplno. Zápasníci byli oblečeni obřadně, každý měl nachový řecký vojenský plášť, vyšívaný zlatem. Natření olejem předváděli svaly a v pořadí podle programu vystupovali vpřed. Každé jméno vítal pokřik. Povýšeně ho brali na vědomí vztaženými pažemi a nakrucovali se před davem na obě strany, povzbuzováni přílivem energie.

Obešli slavnostní okruh, aby je viděli diváci ze všech částí hlediště. Doprovázeli je jejich lanisté, všichni v nových bílých tunikách, pruhovaných přes ramena úzkými barevnými copánky, a nesli si dlouhé hole. Mezi nimi jsem zahlédl Saturnina, který se naparoval za pokřiku místních. Následovali pomocníci s velkými podnosy, na nichž se nadýmaly baňaté měšce s cenami pro vítěze. Otroci, kteří uhrabávali a zametali písek, se pokoušeli o jakýsi rozklížený parádní krok s nataženými koleny a na ramenou si nesli své nářadí jako obřadní oštěpy. Jiní zase vedli koně, kteří se zúčastní jízdních soubojů. Hřívy se jim jen leskly a postroje metaly blesky ze smaltovaných kotoučků. Nakonec se objevila záhadná postava mystického soudce z podsvětí Rhadamanthya v těsné tmavé tunice, měkkých vysokých botách a v podivné ptačí masce se zobanem. Za ním pak šel jeho nemilosrdný druh Hermes Psychopompus – černý posel se žhavou hadí holí, se značkovacím železem, kterým bude pošťuchovat nehybné, aby zjistil, jestli jsou skutečně mrtví nebo jenom v bezvědomí – anebo to předstírají. S Justinem jsme se mačkali ve vchodu se skupinou personálu z arény. Viděl jsem, že Rutilius je opět na nohou a dohlíží na losování. Gladiátoři stejné kategorie budou postaveni proti sobě, ale ještě stále zbývalo skutečné losování na každé úrovni. To probíhalo nyní. Některé dvojice byly populární a ty vítalo nadšené volání. Na jiné zase reagovali diváci dobrosrdečným úpěním. Konečně všechny přípravy skončily, zbraně, které se budou používat, byly formálně předány pořadateli. Se zkoumáním mečů si dal Rutilius načas. To

ještě víc zlepšilo náladu davu, protože to jen dokazovalo, že se ve zbraních vyzná. Pár jich dokonce odmítl, když vyzkoušel jejich ostří.

Po celou dobu, kdy probíhaly tyto formality, se zápasníci v ringu předváděli. Jejich rozcvička se skládala ze cviků na posílení svalů, přičemž se ozývalo plno hekání, dřepy, nácvik udržení rovnováhy a různé kousky s oštěpy. Pár jich vyhodilo do výšky štíty a okázale je zase chytalo. Všichni si ohromně vyhráli, když se cvičnými zbraněmi předváděli výpady a odrážení útoku. Někteří to prožívali soustředěně jako doopravdy, jiní na sebe naoko doráželi a hráli si na skutečné nebo jenom vymyšlené nepřátelství. Několik domýšlivých amatérů z publika sešlo do arény a připojilo se k nim, aby vzbudili dojem.

Když už předseda zbraně schválil, zřízenci je z tribunálu odvezli, aby se mohly rozdat. Přípravy skončily. Zazněly další trubky. Znovu se seřadil průvod a všichni, kteří nebudou v prvním kole, museli odejít. Gladiátoři ještě jednou obešli celou elipsu a tentokrát pozdravili pořadatele hromovým tradičním pokřikem: „Zdraví tě ti, kteří jdou na smrt!“ Rutilius na jejich pozdrav odpověděl. Vypadal unaveně.

Velkými vraty vyšla opět většina gladiátorů. Rychle jsme jim uhnuli z cesty. Byli to statní chlapi s mohutnými stehny. Opravdu bych byl nerad, kdyby mě pošlapali. Za nimi kdosi formálně houkl na první dvojici: „K sobě!“

Šum a hluk utichly. Jeden Thrák a jeden murmillo s rybkou na hřebenu přílby kolem sebe opatrně kroužili. Po dlouhém dni začaly právě profesionální jatky.

S Justinem jsme se od nich odvrátili. Dosud jsme měli v úmyslu vrátit se na svá místa. Když jsme pak vycházeli z tunelu, uviděli jsme rychle běžícího mladíka.

„To je Hannonův syn. To je Iddibal!“

Okamžitě jsem mu zastoupil cestu a zeptal se ho, co se stalo. Iddibal vypadal celý vyděšený. „Tetička Myrrha! Přepadli ji –“

Srdce se mi sevřelo. Věci se rozjely. „Veď nás,“ vyzval jsem ho. Pak jsme ho s Justinem vzali každý pod paží a skoro ho táhli tam, kde našel svou zraněnou tetu.

LX

Volali jsme doktora, ale jakmile jsme ji sami prohlédli, zjistili jsme, že s Myrrhou je konec. S Justinem jsme se na sebe podívali a diskrétně jsme zavrtěli hlavou. Iddibala jsme odtáhli stranou vedle tunelu pod záminkou, že doktor s pomocníky budou potřebovat víc místa.

„Co tu tetička dělala?“ Nevzpomínal jsem si, že bych viděl Myrrhu opouštět sedadlo. Naposled jsem ji zahlédl s Euphrasií a to vypadala jako každá řádná matrona, připravená prosedět tam celý den s pytlíkem datlí v ruce se spoustou prstenů a s velkým bílým šátkem, jenž jí stínil vlasy, vyčesané a stočené.

Iddibal mi nakukoval přes rameno na ležící Myrrhu a třásl se. Našli jsme ji ležet opřenou o stěnu v tunelu blízko zadního východu na konci stadionu. Od chvíle, kdy jsme se k ní dostali, nevydala ani hlásek. Šaty měla zbrocené krví a ta se teď roztékala i do písku. Někdo ji sekl přímo přes hrdlo. Musela vidět, že se útočník blíží, a snažila se mu bránit. Ruce a paže měla také pořezané. Na jedné líci jí zůstal škrábanec od nože. Podle dlouhé stopy krvavých skvrn se dalo soudit, že sem doklopýtala cestou ze stadionu a přitom si svou tmavomodrou štolu omotávala kolem poraněného hrdla, jako by se snažila zastavit krvácení.

Teď z ní rychle prchal život, avšak Iddibal se s tím nechtěl smířit. Věděl jsem, že Myrrha už nenabyde vědomí.

„Proč tu byla?“ naléhal jsem na něho podruhé.

„Náš nováček se obléká do zbroje tady na stadionu.“

„Proč na stadionu?“

„Kvůli utajení.“

Justinus se dotkl mé paže a šel se podívat blíž.

„A kdo je to, ten váš zápasník?“ Vyděšený synovec se mi hroutil do náruče. „Kdo, Iddibale?“

„Jenom otrok.“

„Čí otrok?“

„Jeden z těch jejích, kterého tetička nesnášela. Nikdo. Prostě nula.“

Vytáhl jsem Iddibala, aby stál pokud možno rovně, a znovu jsem ho přirazil ke stěně. Pak jsem uvolnil své sevření, abych působil přátelským dojmem. Byl oblečený svátečně, ještě pestřeji, než když jsem ho viděl posledně. Dlouhá tunika v různých odstínech zelené a šafránové. Přes ni široký opasek. Pár prstenů a zlatý řetěz.

„To je hezký řetěz, Iddibale.“ Způsob jeho zpracování mi byl povědomý. „Máš doma ještě nějaké?“

Zmatený a ustaraný odpověděl otupěle: „Já ho nemám moc rád. Ten jsem ztratil, když tohle všechno začalo…“

„Kdy a jak?“

„V Římě.“

„Kde, Iddibale?“

„Sváteční oblečení jsem si nechal u tetičky, když jsem podepsal smlouvu s Calliopem –“ Ještě stále natahoval krk, aby se podíval přese mě na doktora, krčícího se nad jeho tetou. „Po propuštění jsem pak zjistil, že řetěz zmizel.“

„Co tomu řekla tetička?“

„Musela si z toho vyvodit, že ho někdo ukradl. Vlastně ten otrok, co ho stavíme dnes, byl jediný podezřelý. Tetička to včera večer prozradila tátovi a mně a navrhla ho postavit do dnešního zápasu.“

„Krádež je dostatečný důvod, jak se ho zbavit, ano.“ Byl jsem přesvědčen, že Myrrha měla pro to ještě jiný motiv. Měl jsem nepříjemný pocit kvůli tomu takzvanému zloději a vrtalo mi hlavou, co asi Myrrha opravdu věděla o synovcově řetězu. Zatahal jsem za ten, který měl Iddibal na krku dnes. „Stejný styl jako tenhle, ano? Ten, co jsi ztratil v Římě.“

„Podobný.“

„Jednou jsem ho myslím viděl.“

Po tomhle prohlášení se Iddibal vzchopil. Zřejmě ho vyburcoval můj zlověstný tón. „Kdo ho měl?“

„Někdo ho dal Rumexovi tu noc, co ho zabili.“

Tvářil se užasle. „Jak je to možné?“

Doktor, který ohledával Myrrhu, vstal. „Zemřela,“ hlásil. Iddibal mě

opustil a běžel k mrtvému tělu. Doktor nastavoval ruku s nějakým předmětem, který našel mezi Myrrhiným šatstvem. Poněvadž synovec byl zdrcený žalem, muž ho předal mně. Byl to malý nožík s kostěnou střenkou a rovnou čepelí, jakou může používat domácí otrok na ostření hrotů písátek.

„Už jsi to někdy viděl, Iddibale?"

„Já nevím. Na to kašlu – nebesa, Falcone –, nech mě bejt!"

Justinus se vrátil.

„Marku," přistoupil blíž, aby ho nikdo jiný neslyšel. „Mají zvláštní vyhrazené místo, kde skrývají toho svého nováčka před veřejností. Trval jsem na tom, že s ním musím mluvit. Je to takový střízlík. Seděl klidně už ve zbroji v malém stanu."

„Sám?"

„Ano. Ale před chvílí si s ním zašla promluvit tetička. Zřízenci jsou venku, hrajou kostky a nevšimli si toho – byl to zřejmě její otrok. Myrrhu viděli odcházet. Rychle mířila s hlavou zabalenou k tunelu. Pak už na to nemysleli."

„Zmínil ses mu, že byla napadena?"

„Ne."

„Jak se ten jejich gladiátor jmenuje?"

„Prý Fidelis."

„To jsem si mohl myslet."

Iddibal zvedl hlavu. Uplakaný a zdrcený, ale už ne tak zmatený, vstal z kleku u bezduché postavy své tety. „To je jeho nůž," potvrdil mi, když se vzchopil. „Fidelis byl její tlumočník."

Můj hlas zněl asi pochmurně. „Člověk téhož jména vyřizoval v Římě různé pochůzky. Mám takový dojem, že tetička ho potom využívala pro něco velmi vážného. Iddibale, asi se ti to nebude líbit, ale budeš se s tím muset vyrovnat. Nevěřím, že by Myrrha Calliopovi za tvé propuštění někdy něco zaplatila."

„Cože?"

„Když se od tebe doslechla, že si Calliopus přeje Rumexovu smrt, přihlásila se, že tu práci, kterou ty jsi odmítl, zajistí sama. Myslím, že na to použila Fidelida. Vzal tvůj ztracený řetěz a odnesl ho do Saturninovy ubytovny, aby mu ho nabídl jako domnělý dárek. Rumex ho vyzval, aby mu ho

přinesl blíž, a ve chvíli, kdy si ho zapínal, ho bodl do krku. Na rozdíl od Myrrhy, která dnes byla jistě obezřetná, Rumex se choval bezstarostně. Při té příležitosti ho otrok mohl zabít čistě a zbraň si odnést domů."

„Já tomu prostě nevěřím," trval Iddibal na svém. Tohle říkají lidé vždycky. Potom si to znovu rozmyslí.

„Myrrha musela dospět k názoru, že Fidelis toho ví příliš mnoho," chopil se toho Justinus opatrně. „Takže měla v plánu dát ho dnes zabít, aby ho umlčela."

„Je docela dobře možné, že jakmile Fidelis zabil Rumexe, začal si moc vyskakovat," nadhodil jsem, neboť jsem si vzpomněl na jeho postoj, když jsme se setkali v Sabratě.

„Z nějakého hloupého důvodu ho navštívila – třeba se mu chtěla omluvit." Justinus byl dobrák. Mně by připadalo pravděpodobnější, že se Myrrha přišla odsouzenému gladiátorovi posmívat. „Bodl ji a pro ni to musel být takový otřes, že ani nevolala o pomoc –"

„Ani to dost dobře nešlo," řekl jsem. „To ona ho navedla, aby zabil Rumexe. Byla tedy stejně vinna. Potřebovala to udržet v tajnosti."

A tak smrtelně raněná – snad si ani neuvědomovala, jak je její stav vážný – Myrrha důstojně odkráčela. Pak se zhroutila. Teď byla mrtvá. Měl jsem cukání navštívit Fidelida sám a položit tomu parchantovi několik otázek. Jenže Fidelis může počkat. Ostatně neměl mi co říct. Byl jsem konečně přesvědčen, že vím přesně, co provedl a jak teď má zaplatit za věrné služby Myrrze. Podle Justinova popisu, jak tam jenom tiše sedí, asi už sám pochopil, že všechno prasklo. Byl smířen s osudem. Otrok. Jestliže v aréně zemře, odejde pouze tam, kam by ho stejně poslal soudce.

Měl jsem na srdci něco jiného. Kdosi se k nám blížil, a sotva spatřil mrtvolu, zarazil se. „Cože – Myrrha je mrtvá?" vykřikl ženský hlas, kultivovaný, ale tvrdý. „Namouduši, už to vypadá, že dnes budeme mít pěkně krvavý den. Povedená legrace!"

Pak se Scilla, má bývalá klientka, uráčila mě poznat.

„Beztak si chci s tebou promluvit, Falcone. Co jsi to provedl s mým agentem?"

„Já myslel, že tvůj agent jsem já."

Pod dlouhým purpurovým pláštěm Scilla pokrčila rameny.

„Ty ses neobjevil, a tak jsem si na tu práci našla někoho jiného."

„Romana?"

„To je jenom pseudonym."

„To jsem si myslel. Kdo to tedy je?"

Zamrkala, ale odpovědi se vyhnula. „Jde o to – *kde* je, Falcone. Včera večer jsem ho poslala za Calliopem, ale on zmizel."

Neměl jsem s ní zrovna soucit. „Na to by ses měla radši zeptat Calliopa."

Usmála se, ale na můj vkus až příliš ostýchavě. „To můžu později."

Pak se Scilla na patě otočila a chvátala k amfiteátru. Bohaté hnědé vlasy si dnes zapletla do tuhého copu. Plášť, který si pevně přidržovala kolem těla, jí zakrýval ostatní oblečení, ale když od nás odcházela, trochu se jí vysmekl z ruky a dramaticky kolem ní zavlál. Pod poodhaleným pláštěm jsem zpozoroval, že má holé nohy a na nich těžké boty.

LXI

Zřízencům amfiteátru jsem řekl, aby tělo mrtvé Myrrhy odnesli co nejdiskrétněji někam, kde by na ně nebylo vidět. My s Justinem jsme se pomalu vraceli do arény a Iddibala jsme vzali s sebou.

„Iddibale, kdo přišel s nápadem uspořádat ten záhadný souboj? Prý má v něm zápasit člověk tvého otce s druhými dvěma. Nebyla to Scilla?"

„Ano. Seznámila se s otcem na lovu v Kyrenaice. Zajímal se o ty její spory s ostatními lanisty."

„To věřím. A uvědomuje si Scilla, že Hanno se aktivně účastnil vyvolávání nepokojů mezi Saturninem a Calliopem v Římě?"

„Jak by mohla?"

„Tvůj otec se svými machinacemi nechlubí, ale ona má agenta pátrače, který pro ni pracuje."

„Tebe?"

„Ne. Já nevím, kdo to je." To aspoň byla má oficiální verze.

Scilla tu má něco za lubem, určitě plánuje nové lumpárny. Iddibal si to také myslel a možná ho znepokojovalo otcovo napojení na ni, a tak se rozhodl mě varovat. „Scilla namluvila Saturninovi i Calliopovi, že to poslední kolo je nejlepší cesta k vyřízení jejích legálních nároků – ale tatínek je přesvědčen, že je to jenom léčka. Třeba doufá, že té příležitosti využije, aby se jim nějak okázaleji dostala na kobylku."

Došli jsme ke vstupu do arény. V posledních několika minutách tam Saturninus a jeho muži vytvořili ohrazený prostor. Jako Hanno s Fidelidem na stadionu i on svého vybraného gladiátora ukrýval před zraky veřejnosti, a proto dál postavit přenosné záštěny. Kolem nich se teď rozestavila velká skupina jeho lidí, z kterých šel strach – byli to samí hrubí surovci. Zahlédli jsme i Saturnina, jak vklouzl za zástěny – a po jeho boku i Scillu.

„No nazdar!" zamumlal jsem.

„No to snad ne?" zabručel Justinus, ale stejně jako já i on si musel před

pár minutami všimnout jejích bot.

„Je to prý divoká ženská – a věnuje se pochybnému koníčku."

„A my jsme právě zjistili, co to je?"

„Scilla je děvče a chce si hrát na to, že je jedním z hochů. Co říkáš, Iddibale?"

Neskrýval profesionální znechucení. „Jsou ženské, co rády šokují veřejnost tím, že chodí na cvičiště. Jestli se toho chce zúčastnit jako jeden z gladiátorů nováčků, je to vrchol nevkusu."

„A taky to vyvrací předstírání, že jde o legální zápas."

„Má to přece být boj na život a na smrt," připomněl Justinus otráveně. „Vždyť ji zabijou."

Zajímalo by mě, koho chce přitom zároveň oddělat ona.

V tu chvíli se otevřela velká vrata. Ven se vyvalil řev davu, když směrem k nám táhl kůň na laně a surovém háku mužskou mrtvolu. Mrtvého gladiátora doprovázel z arény Rhadamanthys. Nejspíš se ho dotkl Hermes rozžhavenou doktorskou holí, která mu na nadloktí zanechala jasně rudou ránu.

Pán podsvětí si posunul zobanovitou masku nahoru a začal klít latinsky s těžkým punským akcentem. Někdo mu podal kalíšek vína. Hermes se přitrouble drbal na noze. Zblízka to byla dvojice neotesaných grázlů. Když neměli zrovna službu, lovili měkkýše a podle toho taky vypadali a páchli.

„Justus," oznámil Hermes, když si všiml našeho zájmu, a kývl hlavou na nataženého Thráka, z něhož právě vyndávali hák. Z arény za nebožtíkem vyletěl malý kulatý štít. Po něm následovala zakřivená šavle. Rhadamanthys ji kopnutím posunul tak, že teď ležela pohromadě se štítem.

„Ten nemoh dopadnout jinak." Jeden z hubených umouněných otroků, který shraboval písek, se usnesl, že potřebujeme komentář. Všude narazíte na nějakou hvězdu ochotnou vám vykládat, co se zrovna děje, když to sami vidíte na vlastní oči. „Nemehlo. Vydržel jenom pár výpadů. Pro každýho akorát ztráta času."

Dostal jsem nápad. Otočil jsem se na muže s tím zobanem. „Nechceš si vorazit? Drobet se zchladit – dát si pár loků?"

„Král mrtvých si nevoddychne," zasmál se Rhadamanthys.

„Někdo by za tebe moh zaskočit – pojď, vklouzneme do tunelu a vymě-

níme si šaty. Dej mi na celý dopoledne svou paličku a nebudeš litovat."

„O tu práci není co stát," varoval mě Rhadamanthys naléhavě. Vážně mě chtěl těch úmorných zážitků ušetřit. Pevně svíral svou obřadní paličku, kterou pomáhal mrtvým nešťastníkům na onen svět. „Nikdo tě nebude mít rád. Nedočkáš se vděku a v tom oblečení je zatraceně horko."

Justinus viděl, že chci udělat hloupost, a tak se do toho taky vložil. „Helena mi kladla na srdce, že ti nemám dovolit zápasit."

„Kdo? Já? Já chci být jenom ta veselá kopa, co počítá mrtvoly." Měl jsem pocit, že jich dnes uvidíme hodně.

„Mně se vůbec nelíbí, co chceš udělat, Marku."

„Tak si na to zvykni. Falco a spol. se při práci často dostávají do potíží. Co ty na to, Rhadamanthysi? Co kdybyste si během toho posledního zápasu poseděli s karafou se silákem Hermem stranou a můj společník a já bychom se toho zatím ujali, maskovaní a anonymní?"

„Máme se ještě vrátit?"

„Proč byste měli?"

Nejdřív jsme se šli opět řádně posadit a Iddibala vzali s sebou. Aspoň nebude moct otci vylíčit, co Fidelis provedl. S tím otrokem už byl stejně konec, jedna vražda sem nebo tam. Chtěl jsem vidět, co na něho v aréně nastrojili.

Během zbývajících profesionálních zápasů jsme museli zůstat sedět. Bylo jich víc, než jsme očekávali, ale všechny nekončily tragicky. Myšlenky mi pádily jako splašené. Zápasům jsem nevěnoval skoro žádnou pozornost. Velká Leptis nabízela celou škálu zápasů, ale já jsem už ztratil veškeré zaujetí pro ně, pokud jsem kdy nějaké měl.

Gladiátoři v rudých bederních rouškách a s širokými opasky ten den přicházeli a odcházeli. *Murmillové s* rybičkami na přílbách a galskými zbraněmi zápasili s Thráky. *Secutorové,* stíhači, běhali tryskem za neozbrojenými a přílbami nechráněnými síťaři, *retiarii,* kteří se uprostřed úprku otočili jako vyplašení ptáci a své pronásledovatele zneškodnili trojzubci s kratičkými bodci, které nebyly o moc delší než kuchyňské vidlice na opékání, ale dovedly zasadit příšerné rány soupeři, jehož pravici znehybnila hozená síť. Gladiátoři bojovali s dvěma meči, někdy z vozů, nebo lehkými

loveckými oštěpy z koně, nebo dokonce s lasem. *Hoplomacha,* chráněného štítem kryjícím celé tělo, vítalo posměšné bučení za to, že se moc nehýbá, jeho pravidelné výpady zpoza takového krytu diváky nudily. Měli raději rychlejší akce, ale zápasníci sami věděli, že je rozumné si co nejvíc šetřit síly. Jinak budou zmoženi vedrem a únavou stejně jako jejich protivníci. Krev a pot jim znesnadňují uchopení a oslepují je, ale musí bojovat dál a jenom doufají, že ten druhý má stejné potíže a že by je mohli s nerozhodným výsledkem poslat zpátky.

Většinou z toho vyšli živí. Ztratit je by bylo příliš nákladné. A tak lanisté kolem nich poskakovali, křikem je povzbuzovali a také dávali bedlivý pozor, aby nikdo nebyl zbytečně zabit. Pohyby nacvičené jako při tanci vypadaly téměř jako výsměch a davy na to někdy reagovaly ironickým pokřikem, protože dobře věděly, že sledují předem dohodnutý podfuk. Prohrát mohli jenom sázkaři – a ti už měli tolik zkušeností, že si dávali dobrý pozor, aby nezkrachovali.

Nakonec jsme dospěli ke komickému souboji dvou mužů v plně uzavřených přílbách, a tím končila profesionální část zápasů. Slepě se motali po aréně a neúčinně po sobě máchali meči. S Justinem jsme se opět zvedli.

„Co máte zase za lubem?“

„Nic, drahoušku.“

To Justinus uklidňoval Claudii. Helena se na mě pouze přísně dívala, už natolik moudrá, že se ani neptala.

Když jsem čekal, až se Justinus pohne jako první, náhodou mi zaletěl pohled k místu, kde seděla Euphrasia s Calliopovou nádhernou mladou manželkou Artemisií. Tvořily zvláštní kontrast. Euphrasia v lesklých průhledných šatech vypadala skrznaskrz na okázalou svůdnici, která si mohla klidně začít něco s Rumexem. Zato Artemisia byla až po krk zahalená a ještě zpoloviny zakrytá závojem. Patrně přesně podle manželových příkazů, jak se má obléknout. Nenašlo by se mnoho krasavic, které by si to nechaly líbit.

Obrátil jsem se na Iddibala, který seděl nahrbeně vedle Heleny a skoro ani nevnímal, co se odehrává kolem něho. „Iddibale, proč si Calliopus vzal tak pevně do hlavy, že je nutné Rumexe zabít – přitom snad nešlo o to, že by to byla jenom součást té jejich války sprostých podrazů.“

Mladík zavrtěl hlavou. „To ne. Calliopus Rumexe nenáviděl."

Teď mě napadlo, že Artemisii poslal v prosinci manžel do jejich letního sídla v Surrentu nejen proto, aby mu přestala vyčítat milenku, ale taky opravdu za trest. Helena asi uhádla, kam jsem se v myšlenkách zatoulal. Nejspíš si taky vzpomínala na Euphrasiina slova, že Calliopova žena toho má hodně na svědomí a že ji manžel patrně bije. „Calliopus je zoufalý žárlivec," zvolala Helena tlumeně, „nad vším dumá, je pletichář a nikdy nic neodpustí. Není možné, že by Artemisia byla taky jednou z žen, co měly s Rumexem pletky?"

„Něco mezi nimi bylo," potvrdil Iddibal a lehce pokrčil rameny, jako by to přece musel každý vědět. „Calliopus šel po Rumexovi z čistě osobních důvodů. S podnikáním to nemělo nic společného."

Očima jsem se setkal s Heleniným pohledem a oba jsme si vzdychli. Přece jen zločin z vášně.

Znovu, jsem se podíval na místo, kde seděla Artemisia, tak tichá a sklesl á jako žena, kterou manžel ošklivě zmlátil. Právě snahou zakrýt podlitiny se daly vysvětlit ty dlouhé rukávy a šaty až ke krku – a především to bázlivé chování. Její obličej a postava byly úchvatné, zato pohled v očích prázdný. Zajímalo by mě, jestli to tak vypadalo vždycky, nebo jestli z ní skutečnou životnost manžel vymlátil. Ať už spáchala jakoukoli hloupost, teď byla Artemisia bezpochyby jednou z obětí.

S Justinem jsme opět došli k hlavnímu vchodu do amfiteátru. Čekali jsme, až přijdou naši parťáci, abychom s nimi uskutečnili domluvenou výměnu.

Po aréně zatím dosud tápavě kroužili ti dva naši *andabati v* přílbách bez průhledu. Slepé bojovníky plně chránila drátěná košile. Byli vycvičeni, aby uměli manévrovat jako potápěči lovící houby v hluboké vodě, každý krok nebo gesto prováděli nesmírně opatrně a po celou dobu se snažili zachytit sebemenší zvuk, který by prozradil, kde je protivník. Porazit ho mohli jedině proseknutím drátěné košile – což bylo hodně těžké, i kdyby viděli. Vždycky jsem očekával, že to přežijou nezraněni, jenomže pokaždé zvítězil jenom jeden, když proťal některou část kovového brnění a sokovi poranil končetinu nebo probodl důležitý orgán.

Toho dne to taky dopadlo jako obvykle. Oslepené bojovníky vybrali, protože byli rychlí a obratní, a přitom ohromně silní. Jakmile jeden z nich zasáhl soupeře, byla to zpravidla prudká rána. To cvaknutí se rozlehlo i po celém hledišti, slyšeli ho až na nejvyšších sedadlech, odkud zápasníci vypadali jako malé hračky. A sotva našel svůj cíl, sekal znovu a znovu. Rhadamanthys tedy brzy poklepával mrtvolu paličkou po hlavě a bezduché maso opět odtáhli.

S Rhadamanthysem a Hermem jsme si rychle vyměnili šaty.

„Trochu pajdej, aby nás hned neprokoukli," poradil jsem Justinovi. Pak jsem uchopil etruskou paličku za dlouhou rukojeť a on obřadně převzal doktorskou tyč, kterou přinesl malý kluk v míse se žhavými uhlíky, kde se rozpalovala.

Když jsme čekali, než nám uhrabou cestičku na náš vstup, zaplavilo nás vedro ze sálajícího písku. Měkké boty, které jsem si musel obout, pérovaly dokonce i na tom bořícím se povrchu. Maska se zobanem mi ztěžovala vidění do stran a musel jsem si zvyknout otáčet celou hlavu, když jsem se potřeboval podívat vlevo nebo vpravo. Helena a Claudia nás jistě brzy poznají. Hermes masku nenosí, takže jsme věděli, že Justina poznají okamžitě.

Před tím neobyčejným zápasem nastala krátká přestávka. S Justinem jsme se courali po aréně, abychom si zvykli na ten prostor a atmosféru. Nikdo nás neotravoval ani si nás nevšiml.

Zahlaholily trubky a ohlásily další zápas. Hlasatel oznámil jeho podmínky. „Tři zápasníci. Bojuje každý s každým, bez přestávky." Nadšené výkřiky. Ani zmínka o tom, že vítězův lanista musí zaplatit Scille soudní při – ačkoli to každý věděl. Co se však asi nevědělo, bylo, že Scilla se rozhodla zúčastnit toho osobně a zápasit sama jako jeden z gladiátorů. Ale v tom už tak přeplněném a exotickém programu byla malá změna vítaná. Poněvadž všichni tři lanisté pocházeli z různých tripolitánských měst, zvedlo se hlasité hučení a atmosféra přímo vřela soupeřením.

S Justinem jsme si stoupli ke straně arény, zatímco bojovníci vpochodovali dovnitř a konečně byla oznámena jejich jména.

Jako první zápasník ze Sabraty. Žádné překvapení. Hanno vedl Fidelida. To byl ten drobný nehezký otrok, s nímž jsem se setkal na návštěvě u Myrrhy, nyní na svou popravu oblečený jako *retiarius.* Pro necvičeného

muže to byla osudná role a z jeho výrazu bylo patrné, že si toho je vědom. Na sobě měl červenou bederní roušku, kterou mu na vyzáblé postavě přidržoval těžký opasek. Nedostal vůbec žádnou zbraň, chránit ho měl jenom jeden kožený rukáv na levé paži, zpevněný úzkými kovovými plátky. Přes rameno si nesl dlouhý těžký trojzubec, pod kterým se mu div nepodlamovala kolena. Obutý byl do těch svých plácavých sandálů jako vždycky. Síť držel v jednom neuspořádaném chumlu, jako kdyby věděl, že je to zbytečné. Trojzubec svíral tak křečovitě, až mu zbělely kotníky.

Další bojovník zastupoval Oeu. Svého člověka tam přivedl Calliopus, vysokého, hubeného a sršícího napětím.

„Romanus!" vykřikl hlasatel. To bylo překvapení.

Dobře jsem si ho prohlédl.

Věk neurčitý, výška průměrná, nohy prostřední, hruď žádná. Měl bojovat jako *secutor* – stíhač. To znamenalo, že bude mít aspoň nějakou ochranu – polovypouklý chránič přes levou holeň, kožený návlek přes paži a vysoký obdélníkový štít, zdobený jednoduchými hvězdičkami a kroužky. Jako zbraň si nesl krátký mečík, který držel, jako by ho někdo právě naučil, co s tou ocelí dělat. Tradiční přílba s chocholem s otvory pro oči v pevném předním díle skrývala tajuplně jeho obličej.

Scilla už dřív prozradila, že posílá svého vyjednavače za Calliopem. Chopil se toho muže a donutil ho bojovat? Romanus kráčel klidně. Zdálo se, že do toho jde dobrovolně. Pokud to byl nějaký agent, co jen ho to napadlo, že se do toho dal zatáhnout?

Nakonec Saturninus, místní cvičitel. Jasně populární osoba. Ještě než hlasatel se svým oznámením skončil, dav vydechl. Zápasník, kterého přivedl, vzbudí pohoršení: byla to žena.

Scilla!

Saturninus, její doprovod, opsal široké, sebeironizující gesto, jako by chtěl říct, že pod nátlakem jí dovolil, aby se bránila sama. Odpověděl mu posměšný chechtot. Místní dav se samolibě pošklebovál a houfy diváků z Oey a Sabraty, už ne tak početné, si tropily z reprezentantky Leptidy legraci.

Místo pouhé bederní zástěrky měla na sobě ze slušnosti krátkou tuniku s normálním gladiátorským řemenem v pase. Mužské boty. Chrániče hole-

ní. Malý kulatý štít a jako srp zakřivený meč – převzala prakticky roli thráckého bojovníka. Její přílba, patrně zhotovená na objednávku, vypadala lehká, ale pevná, s mřížkou přes obličej. Tu otevřela, aby diváci viděli její tvář, když hrdě vkráčela dovnitř.

Její velká chvíle. Předtím v aréně pravděpodobně nikdy nevystoupila, ale zápasy mezi ženami se občas přece jen konaly. Lidé na ně reagovali se směsí šokovaného pohrdání a chorobné zvědavosti. Ženy, které si chodily do tělocvičny zacvičit, měly v Římě tu nejhorší pověst. Žádný div, že Pomponius usiloval o to, aby poté, co Leonidas zahynul, nepošpinily jeho milovanou žádné další klepy o nevhodném chování. Musel by se pokusit omluvit její vášeň jako nevhodného koníčka – ale přesto na ni stále chtěl udělat dojem uspořádáním toho osudného soukromého vystoupení. Teď jsem alespoň poznal, proč se domníval, že se jí to bude líbit. Jeden aspekt toho brutálního zmatku konečně dával smysl.

Pokud ženy zápasily v aréně, protivníky jim dělaly opět ženy. Podle římských představ i to už bylo dost skandální. Nikoho by ani ve snu nenapadlo nechat zápasit ženu proti muži. Aspoň že jeden z dnešních Scilliných protivníků byl otrok a „Romanus“ jistě pochází z nízkého rodu, že skončil tady. Ale Scilla vlastně odsoudila sama sebe. I kdyby ten zápas přežila, stala se společensky nedotknutelnou. A pokud šlo o zápasení, každý z přítomných mužů by vám řekl, že nemá naději.

Najednou se ve mně rozeznělo nějaké poplašné zařízení. Už však nebyl čas zkoumat dál myšlenku, která mi letěla hlavou. Zápas měl začít.

„K sobě!“

Ti tři podivní gladiátoři zaujali zpočátku tři body jako vrcholy trojúhelníku. Začal boj každého s každým, tedy ne v předem určených dvojicích. Pokud jejich lanisté nedovolí, aby dva z nich spolupracovali a společně vyřadili třetího, znamenalo to, že jeden z nich se bude držet stranou, zatímco si to budou rozdávat druzí dva.

A tak se to opravdu uskutečnilo. Očekával jsem, že se budou napřed dlouho obcházet a všichni tři doufat, že se do bojů zapojí jako poslední, a tak si budou šetřit síly. Žena si však místo toho zvolila svůj cíl. Začala okamžitě. Zaklapla si mřížku na přilbě a pustila se do Fidelida.

Tomu bylo vždycky souzeno být obětí a teď na něho nejspíš zaútočí i

oba dva druzí. Že neměl žádnou zbraň, nezbývalo mu nic jiného než utíkat. Nejdřív prchal přes zápasiště na protější konec. Scilla ho pronásledovala, ale zatím ho nenapadla. S otrokem si pohrávala. Myrrha ho odsoudila a nikdo mu neporadil. Neměl ponětí, co si má počít s tím síťařským vybavením.. Za normálních okolností by byl takový zápas při použití rafinovaných uskoků nebezpečná rovnocenná záležitost, jenže jemu nikdo nic neporadil, což bylo kruté.

Ale umřít se mu nechtělo. A pokud už musí, rozhodl se, že svůj život neprodá lacino. Švihl po Scille sítí a jakžtakž se mu podařil slušný hod, třebaže pevně držel šňůru propletenou okrajem celé sítě. Hodil ji přes jedno její rameno – na smůlu přes to nesprávné. Místo její paže s mečem jí zatížil levici a zamotal se mu do ní její štít. Scilla ho nechala spadnout na zem. Kulatému štítu zbylo dost místa, aby z ní vlastní váhou síť stáhl. Jednou se jí zachytila za pás, ale prudce se otřásla, a tím ji uvolnila, až z ní spadla. Šňůra vyklouzla Fidelidovi z ruky. Pak tedy stála proti zcela nechráněnému soupeři, a třebaže Fidelidův trojzubec dosáhl dál než její zakřivený mečík, nedala na sobě znát žádný strach. Rychle ucouvla, ale smála se – stále si ho dobírala. Její sebejistota byla ohromující.

Nemotornými, nehezkými skoky vyrazil vpřed a ona ustoupila dál dozadu, směrem k nám. Měla hbité nohy, kdežto on byl nešika. Rozehnal se proti ní trojzubcem, ale netrefil ji. Švihla po něm mečem, ale podařilo se mu nějak jí ho vytrhnout. Několika skoky opět ustoupila – a naráz se zastavila. Fidelis přiběhl příliš blízko. Bodce jeho trojzubce ji neškodně minuly. Scilla nebojácně levou rukou popadla násadu a silou mu ji vytrhla. Svůj meč vrazila prudkou ránou do Fidelida. Okamžitě padl.

Scilla odstoupila. Z čepele kapala krev.

Fidelis byl ještě naživu. Hanno a Saturninus, stojící po stranách, se nepokoušeli jako obvykle pobíhat kolem a své zápasníky povzbuzovat, a teď se k němu rozběhli, aby zjistili, jak to vypadá s jeho zraněním.

Fidelis zvedal ruku s ukazováčkem nataženým vzhůru. To byla běžná prosba k divákům o milost. Při zápase na život a na smrt by se to nemělo dovolit.

Někteří neukáznění diváci začali dupat a ukazovali gesto palcem nahoru. Sami tak prosili pořadatele her, aby dal Fidelidovi život.

Rutilius vstal. Musel přemýšlet rychle. Ukázal, že přenechává rozhodnutí Hannobalovi, protože byl lanistou toho raněného. Hanno se krutě rozmáchl paží do strany, a tím ubožáka odsoudil k smrti.

S chladnokrevností, při níž lidé zalapali po dechu, postoupila Scilla okamžitě dopředu a zasadila ležícímu raněnému smrtelnou ránu rovnou pod krk. Fidelis neprošel nikdy výcvikem skutečných gladiátorů, kteří se učí, že silný úder mají přijmout bez trhnutí, ale naštěstí neměl čas si udělat ostudu. Hledištěm proběhlo mručení šokovaných diváků.

Scilla a Saturninus si vyměnili letmé pohledy. Podle tajné dohody o tomto zápase Fidelidovi bylo v každém případě určeno zemřít. Saturninus patrně znal poměry v Pomponiově domácnosti a věděl, že Scilla prodělala gladiátorský výcvik, ale nemohl čekat, že bude tak dobrá a nemilosrdná. Nebo to snad čekal?

Zeptej se Scilly, kdo doopravdy zabil toho lva! radila Euphrasia důrazně Heleně. Bohové! No ovšem! Saturninus už věděl, co jsem si já uvědomil až teď.

Scilla sama říkala, že Rumex už je vyřízený. Výsledky všech jeho zápasů, tvrdila, byly dohodnuty předem. Takový chlap by si vůbec netroufal postavit se divokému zvířeti, když Leonidas unikl z klece. Jakmile začal krutě trhat jejího milence, Scilla na něj ječela, aby oběť pustil. Potom, o tom jsem vůbec nepochyboval, právě Scilla popadla oštěp a následovala lva do zahrady. Leonida proklála sama.

LXII

Krátké zatroubení upozornilo všechny přítomné, že se musí vykonat pohřební obřad. S Justinem jsme vykročili přes písek k mrtvému Fidelidovi. Všichni ustoupili.

Už to měl za sebou. Justinus se ho jenom lehce dotkl lékařskou hůlkou, ale i tak se zvedl nepříjemný zápach spáleného lidského masa. Já jsem mrtvého udeřil silně paličkou a poslal jeho duši do podsvětí. Kráčeli jsme za ním, když ho vynášeli z arény, tentokrát nataženého. Jelikož tito tři zápasníci nebyli profesionálové, zacházelo se s nimi ohleduplněji než s těmi ostřílenými, které jsme viděli odtahovat předtím. Cítil jsem s ironickým uspokojením, že pod mým dohledem jako soudce podsvětí byly obřady civilizovanější.

Jakmile jsme nebožtíka doprovodili, vrátili jsme se zpátky od vstupu do arény. Dělalo se mi zle, hnusilo se mi nemilosrdné chování, jaké Scilla předvedla. Bylo v tom víc než spravedlivá touha po pomstě. Ta žena neměla smysl pro uměřenost a ani špetku studu.

Justinus pokynul protagonistům, aby pokračovali. Teď se už Scilla musela bránit. Zatímco se předváděla před davem, Romanus, ať už to byl kdokoli, se rozumně postavil tak, aby jí odřízl přístup ke štítu, který tam dosud ležel zamotaný do sítě. Viděl jsem, že ho odkopl dál k hrazení. Byl ve střehu, měl dobré postavení – hlavu vztyčenou, oči za průhledem v přílbě pozorné, hrot meče v přesně správné výšce, velký štít těsně u těla. Učebnicová pozice – nebo to možná až přeháněl.

Scilla stáhla ramena a číhavě se přikrčila. Tahle nová situace byla mnohem obtížnější než souboj s Fidelidem. Tvářila se dychtivě, ani trochu se nebála.

Hanno ustoupil poněkud do pozadí, když byl teď jeho zápasník mrtvý. Zajímalo by mě, co si asi myslí. Ví už snad předem, co Scilla chystá? Calliopus se posunul vpřed, aby poskytoval podporu Romanovi, který lanistu

očividně ignoroval.

Dav začal výhružně pokřikovat. Ze skupinek výtržníků se ozývalo skandování na podporu rivalů. Mnoho lidí, rozdrážděných pohledem na ženu bojující proti muži, si stouplo. Stěna hluku se zdála skoro hmatatelná.

Oba zápasníci si vyměnili několik výpadů. Šlo to jako na drátkách. Vypadali jako začátečníci při první vyučovací hodině, pohybující se podle cvičitelových pokynů. Scilla se pokusila zaútočit ostřeji. Její meč se jen kmital a několikrát zasáhl protivníkův štít. Rival jí úspěšně čelil a udržoval si své postavení. Najednou se Scilla na něho rozběhla a nakonec předvedla dokonalé salto. Jako žena byla lehčí a tak lehce ozbrojená, že se mohla ve vzduchu převrátit jako akrobatka, což by většina gladiátorů nedovedla. Proskočila kolem Romana a sebrala si svůj štít. Jednou rukou jím třepala tak dlouho, až se docela uvolnil ze sítě, kterou ho zachytil Fidelis.

Okamžitě se obrátila a prohánělа Romana klasickým thráckým stylem – malý štít si držela vodorovně ve výši brady, zatímco ostrou čepel meče, zakřivenou jako srp, měla v úrovni boků. Scillin meč sebou švihal dopředu dozadu, jak se drala vpřed. Divoké třepání štítem mělo jejího soupeře zneklidnit. Saturninus jako její lanista dával najevo skutečné nebo předstírané nadšení a vzrušeně řval. Dav se k němu přidal s posměšnějším křikem.

Romanus odolával docela zdatně, ale moc jsem nevěřil, že se jí ubrání. Děvče poháněla slepá zuřivost, nejen touha pomstít se za Pomponia – ale nějaké větší nutkání předvést ženské schopnosti. Nevěřil jsem, že by se spokojila s Fidelidovou smrtí, vždyť to byl otrok někoho jiného. A pochyboval jsem také, že její souboj s Romanem je osobní záležitost.

Kdo je ten Romanus? Scilla to snad ví? Pokud to byl její agent a přilákal sem Calliopa z Oey, jak to, že ze sebe dnes nechal udělat Calliopovu loutku? Zazlíval mu Calliopus tu historku o obsílce k soudu kvůli obžalobě Saturnina a potom dal posla uvěznit a hrozbami ho donutil, aby dnes hrál tuto roli?

Měl jsem hrozný pocit, že vím, proč je „Romanus“ v aréně. A napadlo mě dokonce, že bych ho z té šlamastyky měl nějak dostat. To ovšem v žádném případě nebylo možné.

Bojovali už déle, než jsem dřív považoval za možné. Scilla byla raněná na jednom lýtku. Silně krvácelo. Muselo ji to také bolet, ale ona tomu od-

mítla věnovat pozornost. Romanus už vypadal zmožený. V té přílbě s bytelným chráničem obličeje bylo nemožné zachytit jeho výraz, ale pohyboval se už trhaněji. Zato Scilla měla snad nevyčerpatelnou energii. On na sobě vláčel podstatně těžší zbroj a jistě ho mořilo vedro. V jednu chvíli se od sebe náhodou vzdálili, takže měl příležitost se na vteřinku nadechnout. Všiml jsem si, že třepe hlavou jako plavec, kterému se dostala do uší voda. Jestliže mu bude pot stékat uvnitř přílby do očí, bude bojovat jako slepý.

Něco na něm mi připadalo stále povědomější.

Znovu se pustili do boje. Tentokrát to byla ostrá, vzteklá výměna. Zahnal ji přes písek zpátky. Chvílemi předváděl větší sílu, ale snaha udržovat si ji na delší dobu než krátké okamžiky ho zřejmě vyčerpávala. Zato ona měla podle všeho větší zkušenosti a technické dovednosti. Obecenstvo téměř ztichlo, zachváceno hrůzou a očekáváním. Najednou Romanus klopýtl. Ujela mu noha. Ležel na zádech. Musel si asi podvrtnout kotník, nemohl vstát. Podařilo se mu opřít o jednu ruku s ohnutým loktem. Scilla pronikavě vítězoslavně zavřeštěla. Stála nad ním a opět se obrátila k davu, paže nad hlavou, meč nastavený. Chystala se zasadit další smrtelnou ránu.

Nastal příšerný povyk. Calliopus se rozběhl k svému člověku. Scilla se prudce otočila k ležícímu Romanovi, ale očima stále visela na řadách sedadel, kde teď všichni stáli a řvali z plných plic. Zuřivou ránou udeřila. Nedívala se kam – tak to aspoň vypadalo. Jeden muž vykřikl. Pak jeden muž zemřel. Jenže místo Romana to byl Calliopus.

Stejně jako předtím Scilla uskočila vzad a vítězně držela vysoko svůj meč. Že zabila nepravého muže, jí nevadilo. Viděl jsem, jak se pohnul Saturninus. Věděl, že teď bude jejím dalším cílem.

„To udělala naschvál," vydechl Justinus.

A pak znovu zalapal po vzduchu. Lidé v publiku řičeli. Když se žena vítězoslavně odvrátila, překvapil všechny Romanus: vyšvihl se ze země a opět stál na nohou.

Ten trik jsem znal. Glaucus ho nazýval „cvičitelův podfuk". Používal ho tehdy, když mu některý žák chtěl přerůst přes hlavu, přesvědčený, že už sežral všechnu moudrost a má dostatečnou praxi. Můj cvičitel počkal, až se k němu žák otočí zády, a sám pak vyskočil, zahákl mu paži kolem krku a přiložil tomu pitomci ostrou čepel na krk.

A přesně to udělal Romanus. Jenomže nebojoval s dřevěným cvičným mečem – a nepřestal. Vší silou řízl hluboko, až Scille skoro uřízl hlavu.

LXIII

Romanus ji položil a pak ustoupil. Všude byla krev.

Vtom už jsem kráčel přes písek s Justinem v patách. S lékařským odstupem jsme si vyžádali Calliopa do Hádu a pak totéž opakovali u té dívky.

Už mělo být po všem. Protože Scilla byla mrtvá, padl její nárok na náhradu. Ale přes tu nemilosrdnou přehlídku smrtí, která se mu odehrála před očima, dav se hlučně dožadoval další. Tak především dnešní velké sázky se uzavíraly na všechny tři začátečníky a vyšly naprázdno. Kromě toho rivalita mezi příznivci těch tří měst se rozhořela nanovo a ti se častovali posměchem a nadávkami. Randál byl příšerný a šel z něho strach.

Saturninus, zamračený profesionál, nezaváhal: zvedl paži s dlaní otevřenou k hledišti. Diváci začali dupat a jednohlasně řvát. Saturninus zvedl dlouhou tyč, kterou používal ve své profesionální roli. Zamával jí a pak ji zlomil. Nato si přes hlavu stáhl bílou tuniku, jakou nosili v aréně všichni lanisté. Potom ukázal na Romana, jako by mu chtěl říct, aby počkal tam, kde je. To gesto bylo prosté. Přebíral úkol: Saturninus se chystal zápasit s Romanem a poskytnout davům ještě jedno vzrušení.

Za nového, už mírnějšího potlesku Saturninus odcházel, aby se ozbrojil. Ze všech tří lanistů měl nejvíc přímých zkušeností – jako bývalý gladiátor, který všechny zápasy přežil, a tak získal svobodu. Tady byl také místním hrdinou a většina diváků mu přála. Romanus neměl žádnou šanci.

Diváci se znovu usadili a všude se hlasitě debatovalo. Musela být krátká neohlášená přestávka, zatímco se Saturninus připravoval. My s Justinem jsme se pomalu otočili, když se odstranily poslední mrtvoly.

„Ukliďte arénu," zvolal jsem a přivolal zřízence s hráběmi. To sice nebylo v pravomoci Rhadamanthyse se zobanem, ale jako vždycky příkaz vyslovený autoritativně přinesl výsledky.

Romana obklopili různí činovníci. Dávali mu láhev s vodou.

Nejprve jsem přešel k Hannonovi a Justinus mě následoval. Hanno stál stranou, už ho nikdo nepotřeboval od té chvíle, co Fidelis zemřel, ale formálně zůstával ještě součástí celé podívané.

„To je Didius Falco." Třebaže jsem měl tu masku se zobanem, Hanno poznal můj hlas, ale nedal to nijak najevo. „Překládej mi, Herme," požádal jsem Justina. „Pověz mu, že vím, že se o uspořádání toho zápasu domluvili se Scillou. Calliopus je mrtvý. Jestliže teď Romanus zabije Saturnina, připadne Hannonovi všechno, po čem toužil."

Hanno se tvářil naštvaně, když jsme s ním mluvili, ale odpověděl a Justinus mi to přeložil: „Já jenom tu a tam prosazuju nějaký nápad."

„No jistě. Nic ilegálního."

„Pokud to někdo udělá za mě, tak to mají na svědomí oni."

„Je načase, aby ses naučil latinsky. Teď asi budeš jezdit do Říma mnohem častěji."

„Proč si to myslíš?"

„Až se otevře nový amfiteátr."

„To ano," přitakal Hanno s úsměvem. „To je dost pravděpodobné."

Jeho samolibost mě štvala. Justinus ještě stále houževnatě překládal, ale já už jsem přešel na něco jiného. „Jestlipak víš, proč si tvá sestra přála, aby Fidelis umřel?"

„Okrádal mého syna."

„Ne, pověz mu to, Quinte. Myrrha Fidelida donutila, aby zabil Rumexe. A je velice pikantní, že než odtud vypochodoval, aby byl umlčen, Fidelis zabil také Myrrhu."

Justinus to pronesl punsky, takže nemusel překládat, jak na to Hanno reagoval. Byl hluboce otřesen. Přísně si nás měřil, jako by se chtěl přesvědčit, jesdi se tomu, co jsme řekli, dá věřit. Potom z arény rychle odešel.

Ano, pomyslel jsem si. Až se ten nový velký amfiteátr otevře, obchodník ze Sabraty na tom stejně zase pořádně vydělá – ale dnes jsme ho aspoň na chvíli zarazili v rozletu. To mu jenom prospěje, jemu i synovi.

Saturninus se už asi vrací. Rozproudil se šum plný napjatého očekávání.

⌘ ⌘ ⌘

Čas se krátil. Romanus stál nyní sám.

Když jsem se k němu přiblížil, promluvil na mě: „Falcone," zachraptěl zoufalý hlas z mých nočních můr. „Falcone, to jsem já!"

„Ty parchante," odpověděl jsem a nedal najevo žádné překvapení. „Jak jsi donutil Glauka, aby tě přijal do tělocvičny? Jediný člověk, kterého nechci nikdy vidět ve své soukromé lázni, jsi, upřímně, Anacrite, ty!"

Chlapi, kteří vymetali poslední stopy z písku, teď pracovali kolem nás.

V přílbě jsem za sovími otvory pro oči spatřil Anacritovy dobře známé bleďounce šedé duhovky. „Ani se mě nezeptáš, co tu pohledávám?"

„To si můžu domyslet." Popadl mě vztek. „Když jsem tě nechal v Římě, rozhodl ses, že vyřešíš můj případ – ten, cos mi radil, abych ho nechal plavat. Ale pak se na tebe obrátila Scilla. Buď jsi ji zpočátku odmítl, anebo ona měla něco proti tobě a odcestovala do Kyreny, aby si místo tebe najala mě. Ty ses pak vypravil do Tripolitánie na vlastní pěst –"

„Falcone, vždyť jsme přece společníci!"

Dělalo se mi špatně. „Ta žena už si najala mě. Tys chtěl se mnou soutěžit! V Leptidě ses opět setkal se Scillou, pomohl jsi jí přilákat sem Calliopa – a teď jsi ji zabil. To nebylo moc rozumné. Teď už se nedočkáš, že by ti zaplatila. A jak jsi vůbec přišel k tomu zápasení, ty blázne?"

„Calliopus mě prokoukl. Dopadl mě a dal mě zavřít. Tvrdil, že mě buď může dát rovnou zabít a pohodit do stoky, anebo že dnes můžu zápasit a aspoň budu mít nějakou šanci – Falcone, jak se mám z toho vyvlíknout?"

„Na to už je pozdě, ty trumbero. Anacrite, když tě přivedli do arény, měl ses obrátit na Rutilia. Jsi přece svobodný občan, prodaný do arény proti své vůli –, proč sis to nechal líbit?"

„Scilla mi řekla, že půjde po Saturninovi. Měl jsem dojem, že se nějak pokusí zabít jak jeho, tak Calliopa. Napadlo mě, že když budu tady venku, budu moct nějak zasáhnout – Falcone," pokračoval Anacrites naříkavě, „myslel jsem, že právě něco takového bys udělal ty sám."

Bohové. Ten šílenec chtěl být jako já.

⌘ ⌘ ⌘

Dav se dožadoval závěrečného souboje. V žádném případě jsem ho nemohl zachránit, ani za předpokladu, že by se mi chtělo.

„Já ti nemůžu pomoct," uzavřel jsem. „Teď tě čeká souboj se Saturni-

nem, a jestli se z toho pokusíš vykroutit, Velká Leptis se vzbouří."

Choval se statečně, chlap jeden mizerná. „Co dělat, rád jsem s tebou pracoval, kamaráde."

Pokoušel jsem se oplatit mu nějakým vtipem. „Budeš se muset spoléhat na ty starý povídačky – že všecky zápasy jsou už předem domluvený –"

„A rozhodčí je slepej!"

Na patě jsem se otočil. Justinus šel za mnou. Udělal jsem dva kroky, pak jsem se k němu znovu obrátil ještě s posledním, zoufalým fórkem. „Jestli tě zraní, vzpomeň si na toho Tháliina komediantskýho psa: ani se nehni a dělej mrtvýho."

K mé hrůze mi pak Anacrites podával ruku. Za pár minut ho tu zabijou, takže jsem neměl na vybranou. Ruku jsem mu stiskl přesně jako společník, který mu přeje štěstí. Společník, který věděl, že teď už mu nepomůže žádné štěstí na světě.

Saturninus se připravil jako zkušený profesionál. Široký pás přes vyšívanou bederní roušku byl přímo umělecká práce. Měl jeden chránič holeně, ochranný návlek na paži a zdobený hranatý štít. Jeho přílba vypadala stejně jako ta Anacritova. Holá hruď a končetiny se leskly olejem. Rozběhl se přes arénu, zřejmě svěží. Odborník. Místní člověk. Neporazitelný.

Oči mi zaletěly k nahromaděným obličejům, asi pětadvaceti řadám obličejů. Dav horečně mručel. Potom padlo ticho.

Očekával jsem, že to bude krátké. A bylo to skutečně tak krátké, že většina lidí ani nepostřehla, co se stalo. Saturninus zaujal obranný postoj. Anacrites stál čelem k němu, třebaže zatím snad ještě neměl čas se důkladně soustředit. S hlasitým výkřikem se Saturninus přenesl těžkým skokem vpřed, rázně se rozmáchl mečem a vyrazil Anacritovi z ruky ten jeho. Teď tedy zůstal Anacrites neozbrojený.

Vrhl se rovnou vpřed. Zřejmě vyděsil i Saturnina. Anacrites přiskočil těsně k soupeři a tlačil ho štít proti štítu. Dobrý pokus. Skoro jako při výcviku v armádě. Saturninus to asi nečekal, ale sáhl za protivníka a zezadu ho bodl. Anacrites uhnul od té rány stranou, ale stále se držel těsně u soupeře, takže se spolu potáceli ve smrtelném tanečku. Poháněni setrvačností a dosud těsně spojení se strkali v divokém klopýtavém kruhu a Saturninus přitom stále sekal mečem. Anacrites byl už celý zakrvácený od

Scilly a teď krvácel z vlastních ran. Skoro jsem se na to nemohl dívat.

Anacrites padl. Okamžitě zvedl ukazováček v prosbě o soucit. Saturninus s pohrdavým výrazem ustoupil. V obecenstvu jsem zahlédl několik zvednutých palců a třepetající se bílé šátky, ne však dostatečně blízko. Neodvažoval jsem se pohlédnout na Rutilia. Saturninus se rozhodl sám. Dávno zavedeným pohybem se sklonil, aby zvedl za podbradník protivníkovu přílbu a odhalil mu hrdlo. Chystal se zasadit Anacritovi smrtelnou ránu.

Najednou Saturninus zavrávoral dozadu. Meč mu vypadl do písku. Ucouvl od Anacrita a sehnutý se chytil za břicho. Mezi prsty mu vytryskla krev. Zbraň jsem neviděl, ale okamžitě jsem pochopil, co se stalo. To gesto zná každý, kdo se někdy přitočil k hospodské rvačce. Byl nožem bodnut do střev.

Anacrites byl vrchní špeh. Nikdo nemohl očekávat čistý zápas.

Saturninus se ještě jednou zoufale vzchopil. Zapotácel se kupředu, znovu sebral meč a potom padl na Anacrita. Meč patrně ještě někam bodl, ale i nůž si našel další cíl. Oba zůstali nehybně ležet.

Nastal znovu poprask, ale teď se i davy nasytily. S Justinem jsme přešli k mrtvolám tak vyrovnaným krokem, jak jsme vůbec dokázali. Oddělili jsme je od sebe. Žádný z nich nejevil známky života. Našel jsem nůž, který Anacrites použil, a podařilo se mi zastrčit si ho nepozorovaně do rukávu. Okázale jsme předvedli formální prohlídku, pak jsem hbitě poklepal oba mrtvé paličkou a pokynul jsem nosičům. Saturnina uctili přidělením nosítek. „Romana“ jako cizince táhli z arény obličejem nahoru a nohama napřed a zadní strana přílby se vlekla zakrváceným pískem. Nemohl odejít jinak než jako mrtvola. Kdyby ten zápas přežil, rozlícený dav by ho roztrhal.

LXIV

Po nezbytném pozdravu pořadateli jsem zamířil k velkým dveřím a Justinus těsně za mnou. Povyk v aréně neutichal, když jsme vyšli ven.

Pohlédli jsme na tu smutnou řádku zkrvavených těl. Masku se zobanem, kterou jsem měl na obličeji, jsem si posunul nahoru. Podlamovala se mi kolena.

Justinus se na mě zasmušile podíval. „Zdá se, že tvoji společníci končí poněkud drsně."

„To si zavinil sám. Vždycky se napřed poraď s kolegou – ten ti vyloženou pitomost rozmluví."

Přinutil jsem se, abych přešel k té řadě mrtvých. S hekáním jsem poklekl. Opatrněji, než by asi sám očekával, jsem Anacritovi sundal přílbu a položil ji stranou. V obličeji byl bílý asi jako tenkrát, když jsem ho našel s rozkřápnutou hlavou, kdy už měl smrt na jazyku, ale přece to přežil.

„Budu to muset oznámit matce. Snad abychom se radši přesvědčili, že je tentokrát opravdu po něm. Herme –" Justinus s doktorskou holí postoupil vpřed. „Trochu ho tou rozpálenou holí rychle bodni."

Dvojice bleděšedých očí se doširoka otevřela. Jakmile Justinus přiklekl, aby se „mrtvoly" dotkl, vznesl se k tripolitánské obloze vyděšený výkřik.

Odevzdaně jsem se usmál. Anacrites byl stále ještě naživu.

LINDSEY DAVISOVÁ se narodila a vyrostla v Birminghamu a dosud se tam mezi své čtenáře ráda vrací. Na Oxfordské univerzitě vystudovala angličtinu, pak pracovala ve Státní správě, od roku 1985 se plně věnuje literatuře. Je to autorka velice pilná, ostatně její čtenáři jí nedopřejí žádný delší oddych. Téměř dvacet let vydává prakticky jednu knihu ročně, osmnáct z nich spadá do Falconovské série. Tvoří s neobyčejnou invencí a vtipem.

S Falconem jsme se poprvé seznámili v Římě v I. století za Vespasiánovy obnovy státu po období občanských válek, poznali jsme, jak se žilo v tehdejším nejrušnějším velkoměstě světa, a vydávali jsme se také do různých provincií v době ohromného rozmachu Římské říše. A protože je Falco nepokojná duše, informátor pracující často v císařských službách a řešící pestrou škálu zločinů, čtenář se ani chvilku nenudí.

Autorčiny knihy jsou překládány do řady jazyků (v Británii také dramatizovány pro rozhlas a televizi) a získaly významná ocenění. České překlady už dnes počtem vydaných titulů rychle dohánějí původní vydání.

FASCINUJÍCÍ POHLED NA VŠEDNÍ ŽIVOT V KOLONIÁLNÍ ŘÍMSKÉ ŘÍŠI A JAKO OBVYKLE PESTRÁ GALERIE POSTAV PŘISPÍVAJÍ K TOMU, ŽE ČETBA ROMÁNŮ LINDSEY DAVISOVÉ JE TAK ZÁBAVNÁ.

NAKLADATELSTVÍ BB/ART JIŽ VYDALO:

